

อำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติ
จากประเทศเมียนมาร์

ชญาดา สัจจวีรวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

อำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติ

จากประเทศเมียนมาร์

นางสาวชญาดา สัจจวีรวรรณ

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์นาถฤดี เค่นดวง,
ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์สุพจน์ เค่นดวง,
Ph.D.(Health Sociology)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์มัลลิกา มดีโก,
Ph.D. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ศาสตราจารย์พัชรีย์ เลิศฤทธิ,
พ.บ., Ph.D. (Biochemistry)
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์สุรีย์ กาญจนวงศ์,
Ph.D. (Health Psychology)
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

อำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติ
จากประเทศเมียนมาร์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2558

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวิวัฒน์ ปุณทริกวิวัฒน์, ปร.ด.(ศานากับสังคม) กรรมการสอบวิทยานิพนธ์	นางสาวชญาดา ตัจจวีรวรรณ ผู้วิจัย
.....
รองศาสตราจารย์นาถฤดี เค่นดวง, ศศ.ม.(สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข) กรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีณา ศิริสุข, Ph.D.(Health Psychology) ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
.....
รองศาสตราจารย์สุพจน์ เค่นดวง, Ph.D.(Health Sociology) กรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์มัลลิกา มัติโก, Ph.D.(สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข) กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
.....
ศาสตราจารย์พัชรีย์ เลิศฤทธิ์, พ.บ., Ph.D. (Biochemistry) คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล	รองศาสตราจารย์วริยา ชินวรรโณ, Ph.D. (American Studies) คณบดี คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นาดฤดี เค้นดวง ครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ สร้างโอกาสและให้กำลังใจ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำวิจัย รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ เค้นดวง รองศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา มัติโก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวินวัฒน์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิณา ศิริสุข สำหรับคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้ ขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาสังคมศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุขทุกท่าน

ขอบคุณ KHIN MAR CHO และ ZAW WIN เจ้าหน้าที่มูลนิธิบริษัทไทยจังหวัดสมุทรสงครามที่ช่วยประสานงานและอำนวยความสะดวกระหว่างการเก็บข้อมูล ทำหน้าที่ล่ามภาษาเมียนมาร์และช่วยเหลือให้เข้าถึงตัวแรงงานหญิงข้ามชาติที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

ขอบคุณพี่น้องแรงงานหญิงข้ามชาติทั้ง 7 คน ที่ยอมเปิดเผยเรื่องราวการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ให้โอกาสข้าพเจ้าได้รับรู้ถึงเรื่องราวต่างๆทั้งความเจ็บปวด ความทุกข์ ความสุข และความหวังที่เกิดขึ้นในชีวิตของแต่ละคน ขอให้กำลังใจและหวังให้ทุกท่านรอดพ้นจากเงื่อนไขต่างๆที่คอยกดทับชีวิต สามารถผ่านช่วงเวลาอันยากลำบากนี้ไปได้ด้วยกายและใจที่เข้มแข็ง

ขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้รับจากเพื่อนร่วมงานที่ Cellular Immunology and General Immunology Laboratory USAMC-AFRIMS และเพื่อนร่วมรุ่น สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข

ขอบคุณคุณวุษฎี สัจจวีรวรรณ และ คุณวิมลมาศ ชำมะนาด สำหรับความห่วงใยดูแลเอาใจใส่ สุดท้ายขอโน้มระลึกพระคุณบิดามารดาของข้าพเจ้าสำหรับความรักและความเมตตาในการอบรมเลี้ยงดู ให้โอกาสในการศึกษาเล่าเรียน คอยให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมา

ชญาดา สัจจวีรวรรณ

อำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์
GENDER RELATIONS AND DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN WORKERS FROM MYANMAR

ชญาดา สัจจวีรวรรณ 5236846 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : นางฤดี เด่นดวง, M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES),
สุพจน์ เด่นดวง, Ph.D. (HEALTH SOCIOLOGY), มลลิกา มัติโก, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL
SCIENCES)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวผ่านการวิเคราะห์อำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์ ภายใต้ระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ศึกษาแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่มีประสบการณ์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวทั้งหมด 7 ราย พบว่าแรงงานหญิงต่างเผชิญกับการถูกกระทำรุนแรงจากบุคคลในครอบครัวมีลักษณะของการใช้กำลัง บีบบังคับ คุกคาม ละเมิดสิทธิ์ต่อร่างกาย จิตใจ เพศสัมพันธ์และการเจริญพันธุ์ในหลายรูปแบบ โดยมีสาเหตุเกิดจากความคิดความเชื่ออันเป็นอุดมการณ์ต่างๆ ที่อยู่ในตัวของผู้หญิงซึ่งได้แก่ลูกสาวที่ยังไม่แต่งงานจะต้องทำเลี้ยงพ่อแม่ก่อนได้เงินมาเด็กพม่าต้องให้แม่เก็บไว้ทั้งหมด เป็นหญิงต้องรักนวลสงวนตัวมีกริยามารยาทและการแต่งกายที่สะท้อนความเป็นผู้หญิงต้องถูกควบคุมการคบหาเพื่อนต่างเพศไว้เคียงสาในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ ผู้ชายนั้นคิดและตัดสินใจดีกว่าผู้หญิง เป็นผู้หญิงต้องทำงานบ้านดูแลบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยความคิดว่าไม่ใช่คนไทยแต่เป็นคนเชื้อชาติอื่นควรอยู่แบบเงียบๆ แต่งานกับคนเชื้อชาติเดียวกันย่อมดีกว่าคนละเชื้อชาติ เชื้อเวรกรรมเก่าที่ทำให้ชีวิตต้องเจอกับความโหดร้าย ความรักสามีจึงทิ้งเขาไม่ได้กลัวถูกขายต้องขาดพ่อกลัวถูกมองว่าเป็นคนไม่ดีทั้งแพนเชื่อว่าบ้านเราไม่มีใครเล็กกับตัว นอกจากนั้นสาเหตุยังมาจากงานของผู้หญิงไร้อุปการะและไม่มีความมั่นคง ค่าจ้างจากการทำงานไม่พอกินพอใช้และรายได้ไม่สม่ำเสมอขาดอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ มีสถานะเป็นรองเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่มีอำนาจต่อเรื่องเพศสัมพันธ์ การเจริญพันธุ์ที่ไม่เป็นอิสระถูกรอบงำจากผู้อื่น และการมีชาติพันธุ์ที่แตกต่าง เงื่อนไขชีวิตภายใต้ระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่และความเป็นชาติพันธุ์เหล่านี้กดดันผู้หญิงในทุกโครงสร้างชีวิตทำให้ตัวตนของแรงงานหญิงเป็นรองต้องเผชิญหน้ากับความมีอำนาจเหนือกว่าของบุคคลอื่นในครอบครัวซึ่งสะท้อนผ่านการกระทำรุนแรงรูปแบบต่างๆ ต่อแรงงานหญิง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้คือสังคมไทยควรให้ความสนใจกับปัญหาที่แรงงานหญิงข้ามชาติถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ขจัดอุดมการณ์ความคิดความเชื่อที่คอยเอารัดเอาเปรียบและครอบงำตัวตนแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ส่งเสริมแนวคิดและสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว รัฐควรช่วยส่งเสริมตัวตนของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: ความรุนแรงในครอบครัว/แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์/อำนาจระหว่างหญิงชาย/ระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่

GENDER RELATIONS AND DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN WORKERS FROM MYANMAR

CHAYADA SAJJAWEERAWAN 5236846 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NATRUDEE DENDUANG, M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES), SUPHOT DENDUANG, Ph.D.(HEALTH SOCIOLOGY), MALLIKA MATTIKO, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

ABSTRACT

This study was to investigate the experiences of women workers from Myanmar who have experienced domestic violence in their families through analyses of gender relations, social classes, and ethnicity under patriarchal capitalism. Qualitative research was used through in-depth interviews conducted with seven women workers from Myanmar who faced domestic violence within their families.

It was found that women workers met with domestic violence of physical force, coercion, menace, rights violations against body and mind, sex, and reproduction in various forms. Causes came from the implicit ideology and beliefs among women that unmarried daughters have to make money for their parents first. All their earnings were kept by their mothers. In addition, the causes also came from their lack of labor skills, insecure employment, insufficient wage for living, and irregularity of income. They were powerless in decision-making, subordinate in sexual relations, powerless to negotiate in sexual relations, without freedom in reproduction and were dominated by others as well as had different ethnicity, and were living under the condition of patriarchal capitalism. All these oppressed them in every life structure, which inferiorized their individuality and made them face the domination of others in their families. These are reflected by domestic violence against the women workers from Myanmar.

This research suggests that Thai society should heed such migrant women workers facing domestic violence, eliminate ideologies and beliefs of taking advantage and dominating women workers from Myanmar, promote consideration, and equalize genders within the family. The state should promote the individuality of women workers from Myanmar and empower their earning ability.

KEY WORDS: DOMESTIC VIOLENCE/ WOMEN WORKERS FROM MYANMAR/ GENDER RELATIONS/ PATRIARCHAL CAPITALISM

136 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตงานวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ส่วนที่ 1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ตาม	7
แนวคิดต่างๆ	
1. แนวคิดการแพทย์	7
1.1 นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว	7
1.2 ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว	8
1.3 สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว	8
1.3.1 การเจ็บป่วยด้วยโรคจิตเภท	9
1.3.2 ความเสียหายที่เกิดบริเวณศีรษะ	9
1.3.3 สอรัมโนนและสารสื่อประสาทในสมอง	10
1.3.4 การดื่มแอลกอฮอล์	10
1.4 ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว	11

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1.5 ผลที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว	11
2. แนวคิดจิตวิทยา	12
2.1 นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว	12
2.2 ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว	13
2.3 สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว	14
2.3.1 ความผิดปกติทางจิตใจ (Psychopathy)	14
2.3.2 ความผิดปกติทางบุคลิกภาพ (Personality Disorder)	15
2.3.3 การสัมผัสความรุนแรงภายในครอบครัว (Social learning)	15
2.4 ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว	16
2.5 ผลที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว	17
3. แนวคิดนิเวศวิทยา	18
3.1 นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว	19
3.2 ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว	19
3.3 สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว	20
3.4 ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว	20
3.5 ผลที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว	22
ส่วนที่ 2 กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย	26
1. แนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory)	26
1.1 สตรีนิยมคืออะไร	26
1.2 ความเป็นหญิงชายกับสตรีนิยม	27
2. แนวคิดชาติพันธุ์	28
3. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้น ชาติพันธุ์ กับ ประสบการณ์ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติ จากประเทศเมียนมาร์ ภายใต้โครงสร้างต่างๆในชีวิตผู้หญิง	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
3.1	นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว	30
3.2	ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว	30
3.3	สาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว	31
3.3.1	เศรษฐกิจในระบบทุนนิยม	32
3.3.1.1	งานการผลิต	33
3.3.1.2	งานบ้าน	35
3.3.2	เพศสัมพันธ์	36
3.3.3	การเจริญพันธุ์	37
3.3.4	การขัดเกลา/อุดมการณ์	39
3.4	ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว	40
3.5	การปรับตัว/การจัดการกับปัญหาของแรงงานหญิงข้ามชาติจาก ประเทศเมียนมาร์	40
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	42
3.1	พื้นที่ในการศึกษาวิจัย	42
3.2	กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	42
3.3	ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย	43
3.4	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
3.5	กระบวนการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.7	จริยธรรมในการวิจัย	46
บทที่ 4	ผลการศึกษา	48
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูก กระทำความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 7 ราย	48
	กรณีที่ 1 นัน	48
	กรณีที่ 2 มล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กรณีที่ 3 คา	51
กรณีที่ 4 ม้า	52
กรณีที่ 5 น่อง	53
กรณีที่ 6 กำไล	54
กรณีที่ 7 นา	55
ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวกับโครงสร้างชีวิตของผู้หญิง 4 โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์	56
1. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง	56
1.1 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจทุนนิยมต่อ แรงงานหญิง	56
1.1.1 ลักษณะงานที่ใช้ทักษะน้อย ใช้แรงงานเป็นหลัก	56
1.1.2 ค่าจ้าง/รูปแบบในการจ้างงานที่ถูกลำหนดโดยนายจ้าง	57
1.1.3 ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับหัวหน้างานหรือนายจ้าง	58
1.1.4 การละเมิดสิทธิและความรุนแรง	58
1.1.5 ต้องแข่งทำกับคนอื่น	59
1.1.6 ถูกขูดรีดจากสถานะการเป็นแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย	59
1.2 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างอุดมการณ์	61
1.2.1 อุดมการณ์ความรับผิดชอบต่อครอบครัว	61
1.2.2 อุดมการณ์ผู้หญิงดี ดูแลบ้านและครอบครัว	62
1.2.3 เป็นแรงงานข้ามชาติต้องอดทน	62
1.3 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเพศสัมพันธ์และโครงสร้างการเจริญพันธุ์	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1.3.1 ผู้หญิงที่ต้องรักษานวลสงวนตัว	63
1.3.2 เพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่พ่อแม่ต้องรับรู้ ยินยอม	63
1.3.3 อุดมการณ์ที่ต้องยอมในเรื่องเพศสัมพันธ์	64
1.3.4 ยึดมั่นในเรื่องผัวเดียว เมียเดียว	64
1.3.5 ถูกครอบงำการเจริญพันธุ์	64
1.3.6 ถูกเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์	65
2 ความรุนแรงทางตรงที่เกิดจากผู้กระทำต่างๆในครอบครัว	65
2.1 โครงสร้างเศรษฐกิจกับการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว	66
2.1.1 แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ต้องพึ่งพา ทางเศรษฐกิจ	66
ก. ตกงาน ขาดรายได้ ทำให้ถูกค่าว่าเป็นภาระ	66
ข. รายได้น้อยกว่า เงินไม่พอใช้ ทำให้ต้องขอเงินสามีใช้	66
ค. ไม่มีเงินใช้ แต่สามีเก็บไว้กินเหล้า	67
ง. ถ้าขอเงินเขา จะโดนตี	67
2.1.2 เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์เป็นฝ่าย ต้องช่วยเหลือเงิน	67
ก. ไม่มีเงินให้ พ่อแม่เขาบอกให้เขาทิ้งเรา	67
ข. เขามาขอเงิน ถ้าไม่ให้ก็ถูกตี	68
ค. ไม่ให้เงินเขา จะถูกค่าว่าให้รู้สึกผิด	68
ง. เขาจะเอาเงิน ก็ต้องไปกู้มาให้	69
จ. ไม่ให้เงินเขากินเหล้า เขาว่าเราไม่ดี	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.3 ไม่มีอิสระในการใช้จ่ายเงินที่ตนเองมี	69
ก. ชื่อของ ทำให้ถูกค่าว่า	69
ข. ชื่อของมา ถูกสามี่ทุบทิ้ง	70
ค. ชื่อของให้พี่น้องกิน ทำให้ถูกค่าว่ารุนแรง	70
ง. ได้เงินมาต้องให้แม่ทั้งหมด ถ้าแม่ไม่ให้ก็ไม่ต้องใช้	70
จ. แบ่งเงินเก็บเอาไว้เอง จะถูกดี	70
2.1.4 ต้องรับภาระค่าใช้จ่าย/หนี้สิน	71
ก. พุดกับเขาเรื่องเงินจ่ายค่านายหน้า ทำให้ ถูกตบ	71
ข. แม่เงินเดือนเขาไม่ให้ เราก็ดึงจ่าย ค่าใช้จ่ายในบ้าน	71
ค. กังวลใจตลอดว่าจะเอาเงินไปเล่นพนัน	71
ง. โคนจับก็ต้องมีค่าใช้จ่ายอีก กังวลใจมาก	72
2.2 โครงสร้างอุดมการณ์กับการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว	72
2.2.1 อุดมการณ์ลูกสาวเลี้ยงดูพ่อแม่	72
ก. เด็กพม่าถ้าทำเงิน ได้ต้องให้แม่หมด	72
ข. เขาอยากให้เราทำเลี้ยงเขาก่อน	73
2.2.2 อุดมการณ์ความเป็นหญิง	73
ก. ห้ามไม่ให้คุยกับผู้ชายรุ่นราวคราวเดียวกัน	73
ข. เสื่อบอลเป็นของผู้ชายไม่ใช่ของผู้หญิง จึงถูกตี	73
ค. สั่งสอนเขา เขาไม่ชอบ	74
ง. กลัวเราถูกผู้ชายหลอก จึงไม่ให้คบกัน	74
2.2.3 อุดมการณ์ในเรื่องงานบ้าน	74
ก. เป็นผู้หญิงงานบ้านต้องทำให้เรียบร้อย	74
ข. ต้องทำงานบ้านทุกอย่าง ไม่มีคนช่วย	75
ค. หากไม่ทำงานบ้าน จะถูกค่าว่าอย่างรุนแรง	75
ง. ถ้าไม่ทำงานบ้านก็ถูกพี่สาวตี	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.4 อุดมการณ์ความเป็นเมีย	76
ก. แต่งงานมีผัวแล้วก็ต้องอดทน	76
ข. ถ้าสามีต้องการ คนเป็นเมียต้องยอม	76
ค. ผัวเราก็ไม่ผิดหรือก เราเองที่ผิด	76
ง. ค่าหัวเขาก็ไม่ชอบ เขาจึงตบเรา	77
2.2.5 อุดมการณ์เกี่ยวกับอคติชาติพันธุ์	77
ก. ไม่ต้องออกไปไหน มีเรื่องกลับมามันไม่ดี	77
ข. เขากลัวว่าผู้ชายจะไม่ดี อยากให้ได้กับคนทวายเหมือนกัน	77
ค. ให้คบคนบ้านเดียวกัน	77
2.2.6 อุดมการณ์กรรมเก่า	78
ก. คิดว่าเรามีกรรม เลยต้อง โคนทำแบบนี้	78
2.2.7 อุดมการณ์ความรัก	78
ก. ทิ้งเขาไม่ได้ เพราะเราเลือกเอง	78
ข. ทิ้งเขาไม่ได้ เพราะเรารักเขา	78
2.2.8 อุดมการณ์ความเป็นครอบครัว	79
ก. กลัวลูกอายุ โตขึ้นมาไม่มีพ่อ	79
ข. กลัวคนคิดว่าเราเป็นคนไม่ดี ผู้หญิงมีแฟนแล้วทิ้งแฟน	79
ค. บ้านเราไม่มีใครเลิกกับผัว	79
ง. เราป่วยเขาก็ไม่สนใจเรา ไปกินเหล้ากับคนอื่น	80
2.3 โครงสร้างเพศสัมพันธ์กับการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว	80
2.3.1 ไม่มีอำนาจต่อเรื่องเพศสัมพันธ์	80
ก. ถูกบังคับมีเพศสัมพันธ์	80
ข. ถูกค่าว่ารุนแรง หากไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย	81
ค. ให้ทำทำนั้นทำนัอย่างที่เขาต้องการ	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.2 หึงหวง	81
ก. หึงหวง ให้ออกจากงาน	81
ข. โกลั้ชีวิตคนอื่นเขาไม่ชอบ คอยตามไปดู	82
2.3.3 การนอกใจ	82
ก. เขามีผู้หญิงอื่น ทำให้ถูกทำร้าย	82
2.4 โครงสร้างการเจริญพันธุ์กับการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว	83
2.4.1 ไม่มีอิสระในการเจริญพันธุ์ของตนเอง	83
ก. จะใช้ถุงยางอนามัย แต่แฟนเขาไม่ชอบ	83
ข. โหมโหมมาก เมื่อรู้ว่าท้อง	83
ค. ท้อง ทำให้ถูกด่าว่า	83
ง. ท้อง ทำให้ถูกทอดทิ้ง	84
จ. สามียากมีลูก ไม่ให้กินยาคุม	84
ส่วนที่ 3 การจัดการกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติ จากประเทศเมียนมาร์	84
3.1 ขอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรง	85
3.1.1 ขอมเมื่อถูกทุบตีทำร้ายร่างกาย	85
ก. สู้แรงเขาไม่ได้	85
ข. ยิงสู้ยิงโดนหนัก	86
ค. เรามีกรรม เลยต้องโดนทำแบบนี้	86
ง. เราอยู่กัน 2 คน ไม่มีใคร	87
3.1.2 ขอมเมื่อถูกด่าว่า	87
ก. เราพูดกลับ(เถียงกัน)เขาก็จะเสียดัง	87
ข. พูดไม่ได้เดี๋ยวเขา โหมโหมก็จะทำลายข้าวของ	87
ค. เราอายุมากที่สุด เราก็อาย	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1.3 ยอมทำตามความต้องการของสามีเรื่องเพศสัมพันธ์	88
ก. เขาจะเอา ทะเลาะกันเพื่อนบ้าน ได้ยินเราก็อาย	88
ข. กลัวเขาจะไปมีข้างนอก	88
3.2 ไม่ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรง	89
3.2.1 ไม่ยอมเมื่อถูกทุบตีทำร้ายร่างกาย	89
ก. เราทนไม่ได้ก็สู้กลับไป	89
3.2.2 ไม่ยอมเมื่อถูกด่าว่า	89
ก. เวลาเขาด่า เราก็ด่าตอบ	89
3.2.3 ไม่ยอมทำตามความต้องการของสามีเรื่องเพศสัมพันธ์	90
3.3 ทั้งยอมและไม่ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรง	90
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	91
5.1 สรุปผลการศึกษา	91
5.2 อภิปรายผล	95
5.3 ข้อเสนอแนะ	97
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาไทย	99
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาอังกฤษ	110
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก แนวคำถามในการสัมภาษณ์	127
ภาคผนวก ข การรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน	132
ภาคผนวก ค เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย	133
ประวัติผู้วิจัย	136

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เปรียบเทียบตามมุมมองแนวคิดต่างๆ	23

บทที่ 1

บทนำ

1. 1 ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ทำงานอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากในปี 2555 พบว่าแรงงานพม่าหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับใบอนุญาตเข้างาน ตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สัญชาติ (เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา) มี 63,768 คน โดยอาจมีจำนวนมากกว่านี้ เนื่องจากส่วนหนึ่งผ่านการพิสูจน์สัญชาติ และเป็นแรงงานนำเข้ามาตามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีแรงงานหญิง 27,268 คน ภาพรวมทั้งประเทศพบแรงงานหญิงข้ามชาติพม่าทำงานกรรมกร และงานรับใช้ในบ้าน อยู่ในกิจการประเภทก่อสร้าง เกษตรและปศุสัตว์ ผู้รับใช้ในบ้านมากที่สุด (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2556)

แรงงานอพยพจากเมียนมาร์กระจายตัวอยู่ในจังหวัดต่างๆ โดยพื้นที่ที่พบจำนวนแรงงานข้ามชาติจากพม่า อาศัยและทำงานสูงสุดจังหวัดหนึ่งคือ สมุทรสาคร จากข้อมูลของสำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร ในเดือนกุมภาพันธ์ 2556 พบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีแรงงานพม่ามีจำนวนสูงถึง 196,057 คน (หนังสือพิมพ์แนวหน้า วันที่ 8 กรกฎาคม 2556) เนื่องจากเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสาครยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการจึงมีความต้องการแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ด้านชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไปของแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในจังหวัดสมุทรสาครนั้นทำงานในกิจการประมงทะเล กิจการเกี่ยวเนื่องประมงทะเล และการเกษตรมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นชาวพม่าเชื้อสายมอญ อาศัยอยู่กระจัดกระจายทั้งอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกะทู้แบน และอำเภอบ้านแพ้ว โดยเฉพาะอำเภอเมืองสมุทรสาครจะมีแหล่งที่ชุมชนคนต่างด้าวที่มีการพักอาศัยหนาแน่น (สำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร, 2556)

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่พบในแรงงานหญิงเมียนมาร์ คือผู้หญิงกลุ่มนี้กำลังเผชิญปัญหาการถูกระทำรุนแรงในหลายมิติทั้งมิติของการทำงาน ความรุนแรงจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน/องค์กรรัฐ มิติของชุมชนและมิตรครอบครัว ซึ่งมิติที่แรงงานหญิงถูกระทำรุนแรงมากที่สุดคือมิตรครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 68.4 โดยถูกระทำรุนแรงอย่างน้อย 1 รูปแบบในรอบระยะเวลา 1 ปี (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555 :59)

ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นกับแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์มีลักษณะและรูปแบบของการถูกระทำที่หลากหลาย ทั้งการถูกระทำรุนแรงทางกายซึ่งส่งผลให้เกิดความ

เจ็บปวด ทุกข์ทรมานต่อร่างกาย ได้แก่ การทุบตี เตะต่อย การถูกระทำรุนแรงทางจิตใจและอารมณ์ เป็นการบีบคั้น จงใจสร้างความเจ็บปวดทางอารมณ์ ความรู้สึก การถูกระทำรุนแรงทางเพศสัมพันธ์ อันได้แก่การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจ บังคับให้แต่งงาน บังคับค้าประเวณี ยิ่งไปกว่านั้น แรงงานหญิงบางคนถูกระทำรุนแรงซ้ำซ้อน โดยมี 6.4 เปอร์เซ็นต์ที่ถูกกระทำรุนแรงทั้ง 3 ลักษณะ ทั้ง ร่างกาย จิตใจ และเพศสัมพันธ์ (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555 : 100-101)

ผลต่อผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงและถูกละเมิดสิทธิ จากคนในครอบครัว พบว่ามีอยู่ มากมาย ซึ่งเป็นผลโดยตรงทางกายจากการถูกทำร้ายร่างกายและเพศสัมพันธ์ ทำให้ได้รับบาดเจ็บ มีบาดแผลจากการถูกทำร้าย สูญเสียอวัยวะ เกิดความพิการ และถึงแก่ชีวิต ผลจากการถูกระทำรุนแรงทางเพศยังก่อให้เกิด การบาดเจ็บและการติดเชื้อในระบบสืบพันธุ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การตกเลือดและแท้ง ผลกระทบต่อสุขภาพทางใจ นั้นพบว่าผู้หญิงต้องแบกรับความรู้สึกต่างๆ ทั้ง ความหวาดกลัว เครียดและเก็บกด ซึมเศร้า มีความวิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ประณามตนเอง ผิดปกติทางบุคลิกภาพ ย้ำคิดย้ำทำ บ่อยครั้งที่บาดแผลทางกายหายดีแล้วแต่สภาพจิตใจของผู้หญิงกลับย่ำแย่ลง โดยเฉพาะในผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงทางกายอย่างหนัก เป็นเวลานาน และผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศในวัยเด็ก ก็มักได้รับผลกระทบทางจิตใจอย่างเห็นได้ชัด โดยในกลุ่มนี้มีแนวโน้มในการใช้ยาแก้ปวด ยานอนหลับสูง มีการใช้ยาเกินความจำเป็นและมีความพยายามฆ่าตัวตาย (กฤตยาและคณะ, 2546)

สังคมไทยไม่ค่อยมีโอกาสได้รับรู้เรื่องราวที่แรงงานหญิงเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว ส่วนหนึ่งมาจาก แรงงานหญิงที่ถูกกระทำมักไม่ค่อยเปิดเผยเรื่องราวของตนแก่บุคคลภายนอกเนื่องจากมองว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในบ้านเป็นเรื่องส่วนตัว ครอบครัวควรจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเอง โดยที่คนภายนอกไม่ควรเข้ามายุ่ง นอกจากนี้ยังมาจากการที่สังคมมองว่าผู้หญิงกลุ่มนี้ไม่ใช่คนไทยเป็นเพียงแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นอคติต่างๆที่สังคมไทยมีต่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ ทำให้พวกเขาต้องเผชิญปัญหาความรุนแรงในมิติครอบครัวอยู่เพียงลำพัง

ขณะที่ผู้หญิงถูกระทำรุนแรงจากคนใกล้ชิดในครอบครัวเดียวกันโดยมีระดับความรุนแรงตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยไปจนถึงพิการหรือถึงแก่ชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความเจ็บปวดทั้งกายและใจต่อพวกเขา แต่ยังคงมีบางส่วนในสังคมกลับกล่าวโทษ คำหยาบที่ตัวผู้หญิงเหล่านั้น ว่ามีความประพฤติไม่ดีจึงถูกคนในครอบครัวลงโทษทำร้าย น้อยคนจะมองเห็นว่าการถูกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นเป็นการละเมิดสิทธิแต่ส่วนใหญ่กลับเห็นตรงกันว่าเป็นสิ่งที่ครอบครัวสามารถทำได้ เนื่องจากผู้กระทำเป็นพ่อแม่ เป็นผู้อาวุโสในครอบครัว และเป็นสามีที่ผู้หญิงต้องเชื่อฟัง คนเหล่านี้จึงมีสิทธิ์ในการว่ากล่าว ไปจนถึงการลงไม้ลงมือเมื่อเห็นว่าผู้หญิงทำผิด อีกทั้งบางส่วนยังมีคำถาม

เกิดขึ้นว่าทำไมผู้หญิงจึงยอมทนอยู่ ทำไมไม่หาคคนช่วย ทำไมไม่หนี หรือทำไมไม่ต่อสู้กลับไป สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมยังไม่เข้าใจในสาเหตุที่แท้จริงที่ผู้หญิงถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรง และเพราะเหตุใดคนในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดจึงกระทำรุนแรง ผู้หญิงมีทางเลือกหรือไม่เมื่อถูกกระทำรุนแรง รวมถึงผู้หญิงมีโอกาสหรือไม่ที่จะอยู่อย่างปลอดภัยโดยปราศจากการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ นั้นพบว่ายังมีอยู่อย่างจำกัด โดยงานวิจัยของนาถฤดี เคนดวงและสุพจน์ เคนดวง เรื่อง ความรุนแรงในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์ในประเทศไทย ได้กล่าวถึงประเด็นต่างๆที่แรงงานหญิงเหล่านี้ถูกกระทำรุนแรงในมิติครอบครัวไว้อย่างละเอียดแต่เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งยังคงต้องการข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นข้อมูลเชิงลึกเพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดต่างๆที่แรงงานหญิงถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรงในครอบครัวเด่นชัดขึ้น

จากข้อมูลทางสถิติที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรงในมิติครอบครัว ผลกระทบอันหลากหลายจากการถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรง การขาดความสนใจและความสนับสนุนจากสังคมไทยต่อปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องยากที่ปัญหาและความทุกข์ของผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรง จะได้รับการคลี่คลาย ช่วยเหลือให้พวกเขาได้บรรเทาความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นในชีวิต เหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงประสบการณ์ชีวิตของแรงงานข้ามชาติหญิงจากเมียนมาร์ที่ถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรงในมิติครอบครัว โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย เพื่อความเข้าใจว่าเหตุใดพวกเขาจึงถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรงจากคนในครอบครัวเดียวกัน แรงงานหญิงต้องเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวอย่างไร

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 คำถามหลักในการวิจัย

ทำไมแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรงในครอบครัว

1.2.2 คำถามย่อยในการวิจัย

1. ประสบการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร

2. อำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ถูกรอบคร่ำกระทำรุนแรงในครอบครัวอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสพการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว
2. เพื่อศึกษาอำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์ ภายใต้ระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่มีความสัมพันธ์กับประสพการณ์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ผ่าน โครงสร้างชีวิตของผู้หญิง

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสพการณ์ของแรงงานข้ามชาติหญิงจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในมิติครอบครัว โดยมีรายละเอียดของ ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว สาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผลที่เกิดจากการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวและการจัดการกับปัญหา ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้แรงงานข้ามชาติหญิงได้มีส่วนร่วมในการบอกเล่าประสพการณ์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว รวมถึงผลกระทบและการจัดการกับความรุนแรงของตน
2. เพื่อทำความเข้าใจ ในประเด็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์ ผ่านประสพการณ์ที่แรงงานหญิงข้ามชาติที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

1.6 นิยามศัพท์

ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การกระทำใดๆต่อผู้หญิงและเด็กหญิง ทั้งที่เป็นการใช้กำลังหรือการบังคับคุกคาม ละเมิดสิทธิทั้งทางร่างกาย จิตใจ และภาวะการณ์เจริญพันธุ์ เพศสัมพันธ์ การกระทำนั้นกระทำบนพื้นฐานของการกีดกันแบ่งแยกความเป็นหญิง และเพศหญิง ความอคติทางชาติพันธุ์ และการเอาเปรียบจากการเป็นแรงงานข้ามชาติ ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อแรงงานหญิงที่ถูกกระทำ และส่งเสริมการแบ่งลำดับชั้นทางสังคม ความไม่เป็นธรรมระหว่างหญิงชาย ทำให้สิทธิความเป็นมนุษย์ ความเป็นหญิง และแรงงานข้ามชาติถูกละเมิด

แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ หมายถึง ผู้หญิงสัญชาติเมียนมาร์ที่ทำงานในประเทศไทยโดยมีการจ้างงานและได้รับค่าตอบแทนใดๆจากนายจ้าง ทั้งที่เป็นแรงงานหญิงในระบบและนอกระบบ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การถูกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ผู้วิจัยได้แบ่งการทบทวนวรรณกรรมออกเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้คือการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวและกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวในประเด็น นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว สาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผลที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว จาก 3 แนวคิด ทฤษฎีที่แตกต่างกัน คือแนวคิดการแพทย์ แนวคิดจิตวิทยา (Psychological) และแนวคิดนิเวศวิทยา (Ecological) เพื่อให้เห็นถึงความเหมือน-ความแตกต่างของประเด็นเหล่านี้ในแต่ละแนวคิด

2. กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory)

1.1 สตรีนิยมคืออะไร

1.2 ความเป็นหญิงชายกับสตรีนิยม

2. แนวคิดชาติพันธุ์

3. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายชนชั้นชาติพันธุ์ กับประสบการณ์การถูกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ภายใต้โครงสร้างต่างๆในชีวิตผู้หญิง

3.1 ประสบการณ์การถูกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์

3.2 โครงสร้างต่างๆในชีวิตผู้หญิงกับประสบการณ์การถูกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติ จากประเทศเมียนมาร์

ส่วนที่1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ตามแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดการแพทย์: นิยาม ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว สาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว และผลที่เกิดจากการถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

แนวคิดการแพทย์กับความรุนแรงในครอบครัว

แนวคิดการแพทย์นั้นอธิบายว่า สิ่งแปลกปลอมจากภายนอกเมื่อเข้าสู่ร่างกายทำให้ร่างกาย และอวัยวะต่างๆที่เคยทำหน้าที่สัมพันธ์กัน ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติหรือสูญเสียสมดุลของร่างกาย โดยสิ่งแปลกปลอมนั้นอาจเป็นเชื้อโรค หรือเป็นวัตถุเช่นไม้ ปืน ที่มาทำลายอวัยวะภายนอกและอวัยวะภายใน (สุพจน์ เค่นดวง, 2551) เมื่อก้าวถึงประเด็นความรุนแรงภายในครอบครัว พบว่าแนวคิดการแพทย์ มักมุ่งเน้นการอธิบายให้เห็นว่า บุคคลมีความเจ็บป่วยหรือสูญเสียสมดุลของร่างกาย ภาวะสุขภาพที่ไม่ดีและมีการบาดเจ็บต่างๆ เป็นเหตุให้ทำอันตรายต่อบุคคลอื่นในครอบครัว ทั้งนี้ตัวผู้ถูกระทำความรุนแรงและผู้กระทำความรุนแรงมักจะได้รับ การวินิจฉัยจากแพทย์ถึงความเจ็บป่วยด้านร่างกายและจิตใจที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาแนวคิดนี้มักถูกนำไปใช้โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งในงานห้องอุบัติเหตุ ห้องฉุกเฉิน กลุ่มสตินรีแพทย์ ห้องคลอด แผนกวางแผนครอบครัว งานให้คำปรึกษา

1.1 นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนิยามความรุนแรงในครอบครัว สามารถสรุปความหมายของความรุนแรงในครอบครัวตามแนวคิดการแพทย์ได้ว่าเป็นความรุนแรงที่เกิดในพื้นที่ครอบครัว มีการกระทำรูปแบบต่างๆเพื่อข่มขู่คุ้มครองของตนซึ่งอาจเป็นคู่รักต่างเพศหรือเพศเดียวกัน และสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัว ซึ่งความรุนแรงนั้นส่งผลต่อสุขภาพและชีวิตของผู้ถูกระทำความรุนแรง โดยมีหลายองค์กรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่อธิบาย ความหมายความรุนแรงในครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Centers for Disease Control and Prevention (CDC) มีการให้ความหมายว่าความรุนแรงในครอบครัวหรือความรุนแรงในคู่ครองคือ การข่มขู่ทางกาย เพศ จิตใจและอารมณ์ สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในคู่รักต่างเพศและคู่รักเพศเดียวกัน (CDC, 2010 อ้างใน U.S. Department of Health and Human Services, 2013) ในขณะที่องค์การอนามัยโลกจัดความรุนแรงที่เกิดภายในบริบทครอบครัว ว่าเป็นความรุนแรงระหว่างบุคคล โดยมีการกระทำต่างๆที่เป็นการจงใจใช้กำลัง

หรืออำนาจข่มขู่ต่อคู่ครองและต่อสมาชิกคนอื่น ซึ่งมีผลทำให้บาดเจ็บ กระแทบกระเทือนจิตใจ ทำให้มีพัฒนาการที่ผิดปกติ หรือทำให้เสียชีวิต (World Health Organization, 2013 อ้างใน U.S. Department of Health and Human Services, 2013)

1.2 ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว

การจัดประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัวนั้นพบว่ามีหน่วยงานที่ใช้ฐานคิดด้านการแพทย์ได้มีการกล่าวถึงประเภทและรูปแบบความรุนแรงที่เกิดในครอบครัว องค์การอนามัยโลกอธิบายถึงความรุนแรงที่เกิดภายใต้พื้นที่ครอบครัวว่าเป็นจัดอยู่ในกลุ่มการกระทำความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal violence) ขณะที่การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตายนั้นก็จัดเป็นความรุนแรงเช่นกันแต่จัดอยู่ในกลุ่มการกระทำความรุนแรงต่อตนเอง (Self-direct violence) โดยองค์การอนามัยโลกจำแนกประเภทของการกระทำรุนแรงต่อสมาชิกในครอบครัวไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งการแบ่งแต่ละประเภทนั้นทำให้เห็นภาพของการถูกกระทำได้อย่างชัดเจนขึ้นว่าความรุนแรงนั้นเกิดกับใคร ผู้ถูกกระทำนั้นได้รับความรุนแรงในลักษณะใด และถูกกระทำด้วยวิธีการใดบ้าง

การแบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ การกระทำรุนแรงต่อเด็ก การกระทำรุนแรงในคู่สมรส และการกระทำรุนแรงต่อผู้สูงอายุขณะที่การแบ่งตามลักษณะความรุนแรงตามผลกระทบที่เกิดกับเหยื่อนั้นแบ่งออกเป็น การกระทำรุนแรงต่อร่างกาย (Physical) การกระทำรุนแรงต่อเพศ (Sexual) การกระทำรุนแรงต่อจิตใจและอารมณ์ (Psychological) และ การละทิ้ง/เพิกเฉย (Neglect) มีการยกตัวอย่างเพื่ออธิบายให้เห็นถึงรูปแบบวิธีการใช้ความรุนแรงแบบต่างๆ ดังนี้คือการกระทำรุนแรงต่อร่างกาย มีรูปแบบ เช่น การเมียนตี ทบตี ตบบริเวณใบหน้าและศีรษะ เตะ จิกคืบ การกระทำรุนแรงต่อเพศ มีรูปแบบ เช่น การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การแสดงออกต่างๆ ที่สื่อความต้องการมีเพศสัมพันธ์ การกระทำรุนแรงต่อจิตใจและอารมณ์ มีรูปแบบ ได้แก่ การด่าทอ ถูกเหยียดหยาม การทำให้เจ็บปวดทางจิตใจ การละทิ้ง/เพิกเฉย คือ ขาดการเอาใจใส่ ดูแลอย่างเหมาะสม ปฏิบัติโดยขาดความเคารพ (Krug et al, 2002)

1.3 สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว

การศึกษาวิจัยทางการแพทย์นั้นมีเหตุผลที่หลากหลายในการตอบคำถามเรื่องสาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว โดยเน้นการอธิบายถึงสาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัวว่ามาจาก การที่บุคคลมีความเจ็บป่วย ส่วนมากเป็นการเจ็บป่วยทางจิต การดื่มสุราและการป่วยด้วยโรคสุรา การติดเชื้อหรือการบาดเจ็บที่ศีรษะส่งผลทำให้มีความผิดปกติของสมอง ความ

ผิดปกติของสารสื่อประสาท ความผิดปกติของระบบฮอร์โมนในร่างกาย มาอธิบายให้เห็นว่าการมีภาวะสุขภาพที่ไม่ปกติ มีการเจ็บป่วยของระบบต่างๆภายในร่างกาย ทำให้บุคคลกระทำรุนแรงต่อผู้อื่น ผู้วิจัยจึงเลือกบททวนประเด็นความเจ็บป่วยของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรง ดังนี้คือ

1.3.1 การเจ็บป่วยด้วยโรคจิตเภท

โรคจิตเภท เป็น โรคเรื้อรังที่มีความผิดปกติทางด้านความคิด การรับรู้ อารมณ์ และพฤติกรรม มักมีอาการเกิดขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไปจนในที่สุดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การดูแลสุขภาพอนามัยตน รวมทั้งความสัมพันธ์กับสังคมเสื่อมลงมาก (มาโนช หล่อตระกูล และปราโมทย์ สุคนิษฐ์, 2552)

อาการต่างๆที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยจิตเภท ทั้งอาการหวาดระแวง ภาพหลอน หูแว่ว กังวลว่าตนเองจะได้รับอันตราย เป็นเหตุให้ผู้ป่วยกระทำรุนแรงต่อบุคคลในครอบครัว โดยมีพฤติกรรมรุนแรงที่หลากหลาย ปัญหา ท้องทัพ ศึกษาลักษณะพฤติกรรมรุนแรงต่อครอบครัวของผู้ป่วยจิตเภท พบว่ามีพฤติกรรมรุนแรงสูงสุด ตามการรับรู้ของผู้ดูแล 3 ลำดับ ดังนี้ ตวาด/คู/คำทอด้วยคำหยาบคาย/ส่งเสียงดัง ร้อยละ 30.39 เขย่าประตู/เปิดประตูเสียงดัง ร้อยละ 20.59 และแข่ง/ตำหนิแสดงท่าทีจะทำร้ายการกระทำรุนแรง ด้านพฤติกรรมการกินยาของผู้ป่วยจิตเภท ส่วนมากกินยาแต่ไม่ตรงตามแพทย์สั่งร้อยละ 51.96 (ปัญญา ท้องทัพ, 2556) การไม่กินยาและขาดยาเป็นเวลานาน ทำให้มีอาการของโรคกำเริบเป็นเหตุให้มีการกระทำรุนแรง เช่นกรณี แม่ช่าวเขาเผ่ามูเซอที่ก่อเหตุฆ่าหั่นศพลูกของตัวเองถึงสองคนนั้นจิตแพทย์ระบุว่า หญิงดังกล่าวป่วยเป็นโรคจิตเภท มีอาการหวาดระแวงว่าจะมีคนมาทำร้าย จึงกระทำการต่างๆ โดยไม่รู้ตัวและไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ อาการของโรคกำเริบเนื่องจากผู้ป่วยขาดการกินยามานานกว่า 2 เดือน (ไทยรัฐออนไลน์, 21 สิงหาคม 2555)

1.3.2 ความเสียหายที่เกิดบริเวณศีรษะ

ความเสียหายที่เกิดบริเวณศีรษะทั้งการตีศีรษะจนเกิดพยาธิสภาพของสมองและระบบประสาทที่ผิดปกติ และการถูกกระแทกนำมาสู่การบาดเจ็บบริเวณศีรษะ ทำให้มีพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงอธิบายได้ว่าผู้ชายนั้นเจ็บป่วยจากโรคและการบาดเจ็บ ก่อให้เกิดความเสียหายต่างๆบริเวณศีรษะ ส่งผลให้มีพฤติกรรมและการแสดงออกที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่สามารถยับยั้งหรือควบคุมอารมณ์ การกระทำ ของตนเอง ไม่สามารถจัดการกับความโกรธได้ นำไปสู่การกระทำรุนแรงต่อคนในครอบครัว Wamken และคณะศึกษาคู่สมรสที่ฝ่ายชายได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ทั้งสามีและภรรยารายงานว่า ความสัมพันธ์ของพวกเขานั้นแย่ลง โดยฝ่ายชาย

รายงานที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ การใช้คำพูดสื่อสารมีความยากลำบากมากขึ้น เกิดการโต้เถียงกับภรรยา ขณะที่ภรรยารายงานว่าสามีมีพฤติกรรมทำลายข้าวของ ใช้กำลัง ใช้คำพูดรุนแรง (Warnken et al, 1994) การแสดงออกต่างที่ผิดปกติภายหลังมีการบาดเจ็บที่ศีรษะนั้น โดยขึ้นอยู่กับว่าได้รับความเสียหายที่สมองส่วนใด ผู้กระทำรุนแรงที่มีความบกพร่องในส่วน frontal lobe นั้นส่งผลให้มีการยับยั้งและตอบสนองต่อการกระตุ้นเร้าได้ช้า นอกจากนั้น ผู้ที่มีความบกพร่องของสมองที่เกี่ยวข้องกับด้าน verbal จะมีความสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างจำกัด มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยพฤติกรรมก้าวร้าว (Cohen et al, 2003)

1.3.3 ฮอร์โมนและสารสื่อประสาทในสมอง

ฮอร์โมนและสารสื่อประสาทในสมอง ซึ่งเป็นสารชีวเคมีในร่างกายควบคุมกลไกการทำงานการแสดงออกและพฤติกรรมของมนุษย์ผู้ชายที่กระทำรุนแรงนั้น มีความผิดปกติในกระบวนการเมตาบอลิซึมของฮอร์โมนและสารสื่อประสาทในสมอง เช่น testosterone และ serotonin ทำให้มีความก้าวร้าว หุนหันพลันแล่น

Soler พบว่าระดับของ testosterone สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการที่ผู้ชายใช้ความรุนแรงทางวาจาและร่างกาย โดยระดับของ testosterone ที่สูง สัมพันธ์กับการกระทำรุนแรงทั้งสองประเภท นอกจากนี้ยังมีการศึกษา testosterone กับพฤติกรรมต่อต้านสังคมและอาชญากรรม (Soler, 2000) ขณะที่ George ศึกษาผู้ชายที่กระทำรุนแรงมีความผิดปกติในกระบวนการเมตาบอลิซึมของ serotonin (5-HT) อันได้แก่ การสลายตัว รวมถึงการสังเคราะห์ serotonin พบว่ามีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้มีความก้าวร้าวเพิ่มขึ้น (George, 2000)

1.3.4 การดื่มแอลกอฮอล์

แอลกอฮอล์เป็นสารเสพติด โดยออกฤทธิ์ทำให้เกิดอาการมึนเมาไม่ได้สติสามารถอธิบายได้ว่าผลทาง psychopharmacologic ของ ethanol ส่งผลต่อกระบวนการรับรู้และความคิด โดยทำให้สมองมีการตอบสนองที่ก้าวร้าว และมีการรับรู้ถึงการคุกคามอย่างเกินจริง เป็นสาเหตุให้ผู้ชายที่ดื่มแอลกอฮอล์กระทำรุนแรงต่อผู้หญิงในครอบครัว (Fals, 2003)

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มแอลกอฮอล์กับการกระทำรุนแรงในครอบครัว ทั้งในแง่ของโอกาสการเกิด ความถี่และระดับความรุนแรงในกลุ่มสมรส โดย Fals-Stewart ศึกษาในผู้ชายที่มารับการบำบัดเรื่องการใช้ความรุนแรงต่อคู่สมรส พบว่า 40% เป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ (Fals, 2003) ก่อนจะมีเหตุกระทำรุนแรง พบว่าผู้ชายจำนวนมากกว่า 20% และผู้หญิงจำนวน 10% นั้นดื่มแอลกอฮอล์ (Kaufman Kantor and

Straus, 1990 อ้างใน Klostermann and Fals, 2006) การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลให้มีการใช้ความรุนแรง หลากหลายรูปแบบในคู่สมรส Temple ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ของคู่สมรสชายหญิงและรูปแบบ การใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงชาติพันธุ์ต่างๆพบว่า ผู้ชายที่ดื่มแอลกอฮอล์จะมีรูปแบบการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงคือ การทำร้ายทางกาย ทางเพศ และการข่มขู่ ในขณะที่ผู้หญิงที่ดื่มแอลกอฮอล์ตกเป็นเหยื่อถูกทำร้ายทางร่างกายเพียงอย่างเดียวแต่ไม่ถูกข่มขู่และกระทำรุนแรงทางเพศ (Temple, 2008)

1.4 ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว

ในแนวคิดการแพทย์นั้นมีการอธิบายตัวผู้กระทำนั้น ว่ามีความเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจผ่านการวินิจฉัยของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ถึงความผิดปกติและความบกพร่องต่างๆทั้งทางชีววิทยา สรีรวิทยา ระบบประสาท สมองส่วนต่างๆ และสารสื่อประสาท นอกจากนี้ยังมีการทำงานของระบบฮอร์โมนในร่างกายผิดปกติ ทำให้ผู้กระทำมีการแสดงออกที่รุนแรง

ด้านการคัดกรองผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวนั้น แนวคิดการแพทย์ได้อธิบายไว้ว่า การคัดกรองและการค้นหาผู้ป่วยที่กระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ โดยเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์สามารถสังเกตได้เมื่อผู้ป่วยมารับบริการทางการแพทย์ ทั้งการสังเกตบาดแผลตามร่างกาย สภาพจิตใจซึ่งผู้กระทำรุนแรงมักมีอาการป่วยทางจิตอย่างรุนแรง ภาวะซึมเศร้า ปัญหาสุขภาพจิตอื่นๆ การดื่มสุรา ซึ่งภายหลังจากการค้นพบผู้กระทำรุนแรงจึงจัดให้เข้ารับการรักษาบำบัดตามแนวทางในการบำบัดรักษาผู้กระทำรุนแรงต่อบุคคลในครอบครัวต่อไป (Coben, 2002)

1.5 ผลที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว

จากการทบทวนวรรณกรรมในแนวคิดการแพทย์และสาธารณสุขนั้น พบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากที่ได้ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว ส่วนใหญ่มักเน้นผลกระทบต่อสุขภาพ โดยเน้นการอธิบายให้เห็นว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นสร้างความเสียหายและความเจ็บป่วยให้แก่ผู้ถูกกระทำทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต ทางเพศสัมพันธ์ ความเครียด และการติดสุรา อย่างไร

ความรุนแรงภายในครอบครัวเป็นปัญหาทางการแพทย์และสาธารณสุขที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสุขภาพหลายประการ โดยผลต่อสุขภาพกายภายหลังจากถูกกระทำรุนแรงนั้นพบว่า มีบาดแผลตั้งแต่บาดแผลเล็กน้อยไปจนถึงบาดแผลถาวร ผลทางเพศสัมพันธ์อาจมีการบาดเจ็บและการติดเชื้อ บริเวณมดลูก กระเพาะปัสสาวะ มีการนิกลาถบริเวณปากมดลูกหรือทวารหนัก ผลต่อสุขภาพจิตนั้นมีการอธิบายว่าการถูกกระทำรุนแรงมีความเสี่ยงทำให้เกิดอาการ

ซึมเศร้า การทำร้ายตัวเอง ไปจนถึงการฆ่าตัวตาย โดยผู้หญิงที่มีประสบการณ์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นมีอาการซึมเศร้ามากกว่าผู้หญิงที่ไม่ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงที่ตกเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติด (U.S. Department of Health and Human Services, 2013 p. 2-3)

2. แนวคิดจิตวิทยา : นิยาม ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว สาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว และผลที่เกิดจากการถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

แนวคิดจิตวิทยากับความรุนแรงในครอบครัว

แนวคิดจิตวิทยานั้นเป็นแนวคิดที่แพร่หลายที่ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัว แนวคิดจิตวิทยานั้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล เมื่อใช้แนวคิดทางจิตวิทยาอธิบายถึงการกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นสามารถอธิบายได้ว่า ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีความผิดปกติทางจิตใจ บุคลิกภาพซึ่งจะแสดงออกเป็นพฤติกรรม ไม่เหมาะสมในการคิด การตอบสนองทางอารมณ์ การแก้ไขปัญหาและการดำเนินชีวิตดังนั้นจึงกระทำรุนแรงรวมถึงไม่สามารถยับยั้งการใช้ความรุนแรงต่อบุคคลอื่นได้

2.1 นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว

นิยามในแบบจิตวิทยานั้นอธิบายความรุนแรงที่เกิดขึ้นว่าเป็น พฤติกรรม/การกระทำต่างๆที่บุคคลแสดงออกมาโดยการกระทำเหล่านั้นมีการใช้อำนาจเพื่อต้องการควบคุมบุคคลอื่นในครอบครัว ซึ่งผลจากการใช้อำนาจควบคุมนั้นทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

โดย The American psychological Association (APA) ให้ความหมายการกระทำรุนแรงต่อสมาชิกในครอบครัวว่าเป็น การใช้อำนาจควบคุมบุคคลซึ่งเป็นผู้รัก คู่สมรส ใช้ชีวิตร่วมกัน หรือเป็นบุคคลอื่นที่อาศัยในครอบครัวเดียวกัน ด้วยการควบคุมทางกาย เพศ อารมณ์ เศรษฐกิจ การข่มขู่การกีดกันและการกั๊กขังโดยผู้ใช้อำนาจนั้นตั้งใจที่จะควบคุมพฤติกรรมของอีกฝ่ายซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ถูกระทำ (APA, 1996a)ขณะที่The National Domestic Violence Hotline (NDVH) นิยามความรุนแรงในครอบครัวว่าเป็น รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเพื่อให้ได้มาหรือคงไว้ซึ่งอำนาจเหนือคู่ครองของตน (NDVH อ้างใน Johnson, 2008)

2.2 ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่านักวิชาการและองค์กรที่ใช้ฐานคิดแบบจิตวิทยา ได้แบ่งประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัวไว้หลากหลายรูปแบบ มีทั้งแบ่งตามลักษณะการกระทำ-ผลกระทบ แบ่งตามระดับความรุนแรงความเสียหายที่เกิดกับเหยื่อ รวมทั้งการแบ่งตามบริบทโดยรวมขณะที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรง

Johnson แบ่งประเภทความรุนแรงในชีวิตคู่ออกเป็น 2 ประเภทที่มีความแตกต่างกันของระดับความรุนแรง การควบคุมการแสดงอำนาจ และระดับของอันตรายที่ผู้หญิงได้รับจากการถูกกระทำ ได้แก่ประเภท Common couple violence (mild physical aggression) ความรุนแรงประเภทนี้พบว่ามีระดับความรุนแรงเพียงเล็กน้อยถึงปานกลาง ผู้กระทำนั้นใช้ความรุนแรงเพื่อเป็นการควบคุมอีกฝ่าย โดยมีการกระทำต่างๆหลากหลายรูปแบบเพื่อที่จะควบคุมอีกฝ่ายแต่ลักษณะของการควบคุมก็จะมีเพียงเล็กน้อยความรุนแรงในลักษณะนี้เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายหรือเกิดความกลัวได้อีกประเภทได้แก่ Patriarchy terrorism (Severe physical aggression) ซึ่งจะมีระดับความรุนแรงมากกว่า Common couple violence มีการกระทำต่างๆรูปแบบการปลักการข่มขู่ด้วยอาวุธการกระทำต่างๆรวมถึงการใช้อาวุธนั้นมิเจตนาที่ต้องการแสดงอำนาจและควบคุมผู้หญิงโดยผู้หญิงที่เป็นเหยื่อมักจะได้รับบาดเจ็บทางกายและรู้สึกหวาดกลัวสามี (Johnson, 1995)

ต่อมาในปี 2000 Johnson และ Ferraro แบ่งประเภทความรุนแรงในคู่ออกเป็น 4 ประเภท เป็นการแบ่งซึ่งตามบริบทโดยรวมของการเกิดความรุนแรง โดยมีรายละเอียดในเรื่องความถี่ ระดับความรุนแรง จุดประสงค์และผลลัพธ์ ที่แตกต่างกัน ดังนี้คือ

1. ประเภท Common Couple Violence (CCV): ความรุนแรงประเภทนี้เกิดในลักษณะการโต้เถียงกันระหว่างคู่สมรส ซึ่งอาจเกิดความรุนแรงเพียงฝ่ายเดียวหรือมีการใช้ความรุนแรงทั้งคู่ ความรุนแรงไม่ได้ถูกใช้ในรูปแบบเพื่อควบคุมอีกฝ่าย ผู้กระทำจะไม่กระทำรุนแรงภายนอกบ้าน มีความถี่และมีระดับความรุนแรงต่ำ มีการละเมิดทางเพศและทางอารมณ์

2. ประเภท Intimate Terrorism (IT): ความรุนแรงประเภทนี้จะถูกใช้ป็นวิธีในการควบคุมหรือเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ มีการกระทำต่างๆหรือการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการควบคุมอีกฝ่าย พฤติกรรมที่แสดงเพื่อต้องการควบคุมอีกฝ่ายส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำรุนแรงทางจิตใจและอารมณ์ ความรุนแรงประเภท Intimate Terrorism นั้นจะมีความรุนแรงเกิดขึ้นมากกว่าแบบ Common Couple Violence ผลอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บที่รุนแรง

3. ประเภท Violent Resistance (VR): เป็นการตอบสนองด้วยความรุนแรงเพื่อป้องกันตัวเอง เมื่อรับรู้ว่าคุณถูกคุกคาม ไม่ได้แบบรูปแบบของการควบคุม มักเป็นรูปแบบที่ผู้หญิงใช้ในการต่อสู้กลับเมื่อตนเองถูกกระทำ

4. ประเภท Mutual Violent Control (MVC): ความรุนแรงประเภทนี้เพื่อต่อสู้ ซึ่งทั้งสองฝ่าย ทั้งสามีและภรรยาต่างใช้ความรุนแรงเพื่อควบคุมซึ่งกันและกัน (Johnson and Ferraro, 2000)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการบางกลุ่มที่แบ่งประเภทและรูปแบบความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงในครอบครัว โดยเป็นการแบ่งตามลักษณะการกระทำ-ผลกระทบที่เกิดขึ้นเหยื่อ ออกเป็นการละเมิดทางกาย ได้แก่ การกระทำต่างๆที่ทำให้บาดเจ็บทั้งที่ใช้และไม่ใช้อาวุธ รวมทั้งการฆาตกรรม การทิ้งให้ผู้หญิงอยู่ในสถานการณ์ที่จะเกิดอันตราย การปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ การละเมิดทางเพศ ได้แก่ การกระทำต่างๆที่เป็นการบังคับหรือกดดันเพื่อให้มีเพศสัมพันธ์ รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ทำให้อีกฝ่ายรู้สึกด้อยค่า การทำร้ายร่างกายขณะมีเพศสัมพันธ์ เพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้มีการป้องกันทั้งการตั้งครรภ์หรือ ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การละเมิดทางจิตใจ ได้แก่ การกระทำต่างๆที่เป็นการลดคุณค่าของอีกฝ่าย ทำให้รู้สึกกลัวหรือรู้สึกเป็นอันตราย การถูกเหยียดหยาม การใช้วาจาทำร้าย การทำร้ายสัตว์เลี้ยงหรือสิ่งของเพื่อให้เสียใจ การทอดทิ้ง มีชู้ การละเมิดทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆทั้ง ค่าใช้จ่ายในบ้าน บัญชีธนาคาร การติดต่อสื่อสาร การเดินทาง การรักษาพยาบาล การละเมิดประเภทสุดท้ายคือ การสะกดรอย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่คุกคาม ข่มขู่ ทั้งการเฝ้าติดตาม การโทรศัพท์ การส่งสิ่งของหรือข้อความ เพื่อหวังให้อีกฝ่ายหวาดกลัวและรู้สึกเป็นอันตราย

2.3 สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว

การอธิบายสาเหตุของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ตามแนวคิดจิตวิทยานั้นพบว่า มีหลายแนวคิดย่อย ที่มีความสำคัญและถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย แนวคิดเรื่องความคิดปกติของจิตใจ ความผิดปกติของบุคลิกภาพ การเรียนรู้ทางสังคมผ่านประสบการณ์และการสัมผัสรุนแรงในวัยเด็ก โดยแต่ละแนวคิดย่อยมีรายละเอียด

2.3.1 ความผิดปกติทางจิตใจ (Psychopathy)

แนวคิดเรื่องความผิดปกติทางจิตใจนั้นเสนอว่า ผู้ชายกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กในครอบครัวเนื่องมาจากมีความผิดปกติและความบกพร่องของจิตใจมีอาการซึมเศร้า ภาวะดังกล่าวทำให้บุคคลไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งต่างๆได้ตามปกติ โดย

อาจตอบสนองลดลงหรือมีการตอบสนองที่มากกว่าปกติ โดยการตอบสนองที่ผิดปกตินี้ทำให้มีแสดงออกต่างๆทั้งการรับรู้ การตัดสินใจ การแสดงพฤติกรรมต่างๆที่ก้าวร้าว รุนแรง

2.3.2 ความผิดปกติทางบุคลิกภาพ (Personality Disorder)

ความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับบุคลิกภาพ ซึ่งจะแสดงออกเป็นพฤติกรรม ไม่เหมาะสมใน การคิด การตอบสนองทางอารมณ์ การแก้ไขปัญหา และการดำเนินชีวิต โดยมีสาเหตุสำคัญอธิบายได้ว่า ผู้กระทำเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ จัดว่าเป็นผู้ป่วยไม่สามารถยับยั้งการใช้ความรุนแรงได้ ลักษณะของผู้ชายที่กระทำ ความรุนแรงคือ มีความก้าวร้าว นิสย โหดร้าย มีลักษณะเกรี้ยวกราดมีความอิจฉาริษยาสูง มีทักษะทางสังคมและการสื่อสารต่ำประเมินค่าตนเองต่ำ โดยผู้ชายที่มีการยอมรับนับถือตนเองน้อย หรือรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองต่ำต้องจะกระทำรุนแรงต่อคู่ของตนเองเพื่อกลบเกลื่อนความรู้สึกอับอาย ต้อยค่า การกระทำรุนแรงต่อผู้อื่นเป็นการเรียกความรู้สึกมีค่าในตัวเองกลับมา

2.3.3 การสัมผัสความรุนแรงภายในครอบครัว (Social learning)

เป็นการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราเพื่ออธิบายถึงการกระทำรุนแรงในครอบครัว ซึ่งแบนดูรานั้น กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นเกิดจากการสังเกตและเรียนรู้พฤติกรรมของผู้อื่น และมีการเลียนแบบ (Bandura, 1978) การกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นอธิบายได้ว่า ผู้กระทำ ความรุนแรงนั้นสังเกตและเรียนรู้การใช้ความรุนแรงจากประสบการณ์และการสัมผัสความรุนแรงภายในครอบครัวเป็น intergeneration transmission of violence ผ่านการขัดเกลากายในครอบครัว เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีความขัดแย้ง ได้สังเกตเห็นและเรียนรู้ความสัมพันธ์ของพ่อแม่ อีกทั้งเคยเป็นเหยื่อหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่พ่อแม่กระทำรุนแรงใส่กัน จนเกิดเป็นความเคยชินและยอมรับการใช้ความรุนแรงที่เกิดภายในครอบครัวรวมถึงกลายเป็นผู้กระทำรุนแรงในที่สุด

นอกจากการสัมผัสความรุนแรงภายในครอบครัวจะเป็นสาเหตุให้บุคคลกลายเป็นผู้กระทำรุนแรงแล้วมีงานวิจัยบางส่วนพบว่าเด็กที่ถูกกระทำหรือเป็นพยานอยู่ร่วมในเหตุการณ์ความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ในวัยเด็กจะเป็นเหยื่อความรุนแรงจากคู่ของตนเมื่อเขามีครอบครัวโดย Yoshihama ศึกษาในผู้หญิง อายุ 18-49 ปี ที่อาศัยในเมืองโยโกฮามา ประเทศญี่ปุ่นพบว่า การถูกกระทำรุนแรงทางกายและเพศจากคู่สมรสสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการถูกละเมิดทางเพศในวัยเด็ก หรืออยู่ในเหตุการณ์ที่มารดาถูกคู่ทำร้าย (Yoshihama, 2010)

การใช้แนวคิดต่างๆทางจิตวิทยาเพื่ออธิบายถึงการกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นพบว่า มีการศึกษาทั้งในด้านผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ โดยเป็นการให้

คำอธิบายว่า การที่ผู้ชายนั้นมีความผิดปกติทางจิตใจ มีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ หรือ มีการสัมผัสรุนแรงในวัยเด็ก ทำให้ผู้ชายกระทำรุนแรงต่อสมาชิกในครอบครัว ในขณะที่เดียวกันแนวคิดเรื่องความผิดปกติทางจิตใจ ความผิดปกติทางบุคลิกภาพ หรือ มีการสัมผัสรุนแรงในวัยเด็กก็ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายตัวตนของผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวเช่นกันว่าการที่ผู้หญิงมีความผิดปกติทางจิตใจ ความผิดปกติทางบุคลิกภาพ หรือ มีการสัมผัสรุนแรงในวัยเด็กนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรง

สรุปแนวคิดย่อยทางจิตวิทยาทั้ง 3 แนวคิดข้างต้นว่า แนวคิดเหล่านี้ได้พยายามอธิบายว่า สภาพความบกพร่องและความผิดปกติ ทั้งการมีสภาพจิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ การสัมผัสกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว รวมถึงการเรียนรู้ทางสังคมที่ผิดไปจากคนปกติ นั้น เป็นสาเหตุให้ผู้นั้นกระทำรุนแรงต่อคนอื่นในครอบครัว

2.4 ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว

ในแนวคิดทางจิตวิทยานั้น เมื่อกล่าวถึงตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวนั้น มักมุ่งเน้นไปที่การอธิบายลักษณะของผู้กระทำในด้านอารมณ์ พฤติกรรม บุคลิกลักษณะ โดยส่วนมากลักษณะของผู้ชายที่กระทำความรุนแรงคือ มีความก้าวร้าว นิสัยโหดร้าย ประเมินค่าตนเองต่ำ มีความอิจฉาริษยาสูง มีทักษะทางสังคมและการสื่อสารต่ำ มีนักวิชาการหลายคนที่ได้อธิบายถึงบุคลิกลักษณะของผู้ชายที่กระทำรุนแรงในครอบครัวโดย Holtzworth-Munroe and Stuart อธิบายว่าผู้ชายที่กระทำรุนแรงในครอบครัวมี 3 แบบ

1. ประเภทกระทำเฉพาะคนในบ้านเท่านั้น (Family only) ผู้ชายกระทำเฉพาะคนในบ้านเท่านั้น ไม่แสดงความรุนแรงภายนอกบ้าน ผู้กระทำอาจมีความผิดปกติทางจิตใจ และบุคลิกภาพเล็กน้อยมีระดับความรุนแรงน้อยที่สุด

2. ประเภท Dysphoric/borderline โดยผู้กระทำมีลักษณะ psychologically distress , impulsive, depressed, emotionally volatile แสดงบุคลิกลักษณะ borderline หรือ schizotypal และมีปัญหาติดแอลกอฮอล์และยาเสพติดผู้กระทำมีลักษณะที่ฟุ้งฟิงทางอารมณ์ระหว่างตนเองกับคู่เป็นอย่างมากโดยความรุนแรงส่วนใหญ่มักจะเกิดในครอบครัวแต่อาจมีบ้างที่เกิดนอกครอบครัวเป็นความรุนแรงต่อคู่สมรสที่มีระดับปานกลางถึงรุนแรง

3. ประเภท Generally violent / antisocial ผู้กระทำประเภทนี้จะแสดงลักษณะแบบ antisocial/narcissistic หรือมีผิดปกติทางจิตมีลักษณะต่อต้านสังคมแบบกว้างๆและใช้ความรุนแรงโดยผู้กระทำคุ้นเคยเป็นพิเศษกับความรุนแรงและอาชญากรรม มีปัญหาเรื่องการใช้

แอลกอฮอล์และยาเสพติดมีระดับความรุนแรงปานกลางถึงรุนแรงมาก มีการละเมิดทางด้านจิตใจ และเพศ (Holtzworth-Munroe and Stuart, 1994)

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการบางคนที่ได้จำแนกผู้กระทำรุนแรง ซึ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกับคู่สมรสจะมีการแสดงออกแตกต่างกัน โดย Jacobson and Gottman ได้แยกผู้กระทำรุนแรงออกเป็น 2 กลุ่ม จากการวิจัยทั้งการสัมภาษณ์ การสังเกต และทำแบบทดสอบทางจิตวิทยา กลุ่มแรกเรียกว่า Cobra โดยกลุ่มนี้มีลักษณะทางสรีรวิทยาที่เยือกเย็นแม้ในขณะที่มีการโต้เถียงด้วยคำพูดกับคู่ของตน และกลุ่มที่สองเรียกว่า Pitbull มีลักษณะทางสรีรวิทยาที่แสดงให้เห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์อย่างกะทันหันเมื่อมีการโต้เถียงกับคู่ของตน นอกจากนี้ยังมีลักษณะ Dysphoric / borderline คือฟุ้งฟิงทางอารมณ์ระหว่างตนเองกับคู่เป็นอย่างมาก (Jacobson and Gottman 1998, อ้างใน Johnson, 2000)

ผู้กระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นพบว่า มีการเปลี่ยนสถานะกลับไปมาระหว่างผู้ถูกกระทำ และผู้กระทำรุนแรงในครอบครัว ตัวอย่างเช่น เด็กที่ถูกกระทำรุนแรง หรืออยู่ร่วมในเหตุการณ์รุนแรงระหว่างผู้ใหญ่ในครอบครัว อาจโตมาเป็นวัยรุ่นที่กระทำรุนแรงต่อ พ่อ แม่ พี่น้อง คู่สมรสและลูกของตน และเมื่ออยู่ในวัยสูงอายุก็อาจได้รับความรุนแรงถูกกระทำจากสมาชิกคนอื่นในครอบครัวเดียวกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมในแนวคิดจิตวิทยา ยังพบว่าคนที่ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวอาจมาจากตัวผู้หญิงเองมีความผิดปกติทางจิต บุคลิกภาพ หรือมีอาการทางประสาท เช่น ตะโกนคำคำหยาบคาย ไม่สามารถควบคุมตัวเอง หรือมีอาการแปรปรวน ไม่สามารถสื่อสารกับคนอื่นได้ จึงถูกทำร้ายร่างกาย ในกรณีผู้หญิงที่มีอาการทางจิตจะทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายตนเอง หรือ ตั้งใจจะฆ่าตัวตายจึงถูกคนในบ้านทุบตีทำร้าย เพื่อให้หยุดการกระทำที่เป็นอันตราย โดย ถูกจับขัง กักบริเวณ ล่ามโซ่

2.5 ผลที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวตามแนวคิดจิตวิทยานั้นมักจะเน้นการอธิบายเพื่อให้เห็นว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นทำให้มีผลเสียต่อสภาพจิตใจ บุคลิกภาพ การปรับตัวที่ผิดปกติส่วนมากการศึกษายังมุ่งเน้นไปที่เด็กและผู้หญิงเนื่องจากเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงโดยตรง

ผลที่เกิดกับเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่พ่อแม่กระทำรุนแรงใส่กันนั้น พบว่ามีผลต่อสภาพจิตใจของเด็ก ทำให้เด็กหวาดกลัว ซึมเศร้า มีภาวะเครียด ด้านบุคลิกภาพส่งผลให้เด็กไม่มั่นใจในตัวเอง เก็บตัวและแยกตัวจากครอบครัว ด้านการเรียนรู้และ

พัฒนาการนั้นเด็กเรียนรู้และได้รับการถ่ายทอด รวมถึงยอมรับการใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ปัญหา ความขัดแย้งต่างๆ และกลายเป็นผู้กระทำความรุนแรงในที่สุด ซึ่งจากการศึกษาวัยรุ่นที่อยู่ใน ครอบครัวที่พ่อแม่กระทำความรุนแรงใส่กันจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่รุนแรงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ (Ireland, 2009)

ผลต่อผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรงนั้น พบว่ามีงานวิจัยจำนวนมากที่ได้ศึกษาพบว่า การถูกกระทำความรุนแรงจากคนใกล้ชิดในครอบครัวเดียวกันนั้นนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต โดยทำให้มีผลเสียต่อสภาพจิตใจและมีบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งความกลัว ความวิตกกังวล ความเครียด รวมทั้งกลุ่มอาการต่างๆที่เกิดขึ้นภายหลังที่ผู้หญิงถูกกระทำความรุนแรง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้ที่ผู้หญิงถูกกระทำความรุนแรงจากคู่สมรสนั้นสัมพันธ์กับความเสียหายที่จะเกิดอาการ และโรคซึมเศร้ามากกว่ากลุ่มที่ไม่ถูกกระทำความรุนแรงนอกจากนี้ผู้หญิงที่ถูกละเมิดทางเพศในวัยเด็กนั้นมีความเสี่ยงต่ออาการซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายมากกว่ากลุ่มที่ไม่ถูกกระทำความรุนแรง

โดยที่ผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงยังมาจากหลายปัจจัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ถูกกระทำ ในผู้หญิงที่ถูกทำร้ายเป็นเวลานาน หรือ ถูกกระทำความรุนแรงอย่างหนัก พบว่ามีภาวะความผิดปกติของจิตและบุคลิกภาพอย่างถาวรนอกจากนี้ผลกระทบที่เกิดต่อบุคคลนั้น ยังมาจากปัจจัยด้านรูปแบบและระดับความรุนแรงที่ได้รับแตกต่างกัน โดยการศึกษาถึงการถูกกระทำรูปแบบต่างๆและความสัมพันธ์กับอาการ PTSD พบว่าในผู้ชายนั้นการถูกทำร้ายร่างกายในวัยเด็กสัมพันธ์กับการเกิด PTSD มากกว่าการถูกทำร้ายรูปแบบอื่นๆตลอดช่วงชีวิต ถึง4เท่า ในขณะที่ผู้หญิงนั้นการถูกข่มขืนมีความสัมพันธ์กับการเกิด PTSD มากที่สุด

3. แนวคิดนิเวศวิทยา : นิยาม ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว สาเหตุ การเกิดความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว และผลที่เกิดจากการถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

แนวคิดนิเวศวิทยาเป็นแนวคิดที่เน้นการอธิบายถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม มีการแบ่งระดับของสิ่งแวดล้อมทางสังคมรอบตัวบุคคลออกเป็นระดับย่อย ที่เริ่มจากตัวบุคคลขยายออกไปสู่สิ่งแวดล้อมระดับใหญ่อย่างเป็นลำดับขั้น โดยอาจเป็นปัจจัยรอบตัวไปจนถึงรูปแบบของสถาบันและวัฒนธรรม (Bronfenbrenner, 1977)

แนวคิดหลักของนิเวศวิทยากับความรุนแรงในครอบครัวสามารถอธิบายได้ว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทของครอบครัวนั้น ไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดโดยเฉพาะแต่มาจากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยด้านตัวบุคคลและปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวบุคคลซึ่งส่งผลร่วมกันทำให้เกิด

เป็นความรุนแรง การนำแนวคิดนี้มาศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดภายในครอบครัวนั้นพบทั้งประเด็นการกระทำและการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว

3.1 นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยในแนวคิดนิเวศวิทยาที่เกี่ยวข้องกับนิยามความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในมิติครอบครัว มักจะแสดงให้เห็นว่าความรุนแรงคืออะไร เกิดระหว่างใครกับใคร มีลักษณะหรือรูปแบบของความรุนแรงเป็นอย่างไร รวมถึงผลของความรุนแรงพบมีการให้ความหมายความรุนแรงว่าเป็นการที่บุคคลกระทำการละเมิดต่อสมาชิกคนอื่นในครอบครัวเดียวกัน นิยามมีการระบุให้เห็นว่าความรุนแรงนั้นเกิดกับสมาชิกคนใดในครอบครัวเช่นความรุนแรงต่อเด็ก Garbarino ได้อธิบายความรุนแรงต่อเด็กหมายถึง การที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก บังคับกระทำการต่างๆที่เป็นการละเมิดต่อเด็กในครอบครัว ซึ่งผลของความรุนแรงนั้นทำให้เด็กมีการปรับตัวและพัฒนาการที่ผิดปกติ (Garbarino, 1977) นอกจากนี้ยังมีการให้ความหมายถึงความรุนแรงในกลุ่มสมรสโดย Gordon เป็นการควบคุม ครอบงำที่กระทำต่อคู่ครอง โดยมีการละเมิดทางกาย ทางจิตใจ ทางวาจา และการละเมิดทางเพศ(Gordon 2000 อ้างใน Han 2010, p.370)ซึ่งนิยามในแบบ Gordon นั้นได้มีการกล่าวถึงลักษณะของความรุนแรงด้วยทำให้เห็นภาพการกระทำรุนแรงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะที่นิยามของ Garbarino อธิบายเพิ่มเติมถึงผลที่เกิดจากความรุนแรง

3.2 ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว

ในแนวคิดนี้ได้มีการกล่าวถึงประเภทของความรุนแรงที่เกิดในครอบครัวในหลายรูปแบบ โดยการแบ่งตามผู้กระทำ-ผู้ถูกระทำ แสดงให้เห็นว่าใครคือผู้ถูกระทำ เช่น การกระทำรุนแรงต่อเด็ก/ผู้หญิง หรือ การกระทำรุนแรงต่อคู่สมรส

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งตามลักษณะการกระทำและผลกระทบ ซึ่งเป็นการแบ่งตามผลกระทบที่เกิดกับบุคคล รูปแบบการถูกระทำรุนแรง ซึ่งการแบ่งในลักษณะนี้ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้ถูกระทำนั้นถูกระทำรุนแรงอย่างไร ดังนี้ การกระทำรุนแรงทางกายนั้นประกอบด้วย การทุบตี ผลัก ดบ กัด การข่มขู่ด้วยมีดหรือปืน การกระทำรุนแรงทางวาจาและทางจิตใจ ได้แก่ การเยาะเย้ยถากถาง พฤติกรรมหึงหวง การข่มขู่ว่าจะทำร้ายร่างกาย ขู่ว่าจะเลิกเรา ยุติความสัมพันธ์ จำกัดหรือคอยติดตามว่าอยู่ที่ใด ไม่ให้เงินใช้ การกีดกันไม่ให้เข้าสังคม การทำลายข้าวของเครื่องใช้ การกระทำรุนแรงทางเพศ เช่น การข่มขืน การควบคุมเกี่ยวกับเรื่องเพศและการตัดสินใจเรื่องการเจริญพันธุ์ เช่นการทำหมัน ปฏิเสธการสวมถุงยางอนามัย ซึ่งมีผลทำให้ผู้หญิงติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ (Han, 2010)

3.3 สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว

นักวิชาการแต่ละคนที่ใช้แนวคิดนิเวศวิทยาได้อธิบายสาเหตุความรุนแรงในครอบครัวว่าเกิดจากการทำงานร่วมกันของปัจจัยย่อยหลายปัจจัย ส่งผลให้เกิดเป็นความรุนแรงในครอบครัวขึ้นมา โดย Heise อธิบายว่าความรุนแรงนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่มีฐานมาจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของปัจจัยทั้งในระดับของบุคคล สถานการณ์ และสังคมวัฒนธรรม (Heise, 1998) ขณะที่ Garbarino เห็นว่าการกระทำรุนแรงต่อเด็กในครอบครัว เกิดจากเงื่อนไขปัจจัยต่างๆที่จำเป็นหรือเพียงพอที่จะทำให้เกิดการทำร้ายเด็ก (Garbarino, 1977)

ด้านปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเกิดความรุนแรงในครอบครัวพบว่า การที่แนวคิดนิเวศวิทยาได้แบ่งสิ่งแวดล้อมทางสังคมออกเป็นระดับย่อยๆ เริ่มต้นจากตัวของบุคคลแล้วขยายออกไป จึงมักจะอธิบายให้เห็นว่าในแต่ละระดับมีปัจจัยใดบ้าง รวมทั้งปัจจัยเหล่านั้นทำงานอย่างไรจึงส่งผลให้เกิดความรุนแรง โดย Heise แบ่งปัจจัยทั้งในระดับของบุคคล สถานการณ์ และสังคมวัฒนธรรม ออกเป็นระดับของปัจจัยเกี่ยวข้องกับประวัติส่วนตัว ได้แก่ การอยู่ร่วมในเหตุการณ์ความรุนแรงในวัยเด็ก ถูกละเมิดในวัยเด็ก ขาดหรือไม่ยอมรับบิดา ระดับไมโครซิสเต็ม นั้นเป็นปัจจัยเกี่ยวกับการที่ผู้ชายเป็นผู้มีอำนาจในบ้าน ผู้ชายครอบครัวทรัพยากรภายในบ้าน การดื่มแอลกอฮอล์ และความขัดแย้งการโต้เถียงในคู่สมรส ระดับเอกซ์โซซิสเต็มนั้นเกี่ยวกับการมีทางสังคมเศรษฐกิจต่ำ ตกงาน การที่ผู้หญิงถูกแยก โคดเด็ยจากครอบครัว การคบเพื่อนที่เป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย ระดับแมโครซิสเต็มนั้นเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นชายที่สัมพันธ์กับความก้าวร้าว ชอบครอบงำ การยึดคิดในบทบาทหน้าที่ การยอมรับการใช้ความรุนแรง การยอมรับการลงโทษโดยการเมียนดี (Heise, 1998)

เพื่อตอบคำถามในประเด็นสาเหตุความรุนแรงในครอบครัว ผู้วิจัยทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความรุนแรงต่อภรรยา ของ Angela D. Han 2010 เรื่อง Partner Violence Against Korean Immigrant Women งานวิจัยชิ้นนี้ได้สำรวจปรากฏการณ์ความรุนแรงในชีวิตของผู้หญิงเกาหลีที่อาศัยในสหรัฐอเมริกา ซึ่งถูกผู้ชายเกาหลีที่เป็นคู่ของตนทำร้าย โดยใช้กรอบแนวคิดนิเวศวิทยาของความรุนแรง ของ Heise ,1998 เพื่ออธิบายถึงปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆทั้งในระดับตัวบุคคล สถานการณ์รอบตัวและปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม ว่าส่งผลทำให้ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงจากคู่สมรสอย่างไร โดยวิเคราะห์ในระดับต่างๆ เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกงานวิจัยดังกล่าว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานั้นมีลักษณะบางอย่างที่ใกล้เคียงกันกับแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ผู้วิจัยสนใจ คือเป็นกลุ่มผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว มีการอพยพย้ายถิ่น และบางคนต้องทำงานเป็นแรงงานราคาถูกในประเทศปลายทาง ดังนี้

“macro system” ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมของชาวเกาหลีที่มีส่วนทำให้ผู้หญิงถูกคู่ของตนกระทำรุนแรง โดยวัฒนธรรมชาวเกาหลีให้คุณค่ากับการมีลำดับชั้นและชายเป็นใหญ่ในครอบครัว ผู้หญิงจึงตกอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่าชายตลอดชีวิต สังคมเกาหลียังเป็นสังคมที่ครอบครัวมาจากชาย โดยอำนาจของผู้ชายครอบงำผู้หญิงนั้นเริ่มตั้งแต่ที่อยู่ประเทศเกาหลีเรื่อยมา จนกระทั่งย้ายมายังประเทศอเมริกาแล้วได้ว่าลักษณะชายเป็นใหญ่ทำให้ผู้ชายมีอำนาจในการครอบงำและควบคุมนำไปสู่การที่สามีกระทำ ความรุนแรงต่อภรรยาของตน ผู้หญิงอพยพชาวเกาหลีที่ยึดติดกับประเพณีและค่านิยมครอบครัวมากมีประสบการณ์ถูกคู่ของตนกระทำรุนแรงมาก (Song, 1996 อ้างใน Han, 2010)

“exo system” ได้แก่ ความเครียดจากการอพยพย้ายถิ่นเป็นเหตุให้ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงจากคู่ โดยชาวเกาหลีย้ายถิ่นต้องปรับตัวกับปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรม บทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป สถานะทางสังคมวัฒนธรรมต่ำ การแบ่งแยกกีดกันเชื้อชาติ (Noh & Anson, 1996 อ้างใน Han, 2010) ผู้ชายเกาหลีอพยพที่มีการศึกษาดิบบางคนต้องยอมทำงานเป็นแรงงานราคาถูกในร้านซักรีด ร้านอาหารเล็กๆ ร้านขายของชำ หรืออาจต้องทำงานหนักมากขึ้น ยอมทำงานพิเศษในช่วงวันหยุดเพื่อให้มีเงินเพียงพอต่อการดำรงชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ชายอพยพชาวเกาหลีมีความเครียดจากการสูญเสียงานซึ่งเป็นสิ่งแสดงความนับถือในตนเองและสถานะทางสังคม โดยผู้ชายเหล่านี้มักจะหงุดหงิดกับภรรยาจนกลายเป็นการทำร้ายร่างกายเมื่อพวกเขาถูกทำให้รู้สึกไม่พอใจ Song รายงานว่า มีการทำร้ายทุบตีภรรยาเพิ่มขึ้นในคู่ชาวเกาหลีภายหลังการอพยพย้ายถิ่น โดยภรรยาชาวเกาหลีซึ่งถูกทุบตี 23 คน รายงานว่าถูกทุบตีครั้งแรกจากสามีเมื่อครั้งอยู่ในเกาหลี ขณะที่ 53 คน นั้นถูกทุบตีครั้งแรกหลังอพยพย้ายถิ่นมายังอเมริกา (Song, 1996 อ้างใน Han, 2010)

“micro system” ได้แก่ การเปลี่ยนผ่านบทบาทครอบครัวเป็นส่วนทำให้เกิดความรุนแรงในกลุ่มสมรสการเปลี่ยนผ่านบทบาทครอบครัวและอำนาจของสถานภาพสมรสโดยหญิงเกาหลีจำนวนมากซึ่งครั้งหนึ่งเป็นภรรยาซึ่งดูแลบ้านตามธรรมเนียมกลับต้องมีหลายบทบาทหลังจากการอพยพย้ายถิ่น ทั้งเป็นภรรยา,แม่,คนงานและลูกสะใภ้ หญิงอพยพชาวเกาหลีเข้าสู่ตลาดแรงงานต้องต่อสู้กับชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานแถมยังถูกคาดหวังให้ทำงานบ้านที่ครอบครัวต้องการ โดยไม่มีคนช่วย ซึ่งบทบาททั้งสองเป็นการทำทนายสามีโดยการเปลี่ยนแปลงบทบาทและหน้าที่ของครอบครัวให้เสมอภาคกัน โดยที่ภรรยาไม่ต้องพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ ทำให้ฝ่ายชายรู้สึกถูกคุกคามตำแหน่งความเป็นใหญ่ภายในครอบครัว ดังนั้นสามีจึงใช้การละเมิด ทางกายและจิตใจเพื่อเป็นการควบคุมภรรยาให้อยู่ภายใต้อำนาจของตน

“Couples” ได้แก่ ประวัติดั้งเดิมและลักษณะของชายชาวเกาหลีที่เป็นผู้กระทำรุนแรง ปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เช่น ใช้สารเสพติด ตกงาน พฤติกรรมต่อต้านสังคมและมี

ความขัดแย้งกับคู่สมรส (Gordon, 2000 อ้างใน Han, 2010) สามีชาวเกาหลีอพยพซึ่งใช้แอลกอฮอล์, ควบคุมความโกรธต่ำ, มีลักษณะเก็บตัวมีความเสี่ยงสูงที่จะทำร้ายภรรยา

3.4 ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว

ในส่วนนี้ผู้วิจัยต้องการนำเสนอให้เห็นว่าผู้กระทำความรุนแรงเป็นใคร มีความสัมพันธ์กับเหยื่ออย่างไร จากการทบทวนวรรณกรรมที่ใช้แนวคิดนิเวศวิทยาศึกษาความรุนแรงในครอบครัว พบว่าผู้กระทำความรุนแรงนั้นมีความหลากหลาย ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการกระทำความรุนแรงต่อใคร ผู้กระทำก็จะแตกต่างกันไป การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก มักเป็นพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ขณะที่ผู้กระทำความรุนแรงต่อภรรยาคือ สามี คู่ครอง ส่วนผู้กระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นมี พ่อแม่ ญาติในครอบครัว ทั้งคนในครอบครัวเดิมของผู้หญิง รวมถึงสมาชิกในครอบครัวของสามี โดยอาจเป็นชาติพันธุ์เดียวกันหรือแตกต่าง นอกจากนี้ผู้กระทำความรุนแรงอาจเป็นสมาชิกในครอบครัวที่เป็นเพศหญิงอีกด้วยเช่น แม่สามี พี่สาว-น้องสาวของสามี

ผู้กระทำแต่ละคนใช้รูปแบบและระดับของความรุนแรงต่อเหยื่อแตกต่างกัน กรณีการทำร้ายเด็กในครอบครัวอย่างรุนแรงรวมถึงการฆ่าเด็กนั้น พบว่าพ่อเป็นผู้กระทำมากกว่าแม่ ขณะที่แม่ส่วนมากจะใช้ความรุนแรงในลักษณะของการลงโทษ โดยที่แม่มักให้เหตุผลในการทำร้ายลูกว่าเป็นการลงโทษเมื่อลูกทำผิดหรือมีพฤติกรรมที่ไม่ดี (Hong, 2011, p.1060)

3.5 ผลที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงที่เกิดในครอบครัวนั้นมีผลต่อสมาชิกทุกคน โดยผลที่เกิดกับแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งจะส่งผลเสียต่อพัฒนาการ และพฤติกรรมผลต่อเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงโดยตรงหรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่กระทำความรุนแรงใส่กัน พบว่าเด็กยอมรับการใช้ความรุนแรง และมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น (Reid, 1998)

เมื่อจำแนกผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัวออกเป็น micro และ macro ตามการแบ่งโครงสร้างของสิ่งแวดล้อม ผู้หญิงเกาหลีย้ายถิ่นที่ถูกสามีกระทำความรุนแรงนั้นแบ่งได้เป็นผลในระดับ micro ซึ่งเป็นปัจจัยจากการเปลี่ยนผ่านบทบาทครอบครัวและอำนาจของสถานภาพสมรส ผู้หญิงเหล่านี้รู้สึกเก็บกดในการที่ต้องอยู่ภายในครอบครัวที่ผู้ชายแสดงอำนาจดั่งทำให้มีอาการนอนไม่หลับ เหนื่อยอ่อนแรง วิตกกังวล เบื่ออาหาร อาหารไม่ย่อย มีอาการเจ็บปวดตามร่างกาย กังวลเกี่ยวกับเรื่องความตาย ลักษณะอาการดังกล่าวเป็นผลโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจของผู้หญิง ส่วนผลในระดับ macro นั้นมาจากปัจจัยเกี่ยวกับการให้คุณค่าของชายเป็นใหญ่ การมี

ลำดับชั้นความอาวุโส และความกลัวครอบครัวตนเองจะขายหน้า ทำให้ผู้หญิงถูกสามีกระทำรุนแรง นั้นเก็บซ่อนความทุกข์ ความโศกเศร้าของตนมากกว่าที่จะแสดงความรู้สึกนั้น (Han, 2010)

ตาราง 2.1 สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เปรียบเทียบตาม มุมมอง แนวคิดต่างๆ

ประเด็น	แนวคิดการแพทย์	แนวคิดจิตวิทยา	แนวคิดนิเวศวิทยา
ความหมายความรุนแรงในครอบครัว	- เป็นความรุนแรงที่เกิดในพื้นที่ที่ครอบครัว มีการกระทำรูปแบบต่างๆเพื่อข่มขู่ครองของตนซึ่งอาจเป็นคู่รักต่างเพศหรือเพศเดียวกัน และสมาชิกคนอื่นๆในครอบครัว ซึ่งความรุนแรงนั้นส่งผลต่อสุขภาพและชีวิตของผู้ถูกกระทำ	-การกระทำต่างๆที่บุคคลแสดงออกมาโดยการกระทำเหล่านั้นมีการใช้อำนาจเพื่อต้องการควบคุมบุคคลอื่นในครอบครัว ซึ่งผลจากการใช้อำนาจควบคุม นั้นทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง	-การที่บุคคลกระทำ การละเมิดต่อสมาชิกคนอื่นในครอบครัวเดียวกัน - ความรุนแรงต่อเด็ก คือการที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก บังคับกระทำการต่างๆที่เป็นการละเมิดต่อเด็กในครอบครัว ซึ่งผลของความรุนแรงนั้นทำให้เด็กมีการปรับตัวและพัฒนาการที่ผิดปกติ -ความรุนแรงในกลุ่มสมรสเป็นการควบคุม ครอบงำที่กระทำต่อคู่ครอง โดยมีการละเมิดทางกาย ทางจิตใจ ทางวาจา และการละเมิดทางเพศ
ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว	- จัดอยู่ในกลุ่มการกระทำ ความรุนแรงระหว่างบุคคล - แบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ได้แก่ การกระทำรุนแรงต่อเด็ก การกระทำรุนแรงในกลุ่มสมรส	- แบ่งตามระดับความรุนแรง การควบคุมการ แสดงอำนาจ และระดับของอันตรายที่ผู้หญิงได้รับจากการถูกกระทำเป็นประเภทCommon couple violence (mild physical aggression)และประเภท	-แบ่งตามลักษณะการกระทำ และผลกระทบบทการกระทำรุนแรงทางกายทางวาจา/จิตใจและทางเพศ -แบ่งตาม ผู้กระทำ - ผู้ถูกกระทำ การกระทำรุนแรงต่อเด็ก/ผู้หญิง หรือการกระทำรุนแรงต่อคู่สมรส

ตาราง 2.1 สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เปรียบเทียบตามมุมมอง แนวคิดต่างๆ (ต่อ)

ประเด็น	แนวคิดการแพทย์	แนวคิดจิตวิทยา	แนวคิดนิเวศวิทยา
	<p>และ การกระทำรุนแรงต่อผู้สูงอายุ</p> <p>-แบ่งตามลักษณะความรุนแรงตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเหยื่อได้แก่ กระทำรุนแรงต่อร่างกาย(Physical) การกระทำรุนแรงต่อเพศ (Sexual) การกระทำรุนแรงต่อจิตใจและอารมณ์ (Psychological) และ การละทิ้ง/เพิกเฉย (Neglect)</p>	<p>Patriarchy terrorism (Severe physical aggression)</p> <p>-แบ่งตามบริบทโดยรวมของการเกิดความรุนแรงประเภทCommon Couple Violence, Intimate Terrorism, Violent Resistance , Mutual Violent Control</p> <p>-แบ่งตามลักษณะการกระทำ-ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเหยื่อได้แก่ การละเมิดทางกาย ทางเพศ ทางจิตใจทางเศรษฐกิจ และการสะกดรอย</p>	
สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว	<p>- การที่บุคคลมีความเจ็บป่วยการมีภาวะสุขภาพที่ไม่ปกติ มีการเจ็บป่วยของระบบต่างๆภายในร่างกาย เช่น โรคจิตเวช การบาดเจ็บบริเวณศีรษะ ความผิดปกติของฮอร์โมนและสารสื่อประสาทในสมอง การดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้บุคคลกระทำรุนแรงต่อผู้อื่น</p>	<p>-บุคคลมีความผิดปกติของจิตใจ ความผิดปกติของบุคลิกภาพ การเรียนรู้ทางสังคมผ่านประสบการณ์และการสัมผัสรุนแรงในวัยเด็กทำให้กระทำความรุนแรงต่อคนอื่นในครอบครัว</p>	<p>- ความรุนแรงเกิดจากหลายปัจจัย ส่งผลร่วมกันทั้งปัจจัยด้านตัวบุคคลและปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว</p>

ตาราง 2.1 สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เปรียบเทียบตามมุมมอง แนวคิดต่างๆ (ต่อ)

ประเด็น	แนวคิดการแพทย์	แนวคิดจิตวิทยา	แนวคิดนิเวศวิทยา
ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว	-ผู้กระทำนั้นมีความเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจผ่านการวินิจฉัยของแพทย์โดยจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา	-มักมุ่งเน้นไปที่การอธิบายลักษณะของผู้กระทำในด้านอารมณ์ พฤติกรรม บุคลิกลักษณะ -มีการเปลี่ยนสถานะกลับไปมาระหว่างผู้ถูกระทำและผู้กระทำรุนแรงในครอบครัวเช่นถูกระทำความรุนแรงในวัยเด็กเมื่อโตขึ้นกลายมาเป็นผู้กระทำ และอาจถูกระทำความรุนแรงเมื่ออยู่ในวัยชรา	-ผู้กระทำรุนแรงนั้นมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับว่าการกระทำรุนแรงต่อใครหากเป็นการกระทำรุนแรงต่อเด็กมักเป็นพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูกรณีภรรยาคือสามี คู่ครอง -ผู้กระทำแต่ละคนใช้รูปแบบและระดับของความรุนแรงต่อเหยื่อแตกต่างกัน
ผลที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว	-ส่วนใหญ่มักเน้นผลกระทบต่อสุขภาพโดยเน้นการอธิบายให้เห็นว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นสร้างความเสียหายและความเจ็บป่วยให้แก่ผู้ถูกระทำ ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต ทางเพศสัมพันธ์ ความเครียด และการติดยาสุรา	-ความรุนแรงที่เกิดขึ้นทำให้มีผลเสียต่อสภาพจิตใจ บุคลิกภาพการปรับตัวที่ผิดปกติ	-ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งจะส่งผลเสียต่อพัฒนาการและพฤติกรรม -มีการจำแนกผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัวออกเป็น micro และ macro ตามการแบ่งโครงสร้างของสิ่งแวดล้อม

แนวคิดทั้ง 3 ได้อธิบาย ถึงความรุนแรงที่เกิดในครอบครัวและสาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัวโดยมีรายละเอียดของแต่ละประเด็นที่แตกต่างกันไป แต่คำตอบที่ได้จากแนวคิดจิตวิทยา และแนวคิดการแพทย์นั้น ส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่ลักษณะส่วนบุคคลของผู้กระทำ

และผู้ถูกกระทำ ไม่ได้มองเห็นและคำนึงถึงตัวผู้หญิงที่ถูกกระทำอย่างจริงจังละเอียดปลีกย่อยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตรวมถึงความไม่เป็นธรรมต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นและเป็นสาเหตุทำให้เกิดความรุนแรงต่อผู้หญิง ในขณะที่แนวคิดนิเวศนั้นแม้ว่าจะมีการพิจารณาปัจจัยด้านสังคม แต่มีหลายปัจจัยมากทำให้มองไม่เห็นว่าเป็นปัจจัยใดเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory) มาอธิบายถึงประเด็นการถูกรังแกในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์เนื่องจากแนวคิดสตรีนิยมให้ความสำคัญกับตัวตนและเสียงของผู้หญิง โดยเชื่อว่าการที่ผู้หญิงถูกกดขี่เอาเปรียบจากผู้ชาย ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่างๆ การอธิบายด้วยแนวคิดสตรีนิมนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงกลุ่มดังกล่าวได้ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตนเองจะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องประสบการณ์และสาเหตุการถูกรังแกในครอบครัวที่สะท้อนจากมุมมองและตัวตนที่แท้จริงของผู้หญิง

ส่วนที่ 2 กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory)

1.1 สตรีนิยมคืออะไร

1.2 ความเป็นหญิงชายกับสตรีนิยม

2. แนวคิดชาติพันธุ์

3. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์ กับประสบการณ์ถูกรังแกในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ภายใต้โครงสร้างต่างๆ ในชีวิตผู้หญิง

3.1 ประสบการณ์ถูกรังแกในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ลักษณะและรูปแบบความรุนแรงที่ผู้หญิงถูกกระทำ/ผู้กระทำเป็นใคร/การปรับตัวและการจัดการกับปัญหา

3.2 โครงสร้างต่างๆ ในชีวิตผู้หญิงกับประสบการณ์ถูกรังแกในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ได้แก่ เศรษฐกิจในระบบทุน/ เพศสัมพันธ์ / การเจริญพันธุ์ / การขัดเกลาอุดมการณ์

1. แนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory)

1.1 แนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory) คืออะไร

แนวคิดสตรีนิยม เริ่มต้นเมื่อประมาณ ค.ศ.1960 ในประเทศในทวีปยุโรป และอเมริกาเริ่มจากความคิด ความสำนึกของผู้หญิงว่า แนวคิดทฤษฎีต่างๆที่ใช้อธิบายปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นละเลยและไม่เห็นตัวตนของผู้หญิง โลกของความรู้ล้วนตกอยู่ในมือของผู้ชาย ขณะเดียวกันรูปธรรมของการกดขี่เอารัดเอาเปรียบที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในทุกพื้นที่ทั่วโลกและเป็นเช่นนี้มานานนับแต่อดีตในสังคมเก็บหาและไล่ล่าจนถึงสังคมทุนนิยมสุดโต่งและสังคมหลังทันสมัย (นาถฤดี เต๋นดวง, 2551)

การให้นิยามและคำจำกัดความของแนวคิดสตรีนิยม พบว่า นาถฤดี เต๋นดวง ได้รวบรวมคำอธิบายเพื่อแสดงให้เห็นว่าสตรีนิยมคืออะไร จากนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งนาถฤดี เห็นว่า คำจำกัดความของแนวคิดสตรีนิยมที่ชัดเจนที่สุดคงจะเป็นของ เบลสுக นักสตรีนิยมผิวสีขาวอเมริกัน หมายถึง การต่อสู้เพื่อขจัดการกดขี่ทางเพศ (bell hook, 1984 อ้างใน นาถฤดี เต๋นดวง, 2552) นอกจากนี้ เอกเคอร์ ได้นิยามว่าสตรีนิมนั้นประกอบด้วยฐานความคิดสามประการหลักคือ

หนึ่ง ตระหนักว่าผู้หญิงนั้นถูกขูดรีด ถูกลดคุณค่า และถูกกดขี่
 สอง ต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่ทำให้ผู้หญิงถูกกดขี่หรือถูกกระทำ
 สาม ใช้แนวความคิดก้าวหน้า ไม่ยึดติดขนบความคิดแบบเก่าซึ่งเพิกเฉยและหรือสนับสนุนหาเหตุผลเพื่อใช้ในการกดขี่ผู้หญิง (Acker, 1983 อ้างใน Kemp, 1993 อ้างใน นาถฤดี เต๋นดวง, 2552)

แนวคิดสตรีนิยมทำให้ด้านมืดของสังคมถูกเปิดเผย ความจริงอีกมุมที่ถูกปิดบังหรือถูกบิดเบือนให้เห็นว่าไม่จริง ไม่เคยเกิดขึ้น หรือเป็นธรรมชาติ และไม่เพียงแต่เห็นความจริงอีกด้าน แต่ทำให้ความมืดนั้นต้องถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข เช่น บ้านและครอบครัวที่เป็นสัญลักษณ์ของความรักความอบอุ่น ปลอดภัย แต่ในด้านมืดที่ถูกซ่อนและปิดบังไว้ บ้านและครอบครัวอาจเป็นดังนรกซึ่งผู้หญิงและเด็กๆถูกทารุณ ได้รับความรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ ถูกกระทำการกดขี่ หรือแม้แต่โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันที่ให้การศึกษ อบรมขัดเกลาให้นักเรียนเป็นคนดี แต่เราอาจพบการล่วงละเมิดทางเพศในโรงเรียนจากครูที่กระทำต่อเด็กในโรงเรียนนั้น ผู้หญิงกลุ่มต่างๆ อาทิ ผู้หญิง วัยรุ่น และเด็กหญิงที่เป็นชนกลุ่มน้อย ต่างชาติพันธุ์ ถูกค้าขายเสมือนเป็นทาส เป็นต้น (นาถฤดี เต๋นดวง, 2552)

1.2 ความเป็นหญิงชายกับสตรีนิยม

ความเป็นหญิงชาย (Gender) เป็นแนวคิดที่นักวิชาการนิยมใช้และศึกษากันอย่างแพร่หลายเมื่อประมาณ ค.ศ.1970 ในเบื้องต้นนักจิตวิทยาเป็นนักวิชาการกลุ่มแรกก็นำมาใช้แต่นักสตรีนิยมได้นำมาใช้มากที่สุดจนกลายเป็นแนวคิดที่ผูกติดกับสตรีนิยม โดยอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชาย (Gender Relations) ที่ผู้หญิงนั้นมีสถานภาพเป็นรอง และ

จำเป็นต้องจัดความเป็นรองให้หมดสิ้นไป ดังนั้นความเป็นหญิงชายจึงทับซ้อนไปกับแนวคิดสตรีนิยม มีการใช้ถ้อยคำ ศัพท์แสงที่มีความคล้ายกัน คือ การอธิบายถึงสถานภาพที่เป็นรองของผู้หญิง และการจัดความเป็นรองของสถานภาพของผู้หญิง ซึ่งมีที่มาจากความเป็นชายและอำนาจความสัมพันธ์ที่ชายกระทำต่อหญิง นักสตรีนิยมอธิบายว่า การที่สตรีนิยมหันมาใช้ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย (Gender Relations) เป็นศูนย์กลางในการอธิบายการถูกเอาเปรียบนั้น จะทำให้ได้รับการยอมรับและถูกต้องด้านน้อยกว่าแนวคิดชายเป็นใหญ่ นอกจากนี้ความสัมพันธ์หญิงชายยังสามารถอธิบายร่วมกับความสัมพันธ์สังคมมิติอื่นๆ อาทิ ชนชั้น ชาติพันธุ์และอายุ และยังไม่ต้องเน้นหนักเฉพาะปัญหาของผู้หญิงหรือให้ความสำคัญเฉพาะความเป็นหญิงหรือการถูกเอาเปรียบของผู้หญิงเพียงด้านเดียว (Pro-female) เพราะอาจจะแข็งและอยู่ในกฎเกณฑ์มากเกินไป แต่มีการเปิดโอกาสให้ศึกษาผู้ชาย หรือความเป็นชายในมิติต่างๆ และความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายอีกด้วย (นาถฤดี เคนดวง, 2552)

ลอบเบอร์สรุปว่า ความเป็นหญิงชายถูกสังคมสร้างขึ้นและอยู่ในทุกสถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว รัฐ เศรษฐกิจ ความเป็นหญิงชายถูกเปลี่ยนผ่านจนกลายเป็นระบบอำนาจซึ่งผู้ชายและความเป็นชายอยู่บนยอดสูงสุดของอำนาจนั้น ส่วนผู้หญิงและความเป็นหญิงอยู่ที่ระดับล่างสุด ความเป็นหญิงชายเป็นกระบวนการสร้างความแตกต่างทางสังคม ซึ่งกำหนดสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงผู้ชายผ่านชีวิตพวกเขา ทั้งหญิงและชายต่างเรียนรู้ที่จะสร้างความคาดหวัง ปฏิบัติและตอบสนองต่อความคาดหวังนั้นๆ รวมถึงการพยายามขัดเกลากันให้แก่สมาชิกใหม่และคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ในสังคมต่อไป (Lorber, 2001 อ้างใน นาถฤดี เคนดวง, 2552)

2. แนวคิดชาติพันธุ์

ชาติพันธุ์ (ethnicity) คือการมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น ไทย พม่า กะเหรี่ยง จีน ลาว เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มวัฒนธรรมมีลักษณะเด่นคือเป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกันบรรพบุรุษในที่นี้หมายถึงบรรพบุรุษทางสายเลือด ซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูปพรรณ (เชื้อชาติ) เหมือนกัน รวมทั้งบรรพบุรุษทางวัฒนธรรมด้วยผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมพร้อมๆ กัน ไปเป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์และในขณะเดียวกันก็สามารถเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นับถือศาสนาเดียวกัน ความรู้สึกผูกพันนี้อาจเรียกว่า "สำนึก" ทางชาติพันธุ์ หรือชาติลักษณะ (ethnic identity) (นิรมล รัตนสุพร, 2553)

อคติทางชาติพันธุ์ (ethnocentric) หมายถึงการประเมินคุณค่าของสังคมวัฒนธรรมอื่นๆ โดยใช้ตัวเราเองหรือสังคมวัฒนธรรมของเราเองเป็นมาตรฐาน เช่นมองวัฒนธรรมอื่นว่าต่ำกว่า นำรังเกียจ (ยศ สันตสมบัติ, 2537 อ้างใน พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2548 อ้างใน นิรมล รัตนสุพร, 2553)

อคติทางชาติพันธุ์ยังเกี่ยวพันกับเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ (race relations) ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อแตกต่างของลักษณะทางชีวภาพ และเกิดจากการกีดกัน ความลำเอียง และเลือกปฏิบัติ ประเด็นสำคัญก็คือกลุ่มที่ถูกเลือกปฏิบัติ (เช่นผิวดำ) กลายเป็นผู้ด้อยโอกาส และไม่สามารถปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นได้ กลุ่มด้อยโอกาสจึงเป็นกลุ่มด้อยโอกาสตลอดไปอคติของคนผิวดำต่อคนผิวดำก็ยังมีต่อไปหรือได้รับการยืนยันว่าอคตินั้นถูกต้อง (อมรา พงศาพิชญ์, 2533 อ้างใน พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2548 อ้างใน นิรมล รัตนสุพร, 2553) วิธีคิดเรื่องนี้นำไปสู่ข้อถกเถียงที่สำคัญอาทิเรื่องของ "วัฒนธรรมแห่งความยากจน" (culture of poverty) ในความหมายที่ว่า คนยากจนในสังคมทุนนิยมนั้นปรับสภาพตัวเองเข้ากับสถานะแวดล้อมด้วยการสร้างวัฒนธรรมแห่งความยากจนขึ้น อาทิ การไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในสถาบันของสังคมใหญ่ การขาดแคลนเงิน หนี้สินที่มากมาย การขาดการศึกษา (Oscar Lewis, 1966 อ้างใน พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2548 อ้างใน นิรมล, 2553) โดยสรุปความยากจนนั้นมาจากแนวคิดในการให้ความสำคัญกับ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ประวัติศาสตร์ที่ผลักดันให้คนเหล่านั้นเข้าสู่สถานะของความยากจน โดยเฉพาะงานของ William Julius Wilson ที่เสนอว่า สถานะความยากจนของคนผิวดำนั้นมิได้เกิดจากวัฒนธรรมแห่งความยากจน หากแต่เกิดจากลักษณะเฉพาะบางประการของการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งนโยบายพัฒนาประเทศในรูปแบบหนึ่งที่น่าการพัฒนาเอาใจคนชั้นกลางผิวดำ และการลดสวัสดิการลงในช่วงรัฐบาลรีพับลิกัน เนื่องมาจากมองว่าการช่วยเหลือคนจนโดยตรงทำให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมแห่งความยากจนต่อไป และการย้ายโรงงานไปสู่ประเทศกำลังพัฒนาจึงทำให้คนชั้นล่างผิวดำที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในเมืองชั้นใน-ชุมชนแออัดได้รับผลกระทบจากการพัฒนามากเป็นพิเศษ และทำให้ความจนนั้นเข้มข้นขึ้น และเกิดสิ่งที่เรียกว่าชนชั้นที่ต่ำกว่าชนชั้นทั่วไป (William Julius Wilson, 1996 อ้างใน พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2548 อ้างใน นิรมล รัตนสุพร, 2553)

3. แนวคิดความสัมพันธ์หญิงชายกับประสบการณ์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ : นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว สาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผลที่เกิดจากการถูกระทำรุนแรงในครอบครัวการปรับตัว/การจัดการกับปัญหาของแรงงานหญิง

การใช้แนวคิดสตรีนิยมเพื่อทำความเข้าใจการเกิดความรุนแรงในครอบครัวนั้นมักเป็นการอธิบายถึงเรื่องอำนาจระหว่างหญิงชาย ในลักษณะที่ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง การอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในสถานภาพที่เป็นรอง ถูกเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ จนกระทั่งเกิดเป็นความรุนแรงรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้การที่ผู้หญิงยอมอยู่ในกรอบ ยอมจำนนต่อกฎเกณฑ์ หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้ชายเป็นฝ่ายได้เปรียบตลอดมา แนวคิดสตรีนิยมยังมองว่า ครอบครัวก็เป็นสถาบันหนึ่งที่มีการกดขี่ ขูดรีด ระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เปรียบเสมือนชนชั้นทางสังคม อีกทั้งแนวคิดสตรีนิยมยังให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจประสบการณ์ของผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรง (Bograd, 1988)

3.1 นิยามและความหมายความรุนแรงในครอบครัว

นาถฤดี เค้นดวง และ สุพจน์ เค้นดวง ได้นิยามความรุนแรงต่อชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติโดยที่นิยามดังกล่าวเป็นนิยามเชิงกว้างที่ครอบคลุมความรุนแรงที่อาจเกิดในทุกมิติในชีวิต แรงงานหญิงข้ามชาติ รวมถึงมิติครอบครัว ว่าเป็น การกระทำใดๆต่อผู้หญิงและเด็กหญิง ทั้งที่เป็นการใช้กำลังหรือการบังคับคุกคาม ละเมิดสิทธิทั้งทางร่างกาย จิตใจและภาวะการณ์เจริญพันธุ์ เพศสัมพันธ์ การกระทำนั้นกระทำบนพื้นฐานของการกีดกันแบ่งแยกความเป็นหญิงและเพศหญิง ความอคติทางชาติพันธุ์ และการเอาเปรียบจากการเป็นแรงงานข้ามชาติ ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อแรงงานหญิงที่ถูกกระทำ และส่งเสริมการแบ่งลำดับชั้นทางสังคม ความไม่เป็นธรรมระหว่างหญิงชาย ทำให้สิทธิความเป็นมนุษย์ ความเป็นผู้หญิงและแรงงานข้ามชาติถูกละเมิด (นาถฤดี เค้นดวง และ สุพจน์ เค้นดวง, 2555)

3.2 ประเภทและรูปแบบความรุนแรงในครอบครัว

ครอบครัวนั้นเป็นพื้นที่หลักในการเกิดความรุนแรงต่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์โดยพบ ว่ามีความรุนแรงหลากหลายลักษณะ ได้แก่ ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางเพศและภาวะการณ์เจริญพันธุ์ รวมทั้งความรุนแรงทางจิตใจ

ซูเลอร์ ได้อธิบายความรุนแรงที่เกิดในครอบครัวที่สามารถเกิดขึ้นกับผู้หญิงนั้น เริ่มตั้งแต่ก่อนที่จะกำเนิดมาเป็นมนุษย์ บางสังคมอาจไม่ต้องการผู้หญิง ผู้หญิงจึงถูกทำแท้งตั้งแต่ยังเป็นตัวอ่อน ต่อมาในวัยเด็ก เด็กหญิงมักจะถูกลงหรือตัดสิทธิ์ให้อาหาร งดให้ยารักษาโรค และงดการรักษาเมื่อเจ็บป่วย นอกจากนี้เด็กหญิงยังอาจถูกมองว่าเป็นภาระของครอบครัว

ส่วนความรุนแรงทางเพศในครอบครัว ก็มีอัตราการข่มขืนระหว่างสายเลือด (Incest) และการทำร้ายหรือทารุณทางเพศ (Sexual abuse) เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการควบคุมเหนือผู้หญิง

ในประเด็นการเจริญพันธุ์และเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การบังคับในผู้หญิงตั้งครรภ์ การบังคับให้ทำแท้ง โดยผู้ชายหรือสามี และความรุนแรงทางเพศรูปแบบอื่นๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ้าน

ส่วนความรุนแรงทางจิตใจ ก็สร้างผลกระทบต่อผู้หญิงเป็นอย่างมาก ได้แก่ การข่มขู่ เพราะต้องการแก้แค้น ความรุนแรงจากความเชื่อทางวัฒนธรรม ประเพณี การจำกัดขอบเขต/กักขัง (Confinement) เช่น การกักขังบริเวณ การบังคับให้แต่งงาน ซึ่งกำหนดโดยครอบครัวและปราศจากความยินยอมจากเจ้าสาว นอกจากนี้ยังมีข้อมูลว่าผู้หญิงมีอัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากผู้หญิงไม่สามารถจัดการกับเรื่องต่างๆได้ จึงรู้สึกสิ้นหวัง ซึ่งก็เป็นผลมาจากการเกิดความรุนแรงในครอบครัว (Schuler, 1992 อ้างใน นาถฤดี เคนดวง และสุพจน์ เคนดวง, 2555)

ทั้งนี้จากการสำรวจความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดกับแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ โดยนาถฤดีและสุพจน์ พบว่ามีรูปแบบที่หลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นการละเมิดสิทธิการเจริญพันธุ์ต่างๆ การทำร้ายร่างกาย การบังคับเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ต่างๆ ในรูปแบบของการถูกบังคับ/กดดันเกี่ยวกับเพศบุตร ร้อยละ 39.6 ถูกค่าว่ากล่าวอย่างรุนแรงเสียหายคิดเป็นร้อยละ 33.9 การทำร้ายร่างกายต่างๆ เช่น ถูกเตะ ต่อย ทบตี ร้อยละ 20

3.3 สาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว

ในงานวิจัยนี้ได้อธิบายสาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้แนวคิดหญิงชายตามแนวทางสตรีนิยม ซึ่งนักสตรีนิยมส่วนใหญ่เชื่อว่าการใช้อำนาจของผู้ชายในสังคมเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความรุนแรง การที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการควบคุมทางสังคมรูปแบบหนึ่ง โดยแสดงให้เห็นอำนาจของชายที่เหนือกว่า เพื่อควบคุมผู้หญิงให้อยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าผู้ชาย นักสตรีนิยมจึงให้ความสำคัญกับโครงสร้างสังคมหรือสถาบันต่างๆที่สังคมสร้างขึ้นซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรงมากกว่าประเด็นทางชีววิทยาหรือลักษณะทางร่างกายของบุคคล นอกจากนี้ยังอยู่บนฐานคิดมิติของอำนาจระหว่างหญิงชายหรือเพศสภาพ (Gender power) สัมพันธ์กับมิติเชิงอำนาจอื่นๆ ได้แก่ ชนชั้นชาติพันธุ์ อำนาจระหว่างหญิงชายหรือเพศสภาพ (Gender power) นั้นถูกกำหนดโดยสังคมและอยู่ในทุกสถาบันทางสังคม ความเป็นหญิง (Femininity) ความเป็นชาย (Masculinity) และความเป็นอื่นนั้น ถูกสังคมกำหนดขึ้นครอบงำจนกลายเป็นอุดมการณ์ และกลายเป็นระบบอำนาจ ซึ่งผู้ชายและความเป็นชายอยู่บนยอดสูงสุดของระบบอำนาจ ส่วนผู้หญิง ความเป็นหญิงและความเป็นอื่นนั้นอยู่ที่ระดับต่ำสุด (นาถฤดี เคนดวง และสุพจน์ เคนดวง, 2555. หน้า 15-16)

อำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นและชาติพันธุ์ ที่ครอบงำอยู่ในวิถีชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์นั้นสร้างความแตกต่างในชีวิตผู้หญิง ยิ่งอำนาจดังกล่าวกระจายไปใน

โครงสร้างชีวิตของผู้หญิงมากเท่าไรยิ่งทำให้เกิดการกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ ใช้อำนาจต่อผู้หญิงเป็นสาเหตุให้ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นดังนั้นจึงได้อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจเหล่านี้ตามโครงสร้างชีวิตผู้หญิง การเจริญพันธุ์เพศสัมพันธ์การขัดเกลา/อุดมการณ์เศรษฐกิจในระบบทุนนิยม เนื่องจากโครงสร้างเหล่านี้ครอบคลุมตัวตนความเป็นแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์โดยจะอธิบายให้เห็นว่า อำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์ที่สัมพันธ์กับโครงสร้างต่างๆในชีวิตผู้หญิงนั้นทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวได้อย่างไรมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 เศรษฐกิจในระบบทุนนิยม

แม้ผู้หญิงจะออกจากบ้านเข้าสู่การเป็นแรงงานการผลิตภายใต้ระบบทุน แต่ผู้หญิงก็ยังคงถูกอำนาจของชายเป็นใหญ่ครอบงำ กดขี่ให้มีสถานะเป็นรองไม่ต่างจากเมื่อครั้งที่อยู่กับครอบครัว โดยใช้เหตุผลที่ว่าผู้หญิงนั้นมีความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ใช้กับการทำงานน้อยกว่าผู้ชายทำให้ผู้หญิงมีตำแหน่ง และโอกาสความก้าวหน้าน้อยกว่า และได้รับค่าจ้าง ค่าตอบแทนจากการทำงานต่ำกว่าผู้ชาย

แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่มีรายได้น้อยจึงจำเป็นต้องพึ่งพาบุคคลอื่นในด้านเศรษฐกิจในขณะเดียวกันยังต้องเป็นผู้รับภาระหลักเรื่องค่าใช้จ่ายในบ้าน โดยมีแรงงานหญิงจำนวนไม่มากที่มีอิสระทางเศรษฐกิจไม่ต้องพึ่งพาใคร แรงงานหญิงเหล่านี้จำเป็นต้องพึ่งพาคู่สมรสในด้านเศรษฐกิจค่อนข้างมากโดยจะพึ่งพาสามีมากที่สุด แรงงานหญิงไม่ได้รับค่าจ้างที่เพียงพอกับรายจ่ายที่ตนเองต้องรับผิดชอบ แต่กลับต้องเป็นผู้รับภาระหลักเรื่องค่าใช้จ่ายในบ้าน (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555) ทั้งค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอาหาร เนื่องจากครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์นั้นมักมีฐานะยากจน บางครอบครัวมีหนี้สินมากมายจากการกู้ยืมค่าใช้จ่ายแก่นายหน้าเพื่อเข้ามาทำงานในประเทศไทย เพื่อใช้ในการดำรงชีพ การศึกษาของบุตร ค่ารักษาพยาบาลเมื่อคนในครอบครัวเจ็บป่วย แรงงานหญิงจำนวนมากที่ต้องรับภาระหลักในเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัวในฐานะที่ตนเองเป็นลูกสาว พี่สาวน้องสาว หรือภรรยา โดยผู้หญิงเหล่านี้ล้วนแต่ถูกขัดเกลาจากครอบครัวเรื่องการช่วยเหลือครอบครัวให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เมื่อต้องพึ่งพิงทางเศรษฐกิจจากคนอื่นในครอบครัวโดยเฉพาะสามี ทำให้แรงงานหญิงมีอำนาจการตัดสินใจปัญหาสำคัญของครอบครัวค่อนข้างน้อย อำนาจหลักยังเป็นสามี คู่ครอง คู่รักของแรงงานหญิง เมื่ออำนาจการตัดสินใจปัญหาสำคัญในบ้านยังมาจากสามีทำให้สามารถใช้อำนาจครอบงำและกดขี่บุคคลอื่นในครอบครัวได้ หากแรงงานหญิงไม่มีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจหรือไม่มีบทบาทร่วมในครอบครัวนั้น ยิ่งขาดอำนาจในตนเอง ในการต่อรองและช่วยเหลือตนเองกรณีที่ถูกกระทำรุนแรง

แม้แรงงานหญิงจะมีรายได้เป็นของตัวเองและอาจมีรายได้สูงกว่าคนอื่นในครอบครัวเดียวกันแต่ด้วยความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายในครอบครัวซึ่งให้อำนาจแก่ผู้ชายในการเป็นผู้นำ มีสิทธิ์ในการตัดสินใจรวมถึงเรื่องการใช้จ่ายภายในบ้าน คนที่มีสถานะและอำนาจสูงกว่าแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์กลับเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องการเงินในบ้าน

การที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์มีรายได้เพียงเล็กน้อย ยังไม่สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้อย่างเต็มที่ขณะที่ตนเองต้องเป็นผู้รับภาระหลักเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆในบ้านทำให้ต้องพึ่งพาคู่คนอื่น ความไม่มีอำนาจในตนเองด้านเศรษฐกิจส่งผลให้ผู้หญิงไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ แม้แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายของตนเองถูกทำให้รู้สึกว่าคุณค่าและถูกกดขี่

3.3.1.1 งานการผลิต

งานการผลิตเป็นการทำงานที่ทั้งผู้หญิงและผู้ชายช่วยกันสร้างหรือเปลี่ยนจากวัตถุดิบให้กลายเป็นสินค้าและบริการที่มีมูลค่า งานเหล่านี้จะทำกันภายในครอบครัวเช่นการทอผ้า จักสาน หรือเป็นงานที่เกิดในโรงงานอุตสาหกรรม ร้านค้า บริษัท ไร่ นา งานผลิตเป็นงานที่สร้างมูลค่าเป็นตัวเงินได้เพราะเป็นการใช้แรงงานในตลาดแรงงานเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินหรือค่าตอบแทน แต่การทำงานผลิตสำหรับบางคนอาจไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้ทำงานเช่นการช่วยงานค้าขายของครอบครัว การทำงานในไร่ นาของครอบครัว อย่างไรก็ตามงานในด้านการผลิตของผู้หญิงมักได้รับค่าตอบแทนที่แตกต่างจากงานผลิตของผู้ชายแม้จะเป็นงานชนิดเดียวกัน (นาถฤดี เเด่นดวง, เอกสารคำสอนวิชา มมศท 102 เล่มที่ 8 ปัญหาเด็ก วัยรุ่น สตรีและผู้สูงอายุในสังคมไทยและสังคมโลก: 6)

แรงงานหญิงที่ข้ามชาติเข้ามาทำงานยังประเทศไทยวิธีการทำงานเป็นแรงงานหญิงข้ามชาติในประเทศไทยนั้นพบว่า แรงงานเหล่านี้ถูกกดขี่ เอาเปรียบในหลายๆด้าน เช่น ไม่มีความมั่นคงในการทำงาน ทำงานหนักหลายชั่วโมงต่อวัน รายได้น้อย โดยนาถฤดี เเด่นดวง และสุพจน์ เเด่นดวง ได้ศึกษาชีวิตการเป็นแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์ในประเทศไทยพบว่า แม้ว่าแรงงานหญิงข้ามชาติจะมีงานประจำทำมีรายได้ทุกเดือน แต่ก็ยังไม่มีความมั่นคงเนื่องจากแรงงานเหล่านี้ อาจถูกเลิกจ้างได้ตลอดเวลา หรือมีการจ้างงานไม่สม่ำเสมอ เช่น การจ้างงาน

รายงานทำให้มีงานบ้างไม่มีบ้าง งานตามฤดูกาลทำให้บางช่วงเวลาแรงงานหญิงต้องอยู่ในภาวะว่างงาน

การศึกษาดังกล่าว รายงานว่าแรงงานหญิงข้ามชาติต้องทำงานอย่างหนัก โดยที่มินายจ้างเป็นผู้กำหนดทั้งชั่วโมงการทำงานและการหยุดงาน ซึ่งการทำงานในแต่ละวันนั้น แรงงานหญิงข้ามชาติต้องเผชิญกับชั่วโมงการทำงานยาวนานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ไม่เป็นเวลาที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับนายจ้าง ขณะที่การหยุดงานนั้นแรงงานทั่วไปจะได้หยุดงานสัปดาห์ละ 1-2 วัน แต่แรงงานบางคนกลับต้องทำงานทุกวันโดยไม่มีวันหยุดพักหรือได้หยุดงานตามแต่นายจ้างเป็นผู้อนุญาต

แรงงานเหล่านี้แม้จะทำงานหนัก วันละหลายชั่วโมง นอกเหนือไปจากชั่วโมงการทำงานปกติ แต่รายได้ที่ได้มาในแต่ละเดือนนั้นค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบงานในตำแหน่งเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน พบว่าแรงงานหญิงข้ามชาติส่วนใหญ่ได้รับค่าจ้างน้อยกว่าแรงงานหญิงไทยและแรงงานชายข้ามชาติ (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555)

แม้จะมีการกดขี่ ความไม่เป็นธรรมต่างๆในเรื่องของชั่วโมงการทำงาน และค่าจ้าง แต่แรงงานยังคงก้มหน้ายอมรับความไม่เป็นธรรมเหล่านั้น โดยที่แรงงานหญิงข้ามชาติต้องยอมจำนนต่อความเป็นชาติพันธุ์อื่นที่ทำให้ตนเองได้ค่าจ้างน้อยกว่าแรงงานหญิงไทย และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างแรงงานหญิง-ชายข้ามชาติ นั้นการให้คุณค่าความเป็นชายว่ามี ความสามารถ มีทักษะการทำงานที่ดีกว่าผู้หญิง ทำให้แรงงานชายข้ามชาติได้ค่าจ้างมากกว่าแรงงานหญิงข้ามชาติเพราะไม่ต้องการมีปัญหาใดกับนายจ้างเนื่องจากถ้ามีการเรียกร้องอาจทำให้นายจ้างไม่พอใจ ดังนั้นการทำงานเป็นแรงงานหญิงข้ามชาติจึงเต็มไปด้วยอำนาจที่แตกต่างระหว่าง ความเป็นหญิงที่ถูกกดขี่ ค้อยค่ากว่าความเป็นชาย ชนชั้นที่แตกต่างระหว่างนายทุนกับแรงงาน และความเป็นอื่นระหว่างแรงงานไทยและความเป็นแรงงานข้ามชาติ

ทั้งนี้ในประเด็นงานการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการเกิดความรุนแรงในครอบครัวนั้น สามารถอธิบายได้ว่าการที่ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านเป็นแรงงานในการผลิตนำมาซึ่งการมีรายได้ เมื่อผู้หญิงมีรายได้เป็นของตนเองทำให้ผู้หญิงมีอำนาจในตนเองมากขึ้น โดยสามารถใช้จ่ายเงินที่ตนเองหามาได้ตามความต้องการ เป็นสิ่งที่สั่นคลอนอำนาจของชายที่เคยเป็นใหญ่ ครอบงำผู้หญิงและเด็กในครอบครัวเอาไว้ พึงพาผู้ชายในครอบครัวที่ครั้งหนึ่งเคยมีหน้าที่หลักในการหาเลี้ยง เป็นผู้นำและมีความสำคัญที่สุด ผู้ชายจะแสดงการกระทำต่างๆที่แสดงถึงความต้องการที่จะควบคุม กดขี่ให้ผู้หญิงยังคงอยู่ภายใต้อำนาจของตนเหมือนอย่างแต่ก่อนโดยเป็นการรักษาสถานภาพและอำนาจที่เหนือกว่าผู้หญิงให้เหมือนเมื่อครั้งที่ผู้หญิงมีชีวิตอยู่ในบ้าน โดย Rachel Heath พบว่า ผู้หญิงที่มีอำนาจต่อรองน้อยเมื่อออกไปทำงานเป็นแรงงานมีความเสี่ยงที่จะถูก

กระทำรุนแรงในครอบครัวมากขึ้นเนื่องจากสามีของพวกเขาจะหาวิธีที่จะลดอำนาจในตัวตนของผู้หญิงที่มีมากขึ้นหลังจากที่มึงงานทำ (Heath, 2014)

การที่แรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์ออกมาทำงานทำนออกบ้านแต่ถูกกดขี่จากความเป็นผู้หญิง และการเป็นคนข้ามชาติ ส่งผลให้พวกเขาไม่มีรายได้เพียงเล็กน้อย รายได้ที่ได้มานั้นยังไม่สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้อย่างเต็มที่ ผู้หญิงยังคงต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากสามีและสมาชิกคนอื่นในครอบครัวทำให้ผู้หญิงถูกมองว่าเป็นภาระ ด้อยอำนาจ จนกระทั่งถูกกระทำรุนแรงด้วยรูปแบบต่างๆ

3.3.1.2 งานบ้าน

งานบ้านนี่ก็เป็นงานของทั้งผู้หญิงและผู้ชายเช่นกันแต่สังคมส่วนใหญ่มักจะมอบหมายงานเหล่านี้ให้แก่ผู้หญิง เช่น การเลี้ยงดูเด็ก การทำอาหาร การทำความสะอาดบ้าน งานดูแลคนป่วย ซึ่งงานเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่มีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน และไม่ค่อยให้คุณค่าเท่ากับงานที่ก่อให้เกิดผลผลิตต่างๆที่หากเราให้คนอื่นนอกบ้านมาทำงานบ้าน คนอื่นนอกบ้านเหล่านั้นก็จะได้รับค่าตอบแทนซึ่งผู้หญิงที่มีบทบาทรับผิดชอบในบ้านไม่เคยได้รับจากงานบ้าน(นาถฤดี เค้นดวง, เอกสารคำสอนวิชา มมศท 102 เล่มที่ 8 ปัญหาเด็ก วัยรุ่น สตรีและผู้สูงอายุในสังคมไทยและสังคมโลก: 6)

ประเด็นเรื่องงานบ้านนั้น นาถฤดีเค้นดวงและสุพจน์เค้นดวงพบว่าแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์ในประเทศไทย กล่าวว่าตนเองถูกมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักเรื่องงานบ้าน (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555) ภายในครอบครัวนั้น ภาระต่างๆเรื่องงานบ้านทั้งการทำอาหาร ทำความสะอาด เลี้ยงลูก ดูแลคนป่วยและคนชรา หน้าที่ดังกล่าวผูกติดกับความเป็นหญิง เด็กและผู้หญิงถูกคาดหวังให้ทำงานต่างๆในบ้านให้เรียบร้อย โดยที่ผู้ชายและผู้อาวุโสไม่จำเป็นต้องทำงานบ้าน

การที่ผู้หญิงต้องรับผิดชอบงานบ้าน ทำให้ชั่วโมงการทำงานในแต่ละวันนั้นเพิ่มเป็นสองเท่า ยิ่งในกรณีที่แรงงานหญิงต้องอยู่ทำงานล่วงเวลาในที่ทำงานแล้วกลับมาทำงานบ้านต่อ ผู้หญิงเหล่านี้แทบจะไม่เหลือเวลาสำหรับการพักผ่อนอย่างเต็มที่ รู้สึกอ่อนล้า แต่ด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบเรื่องงานบ้านที่ครอบครัวยกให้เป็นภาระของผู้หญิงแต่เพียงลำพัง จึงต้องยอมทำงานบ้านทุกอย่างให้เรียบร้อย

หน้าที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นคนรับผิดชอบภาระต่างๆเรื่องงานบ้านทั้งการทำอาหาร ทำความสะอาด เลี้ยงลูก ดูแลคนป่วยและคนชรา หน้าที่ดังกล่าวผูกติดกับความเป็นหญิงซึ่งมีลักษณะดูแลเอาใจใส่ และความเป็นแม่ที่ต้องตั้งครรภ์ ให้นมลูก ป้อนอาหารลูก

ที่ยังเล็ก อีกทั้งผู้หญิงยังถูกคาดหวังให้ทำงานต่างๆในบ้านให้เรียบร้อย โดยที่ผู้ชายและผู้อาวุโสไม่จำเป็นต้องทำงานบ้านแบบเดียวกับที่ผู้หญิงทำ การที่ผู้หญิงต้องทำงานบ้านต่างให้เรียบร้อยตามบทบาทหน้าที่และความคาดหวังของคนอื่นนั้น กลับกลายเป็นช่องทางที่คนในครอบครัวสามารถใช้อำนาจหรือสถานะที่สูงกว่าเพื่อกดขี่ เอาเปรียบจากผู้หญิงให้ทำงานบ้านสารพัดอย่างตลอดทั้งวัน เช่นกรณีของผู้หญิงชาวเวียดนาม ผู้ซึ่งย้ายไปอยู่ได้วันหลังจากแต่งงานกับชายชาวไต้หวันต้องเผชิญมีทั้ง การถูกกดขี่จากสามี สมาชิกในครอบครัวของสามีได้แก่ พ่อแม่สามี พี่น้องสามี ลูกเลี้ยงของสามี โดยต้องทำงานบ้านทุกอย่าง ทั้งทำอาหาร ซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้าน เลี้ยงลูก การที่ต้องทำทุกอย่างเป็นภาระที่หนักมากพี่น้องของสามีคาดหวังว่าผู้หญิงเวียดนามเหล่านี้จะทำทุกอย่างในบ้านแม้กระทั่งเก็บที่นอน จัดเตียงนอน และซักชุดชั้นใน โดยแม่ของสามีมักจะดุด่า คำทอเรื่องการดูแลบ้าน การทำงานบ้าน มองว่าผู้หญิงทำหน้าที่ขาดตกบกพร่อง (Tang and Wang, 2011)

การที่ครอบครัวผลัดภาระในเรื่องการทำงานบ้านต่างๆให้ตกอยู่กับผู้หญิง แรงงานหญิงต้องทำงานหลายอย่างทั้งการทำความสะอาด ทำอาหาร เลี้ยงดูลูก คอยบริการคนในครอบครัวอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ที่มิสถานะเหนือกว่าผู้หญิงใช้อำนาจกดขี่ บีบบังคับให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์เหล่านี้ทำงานบ้านสารพัดอย่างเพื่อให้บ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย และคนในบ้านพึงพอใจ นอกจากนี้การที่ผู้หญิงทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันเพื่อทำงาน และยังต้องกลับไปทำงานบ้าน ผู้หญิงอาจถูกมองว่าละเลย หรือบกพร่องในการทำงานบ้าน ทำให้ถูกกล่าวหา หรือทุบตีทำร้าย

3.3.2 เพศสัมพันธ์

ระบบเพศสัมพันธ์ถือเป็นโครงสร้างหนึ่งในชีวิตของผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างอื่นๆ เช่น การทำงานของผู้หญิง การเจริญพันธุ์ การขัดเกลาหรือสร้างอุดมการณ์ความเป็นหญิงหรือชาย ความรุนแรง รวมถึงระบบกฎหมายและสิทธิต่างๆ ระบบหรือโครงสร้างเหล่านี้มิได้แยกขาดออกจากกัน แต่ส่งเสริมและสนับสนุนกัน ขณะเดียวกันอาจเป็นเหตุและผลแห่งการใช้อำนาจความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชาย เช่น การข่มขืน การบังคับมีเพศสัมพันธ์นั้นเป็นรูปแบบความรุนแรงที่กระทำต่อผู้หญิงและเด็กหญิงซึ่งนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พร้อม และในที่สุดอาจนำไปสู่การยุติการตั้งครรภ์ การทำแท้งเถื่อน และไม่ปลอดภัยในที่สุด หรือ การที่ผู้ชายคิดเชื่อเอดส์และไม่ยอมบอกหรือปิดบังไม่ให้ภรรยาของตนรู้และป้องกันการติดเชื้อขณะมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งนำไปสู่การติดเชื้อ และหากภรรยาตั้งครรภ์ก็อาจนำไปสู่การยุติการตั้งครรภ์หรือหากดำรงครรภ์ต่อ บุตรในครรภ์ก็อาจติดเชื้อเอชไอวี (นาถฤดี เต๋นดวง, 2550)

สถานะที่ผู้หญิงตกเป็นรองจากอำนาจของชายเป็นใหญ่ ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถควบคุมเพศสัมพันธ์ของตนเองได้ ไม่สามารถตัดสินใจและปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ได้อย่างมีอิสระ ความต้องการมีเพศสัมพันธ์ของผู้ชาย และการที่ผู้หญิงต้องยอมรับ อดทน ทำให้ถูกกระทำรุนแรงทางเพศเรื่อยมา นอกจากนี้เพศสัมพันธ์ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือ วิธีการที่ผู้ชายจะลงโทษ กดขี่ ทารุณผู้หญิง

อำนาจชายเป็นใหญ่ที่แฝงอยู่ในเรื่องเพศสัมพันธ์ ทำให้ผู้หญิงถูกคนในบ้านทำร้ายหลากหลายรูปแบบ Meeto อธิบายว่า การฆ่าเพื่อรักษาเกียรติยศของครอบครัว หมายถึงการฆ่าผู้หญิงที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนด honor killing เป็นรูปแบบการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงเมื่อเธอทำให้ครอบครัวอับอายหรือเสื่อมเสียเกียรติ ผู้หญิงต้องแบกรับความอับอายที่ถูกผู้ชายล่วงละเมิดทางเพศ เนื่องมาจากการให้คุณค่า ความสำคัญเรื่องพรหมจรรย์ว่าหมายถึงเกียรติยศ ทำให้ผู้หญิงจะถูกฆ่าเพราะตั้งครรภ์จากการเป็นเหยื่อการถูกข่มขืน และเพศสัมพันธ์ในสายเลือดเดียวกัน การตั้งครรภ์นอกสมรส (Meeto, 2007)

งานวิจัยโดยนาถฤดีและสุพจน์ เค้นดวงพบว่า แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ระบุว่าตนเองเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ไม่ใช่สามี/คู่อริ แรงงานหญิงเหล่านี้ยังระบุอีกว่ามีความสงสัยไม่แน่ใจว่าสามี/คู่อริอาจมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือนอกใจตน ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาโรคเอดส์ (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555. หน้า 15-16) กรณีแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ระบุว่าตนเองเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ไม่ใช่สามี/คู่อริ อาจเกิดจากการถูกข่มขู่ ใช้อำนาจบีบบังคับให้มีเพศสัมพันธ์กับนายจ้างหรือเพื่อนร่วมงานชายชาติพันธุ์เดียวกันและคนไทย

เนื่องจากความอ่อนด้อยจากการเป็นแรงงานหญิงข้ามชาติ ที่ต้องเผชิญการกดทับทั้งจากอำนาจหญิงชาย ชนชั้นและชาติพันธุ์ที่แตกต่าง ผู้หญิงจึงไม่สามารถเลือกและตัดสินใจ เรื่องเพศสัมพันธ์ของตนเองได้อย่างอิสระ เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย อีกทั้งการที่สามี/คู่อริออกไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

3.3.3 การเจริญพันธุ์

ภาวะการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงยังเป็นปัญหาสำคัญอยู่มากทั่วโลกก็เพราะอำนาจรัฐและอำนาจความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย ซึ่งกำหนดแบบแผนความเป็นหญิงและความเป็นชาย ทำให้เกิดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรมต่างๆระหว่างหญิงชาย ซึ่งครอบงำและมีอำนาจเหนือการตัดสินใจของผู้หญิงและทางเลือกต่างๆ (นาถฤดี เค้นดวง, 2552 : 54)

ในกลุ่มแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์นั้น พบว่าผู้หญิงเหล่านี้ต้องเป็นผู้รับภาระคุมกำเนิด ในขณะที่คูครองของแรงงานหญิงมีส่วนร่วมในการคุมกำเนิดน้อยโดยแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์นั้นตกอยู่ในสถานะที่ต้องเป็นผู้รับภาระเรื่องการคุมกำเนิดแต่เพียงลำพัง ด้วยวิธีการคุมกำเนิดต่างๆ ทั้งการกินยาคุม ฉีดยาคุม ทำหมัน ฝังยาคุมได้ผิวหนัง กินยาคุมฉุกเฉินเป็นครั้งคราวและการใส่ห่วงอนามัย ซึ่งแรงงานหญิงรู้สึกที่ตัวเองได้รับผลข้างเคียงจากการใช้วิธีคุมกำเนิดเหล่านี้

อำนาจที่แตกต่างระหว่างการเป็นแรงงานหญิงที่ต้องคอยเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างโดยสภาพการเป็นแรงงานภายใต้ระบบทุน นั้นครอบงำการตัดสินใจเรื่องการเจริญพันธุ์ของผู้หญิง ผู้หญิงจำนวนมากยังคงจำกัดสิทธิ เช่น การตั้งครรรภ์ระหว่างการทำงาน จำนวนวันลาคลอด การที่ต้องทำงานในสภาพที่ไม่เหมาะสมกับการตั้งครรรภ์ งานบางอย่างส่งผลกระทบต่อเด็กในครรภ์ ซึ่งอาจทำให้แท้งหรือคลอดก่อนกำหนด อีกทั้งสถานะความเป็นหญิงข้ามชาติที่ถูกจำกัดและถูกควบคุมโดยนโยบายของประเทศไทยในช่วงเวลานั้น

การตกอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แตกต่างระหว่างหญิงชาย ชนชั้นที่แตกต่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว การให้คุณค่าความสำคัญกับผู้ชายมากกว่ายังส่งผลไปถึงเรื่องการเจริญพันธุ์ของผู้หญิง โดย Puri พบว่าความนิยมทารกเพศชายมากกว่าเพศหญิงทำให้แม่ที่ตั้งครรรภ์ถูกสาวถูกกดดันทางเศรษฐกิจ และบทบาทชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมถูกทำให้รู้สึกไร้ค่าเมื่อไม่สามารถตั้งครรรภ์และมีลูกชายได้ผู้หญิงถูกกดดันด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้มีลูกชายถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศเมื่อไม่สามารถให้กำเนิดลูกชายได้ หรือเมื่อกำลังอุ้มท้องทารกเพศหญิง นอกจากนี้กรณีการเลือกเพศบุตรนั้นพบว่าผู้หญิงถูกชี้นำหรือบังคับให้ทำแท้งทารกเพศหญิงโดยที่แม่เหล่านั้นรู้สึกเจ็บปวดในจิตใจที่ต้องทำแท้งลูกสาว และไม่ต้องการตั้งครรรภ์อีกต่อไปถูกกดดันด้วยคำพูดเพื่อให้ไปตรวจเพศลูกหรือถูกบังคับให้ทำการเลือกเพศลูกโดยใช้วิธีหรือเทคโนโลยีต่างๆ ทางการแพทย์ ในกรณีที่ผู้หญิงมีชาติพันธุ์ที่แตกต่างไปจากคนในครอบครัวสามี ก็ถูกข่มขู่เรื่องสถานการณ์ย้ายถิ่น ถูกทำให้ละอายว่าจะส่งกลับไปอยู่กับพ่อแม่เดิมซึ่งถือว่าเป็นความล้มเหลวในชีวิตครอบครัวจะให้หย่าให้สามีทิ้งไปแล้วแต่งงานกับผู้หญิงคนใหม่ที่พร้อมจะมีลูกชายหลังจากทำแท้งทารกเพศหญิงผู้หญิงหวาดกลัวการถูกลงโทษทางกฎหมายและรู้สึกทำผิดหลักศาสนาที่ไม่ให้ทำแท้ง (Puri, 2011)

เห็นได้ว่าเรื่องการเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงนั้นเต็มไปด้วยการใช้อำนาจที่บุคคลต่างๆกระทำทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ขาดอิสระในการจัดการเรื่องการเจริญพันธุ์ของตนเองวางแผน ตัดสินใจ เลือกใช้วิธีการต่างๆในการคุมกำเนิดของตนเอง การตั้งครรรภ์ การดำรงครรรภ์ จำนวนบุตร เพศของบุตร ช่วงเวลาในการมีบุตร ล้วนตกอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจทั้งอำนาจ

ของชายเป็นใหญ่ อำนาจชายเป็นใหญ่ที่ครอบงำผู้หญิงนั้น ทำให้ผู้หญิงไม่เป็นอิสระในเรื่องการเจริญพันธุ์ ขอมแบกรับภาระในการคุมกำเนิดแต่เพียงผู้เดียว อีกทั้งความเป็นแรงงานในระบบทุนที่ถูกจำกัดเรื่องการตั้งครรถ์ การเลี้ยงลูก เมื่อผู้หญิงไม่ทำตามความต้องการของครอบครัวในเรื่องดังกล่าว ทำให้ผู้หญิงถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรงด้วยรูปแบบต่างๆ

3.3.4 อุดมการณ์/การขัดเกลา

อุดมการณ์เป็นความคิด ความเชื่อของผู้คนในสังคมที่มีความร่วมกันเหมือนกันและมีแนวโน้มจะเห็นว่าอุดมการณ์ของตนถูกต้องและดีที่สุด เช่น อุดมการณ์ชาติ อุดมการณ์ศาสนา อุดมการณ์นั้นเป็นการประกอบกันของความเชื่อต่างๆในสังคมหรือโลกนี้ ซึ่งเป็นวิถีทางที่ทำให้มนุษย์มองเห็น อธิบาย คิดและเชื่อ อุดมการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมจะกลายเป็นสิ่งกำหนดหรือทิศทางที่เราใช้มองโลก สังคมและตัวเราเอง หรือแม้แต่เป็นสิ่งที่เรากระทำหรือสร้างเป็นประสบการณ์ต่อร่างกายและชีวิตของเรา ดังนั้นอุดมการณ์อาจทำให้เราแปลกแยกว่าอะไรเป็นประสบการณ์จริงๆและอะไรเป็นสิ่งที่เราคิด นอกจากนี้อุดมการณ์ยังเป็นการเมืองอีกด้วย ระบบชายเป็นใหญ่ก็เป็นอุดมการณ์หนึ่งซึ่งครอบงำโลก ผู้หญิงและผู้ชาย ซึ่งหากผู้หญิงยอมรับอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่และใช้มองหรืออธิบายชีวิตของตน ก็หมายความว่าผู้หญิงจะยอมรับสถานภาพที่ด้อยต่ำ นิ่งเฉยและยอมรับสภาพความรุนแรงต่างๆที่เกิดขึ้นเนื่องจากเชื่อว่าเป็นหน้าที่หรือภาวะที่ต้องยอมรับ (นาถฤดี เค้นดวง, 2552 : 35)

ภายในครอบครัวเป็นพื้นที่หลักที่ผู้หญิงได้รับเอาความคิด ความเชื่อที่ได้รับการสั่งสอน ขัดเกลา จากผู้มีอำนาจและผู้อาวุโสในครอบครัว ทั้งความเป็นหญิงดี ลูกสาวที่ดี ความเป็นเมียที่ดี ความเป็นแม่ที่ดี อุดมการณ์เหล่านี้ดำรงอยู่ในวิถีชีวิตของผู้หญิง ในวัยเด็กการขัดเกลาระหว่างหญิงชายที่แตกต่างกันโดย เด็กผู้หญิงถูกสั่งสอนให้รักสวयรักงาม เรียบร้อย เชื่อฟัง เอาอกเอาใจ ปรนนิบัติผู้อื่นและทำงานบ้าน ขณะที่เด็กผู้ชายต้องมีความกล้าหาญ เข้มแข็ง มีพลังกำลัง เป็นผู้นำ เป็นคนตัดสินใจ โดยชายเป็นใหญ่ครอบงำให้ผู้หญิงเชื่อว่าตนควรปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้เป็นตามความคาดหวัง ของสังคมและครอบครัวทั้ง การเอาอกเอาใจ ปรนนิบัติผู้อื่น ว่านอนสอนง่าย เคารพเชื่อฟัง เลี้ยงดูพ่อแม่ นอกจากนี้ชายเป็นใหญ่ยังทำให้ผู้หญิงเกรงกลัวต่อการนอกกรอบของอุดมการณ์ที่ตนเองยึดถือ

แรงงานหญิงข้ามชาติเหล่านี้ล้วนแต่ตกอยู่ภายใต้การขัดเกลาให้ยอมรับจำนวนต่ออำนาจชายหญิงที่ไม่เท่าเทียมการขัดเกลาภายใต้อำนาจชายหญิงที่ไม่เท่าเทียมกันนั้นก่อให้เกิดมายาคติหรือความคิดความเชื่อ ที่คนในสังคมเชื่อว่าเป็นความจริง โดยงานวิจัยของนาถฤดี

เด่นดวงและสุพจน์เด่นดวง ได้สำรวจพบว่า มายาคติเชิงอำนาจที่ฝังอยู่ในตัวตนของแรงงานหญิงข้ามชาติ จากเมียนมาร์ หลายรูปแบบ ล้วนแต่เป็นมายาคติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจที่แตกต่างระหว่างหญิงชาย

แรงงานหญิงส่วนใหญ่ยังคงมีมายาคติเชิงอำนาจระหว่างหญิงชายด้าน ความรุนแรงในเรื่องสามีภรรยาเหมือนลึนกับพี่น้องทะเลาะกันเป็นเรื่องธรรมดา สามีภรรยาทะเลาะกัน ชาวบ้านไม่ควรเข้าไปยุ่ง เนื่องจากการขัดเคลาให้ผู้หญิงยอมรับว่าตนเองนั้นเป็นสมบัติของสามี สามี มีสิทธิ์ขาดและมีอำนาจเหนือภรรยา ภรรยาจำเป็นต้องเชื่อฟังและคล้อยตามสามี ไม่ควรโต้เถียง เมื่อมีสิ่งที่ไม่ดีที่สามีเห็นว่าไม่ถูกไม่ควรผู้ชายกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงเพราะผู้หญิงไปยั่วโมโหผู้ชายก่อน ผู้หญิงที่โดนข่มขืนเพราะไปให้ทำยั่วชวนผู้ชาย อำนาจระหว่างหญิงชายด้านการเป็นลูกสาวที่ดี ลูกสาวที่ดีควรเชื่อฟังพ่อแม่ในการแต่งงาน เลือกลุ่ม ผู้หญิงทุกคนควรรับผิดชอบงานบ้านทั้งหมด ส่วนผู้ชายทำได้ไม่ทำก็ได้ ลูกสาวที่ดีควรช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานหาเงิน แม้ว่าจะต้องขายบริการทางเพศ อำนาจในประเด็นธาตุแท้ความเป็นหญิงและเพศสัมพันธ์ผู้หญิงมีความอ่อนไหว ไม่ค่อยมีเหตุผลเมื่อเทียบกับผู้ชายส่วนใหญ่หนักแน่น มั่นคงผู้หญิงควรตอบสนองต่อความต้องการทางเพศของสามีแม้ตนเองไม่ต้องการผู้หญิงควรอดทนกับการนอกใจของสามีหรือมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น

การที่ผู้หญิงถูกขัดเคลาภายในครอบครัวโดยเนื้อหาของ การตั้งสอนนั้น เต็มไปด้วยความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย ผู้หญิงยอมรับเอาความคิด ความเชื่อดังกล่าว มาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของตน ไม่เคยสงสัยกับการความถูกเอาเปรียบที่ตนเองต้องเผชิญ เมื่อใดก็ตามที่ผู้หญิงออกนอกกรอบของอุดมการณ์ ผู้หญิงถูกมองว่าผิดและถูกคนในบ้านลงโทษ ด้วยวิธีต่างๆ

3.4 ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว

ผู้กระทำนั้นเป็นบุคคลในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์หลากหลายกับแรงงานหญิงข้ามชาติ มีความสำคัญ ทั้งความสัมพันธ์ทางสายโลหิต มีความผูกพันใกล้ชิด อีกทั้งแรงงานหญิงให้ความสำคัญ หรือต้องอาศัยพึ่งพิง เช่น พ่อแม่ สามีคู่ครอง ญาติพี่น้อง หรืออาจเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เช่น พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยงอาจเป็นชาติพันธุ์เดียวกันหรือมีชาติพันธุ์ที่แตกต่าง

ผู้กระทำเหล่านี้ใช้รูปแบบความรุนแรงต่อแรงงานหญิงข้ามชาติแตกต่างกัน โดย แม่ บังคับให้แรงงานหญิงย้ายถิ่นมาทำงานในประเทศไทย บังคับให้แต่งงาน บังคับให้ค้าประเวณี ขณะที่พ่อเป็นผู้กักขังหน่วงเหนี่ยวแรงงานข้ามชาติหญิงสัดส่วนสูงมาก สำหรับสามี คู่ครอง คู่รัก นั้นเป็นผู้กระทำความรุนแรงต่อแรงงานหญิงข้ามชาติหลากหลายรูปแบบที่สุด (นาถฤดี เด่นดวง และสุพจน์ เด่นดวง, 2555)

3.5 การปรับตัว/การจัดการกับปัญหาของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์

แม้ว่าจะถูกคนในครอบครัวเดียวกันกระทำรุนแรงแต่แรงงานหญิงข้ามชาติมีการแก้ไข ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตัวเองหลากหลายวิธี โดยจำแนกออกเป็น 5 วิธี ได้แก่ 1. เจ็บ อดทน ยอมรับปัญหา ปกปิด 2. ต่อสู้ แข็งความตำรวจ 3. บอกให้ผู้อื่นรับรู้และช่วยเหลือ 4. หนี 5. ทำร้ายตัวเอง วิธีการที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ใช้ในการตอบโต้กับปัญหานั้นขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ของตนเองกับผู้กระทำ และยังขึ้นอยู่กับลักษณะและรูปแบบที่ถูกกระทำ

กรณีถูกทำร้ายร่างกาย จากพ่อแม่และสามีนั้นแรงงานหญิงเลือกที่จะเจ็บ ปกปิด อดทน มากที่สุด แต่ถ้าถูกทำร้ายร่างกายโดยญาติพี่น้อง พบว่าแรงงานหญิงต่อสู้ แข็งความตำรวจ มากที่สุด กรณีถูกข่มขืนจากสามี คู่ครองนั้นแรงงานหญิงเลือกที่จะเจ็บ ปกปิด อดทน มากที่สุด แต่หากผู้ที่ข่มขืนเป็นพ่อ แรงงานหญิงเลือกที่จะหนีจากปัญหามากที่สุด (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory) ซึ่งมีเนื้อหาสำคัญกล่าวถึง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นและชาติพันธุ์ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ต้องการให้เกิดความเข้าใจถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดภายในครอบครัวแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ ดังนั้นการวิจัยคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้ได้รายละเอียดทั้งข้อเท็จจริงและความรู้สึกนึกคิดจากมุมมองของผู้หญิงที่เป็นเหยื่อโดยการสะท้อนผ่านการบอกเล่าจากประสบการณ์ของผู้หญิงที่ถูกกระทำโดยตรง โดยมีรายละเอียดของระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร ราชบุรีและกาญจนบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์หลายชาติพันธุ์ ย้ายถิ่นมาอาศัยและทำงานอยู่จำนวนมาก มีชุมชนแรงงานข้ามชาติพักอาศัยหนาแน่น และพื้นที่ดังกล่าวพบว่ามีแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

3.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นแรงงานข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่เคยมีประสบการณ์ถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรง ทั้งหมด 7 ราย โดยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนในพื้นที่เพื่อพูดคุยวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้นว่าแรงงานหญิงข้ามชาติท่านใดมีคุณสมบัติตามเกณฑ์และอนุญาตให้เก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจึงจะเข้าพบกลุ่มตัวอย่างได้ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้คือ

1. เป็นแรงงานเทศหึงจากประเทศเมียนมาร์ ไม่จำกัดชาติพันธุ์และอายุ ไม่จำกัดระยะเวลาในการย้ายถิ่นมาอาศัยและทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร ราชบุรีและกาญจนบุรี
2. เป็นแรงงานข้ามชาติซึ่งทำงานและได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนอื่นๆที่ไม่ใช่ค่าจ้างรวมทั้งเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพด้วยตนเอง (Self-employed) และอาจเป็นผู้ที่กำลังทำงานเต็มเวลาหรือบางเวลา รองาน ว่างงาน และแม้แต่ทำงานบ้านเป็นหลักก็ได้ แต่ต้องเคยทำงานและเคยได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา
3. เป็นแรงงานหึงข้ามชาติที่เคยถูกระทำรุนแรงและถูกละเมิดสิทธิต่างๆจากบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษามากที่สุด และเพื่อให้มีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในอดีตของผู้เข้าร่วมวิจัยน้อยที่สุด
4. มีความสมัครใจ ยินดีและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบคำถามของผู้วิจัย

3.3 ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

การศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยเริ่มตั้งแต่แรงงานหึงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตพูดคุย สอบถามในประเด็นต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2557 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 เป็นเวลา 3 เดือน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยมีการเตรียมตัว โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดความความสัมพันธ์เชิงอำนาจหญิงชายและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแรงงานหึงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่เคยมีประสบการณ์ถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถามที่ครอบคลุมที่สุด สร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้เกียรติและให้ความสำคัญกับแรงงานหึงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์อย่างเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและพร้อมบอกเล่าประสบการณ์ ในการถามคำถามนั้นต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ถามแทรกหรือขัดจังหวะขณะผู้ให้สัมภาษณ์กำลังพูด ส่วนการฟังนั้นควรฟังอย่างตั้งใจ ทำความเข้าใจและจับประเด็นให้ได้ถูกต้อง

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบคำถามตามเค้าโครงการสัมภาษณ์ (ในภาคผนวก) ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิด และมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงถูกกระทำเป็นอย่างใด เป็นการซักถามเพื่อให้เห็นทั้งลักษณะและรูปแบบที่แรงงานหญิงถูกกระทำ มีรายละเอียดของเหตุการณ์เป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น ใครเป็นผู้กระทำบ้าง ความถี่ที่แรงงานหญิงถูกกระทำ ผลที่เกิดขึ้นกับแรงงานหญิง และการปรับตัว/การจัดการกับปัญหาเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 2. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำกับแรงงานหญิงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์ เป็นการซักถามเพื่อให้ได้รายละเอียดในชีวิตทั้งของแรงงานหญิงและผู้กระทำเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์ อำนาจที่มีระหว่างกันเป็นเช่นไร และอำนาจที่แตกต่างนั้นเป็นเหตุให้แรงงานหญิงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวได้อย่างไร

3. เครื่องมือเทปบันทึกเสียงใช้บันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth Interview) โดยขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว และทำการบันทึกข้อมูลที่สมบูรณ์ทันทีที่เสร็จการสัมภาษณ์

4. แบบบันทึกข้อมูล เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลทุกวันหลังการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความละเอียดชัดเจนของข้อมูลที่ได้ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปพร้อมๆกันเพื่อเตรียมประเด็นในการสัมภาษณ์

5. แบบบันทึกงานสนาม (Fieldwork note) ผู้วิจัยบันทึกข้อมูล อุปสรรค ที่เป็นเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งข้อมูลคำถามที่น่าสนใจเพื่อเตรียมสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป

6. โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการจัดกลุ่มหมวดหมู่ข้อมูล และการวิเคราะห์เขียนรายงาน

3.5 กระบวนการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยเริ่มจากผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนแห่งหนึ่งที่มีความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติ พร้อมทั้งแสดงหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดลถึงหัวหน้าเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน หลังจากที่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าเจ้าหน้าที่

องค์กรเอกชนแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนชาวเมียนมาร์เพื่อพูดคุยถึงการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนเป็นผู้คัดเลือกในเบื้องต้นว่า แรงงานข้ามชาติหญิงจากประเทศเมียนมาร์ที่เคยมีประสบการณ์ถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรงคนใดมีคุณสมบัติตามเกณฑ์และอนุญาตให้เก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากแรงงานข้ามชาติหญิงจากประเทศเมียนมาร์ที่เคยมีประสบการณ์ถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรงอีกครั้ง หากแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่เคยมีประสบการณ์ถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรงมีความยินดีและสมัครใจในการให้ข้อมูลผู้วิจัยจึงเข้าไปพูดคุยหรือสัมภาษณ์

เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ประเด็นการรักษาความลับ และผลที่ได้จากการศึกษาที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนของการเก็บข้อมูลโดยไม่ปิดบังพร้อมทั้งบอกให้ทราบถึงลักษณะการสนทนาแบบเจาะลึก และขออนุญาตบันทึกเสียงในการสนทนา การสนทนาแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 60 นาที เพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยไม่รู้สึกรัดอึดและนานเกินไป ผู้วิจัยยังแจ้งให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ทราบถึงกรณีที่ผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งอาจต้องทำการติดต่อขอพูดคุยนัดแนะการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไปในภายหลัง จนกระทั่งได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในการทำวิจัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งสิ้น ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถเลือกบริเวณในการสนทนาที่ตัวเองรู้สึกสบายใจ และนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งตามที่คุณเข้าร่วมวิจัยสะดวก พร้อมทั้งอธิบายถึงการรักษาความลับของผู้เข้าร่วมวิจัยด้วยเกียรติและจรรยาบรรณของนักวิจัย ข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการพูดคุยและการสัมภาษณ์เรื่องราวประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย ทั้งจากการจดบันทึกและการบันทึกเทปจะเป็นความลับระหว่างผู้เข้าร่วมวิจัยกับผู้วิจัยเท่านั้น ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 300 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

เมื่อเข้าพบผู้เข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและจริงใจ เปิดเผยว่าตนเองเป็นนักศึกษาที่สนใจศึกษาเรื่องความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสร้างบรรยากาศการสัมภาษณ์ในลักษณะการพูดคุย ถ่ายทอดเรื่องราว การรับฟังปัญหา โดยสื่อสารความรู้สึกเอื้ออาทรและความต้องการช่วยเหลือไปสู่แรงงานหญิงข้ามชาติผ่านคำพูด สีหน้า แววตา การสัมผัสและการแสดงออกอื่นๆ

ระหว่างการสัมภาษณ์นั้น มีเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนที่สื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาเมียนมาร์ได้เป็นอย่างดีทำหน้าที่เป็นล่าม ใช้ภาษาเมียนมาร์ในการสัมภาษณ์แรงงานข้ามชาติหญิงจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกรบกวนในครอบครัวกระทำรุนแรง ผู้วิจัยจะจดบันทึกย่อคำพูดที่สำคัญ รวมทั้งสังเกตสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง นอกเหนือจากการบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์ถูกรบกวนรุนแรงจาก

คนในครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่ออธิบายประสบการณ์และสาเหตุถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลไปในคราวเดียวกัน ตลอดระยะเวลาของการศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้ในแต่ละครั้งจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การจดบันทึกงานภาคสนามและการบันทึกเสียง นำมาจัดทำระเบียบข้อมูล โดยเขียนขยายความ เรียบเรียง จัดประเภท แยกหมวดหมู่ แยกออกเป็นหัวข้อย่อยต่างๆ โดยให้รหัสและชื่อกำกับเอาไว้เพื่อให้ง่ายต่อการนำข้อมูลในหัวข้อย่อยเหล่านี้ มารวมกันใหม่ (Reassembling data) จนได้ข้อมูลเป็นกลุ่ม ซึ่งจะง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล และจะนำเสนอในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive)

3.7 จริยธรรมในการวิจัย

ผู้วิจัยได้แจ้งให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านทราบว่า ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล ที่อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ โดยอธิบายวัตถุประสงค์ วิธีการและประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ ระหว่างการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินใดๆ โดยได้รับความยินยอม และไม่ละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงเน้นย้ำกับผู้ให้ข้อมูลว่าข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกต จะถูกเก็บเป็นความลับไม่นำมาเปิดเผย ยกเว้นเพื่อการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ในระหว่างการเก็บข้อมูลนั้นจะขออนุญาตการจดบันทึกพร้อมบันทึกเสียง หากผู้ให้ข้อมูลรายใดไม่ประสงค์ให้มีการบันทึกเสียง ผู้วิจัยจะขออนุญาตจดบันทึกเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้หากผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกเครียด เศร้าเสียใจ เมื่อเล่าถึงประสบการณ์ถูกกระทำรุนแรงของตน จนไม่สามารถสนทนาต่อได้ผู้วิจัยไม่เร่งรัด แต่รอจนกว่าผู้ให้ข้อมูลพร้อมที่จะให้ข้อมูลอีกครั้งหรือนัดหมายในครั้งต่อไป

หากผู้เข้าร่วมวิจัยรู้สึกอึดอัดหรือไม่สบายใจ ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามนั้น และไม่ว่าช่วงเวลาใดๆ หากผู้เข้าร่วมวิจัยไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูลก็สามารถที่จะปฏิเสธหรือออกจาก การวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ ต่อผู้เข้าร่วมวิจัยและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดภาวะวิกฤติทางจิตใจหรือมีปัญหาที่ต้องการความ

ช่วยเหลือ ผู้วิจัยจะหยุดการสัมภาษณ์และเปิด โอกาสให้ผู้เข้าร่วมวิจัยระบายความรู้สึก ได้อย่างเต็มที่ พร้อมรับฟังด้วยความตั้งใจและแสดงความเห็นใจ รวมถึงประสานงานและส่งต่อไปยังในหน่วยงาน องค์กรเอกชน เพื่อให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาอำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวทั้ง 7 ราย

ส่วนที่ 2 โครงสร้างต่างๆในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์กับประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

ส่วนที่ 3 การจัดการกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวทั้ง 7 ราย

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวทั้งสิ้นจำนวน 7 คน โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลทั่วไปของแรงงานหญิงข้ามชาติโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวที่ประเทศเมียนมาร์ จุดเริ่มต้นชีวิตคู่ การเดินทางมาไทย สถานะการเข้าเมือง การเป็นแรงงานและการทำงานในประเทศไทย เพื่อให้ทราบเรื่องราวอันเป็นภูมิหลังและตัวตนของแรงงานหญิงแต่ละคนผ่านเรื่องราวชีวิตที่ประเทศเมียนมาร์และการเป็นแรงงานหญิงข้ามจากประเทศเมียนมาร์ในประเทศไทย ดังนี้

1. กรณีที่ 1 นัน

หญิงสาวชาวมอญ อายุ 34 ปี ผิวขาว สูงประมาณ 155 เซนติเมตร รูปร่างท้วม ไร้ผมยาว รวบไว้ด้านหลัง คุณเป็นคนเงียบๆเรียบร้อย ตลอดเวลาที่สัมภาษณ์นั้น มีท่าทางเรียบเฉยโดยทั้งสีหน้า และแววตานั้นดูเศร้าหมอง พูดน้อย เสียงเบา ขณะที่พูดคุยกันเธอไม่มองตา เวลาตอบคำถามเธอจะตอบแต่เพียงสั้นๆ ไม่ได้อธิบายหรือแสดงอารมณ์ ความรู้สึกมากเท่าใดนัก

นั่น มาจากหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่ติดกับเมืองมะละแหม่ง ครอบครัวทำนาฐานะยากจน มีพี่น้องหลายคน พี่ชาย4คน พี่สาว 1 คน เธอเป็นลูกสาวคนสุดท้อง เมื่อพี่น้องแต่งงานมีครอบครัวก็ได้แยกบ้านออกไปอยู่ตามลำพัง ในบ้านจึงเหลือเพียงเธอและพ่อแม่เท่านั้น เธอมีความสุขที่ได้อยู่กับพ่อแม่ เลี้ยงดูปรนนิบัติพ่อแม่ เงินที่ได้จากการทำนาเธอไม่เคยเก็บไว้เองเลย เธอรู้สึกว่าเป็นเงินทองที่หามาได้นั้นอยากเอามาให้พ่อแม่ จะให้พ่อแม่ทั้งหมด เวลาอยากใช้เงินจึงค่อยไปขอจากพ่อแม่

ผู้วิจัยสังเกตเห็นเธอยิ้มกว้างและหัวเราะเมื่อถูกถามถึงเรื่อง ความรักไคร่ระหว่างเธอและสามีเกิดขึ้นได้อย่างไร นั่นเล่าว่า ชีวิตคู่ระหว่างเธอกับสามีนั้นเกิดขึ้นจากพ่อแม่สองฝ่ายต้องการให้แต่งงานกัน โดยที่เธอและสามีไม่เต็มใจ ไม่ได้รักกัน เมื่อนั้นอายุ 28 ปีพ่อแม่ต้องการให้เธอแต่งงานมีครอบครัว เธอตอบปฏิเสธไม่ยอมแต่ง “ถ้าพ่อแม่เสียชีวิตก็อยากจะบวชชี พ่อแม่ไปบอกกับเพื่อนบ้านว่าช่วยพูดกับลูกสาวหน่อยได้มั้ย ให้แต่งงานไปเถอะ เพราะถ้าพ่อแม่เสียชีวิตแล้วเราจะลำบาก” สุดท้ายเธอยอมแต่งงาน โดยที่เธอไม่ได้เต็มใจและไม่ได้อะไรที่พ่อแม่เลือกให้เลย

หลังจากแต่งงานสามีย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านเธอเพียง 15 วัน และชวนเธอมาหางานทำที่ประเทศไทย ซึ่งก่อนหน้านี้จะแต่งงานกันสามีทำงานที่ประเทศไทยนั้นไม่ต้องการมาอยู่ประเทศไทย แม้แต่น้อยแต่แม่ของเธอเห็นว่าสามีภรรยาจำเป็นต้องอยู่ด้วยกัน “ต้องไป ผัวไปเราเป็นเมียก็ต้องไป จะมาแยกกันอยู่คนละทิศคนละทางไม่ได้” เธอจึงจำยอมมาอยู่ประเทศไทย 6 ปีแล้ว

นั่นและสามียังไม่มีลูก ทั้งคู่อาศัยอยู่ในบ้านเช่าไม่ไกลจากตลาดปลา ทุกวันนี้เธอทำงานรับจ้างทั้งที่ตลาดปลาและโรงงานปลา โดยช่วงเช้าตีสองไปตลาดปลาทำหน้าที่แยกปลา ซึ่งปลาหมึก ได้วันละ130 ทำจนถึงช่วง6โมงเช้า กลับมาบ้านกินข้าวแล้วมีรถมารับเพื่อไปทำโรงงานปลาสหชัยต่อ ทำอยู่จนถึงบ่าย2โมงขณะที่สามีเมื่อกลับจากตลาดปลาจะไปทำก่อสร้าง เธอหวังเสมอว่าอยากจะทำงานเก็บเงินเมื่อมีเงินมากพออยากจะกลับไปเปิดร้านขายของที่ประเทศเมียนมาร์

2. กรณีที่ 2 มล

เป็นชาวมอญ อายุ 29 ปี ผิวขาว ไร่ผมสั้น รูปร่างสูงใหญ่ สูงประมาณ 165 เซนติเมตร ทำที่เป็นมิตร เป็นคนอหิษาศัยดี หน้าตาอึมเข้ม เสียงดัง พูดจาฉะฉาน ลักษณะเป็นคนเปิดเผย เป็นกันเองระหว่างการพูดคุยกันนั้นเธอพยายามอธิบายเรื่องราวต่างๆ แสดงอารมณ์ความรู้สึกเมื่อตอบคำถามต่างๆ มีความกระตือรือร้นในการตอบคำถามและมีรอยยิ้มอยู่เสมอ นอกจากนี้เวลาที่คุยกันเธอจะมองตาเราตลอด จากการพูดคุยกันนั้นทำให้ผู้วิจัยรู้สึกว่า มลรักลูกรักครอบครัว ชยันทำงานรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและความรู้สึกของเธอเต็มไปด้วยความรู้สึกผิดหวังในตัวของเธอของเธอ ผู้วิจัยสังเกตว่าคำถามที่ทำให้เธอนิ่งเงียบใช้เวลานานก่อนตอบคือการที่สามีไปติดผู้หญิงอื่น

มลเกิดและเติบโตในเมืองเขซึ่งติดทวาย ทำงานรับจ้างอยู่ในห้องเย็นปลาในจังหวัดบ้านเกิด ก่อนแต่งงานอาศัยอยู่กับพ่อแม่หลังจากแต่งงานจึงแยกมาอยู่กับสามีตามลำพัง โดยนายจ้างก็ให้อยู่ที่พักริเวณห้องเย็นเลย แต่งงานอยู่กินกับสามีมา 11 ปี มีลูกด้วยกัน 2 คน อายุ 8 ขวบ และ 3 ขวบสามีของเธอเป็นชาวพม่าเดินทางจากย่างกุ้งมาทำงานที่เดียวกัน มลรู้สึกชอบใจที่เขาเป็นคนดี พุดจาและปฏิบัติกับเธอดีทุกอย่างทั้งคู่รักชอบกันคบหากันอยู่ 1 ปีจึงแต่งงานกัน ก่อนแต่งงานกันเธอไม่เคยรู้เลยว่าสามีชอบดื่มเหล้า ดิการพนันทั้งเล่น ไพ่และเล่นพนันฟุตบอล

มลเดินทางมาทำงานกับสามีเพียงลำพัง ไม่ได้นำลูกมาด้วยแต่ให้อาศัยอยู่กับแม่ของเธอที่ประเทศเมียนมาร์ แม้จะคิดถึงลูกแต่ต้องอดทนเมื่อนึกถึงอนาคตของทุกคนในครอบครัว “เราอยากจะอยู่ด้วยกันกับลูก คิดถึงเหมือนกัน แต่เอามาไม่ได้ เพราะลูกต้องเรียนหนังสือ” เธอเล่าว่าหากเธอเลือกชีวิตของตนเองได้ก็ไม่ได้อยากมาเมืองไทย “ไม่อยากจะอยู่ที่นี้ ใจจริงอยากอยู่กับแฟนกับลูกที่พม่าอย่างความสุข แฟนเขามองเราไม่ดี อยู่ที่โน่นทะเลาะกันประจำ” แต่ก็มีเงื่อน ไขต่างๆที่กดดันทำให้เธอเลือกมาประเทศไทย นั่นคือ พฤติกรรมของสามีที่มักจะตามเพื่อนฝูงไปดื่มเหล้า เล่นการพนัน ส่งผลกระทบต่อการทำงานหลายครั้งที่เขาจนไปทำงานไม่ได้ ทำให้นายจ้างไม่พอใจและตำหนิ อีกทั้งเงินทองที่ได้ก็ไม่พอใช้จ่าย ทำให้เธอตัดสินใจชักชวนสามีมาทำงานที่ประเทศไทย มีความหวังว่าการมาเมืองไทยจะช่วยให้สามีทำงานได้เต็มเวลา และที่ไทยมีงานให้ทำมากมาย เธอและครอบครัวจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม “มาเมืองไทย มี2อย่าง อยู่ที่นู่นไม่พอกิน อีกอย่าง ถ้ามาอยู่เมืองไทยแฟนจะได้ดีขึ้น” โดยเริ่มต้นเดินทางออกจากบ้านมาถึงด่านเจดีย์ 3 องค์ สังขละบุรี ต่อจากนั้นจึงอาศัยนายหน้าี่เรียกเงิน 300,000 จ้าต พามาส่งที่แม่กลอง

มลเพิ่งเข้ามาเป็นแรงงานอยู่ประเทศไทยได้ 3 เดือน เธอเล่าถึงการทำงานในแต่ละวันว่า “ทุกวันนี้ทำงานทั้งที่ตลาดปลาและโรงงานปลาหมึก ตอนเช้าตีสอง ไปทำตลาดปลา แล้วแต่ว่าปลาเยอะ ปลาน้อย ถ้าปลาเยอะทำถึง 6 โมง ปลาน้อยเลิกตีห้า กลับมาบ้านกินข้าวเสร็จหลังจากนั้นไปทำปลาหมึก ทำเหมาเป็นกิโล ทำเยอะได้เยอะ ทำน้อยได้น้อย งานที่โรงงานปลาหมึก ต้องผ่าหัวปลาหมึกเอาชี้ออก ได้กิโลกรัมละ 4.5 บาท หมึกกระดองชุดหนึ่งที่ปึกออกได้กิโลกรัมละ 5 บาท ส่วนสามีช่วงเช้าไปตลาดปลาด้วยกัน กลับบ้านกินข้าว อาบน้ำนอนพักนึ่งแล้วก็ไปทำก่อสร้างต่อออกจากบ้าน7.30 ถึงที่ทำงาน 8 โมง ก็เริ่มทำ ทำถึง 5 โมง” เธอรู้สึกพอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับ โดยมองว่าอยู่ที่ประเทศไทยหากเธอขยันทำงานก็จะได้เงินมาก แต่ที่พม่านั้นไม่มีงานให้ทำ “อยู่ที่เมืองไทยเราทำไหวแคไหนเราก็ได้เยอะ แต่อยู่ที่พม่าทำไหวก็ไม่มีการทำ” สิ่งที่เป็นปัญหาในการทำงานของแรงงานรับจ้างรายวันเช่นมลคือ หากวันไหนไม่ได้ทำงาน จะขาดรายได้ “ถ้าไม่สบายทำงานไม่ได้ เราก็ไม่ได้เงิน”

3. กรณีที่ 3 ดา

อายุ 45 ปี เป็นชาวมอญ รูปร่างสูงใหญ่ ท้วม ผิวดำคล้ำ พูดภาษาไทยได้พอสมควร ดาเป็นคนขี้มึนขี้มั่วแจ่มใส คุยเก่งใจเย็น ไม่คิดมาก รู้สึกว่าไม่อยากทุกขร้อนอะไรในชีวิตให้มากมายนัก บางเรื่องที่เป็นทุกข์ใจ ไม่สบายใจก็ไม่อยากเก็บมาคิดหรือใส่ใจนัก เนื่องจากชีวิตดำนั้นผ่านเรื่องราวต่างๆมากมาย แม้ว่าชีวิตของเธอจะผ่านเหตุการณ์ที่ทำให้เจ็บปวดทั้งกายและจิตใจมานับไม่ถ้วน แต่ก็เล่าถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างขี้มึนขี้มั่ว แต่เรื่องเดียวที่ทำให้เธอรู้สึกหม่นหมองและเสียใจจนร้องไห้ออกมาเสมอ คือเมื่อดาพูดถึงแม่ของเธอเอง

บ้านที่ประเทศเมียนมาร์อยู่เมืองมะละแหม่งมีพี่น้องทั้งหมด 4 คน ดาเป็นคนที่ 2 พี่น้องแต่งงานมีครอบครัวแยกออกไปแล้วก็ได้ไม่ได้ส่งเงินทองให้พ่อแม่ ดาเป็นคนเดียวที่อยู่กับพ่อแม่ อาชีพทำไร่ปลูกยาง 100 ต้น กรีดยางขายน้ำยาง กิโลกรัมละ 50 บาท หากกรีดยางไม่ได้ไม่มีเงิน ไม่มีอะไรกิน แม่ก็ลำบากเมื่ออายุ 22 ปี ญาติๆ ชวนมาประเทศไทยเพื่อหางานทำ ดารู้สึกอยากมา เพราะอยู่พม่าก็ลำบาก พ่อแม่ก็ลำบาก จึงตัดสินใจมา ในใจตอนนั้นคิดว่าอยากมาทำงานส่งเงินทองกลับไปให้พ่อแม่ใช้

เมื่อเดินทางมาถึงก็ไปทำงานโรงงานปลากระป๋องที่มหาชัย ได้เจอกับสามีคนแรกเขามีอาชีพทำเรือประมงลงเรือออกทะเล โดยที่ตามองเขาเป็นเพียงคนที่รู้จักกันเท่านั้น ฝ่ายชายสนใจในตัวดาให้คนที่รู้จักกันมาติดต่อขอดาแต่งงาน เธอปฏิเสธพร้อมบอกว่าไม่ได้ชอบเขา ต่อมาอีกไม่กี่วันช่วงกลางคืน เขาและเพื่อนมาอุ้มเธอไปจากห้องพักขึ้นรถตุ๊กตุ๊ก แม้ว่าดาร้องเรียกให้คนช่วยแต่ไม่มีใครช่วยถูกพาไปบ้านพักของเขาและเพื่อนซึ่งเป็นบ้านเช่าที่โกรกกacamมหาชัย คินนั้นเขาจะบังคับมีเพศสัมพันธ์แต่เธอหนีเข้าไปอยู่ในห้องน้ำตลอดทั้งคืน อยู่ด้วยกัน 2 วันจึงแต่งงานเขาให้ทอง 5 บาท หลังแต่งงานมีอะไรกัน รวมอยู่ด้วยกันทั้งหมด 5 วันแล้วเขาก็ลงเรือไปถูกจับไปติดคุก แต่ดาที่ห้องตั้งแต่นั้นมา ช่วงตั้งท้องดาทำงานไม่ได้ ชีวิตในตอนนั้นยากลำบากจึงเอาทองที่มีอยู่แบ่งไปขายบางส่วนเพื่อนำเงินมาใช้ หลังคลอดลูกได้ 15 วันเธอจึงนำลูกกลับไปฝากแม่ที่ประเทศเมียนมาร์ดาเล่าว่าเธอถูกแม่ด่าว่าอย่างรุนแรง แม่โกรธมากที่เอาลูกกลับมาโดยที่ไม่มีพ่อว่า “มึงจะเอาลูกมารีพ่อก็ไม่มี มึงเอาลูกมาคนไหนเป็นพ่อ” ดาเล่าถึงตอนนี้พร้อมกับร้องไห้สะอื้น และตอบแม่ว่า “หนูมีตัวก็ใช่ มีลูกก็ใช่ หนูหนีติดคุกอยู่” ตลอดระยะเวลาที่อยู่กับแม่นั้นเธอถูกแม่ด่าว่าตลอดเรื่องที่เธอมีลูกแต่ไม่มีพ่อ จนเธออยากจะหนีจากบ้านแต่ก็ไม่สามารถทำอย่างนั้นได้เนื่องจากดาเป็นห่วงลูก กลัวว่าจะต้องลำบากระหว่างนั้นดาทราบข่าวว่าสามีของเธอออกจากคุกแล้วมีภรรยาใหม่ หลังจากนั้นสามีก็ตาย

ดาตัดสินใจมาเมืองไทยอีกครั้งเพราะต้องการหางานหาเงินทองมาเลี้ยงลูก จึงฝากลูกไว้กับแม่ ได้พบกับสามีคนที่ 2 ที่มหาชัย อาชีพประมงลงเรือออกทะเลเหมือนสามีคนแรก ทั้งคู่ชอบพอกัน จึงแต่งงานกันได้ทอง 1 บาท อยู่ด้วยกัน 1 เดือนแล้วทอง เธอตัดสินใจทำแท้งโดยไม่ได้ออก

สามีเนื่องจากกลัวแม่ค่าที่มีลูกอีกคน และกลัวว่าจะเป็นเหมือนสามีคนแรกที่ทิ้งเธอไป “ไม่อยากได้ลูกพอท้องได้ 2 เดือนจึงทำแท้ง ไม่อยากได้ลูกเพราะกลัวแม่ไม่เอา กลัวแม่ว่าจึงทำแท้ง ถ้าแม่ไม่ว่าก็จะเก็บไว้” ต่อมาตั้งท้องอีกครั้งครั้งนี้คาดคิดสนใจเก็บลูกไว้เพราะเธอเห็นว่าสามีอยากได้ลูกและเธอเองคิดว่าเขาก็คงรักเธอ ไม่มีท่าทางว่าจะทอดทิ้งเธอ เมื่อท้องได้ 5 เดือนสามีถูกจับไปติดคุก คาอยู่เมืองไทยจนคลอดลูก พอคลอดได้ 3 วันก็พาลูกกลับไปหาแม่โดยคิดว่าถ้าอยู่เมืองไทยตนเองและลูกต้องลำบาก กลับไปพม่าเพื่อให้แม่เลี้ยงตัวเองจะได้ทำงานได้ กลับถูกแม่ค่าอย่างรุนแรง “อิเหี้ย อีสัตว์ ลูกมีสองคนก็ลำบากอยู่แล้ว” ค่าเล่าพร้อมกับร้องไห้สะอื้น ต่อมาสามีออกจากคุกกลับไปหาลูกที่พม่าและพาค่าไปอยู่กับพ่อแม่ของเขา ระหว่างที่อยู่บ้านสามีถูกพ่อแม่ของสามีค่าทุกวันว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีเป็นคนไม่ดี เวลากลางวันสามีไปทำงานพ่อแม่สามีก็จะด่าว่าทุกวัน ตกเย็นสามีเลิกงานกลับมาพ่อแม่ก็ฟ้องสามีก็เชื่อ ขณะที่เคยถูกแม่สามีตีตอนนั้นสามีไม่อยู่ไปทำอะไร เหตุการณ์พวกนี้สามีก็รู้ คำพูดที่พ่อแม่เขาว่าค่าบ่อยๆคือ “ผู้หญิงไม่ดี ดูแลผิวไม่ดี” ตอนนั้นตั้งท้องลูก ค่าคิดสนใจกลับไปอยู่กับแม่สามีก็มาตามให้กลับไปอยู่ด้วยกันแต่ค่าไม่ไป จนกระทั่งคลอดลูกคนที่ 2 ได้ 3 วัน สามีก็ผูกคอตาย

กลับมาเมืองไทยอีกครั้งเพราะถูกน้องชายค่าและไล่ให้ออกจากบ้าน “เขาค่าว่าเรา มีเงินแต่เอาลูกมาให้แม่เลี้ยงมาอาศัยอยู่กับแม่ เราก็ข้ามกลับมาเมืองไทย มาอยู่ที่ราชบุรี” แต่งงานกับสามีคนที่ 3 ซึ่งเป็นคนมอญ ตอนนั้นค่าอยู่บ้านเก่าแก่ทำขนมปังขายขนมปัง เขาชอบค่าให้เก่าแก่มาขอ ค่าเองก็ชอบก็เลยตกลง

ปัจจุบันค่าอาศัยอยู่กับสามีและลูกสาววัย 12 ปี ที่บ้านเช่าใกล้กับตลาดปลา ทำงาน 2 ที่ เพราะกลัวไม่พอกินเริ่มจากตอนเช้าตีสองไปตลาดปลา กลับมาตอนเช้า แล้วก็ไปทำงานรับใช้ที่บ้าน นายจ้างนี้ไปทำทุกวัน วันละ 2 ชั่วโมง จะไปทำตอนไหนก็ได้แล้วแต่เรา ไปกวาดบ้านถูบ้านให้เขาทำงานที่ตลาดปลา ได้วันละ 150 บาท ส่วนสามีทำงานก่อสร้างได้เงินเดือนละ 9 พันถึงหนึ่งหมื่นบาท

4. กรณีที่ 4 ม้า

อายุ 21 ปี สูงประมาณ 160 ซม. ผิวขาว ผมสั้นประมาณบ่า ลักษณะคดองแคงแล้ว พูดังเสียงดัง ฉะฉาน พูดังตลอดเวลาที่สัมผัสกับน้ำใช้ภาษาไทยและไม่มีการใช้ล่ามภาษา เนื่องจากม้าเข้าใจและสามารถพูดภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ม้าแต่งตัวใส่เสื้อยัดรัดรูป กางเกงขาสั้น ผู้วิจัยมองว่าม้าเป็นวัยรุ่นที่หน้าตาดีและมีความมั่นใจในตัวเอง รักสวยรักงาม กล้าแสดงความคิดเห็น

ม้าเล่าเรื่องราวของตนเองว่า ครอบครัวของเธอนั้นทั้งพ่อและแม่เป็นชาวทวาย เธอเกิดที่พม่า พออายุได้ 4 ขวบ มาเมืองไทยพร้อมกับพ่อแม่ เรียนหนังสือที่ประเทศไทยถึง ป.3 ทั้งที่ในใจอยากเรียนต่อ ก็ต้องหยุดเรียนเพราะต้องออกมาทำงานหาเงินช่วยครอบครัว โดยเป็นลูกจ้างช่วยขาย

ของในร้านขายของชำ และทำความสะอาดบ้าน พออายุ 13 ปีจึงเปลี่ยนไปทำงานในโรงงานผลิตข้าวโพดกระป๋อง พ่อแม่ของม้านั้นแม่จะมีลูกทั้งหมด 5 คน แต่กลับไม่มีใครที่พ่อแม่จะพึ่งพาได้ทั้งเรื่องเงินทองและการดูแลเอาใจใส่ ดังนั้นม้าจึงรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่เธอจะต้องรับผิดชอบ ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ “มีพี่ชาย 3 คนและน้องสาว 1 คน ไม่มีใครทำเลี้ยงพ่อแม่สักคน คนโตมีเมียแล้วพ่อแม่เดือนร้อนพึ่งไม่ได้ คนที่ 2 เป็นผู้ขายโสดทำได้เท่าไรก็กินหมด พี่ชายคนที่ 3 ก็ไม่เคยให้ น้องสาวคนเล็กแต่งงานมีลูกเล็กก็ยังเอามาให้แม่ช่วยเลี้ยง” ทั้งพ่อและแม่มีชีวิตที่ยากลำบาก รายได้ไม่พอใช้ และยังมีหนี้สิน “พ่อทำก่อสร้าง แม่อยู่บ้านเลี้ยงหลาน เงินที่ได้ไม่พอใช้ พ่อทำงานได้เงินวันละ 330 บาท แม่จัดการเรื่องเงิน ภาระของพ่อแม่การเงินไม่เหลือ ต้องเป็นหนี้ หยิบยืมเพื่อเอาไปใช้จ่าย พี่ชายรถล้มผ่าตัด พ่อแม่ต้องส่งเงินช่วย หนี้เท่าไรก็ไม่รู้ เห็นพ่อแม่เป็นหนี้แล้วอยากช่วย ส่งเงินให้ มีมากให้มากมีน้อยให้น้อย พ่อแม่ไม่ขอแต่เราช่วยเอง เขาไม่เคยออกปากแต่บอกให้ซื้อข้าว”

ด้านเรื่องราวความรักของม้า เธอเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า รู้จักกันเพราะทำงานในโรงงานเดียวกัน เป็นคนพม่า เขาคอยมารับมาส่งเวลาเธอต้องเข้ากะดึก ระหว่างที่คบกันเป็นแฟนต้องแอบคบไม่ให้พ่อแม่รู้ กลัวถูกว่าอายุน้อยแล้วมีแฟน ตอนนั้นอายุ 19 ปี คบได้ 4 เดือน เขากลับพาเธอหนี “วันนั้นสงกรานต์เขามารับเราไปเที่ยว แล้วเขาก็พาไปเลยไปอยู่ห้องเพื่อน ตอนนั้นรู้สึกกลัวพ่อแม่จะว่า ถังวล สงสารพ่อแม่ กลัวไม่มีใครทำเลี้ยง พี่น้องก็ไม่ได้สนใจพ่อแม่”

ปัจจุบันม้าทำงานเป็นลูกจ้างโดยในแต่ละวันเจ็ดโมงเช้าต้องมาถึงร้านทอง เช็ดถู เปิดร้าน เสร็จก็มาร้านค้า ช่วยขายของ รับของเวลาคนเอาของมาส่ง พักกลางวัน 2 ชม จะมาทำงานอีก 15.30 น ไปจนถึงหนึ่งทุ่ม ช่วยปิดร้าน จึงกลับบ้าน

5. กรณีที่ 5 น้อง

เด็กสาวอายุ 16 ปี โสด รูปร่างเล็ก ผอม สูงประมาณ 150 เซนติเมตร ผิวคล้ำ ท่าทางเจิบๆ ไม่ร่าเริง แววตาหม่นหมอง น้องเกิดและเติบโตที่เมืองทวาย ได้เรียนหนังสือจนถึง ป.4 หลังจากนั้นนำไปปรับตัวอยู่กับแม่ที่ประเทศไทย เธอตั้งใจที่จะได้มาเพราะอยากมาอยู่กับแม่ อยากเรียนหนังสือต่อที่เมืองไทย แต่เมื่อมาแล้วก็ไม่อาจเรียนหนังสืออย่างที่หวังได้ ต้องทำงานเพราะมีหนี้เยอะ “แม่บอกว่ามีหนี้เยอะ หนี้ตอนที่เดินทางจากพม่ากับพี่สาวมีหนี้ แม่บอกว่าสองคนพี่น้องรวมกันเป็นแสนบาท ทั้งค่ากิน ค่าเดินทาง ค่าทำบัตร”

น้องมาอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นเวลา 7 เดือน โดยอยู่ห้องเช่าของนายจ้าง คิดกับร้านค้าที่น้องทำงานอยู่ ขณะที่พี่สาวไปทำงานกรุงเทพ เพราะโรงงานข้าวโพดกระป๋องที่แม่ทำนั้นไม่ค่อยมีงาน แม่จึงให้พี่สาว ไปอยู่กับน้ำแล้วก็พี่ชายแท้ๆ ที่กรุงเทพ ส่วนตัวเธอนั้นทำงานเป็นลูกจ้าง

นายจ้างเปิดร้านขายทองและร้านขายของชำ ทำงานตั้งแต่ 7 โมงเช้าถึงทุ่มครึ่ง พักกลางวัน 2 ชั่วโมง หน้าที่ของน้องคือช่วยขายของที่ร้านค้า ทำงานบ้าน กวาดดูบ้าน ซักผ้ารีดผ้าได้เงินวันละ 220 บาท

6. กรณีที่ 6 กำไล

แรงงานหญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 20 ปี ผิวแดงดำสูงประมาณ 150 เซนติเมตร รูปร่างอ้วน ดูสูงกว่าอายุจริง กำไลเป็นคนขี้มง่าย แหวดตาแจ่มใส จากการพูดคุยกับกำไลทำให้ทราบว่า เธอเป็นคนประหยัด อคคอม มองโลกในแง่ดี แม้ต้องทำงานท่ามกลางแดดร้อน ก็อดทนและสู้งานหนักโดยไม่ย่อท้อ บางช่วงขณะที่ทำการสัมภาษณ์อยู่นั้น กำไลอุ้มลูกชายของเธอมาโอบกอดและหยอกล้อผู้วิจัยสัมผัสได้ว่ากำไลรักและเป็นห่วงลูกมาก มีสีหน้าสลดและหมองเศร้าเมื่อเล่าถึงความเจ็บป่วยของลูกน้อยที่เพิ่งคลอดได้เพียงเดือนเศษ

กำไลอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ในเมืองท่าจีเหล็ก ครอบครัวย้ายถิ่นมา เธอเป็นลูกคนโตมีน้องชาย 1 คน ไม่เคยได้เรียนหนังสือเลย และไม่คิดอยากไปโรงเรียน รู้สึกอยากทำงานหาเงินมากกว่า ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวนั้นลำบาก ทำนา 2 ไร่ นาของพ่อแม่ปีหนึ่งทำ 1 ครั้ง ทำได้พอกิน ไม่เหลือขายจึงมีแต่ข้าวกิน ไม่มีเงิน งานอย่างอื่นก็ไม่มีให้ทำ ไม่สามารถหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัวได้ ความที่เงินทองไม่พอกินพอใช้ ชีวิตของทุกคนในครอบครัวก็ลำบากทำให้เธออยากมาอยู่เมืองไทย อยู่เมืองไทยสบายกว่ามีงานให้ทำ เมื่อมีนายหน้ามาติดต่อเธอจึงตัดสินใจมาเมืองไทย ไปทำงานสวนดอกไม้ อยู่จังหวัดนครปฐม

กำไลเล่าเรื่องราวความรักของเธอว่า เมื่อครั้งอยู่ที่ประเทศเมียนมาร์เคยมีผู้ชายที่เธอรักชอบอยู่ แต่แม่ไม่ชอบ ไม่ต้องการให้คบกันเธอจึงเชื่อฟังแม่ “ตอนอยู่พม่ามีคนรักแต่แม่ไม่ชอบบอกที่ไม่ดี ไม่ให้เอา เราก็เชื่อแม่” ส่วนสามีของเธอนั้นเป็นชาวเขมร อายุ 26 ปี อาศัยอยู่ท่าจีเหล็ก มีอาชีพทำนา ครอบครัวยังคงสู้กัน หลังจากกำไลมาทำงานที่ประเทศไทยได้สักพัก ติดต่อชักชวนให้เข้ามาทำสวนกล้วยไม้ด้วยกันที่นครปฐม เขามาอยู่ได้ 1 เดือน จึงแต่งงานกัน โดยที่แรกนั้น กำไลไม่ยอมแต่งงานเนื่องจากไม่ได้รับรักและรู้สึกว่าตนเองอายุน้อย แต่เนื่องจากพ่อแม่ของผู้ชายมาขอร้องกำไล และพ่อแม่กำไลเห็นดีเห็นงามอยากให้กำไลแต่งงาน เธอจึงยอมตกลง ในใจกำไลนั้นคิดว่าเมื่อแต่งงานแล้วจะช่วยกันทำมาหากินและสามารถเก็บเงินได้มากขึ้น “ตอนได้กันเราไม่ยอมไม่ยอมเป็นเมียเขาเพราะอายุน้อยอยู่ จึงยังไม่อยากมีตอนนั้นอายุน้อยไม่ถึง 20 ปี แม่โทรมาบอกว่า ถึงแล้ว 20 ปี เอาเลย จึงยอมเป็นเมียเขา” เขาไม่กินเหล้า ไม่เล่นการพนัน แต่ไม่ขยันทำงาน

เมื่อกำไลต้องแก่ใกล้คลอด นายจ้างให้เธอออกจากงาน โดยอ้างว่าช่วงนี้งานหมด ไม่มีงานให้ทำ แต่กำไลรู้ว่าเหตุผลที่แท้จริงนั้นเป็นเพราะเธอมีลูก “ถ้าแก่เขาเห็นว่าหนูมีลูกเลยให้” กำไลจึงย้ายมาทำสวนกล้วยไม้แห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร กำไลไม่ต้องปรับตัวเนื่องจาก

เป็นงานที่เธอเคยทำอยู่แล้ว ผู้หญิงตัดดอกไม้ เริ่มทำงาน 7 โมง ปลูกกล้วยไม้ ผูกเชือก ตัดลวด เป็นส่วนใหญ่ เทียงพักกินข้าวบ่ายทำต่อถึง 5 โมง วันอาทิตย์หยุดครึ่งวัน เดือนหนึ่งทำงานตลอด หยุด 1 วันหลังจากจ่ายเงินเดือน แต่หลังจากที่เธอคลอดลูก กำไลต้องเหนื่อยเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว ต้องทำงานทั้งวันที่สวนกล้วยไม้ ต้องทำงานบ้านและเลี้ยงลูกอ่อนเพียงลำพัง เพราะสามีทอดทิ้งเธอไปตั้งแต่กำไลท้องได้ 2 เดือน “ชีวิตตอนมีลูกลำบากกว่า เหนื่อยทำงานต้องหาเงินตากแดดทุกวัน เข้าสวนมีลูกแล้วเหนื่อย ตอนไม่มีลูกไม่เหนื่อย” “เลี้ยงลูกลำบาก ลูกร้องไม่มีคนช่วยดูทำงานด้วยเลี้ยงลูกด้วยกลางคืนตื่นบ่อยกินนมทั้งคืน”

7. กรณีที่ 7 นา

อายุ 38 ปี เป็นคนพม่า สูงประมาณ 155 ผิวค่อนข้างคล้ำ รักสวยรักงาม ชอบแต่งตัวเป็นคนสนุกสนาน พูดคุยเก่ง พูดและหัวเราะเสียงดัง จากการพูดคุยกันนั้นทำให้ผู้วิจัยรู้สึกว่าคุณ มีความมั่นใจในตัวเอง เปิดเผย กล้าได้กล้าเสีย ขยันทำมาหากิน

นาล่าเรื่องราวของเธอให้ผู้วิจัยฟังว่า เธอเป็นลูกคนเดียว พ่อแม่เลิกกันต่างก็มีคูใหม่ นานอยู่กับแม่ ได้เรียนหนังสือเพียงชั้น ป.4 หลังจากนั้นก็ขายของอยู่อย่างกึ่ง อาชีพค้าขายทำให้เธอมีเงินทองไม่ลำบาก ไม่เคยพบพ่อเลยจน 20 ปีต่อมา มีคนมาบอกว่าพ่ออยู่ที่ด่านเจดีย์สามองค์จึงตามไปอยู่กับพ่อ โดยไม่ได้บอกให้แม่รู้ ได้พบกับสามีคนแรกซึ่งเป็นคนมอญ ทำรับเหมาก่อสร้างอยู่เมืองไทย มีบัตรประชาชน 2 สัญชาติ ไทย และ พม่า พ่อรู้จักและชอบที่เขามีเงินแล้วต้องการให้แต่งงานกัน แต่นาไม่ชอบ เพราะมีคนรักอยู่แล้วนิสัยดี “พ่อให้แต่งงานกับแฟนคนนี้เราเสียใจ ร้องไห้บอกพ่อว่าไม่ชอบ แต่ก็ต้องแต่งงานเพราะพ่อให้แต่งงานก็ต้องเชื่อพ่อ”

หลังแต่งงานแล้วอยู่ด่านเจดีย์สามองค์อยู่คนเดียว ขายขนมจีน ข้าวแกง รายได้ดี สามีไปๆ มาๆ แต่งงานปีกว่าๆ ก็มีลูก ตอนท้องแล้วขายของด้วยลำบาก ขายไม่ไหวกลับไปอยู่กับพ่อทำไร่ยางพารา หลังแต่งงานได้ 4-5 ปีสามีถูกตำรวจจับไปติดคุกปีกว่าเมื่อออกจากคุกสามีเรียกให้มาอยู่ด้วยกันที่เมืองไทย ซึ่งพ่อไม่ให้มาแต่เธอต้องเชื่อฟังสามี “เราก็ต้องมา เพราะตอนนั้นก็ไม่มีเงินแล้วเราก็แต่งงานกับเขาแล้วก็ต้องมา” มาอยู่โคกหม้อใกล้โรงงานแอร์ ขายของขายดีมากมีเงินเก็บ สามีทำงานก็ให้เงินหมคอยู่กันมาชีวิตคู่ก็ราบรื่น ไม่มีปัญหาอะไร จนเมื่อ 3 ปีที่แล้วสามีออกไปมีผู้หญิงคนอื่นสร้างความเจ็บปวดในจิตใจแก่นาเป็นอย่างมาก

ส่วนที่ 2 โครงสร้างต่างๆในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์กับประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอให้เห็นว่าโครงสร้างต่างๆในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ทั้งโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ อุดมการณ์ความคิดความเชื่อ เพศสัมพันธ์และการเจริญพันธุ์ มีลักษณะเป็นอย่างไร และโครงสร้างเหล่านี้ส่งผลให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวในหลากหลายลักษณะทั้งทางกาย จิตใจ เพศสัมพันธ์และการเจริญพันธุ์ได้อย่างไร

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่าความรุนแรงที่เกิดกับแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1. ความรุนแรงเชิงโครงสร้างซึ่งระบบได้สร้างความไม่เป็นธรรมต่างๆแก่แรงงานหญิงข้ามชาติซึ่งนั่นถือเป็นความรุนแรงได้แก่ ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง เศรษฐกิจ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างอุดมการณ์ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเพศสัมพันธ์ และความรุนแรงเชิงโครงสร้างการเจริญพันธุ์และ 2. ความรุนแรงทางตรงที่เกิดจากผู้กระทำต่างๆในครอบครัว โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

1.1 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจทุนนิยมต่อแรงงานหญิง

ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่ผู้หญิงได้เข้าไปเป็นแรงงานนั้นได้ขูดรีด เอาัดเอาเปรียบจากแรงงานหญิงซึ่งถือเป็นความรุนแรงจากโครงสร้างเศรษฐกิจในประเด็นต่างๆ ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างชีวิตแรงงานหญิงข้ามชาติ เพื่อให้เห็นชัดเจนว่าความรุนแรงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจทุนนิยมและอุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานเข้ามามีอิทธิพลต่อเธออย่างไรบ้าง ดังนี้คือ

1.1.1 ลักษณะงานที่ใช้ทักษะน้อย ใช้แรงงานเป็นหลัก

ลักษณะงานของแรงงานหญิงนั้นมักเป็นงานที่ไม่ต้องอาศัยทักษะทำซ้ำๆตลอดเวลาเหมือนเดิมทุกวันทำให้แรงงานหญิงมีสภาพไม่ต่างจากเครื่องจักรชิ้นหนึ่งที่ทำตามโปรแกรมคำสั่ง ไม่มีโอกาสได้คิดวิเคราะห์ ไม่มีโอกาสพัฒนาตนเอง นานไปแรงงานเหล่านี้สามารถทำได้เพียงหน้าที่ที่ตนเองทำอยู่ทุกวัน ไม่สามารถหมุนเวียนไปทำหน้าที่อื่นได้เพราะขาดความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตน

“ไปตลาดปลาทุกวัน ที่ตลาดปลาทำหน้าที่แยกปลาชั่งปลาหมึก” (นัน)

“ทุกวันนี้ทำงาน 7 โมง ปลุกกล้วยไม้ ผูกเชือก ตัดลวด ตรงนี้เป็นสวนใหม่ยังไม่มียูกล้วยไม้ให้ตัด เพียงพักกินข้าวบ่ายทำต่อถึง 5 โมง ทำทุกวัน” (กำไล)

“ถ้าไม่ได้ทำสวนกล้วยไม้ก็ไม่รู้ทำอะไร หนูไม่อยากไปทำโรงงาน ไม่เคยคิดว่าทำให้เขาไม่ได้ (หัวเราะ)” (กำไล)

กรณีนั้น แรงงานหญิงชาวมอญทุกวันตอนตีสองจะตื่นไปทำงานที่ตลาดปลาทำหน้าที่แยกปลา ซั่งปลาหมึกทำจนถึงเช้าประมาณช่วง 6 โมงเช้าหลังจากนั้นกลับบ้านกินข้าวแล้วมีรถมารับเพื่อไปทำโรงงานปลาหมึกทำหน้าที่ผ่าหมึกต่อทำอยู่จนถึงบ่าย 2 โมงเห็นได้ว่าการทำงานทั้งที่ตลาดปลาและโรงงานปลาของนั้นนั้นแทบจะไม่ได้ใช้ทักษะมากมายนัก เน้นการใช้แรงงานเพื่อซั่งของยกของกรณีกำไล แรงงานหญิงไทยใหญ่ ที่ทำงานในสวนกล้วยไม้มาหลายปี หน้าที่ในแต่ละวันหมดไปกับการรดน้ำต้นไม้ ผูกเชือกตัดลวดสำหรับปลุกต้นกล้วยไม้ เมื่อกำไลเปลี่ยนมาทำงานที่สวนกล้วยไม้แห่งใหม่หน้าที่ในแต่ละวันก็ยังคงเหมือนเดิม ทำให้บางครั้งกำไลก็รู้สึกกังวลว่าหากไม่ได้ทำสวนกล้วยไม้ก็ไม่รู้จะไปทำงานอะไร หากไปทำงานโรงงานก็กลัวว่าจะทำไม่ได้

1.1.2 ค่าจ้าง/รูปแบบในการจ้างงานที่ถูกกำหนดโดยนายจ้าง

ค่าจ้างนั้นถูกกำหนดโดยนายจ้างขณะที่แรงงานหญิงเองไม่สามารถเรียกร้องหรือต่อรองแต่อย่างใด โดยแรงงานหญิงมีค่าจ้างจากการทำงานเฉลี่ยเพียงวันละสองร้อยถึงสามร้อยบาทต่อวัน ค่าจ้างที่ได้นับว่าน้อยเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตที่ประเทศไทย อาจต้องทำงานมากกว่า 10 ชั่วโมงทำให้มีชั่วโมงการทำงานยาวนานเพิ่มมากขึ้น

“ต้องทำงาน 2 ที่เพราะกล้วยไม้พอกิน” (ดา)

กรณีของดาทุกวันตอนตีสองไปทำงานที่ตลาดปลาได้เงินวันละ 150 บาท ถ้าพึงรายได้จากตลาดปลาเพียงที่เดียวไม่พอกินอย่างแน่นอน ดังนั้นกลับมาจากตลาดปลาตอนเช้า ดาก็ไปทำงานรับใช้ที่บ้านนายจ้างเพื่อกวาดบ้านถูบ้านให้เขาทำความสะอาดบ้านได้เดือนละ 6,000 บาท

แรงงานหญิงยอมเหนื่อยทำงานมากขึ้นเพื่อให้มีเงินเพิ่มขึ้นเช่นกรณีของนั้น ทุกวันตอนตีสองจะตื่นไปทำงานที่ตลาดปลาทำหน้าที่แยกปลา ซั่งปลาหมึกทำจนถึงเช้าประมาณช่วง 6 โมงเช้าก็ขึ้นอยู่กับว่าปลาและปลาหมึกมีมากหรือน้อย กลับมาบ้านกินข้าวแล้วมีรถมารับเพื่อไปทำโรงงานปลาสดหิ้วต่อ ทำอยู่จนถึงบ่าย 2 โมงจึงกลับบ้าน หากพิจารณาชั่วโมงการทำงานในแต่ละวันจะเห็นว่านั้นต้องทำงานประมาณ 12 ชั่วโมงหรือมากกว่านั้น ซึ่งเธอยอมรับว่าเหนื่อยแต่อย่างไรก็ต้องอดทนทำงาน 2 ที่เนื่องจากยากจนอยากให้ที่บ้านมีเงินบ้าง อยากจะได้เงินเยอะๆแล้วกลับไปอยู่ประเทศพม่า

“ขอมเหนื่อยเพราะจนอยากให้ที่บ้านมีเงินบ้าง คิดจะเอาเงินที่ได้ไปลงทุนขายของที่ประเทศพม่า” (นัน)

ส่วนรูปแบบในการจ้างงานนั้นนายจ้างเป็นฝ่ายกำหนดทั้งสิ้น ได้แก่ เวลาเข้าออกงาน จำนวนวันทำงาน จำนวนวันหยุด การจ่ายค่าจ้างซึ่งแรงงานหญิงมักยินยอมปฏิบัติตามโดยดีเนื่องจากต้องการมีงานทำ

กรณีกำไร นายจ้างเป็นคนกำหนดรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยเริ่มทำงานทุกเช้า 7 โมง เทียงพักกินข้าวบ่ายทำต่อถึง 5 โมง เป็นเช่นนี้ทุกวัน ในหนึ่งสัปดาห์จะได้หยุดพักวันอาทิตย์ซึ่งหยุดเพียงครึ่งวัน ภายในเดือนหนึ่งทำงานตลอดหยุด 1 วัน หลังจากจ่ายเงินเดือน การจ่ายเงินไม่ตรงกันทุกเดือนขึ้นกับนายจ้างจะให้ เงินไม่ออกก็เอาเงินที่เก็บไว้มาใช้ก่อน

1.1.3 ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับหัวหน้างานหรือนายจ้าง

หัวหน้างานหรือนายจ้างเป็นคนไทยมีชาติพันธุ์แตกต่างจากแรงงานหญิงซึ่งในงานวิจัยนี้แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ก็มีชาติพันธุ์ที่แตกต่างหลากหลายทั้งคนมอญ คนพม่า คนทวายและคนไทยใหญ่ความแตกต่างในเรื่องของชาติพันธุ์ระหว่างนายจ้างคนไทยและลูกจ้างนั้นนำไปสู่การมีอคติ ความไม่ชอบ ไม่พอใจ ความรู้สึกถูกแบ่งแยก ลูกจ้างปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม

“คนไทยด้วยกัน สัญชาติเขา ยังไงเขาก็ดีกว่าเรา เขาก็ไม่ว่ากัน”(มล)

“หัวหน้าเป็นคนไทย กับคนไทยก็ไม่ว่าทำอะไร ถ้าเป็นคนพม่าก็จะว่า”(มล)

กรณีนั้น นันเล่าว่า ที่โรงงานมีทั้งคนไทยและคนพม่าทำงานอยู่ด้วยกัน หัวหน้าของเธอเป็นคนไทยแต่มีเชื้อสายมอญเป็นญาติกับเจ้าของโรงงาน หัวหน้าค่าทุกวันไม่เคยพูดดีๆกับคนงานพม่าเลย คนงานพม่าจะถูกตำว่าตลอดขณะที่คนงานไทยก็มีถูกหัวหน้าตำบ้างแต่ไม่เท่ากับที่คนงานพม่าโดน

“หัวหน้าค่าทุกวันไม่เคยพูดดีๆ คนงานมี 2 ฝั่ง ฝั่งไทย กับ ฝั่งพม่า คนไทยไม่ค่อยโดนตำ มีบ้างแต่น้อย ตำแต่พม่าอย่างเดียว”(นัน)

1.1.4 การละเมิดสิทธิและความรุนแรง

การละเมิดสิทธิและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในบริบทการทำงานนั้นแรงงานหญิงไม่ได้รับการส่งเสริมให้เข้าใจในสิทธิที่ตนเองมีซึ่งทำให้แรงงานหญิงไร้อำนาจเป็นฝ่ายถูกเอา

รัดเอาเปรียบ นอกจากนี้แรงงานหญิงยังต้องเผชิญกับความรุนแรงจากหัวหน้างานที่ใช้อำนาจกดขี่ค่าว่าให้อับอายไปจนถึงการทุบตีทำร้ายร่างกาย

กรณีนั้น นอกจากเธอจะถูกค่าว่าเป็นประจำแล้วนั้น บางครั้งยังเคยถูกทุบตี เคยถูกใช้มีดข่มขู่จะทำร้ายอีกด้วย เพราะว่าเธอทำงานผิดไปจากที่หัวหน้าสั่ง เหตุการณ์ที่ถูกหัวหน้าปฏิบัติอย่างกดขี่ ถูกข่มขู่ให้กลัวทำให้นั้นไม่ชอบหัวหน้างานของเธอและไม่ชอบงานที่ทำอยู่ ทุกวันนี้บางทีก็คิดอยากออกจางานแต่รู้สึกว่ถ้าออกจางานนี้ข้างนอกก็หางานยาก กลัวว่าหากออกจางานนี้แล้วไม่ได้งานใหม่ ไม่มีงานทำไม่มีเงินใช้จึงอดทนทำงานต่อไป

“ที่ทำงานบางครั้งก็มีทำงานผิดบ้างอย่างให้ฝ่าหมึก2เส้น เส้นหนึ่งมันยาวไปนิดหนึ่งทำผิด เขาค่าบ้าง ตีบ้างทุบบ้าง จับมีดทำท่าจะแทงแล้วพุดกับเราเดี๋ยวลองตายเลยมีงทำแบบนี้ได้ยังไง”(นัน)

“อยากจะออกแต่งงานหายาก”(นัน)

1.1.5 ต้องแข่งทำกับคนอื่น

นายทุนต้องการให้แรงงานผลิตงานและผลกำไรแก่นายทุนให้ได้มากที่สุด นายทุนสร้างเงื่อนไขเพื่อให้แรงงานแข่งกันทำงาน เน้นปริมาณมากๆ ตัวอย่างกรณีของนันเธอรู้ดีว่าเธออาจถูกนายจ้างให้ออกได้ทุกเวลา โดยเฉพาะหากมีปลาและหมึกส่งเข้ามาในโรงงานน้อยลง เป็นเหตุให้นายจ้างต้องการลดจำนวนคนงาน ใครทำงานช้าอาจถูกให้ออก ทำให้เวลาทำงานแรงงานข้ามชาติต้องทำงานแข่งกัน นันเองเคยถูกให้ออกจางานมาแล้วเพราะเธอทำงานช้ากว่าคนอื่น เธอเองต้องรู้สึกเป็นทุกข์ ไม่สบายใจ อยากทำงานทุกวันอยากได้เงิน

“เคยมีช่วงที่ไม่ได้ทำงาน เพราะหากมีงานน้อยใครทำงานช้าก็ให้หยุดไปเลย เราต้องแข่งทำกับคนอื่น ใน1ชั่วโมงต้องให้ได้ 4 กิโลกรัม”(นัน)

“อยากทำงานทุกวัน อยากได้เงิน” (นัน)

1.1.6 ถูกขูดรีดจากสถานะการเป็นแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

ชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์นั้นต้องพบกับการขูดรีดจากกลุ่มนายหน้าทั้งคนไทยและคนจากประเทศเมียนมาร์เอง นายหน้าที่เรียกค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเสนอโอกาสในการเข้ามาอยู่ในประเทศไทย พามาส่งยังพื้นที่ชุมชน ช่วยหาช่องทางในการทำงาน ความช่วยเหลือที่ต้องแลกเปลี่ยนกับเงินทองจำนวนมากมายถึงหมื่นกว่าบาทโดยที่แรงงานหญิงก็ต้องจำยอมเพราะเห็นว่าหากไม่มีนายหน้าตนเองก็ไม่สามารถเข้ามาหางานทำอยู่ในประเทศไทยได้

กรณีมล เธออาศัยนายหน้าคนพม่าจากด้านเจดีย์สามองค์พามาส่งยังแม่กลองซึ่งเรียกเงินจำนวน สามแสนบาท หลังจากเข้ามาทำงานที่ประเทศไทยแล้วมลจ่ายค่านายหน้าไปได้เพียงบางส่วนแต่ละเดือนจ่ายได้ไม่เท่ากันขึ้นกับเงินที่มี เธอก็ยังต้องผ่อนใช้นี้ค่านายหน้าไปอีกหลายเดือน “จ่ายคืนเดือนละไม่เท่ากันแล้วแต่เราจ่าย นายหน้าเป็นชาวพม่า ทุกวันนี้ยังเหลือค่านายหน้า 200,000 บาท” (มล)

นอกเหนือจากค่านายหน้ายังคงมีค่าใช้จ่ายจากการทำใบอนุญาตเพื่ออยู่อาศัยและเพื่อทำงานได้อย่างถูกต้องซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้นายจ้างอาจออกให้ก่อนแล้วหักเงินแรงงานหญิงข้ามชาติในภายหลัง

“ตอนนี้มีบัตรแล้วแต่ที่นี้ทำให้ เสียเงินคนละหมื่นห้าแก่ออกให้ก่อนแล้วหักเงินเดือน เดือนนี้ถูกหักสี่พันบาทเหลือใช้เดือนละสามพัน” (กำไล)

สถานะการเข้าเมืองการเป็นแรงงานข้ามชาติที่ ผิดกฎหมาย ทำให้แรงงานหญิงต้องมีชีวิตอยู่อย่างหวาดกลัวและกดดัน โดยแรงงานหญิงมักจะรู้สึกหวาดกลัวต่อกลุ่มเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ทหาร

“เมื่อก่อนยังไม่มียบัตรจะอยู่อย่างกังวล กลัวว่าทำงานอยู่ตำรวจจะมาจับเรา รีเปล่า ไปไหนจะ โคนจับไปต้องระวังอยู่ตลอด อยู่บ้านก็ต้องระวัง เดียวนี้มีบัตรแล้วดีใจมาก เมื่อก่อนเจอตำรวจเจอทหารกลัวมาก ตอนนี้สบายใจ” (มล)

“ไม่เคยถูกตำรวจจับ ออกมาใหม่ๆ(มาจากพม่า)เจอตำรวจกลัวมากจนนี้แตก ตอนนั้นยังไม่มียบัตร” (นา)

สรุปความรุนแรงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและการครอบงำทางอุดมการณ์เกี่ยวกับการทำงานของแรงงานหญิงพบว่าความคิดความเชื่อที่ครอบงำทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติเป็นฝ่ายยอมรับการถูกเอารัดเอาเปรียบและจำนนต่อความไม่เป็นธรรมต่างๆ โดยความคิดความเชื่อในเรื่องของการทำงานมีดังนี้ ชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติเมื่ออยู่ในไทยแรงงานข้ามชาติมีชีวิตที่ต้องดิ้นรนทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้งานทำให้เร็วที่สุด เนื่องจากแรงงานหญิงตระหนักเสมอว่าหากต้องใช้เวลานานเพื่อรองานก็ยิ่งต้องลำบากไม่มีเงินใช้ ดังนั้นเมื่อมีงานใดที่พอจะทำให้ได้เงินแรงงานหญิงมักไม่เกี่ยง เพราะรู้ว่างานไม่ได้มีให้เลือกมากนัก หากงานที่ทำได้ค่าแรงน้อยก็อาศัยทำงานหลายที่เพิ่มให้ได้เงินเพิ่ม ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างคนไทยกับกลุ่มลูกจ้างคนไทยที่แตกต่างกับกลุ่มลูกจ้างพม่า นั้นแรงงานหญิงเองเชื่อว่าคนไทยต้องเห็นว่าคนไทยด้วยกันดีกว่าคนชาติอื่นเมื่อตนเองไม่ใช่คนไทยจึงต้องยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น และเมื่อต้องเผชิญความรุนแรงในบริบทการทำงานพวกเธอต่างอดทนต่อสภาพความไม่เป็นธรรมต่างๆเพราะต้องการ

มีงานทำ ไม่มั่นใจว่าหากออกจากงานที่ทำอยู่จะสามารถหางานใหม่ได้หรือไม่ และความคิดที่ว่าตนเองไม่มีความสามารถได้แข็ง เรียกร้องอะไรได้

1.2 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างอุดมการณ์

อุดมการณ์ซึ่งเป็นความคิดความเชื่อที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์และคนในสังคมยึดถือโดยความรุนแรงเชิงโครงสร้างอุดมการณ์มีลักษณะเป็นอุดมการณ์ที่ครอบงำตัวตนของผู้หญิงไว้ทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติตกเป็นรอง ด้อยอำนาจ ขอมต่อการถูกกดขี่และยังซ้ำเติมให้ผู้หญิงต้องรู้สึกผิดหากไม่สามารถดำเนินตามอุดมการณ์ต่างๆ ได้

1.2.1 อุดมการณ์ความรับผิดชอบต่อครอบครัว

เมื่อครั้งที่อาศัยในประเทศเมียนมาร์มีความเป็นอยู่ที่ขัดสน ไม่มีเงิน ชีวิตยากลำบาก ขณะเดียวกันอุดมการณ์ที่ผู้หญิงรู้สึกว่าทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ครอบครัวรอดพ้นจากความยากจน แร่นแค้นซึ่งความรับผิดชอบต่อครอบครัวในความหมายของเธอนั้น ไม่เฉพาะตัวเธอ สามี ลูก แต่ยังรวมถึงความรับผิดชอบต่อพ่อแม่อีกด้วยผู้หญิงเหล่านี้เห็นว่าประเทศไทยมีงานมากมาย เธอมีโอกาสที่จะหาเงินเลี้ยงตนเองและคนในครอบครัวได้จึงตัดสินใจเดินทางมาทำงานยังประเทศไทย

“อยู่เมืองไทยสบายกว่ามีงานให้ทำ ชีวิตที่พม่าลำบาก เหนื่อย ไม่มีเงินมีแต่ข้าวกิน ลำบากจึงอยากมาเมืองไทย” (กำไล)

ภายหลังจากเข้ามาอยู่ในประเทศไทยความคิดความเชื่อของผู้หญิงคือไม่สามารถทิ้งพ่อแม่พี่น้องได้และไม่อาจปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือเรื่องเงินทองแก่พี่น้องที่ลำบาก

“หนูเห็นเขา(พ่อแม่)ลำบาก ก็เลยส่งตังค์ให้เขา ให้ตลอดทุกเดือน” (กำไล)

กรณีม้า แรงงานหญิงชาวทวายที่เดินทางมาพร้อมกับครอบครัวตั้งแต่อายุได้ 4 ขวบ ม้าต้องให้เงินพ่อแม่ใช้ยู่เสมอและต้องให้ปู่ย่าซึ่งเคยเลี้ยงดูเธอที่อยู่พม่าด้วย เวลาที่ญาติพี่น้องเดือดร้อนต้องการใช้เงินม้าเป็นคนที่ต้องให้ความช่วยเหลือเสมอเพราะเธอรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ เป็นทั้งความรับผิดชอบและการตอบแทนบุญคุณ

เมื่อมาอยู่เมืองไทยแล้วทุกคนต่างส่งเงินกลับบ้านที่ประเทศเมียนมาร์ การส่งเงินกลับบ้านล้วนเป็นความตั้งใจของแรงงานหญิงทุกคน ซึ่งทุกคนตั้งใจให้ครอบครัวมากที่สุดเท่าที่ความสามารถของตนจะทำได้ บางครั้งมีเงินไม่พอหรือมีเรื่องต้องใช้เงินมากก็จะไม่ได้ส่งเงินกลับบ้านแต่นั้นก็ทำให้แรงงานหญิงรู้สึกไม่สบายใจ

“ส่งเงินให้แม่เดือนละ ห้าหมื่นจ๊าด ประมาณ 1,500 บาท” (นุ่น)

“ในใจตั้งใจจะส่งให้ที่บ้าน 2 แสนจ๊าดแต่ทำไม่ได้ให้ไม่ได้เดือนละ 5 หมื่นจ๊าดก็เสียใจ”(มล)

“ตอนยังไม่มีลูกก็ส่งเงินให้พ่อแม่เดือนละ 2,000 บาท แต่ตอนนี้มีลูกไม่ได้ส่ง”(กำไล)

1.2.2 อุดมการณ์ผู้หญิงดี ดูแลบ้านและครอบครัว

ผู้หญิงล้วนถูกคาดหวังให้รู้จักทำงานบ้านต่างๆพร้อมกับการบอกสอนว่าเป็นหน้าที่ ผู้หญิงดีต้องทำงานบ้านให้เรียบร้อย เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว ทำให้สมาชิกอยู่ในบ้านแล้วมีความสุข หากทำไม่ได้ก็จะเป็นผู้หญิงไม่ดี

“ถ้าเป็นผู้หญิงไม่ดีก็จะไม่สนใจลูก”(มล)

“ผู้หญิงไม่ดีดูแลบ้านไม่ดี ดูแลลูกไม่ดีไม่ตื่นเช้า ลูกตื่นมาแต่เช้าก็ไปเข้าห้องนุ่ในห้องนี้ ไปขอกิน ลูกอึมแล้วแม่ก็ตื่นพอดี”(ดา)

กรณีนั้น นอกจากต้องออกไปทำงานนอกบ้านเป็นเวลา 12 ชั่วโมงแล้วงานบ้านทั้งหลายนั้นต้องเป็นคนทำเองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะทำความสะอาดกวาดถูบ้าน ซักเสื้อผ้า เวลาออกไปทำงานนอกบ้านแล้วกลับมาทำงานบ้านอีกก็เหนื่อยแต่ก็ต้องทำเลี้ยงไม่ได้ คิดว่าเป็นหน้าที่ของเธองานที่เธอต้องทำก็ทำไป

“งานบ้านทั้งหลายเราทำเอง”(นัน)

“ทั้งทำงานข้างนอกต้องทำงานบ้านอีก เหนื่อยอยากจะร้องไห้ ในใจก็มีคิดบ้างว่าทำไมเราต้องทำคนเดียว”(นัน)

1.2.3 เป็นแรงงานข้ามชาติต้องอดทน

เมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในไทยนั้นแรงงานหญิงรู้สึกดีว่าตนเองไม่ใช่คนไทย อาจต้องมีความยากลำบากและต้องพบอุปสรรคต่างๆในการใช้ชีวิต แต่ถึงอย่างไรแรงงานหญิงก็คิดเสมอว่าต้องเอาชีวิตรอดให้ได้เพื่ออยู่ทำงานหาเงิน เมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้นกับเธอจึงต้องอดทน ทั้งปัญหาในที่ทำงาน การหลบเลี่ยงไม่ให้ถูกจับกุม แม้กระทั่งเมื่อถูกคนในครอบครัวทำร้าย

กรณีมล ซึ่งรู้ว่าชีวิตของแรงงานข้ามชาติอย่างเธอนั้นมีปัญหาหลายด้าน ทั้งเรื่องการทำงาน พฤติกรรมกินเหล้า เล่นการพนันของสามี หนี้ที่ต้องจ่ายค่านายหน้า แม้กระทั่งความหวาดกลัวต่อเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ความคิดและจุดมุ่งหมายเดียวของมลคือ การอดทนต่ออุปสรรคความยากลำบากทั้งหลายเพื่ออยู่ทำงานในประเทศไทย เงินทองที่ส่งกลับไปให้ลูกและพ่อแม่ที่บ้านเกิดเพื่อลูกๆของเธอได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

สรุปอุดมการณ์ที่ผู้หญิงรู้สึกว่ามีหน้าที่ช่วยเหลือให้ครอบครัวรอดพ้นจากความยากจน แร้นแค้นจึงตัดสินใจเดินทางมาทำงานยังประเทศไทย ไม่อาจปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือเรื่องเงินทองแก่พี่น้องที่ลำบาก ต้องทำงานบ้านให้เรียบร้อย เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว ต้องอดทนต่อความยากลำบากและอุปสรรคต่างๆ ในการใช้ชีวิตต้องเอาชีวิตรอดให้ได้เพื่ออยู่ทำงานหาเงินทำให้ชีวิตของแรงงานหญิงถูกกดขี่และยังซ้ำเติมให้ผู้หญิงต้องรู้สึกผิดหากไม่สามารถดำเนินตามอุดมการณ์ต่างๆ ได้

1.3 ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเพศสัมพันธ์และโครงสร้างการเจริญพันธุ์

ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเพศสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับอุดมการณ์เพศสัมพันธ์แบบที่ให้ความสำคัญกับชายเป็นใหญ่โดยมักให้ประโยชน์แก่ผู้ชาย ครอบงำความคิดของคนในสังคม ขณะที่ความรุนแรงเชิงโครงสร้างการเจริญพันธุ์นั้นเกิดขึ้นในลักษณะที่การเจริญพันธุ์ต่างๆ ของผู้หญิงไม่เป็นอิสระและไม่เป็นธรรมชาติเริ่มจากในวิถีคิดที่ถูกครอบงำไปสู่การตัดสินใจเรื่องการเจริญพันธุ์ของตนเอง

1.3.1 ผู้หญิงที่ต้องรักษาวลสงวนตัว

สังคมกำหนดคุณค่าให้กับผู้หญิงว่าหญิงที่ดีนั้นต้องมีลักษณะรักษาวลสงวนตัว การผิดไปจากแบบแผนเพศสัมพันธ์ทำให้ตนเองและครอบครัวอับอาย ความคิดความเชื่อดังกล่าวครอบงำการตัดสินใจต่อเพศสัมพันธ์ของตน แม้ผู้หญิงได้ตัดสินใจทางเดินชีวิตของตนเองก็เป็นการตัดสินใจที่ถูกครอบงำจากความคิดหลักของผู้คนในสังคม

“ผู้ชายอย่างไรก็มองผู้หญิงอยู่แล้ว ขอได้เรื่องเพศสัมพันธ์ ก็ต้องดูแลตัวเองไม่ยุ่งกับผู้ชายคนอื่น” (นัน)

“เราเคยไปกับเขาแล้ว ถ้าเป็นอย่างนี้ก็อายเขา อายคน” (ม้า)

กรณีศึกษา ที่ถูกผู้ชายอุ้มไปจากที่พักของตนเองหวังจะบังคับมีเพศสัมพันธ์ แต่เธอหลบซ่อนตัวจึงรอดพ้นการถูกข่มขืน แต่อย่างไรก็ตามภายหลังจากอยู่ร่วมบ้านเดียวกัน 2 วัน เธอจึงตัดสินใจแต่งงานและยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย แม้เธอจะไม่ได้รู้สึกรักใคร่แต่เพราะความคิดที่ว่า การที่อยู่กับผู้ชายเพียงลำพังเป็นสิ่งไม่ถูกต้องและน่าอับอาย

1.3.2 เพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่พ่อแม่ต้องรับรู้ยินยอม

เพศสัมพันธ์ที่ควรเป็นเรื่องที่ผู้หญิงสามารถคิดและตัดสินใจได้ตามใจ กลัปกลายเป็นสิ่งที่มีถูกกำหนดถูกชี้แนะจากพ่อแม่ หากมีคู่รักต่างเชื้อชาติมักจะถูกกีดกันและ

ชี้ให้เห็นความไม่ดีของชาติพันธุ์อื่นนอกเสียจากว่าพ่อแม่ของแรงงานหญิงจะเป็นฝ่ายพึงพอใจและต้องการให้แรงงานหญิงแต่งงานกับผู้ชายคนนั้น

ดังเช่นกรณีของกำไลและนาที่แต่เดิมนั้นแรงงานหญิงเหล่านี้มีคนรักอยู่ก่อนแล้ว แต่พ่อแม่ไม่ชอบไม่ต้องการให้แต่งงานกันและยังต้องการให้ลูกสาวแต่งงานกับผู้ชายที่ตนเองเลือกให้ แรงงานหญิงนั้นรู้สึกว่าจะหากพ่อแม่ไม่ยินยอมให้แต่งงานกับคนรักเธอก็จำเป็นต้องเชื่อฟังและทำตาม

1.3.3 อุดมการณ์ที่ต้องยอมในเรื่องเพศสัมพันธ์

ผู้หญิงตกอยู่ภายใต้ระบบการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายที่อำนาจต่าง ๆ ล้วนตกเป็นของผู้ชายทั้งสิ้น โดยที่ผู้ชายเป็นฝ่ายได้เปรียบมักชี้นำตัดสินใจและผู้หญิงเป็นฝ่ายต้องยอมอำนาจ ต้องยอมทำตามความต้องการต่างๆ ของสามี อีกทั้งหน้าที่ในการให้ความสุขทางเพศแก่สามีเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้หญิง

กรณีคาเมื่อสามีขอมมีเพศสัมพันธ์นั้น ไม่ว่าจะอย่างไรเธอก็ยอมทุกครั้งไม่เคยขัดขืน รู้สึกเสมอว่าถ้าสามีอยากมีอะไรกับเธอ เธอก็ไม่เคยว่าอะไร ยิ่งไงก็เป็นหน้าที่ของเธออยู่แล้ว

“เขามาขอมมีอะไรกันก็ไม่ได้ว่าอะไร ก็เป็นหน้าที่เราอยู่แล้วเป็นเมีย” (คา)

1.3.4 ยึดมั่นในเรื่องผัวเดียว เมียเดียว

ขณะที่สังคมคาดหวังให้ผู้หญิงเชื่อสัตย์ต่อคู่ครอง ยึดมั่นในเรื่องผัวเดียว เมียเดียว กลับไม่ได้กำหนดให้ผู้ชายต้องปฏิบัติในแนวทางเดียวกันซ้ำยังให้อภิสิทธิ์แก่ผู้ชายสามารถแสวงหาความสุขทางเพศกับหญิงอื่น พร้อมกับการใช้อำนาจบีบบังคับให้ผู้หญิงต้องยอมรับกับพฤติกรรมดังกล่าวว่าเป็นธรรมชาติของนิสัยผู้ชายไม่ได้เป็นสิ่งเสียหายแต่อย่างใด ซึ่งความรุนแรงเชิงโครงสร้างเพศสัมพันธ์ในลักษณะนี้มักจะเป็นสิ่งที่กลับมาทำร้ายผู้หญิงให้ต้องเจ็บปวดทั้งกายและใจ

กรณีนา ตลอดระยะเวลาที่ใช้ชีวิตคู่ร่วมกับสามีเท่านั้นเธอมอบความรักและเชื่อสัตย์ต่อสามีเพียงคนเดียวขณะที่สามีเป็นคนเจ้าชู้มีผู้หญิงหลายคนเมื่อทั้งคู่เลิกจากกันไป นาล่าว่าหลังจากนั้นจึงยอมพุดคุยกับผู้ชายคนใหม่เพื่อต้องการประชิดสามีเก่าแต่นั้นก็ภายหลังที่เธอกับสามีแยกทางกันเป็นปี

1.3.5 ถูกครอบงำการเจริญพันธุ์

ผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องการเป็นแม่และต้องการตั้งครภักซึ่งเกี่ยวเนื่องกับอุดมการณ์ที่ขัดเกลากว่าหากแต่งงานแล้วต้องมีลูกเพื่อผู้หญิงได้ทำหน้าที่แม่โดยสมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามสถานะการเป็นแรงงานที่ถูกควบคุมโดยนายจ้างเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการทำงานไม่ต้องการให้

แรงงานหญิงของตนตั้งท้อง เมื่อแรงงานท้องนายจ้างบีบให้ออกจากงานจะเห็นได้ว่าเรื่องการเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงไม่เคยเป็นอิสระอย่างแท้จริง

กรณีกำไร เล่าว่านายจ้างของเธอไม่ต้องการให้แรงงานหญิงตั้งท้อง เมื่อเธอท้องนายจ้างให้ก็ออกจากงาน โดยนายจ้างบอกว่างานหมดไม่มีงานให้ทำอีกแล้ว กำไรรู้สึกว่าไม่ใช่ เพราะไม่มีงานแต่เพราะเธอท้อง นายจ้างคิดว่าตอนท้องและหลังจากคลอดลูกมีลูกอ่อนก็จะทำงานให้เขาได้ไม่เต็มที่

1.3.6 ถูกเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์

แรงงานหญิงที่อยู่ในช่วงวัยเจริญพันธุ์จำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับบริการเรื่องการคุมกำเนิด การฝากครรภ์ คลอดลูก จากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ความเป็นคนข้ามชาติก่อให้เกิดความรู้สึกอคติ รังเกียจเดียดฉันท์ ปฏิบัติต่อแรงงานหญิงเหล่านี้แตกต่างจากผู้มาใช้บริการคนอื่นๆ

กรณีกำไร เธอไปคลอดลูกที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ตามคำแนะนำของคนรู้จัก เธอไม่รู้ว่าค่าใช้จ่ายจะสูงถึงสองหมื่นกว่าบาทกำไรติดต่อกับพี่ชายให้มารับเธอพร้อมจ่ายเงิน ขณะที่เธออุ้มลูกน้อยเดินไปมารอพี่ชายอยู่แถวหน้าโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่พยาบาลตะโกนด่าว่ากำไรคลอดลูกแล้วจะหนีไปไม่จ่ายเงิน ไส้เธอให้กลับเข้าไปอยู่ในตึกถ้าไม่ทำตามจะแจ้งตำรวจจับ

นอกจากนี้ความเป็นคนข้ามชาติที่กลัวหมอไม่อยากไปโรงพยาบาลเนื่องพูดไทยไม่ได้ จะรู้สึกสบายใจกว่าหากติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์กรเอกชนในพื้นที่ ทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติเสียโอกาสในการได้รับความรู้ คำแนะนำและบริการที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง

สรุปในส่วนของอุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์และการเจริญพันธุ์ ผู้หญิงมักยึดมั่นในสิ่งที่ครอบครัวและสังคมขัดเกลาสั่งสอนความคิดความเชื่อเหล่านี้ดำรงอยู่ในตัวตนของพวกเขา หากไม่สามารถทำตามได้จะถูมองว่าเป็นฝ่ายบกพร่องดังนั้นผู้หญิงจึงให้ความสำคัญเรื่องการรักษานวลสงวนตัว หากจะมีคู่ครองพ่อแม่ต้องยินยอม มีความซื่อสัตย์ต่อคู่ครองยึดมั่นในเรื่องส่วนตัว เมียเดียว ยอมทำตามความต้องการทางเพศ และเรื่องที่ตั้งท้องมีลูก ต่างๆของสามีจนเกิดเป็นความขัดแย้งในตัวเองระหว่างความต้องการที่แท้จริงของตนเองกับหน้าที่ตามการถูกขัดเกลาซึ่งแรงงานหญิงมักเลือกทำตามอุดมการณ์แม้จะฝืนใจก็ตาม

2. ความรุนแรงทางตรงที่เกิดจากผู้กระทำต่างๆในครอบครัว

ความรุนแรงในส่วนนี้มีผู้กระทำหลักได้แก่ สามี แม่ ญาติพี่น้อง โดยการที่บุคคลต่างๆในครอบครัวจะกระทำรุนแรงต่อแรงงานหญิงนั้นล้วนมาจากอิทธิพลของโครงสร้างซึ่งได้แก่

โครงสร้างเศรษฐกิจ โครงสร้างอุดมการณ์ โครงสร้างเพศสัมพันธ์และโครงสร้างการเจริญพันธุ์ โดยอธิบายให้เห็นว่ามีเหตุมาจากโครงสร้างอย่างไรแล้วทำให้เกิดความรุนแรงรูปแบบใดกับแรงงานหญิงข้ามชาติ

2.1 โครงสร้างเศรษฐกิจกับการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว

ภาพรวมด้านโครงสร้างเศรษฐกิจของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว มักจะมีรายได้น้อยกว่าสามี มีช่วงเวลาดกงาน ขาดรายได้ เงินไม่พอใช้จ่าย เงินทองที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์หาได้นั้นมักถูกแย่งชิงไป ต้องช่วยเหลือให้แก่พี่น้องและครอบครัวของตนเอง สามีมีนิสัยใช้จ่ายเงินสุรุ่ยสุร่าย กินเหล้าและเล่นการพนัน

โครงสร้างเศรษฐกิจนำไปสู่การถูกระทำรุนแรงในรูปแบบต่างๆทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยโครงสร้างเศรษฐกิจนั้นมีผู้กระทำรุนแรงหลักได้แก่ สามี แม่ พ่อแม่ของสามี ญาติพี่น้องของแรงงานหญิง และญาติพี่น้องของสามี

2.1.1 แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจ

ก. ตกงาน ขาดรายได้ ทำให้ถูกค่าว่าเป็นภาระ

เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์มาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้นถูกคาดหวังให้ช่วยกันทำมาหากิน โดยออกไปทำงานนอกบ้าน หาเงินเพื่อแบ่งเบาภาระของสามี แต่การทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงนั้นก็ยังมีข้อจำกัด บางช่วงเวลาปลาและปลาหมึกที่จับได้และส่งเข้ามายังโรงงานมีน้อยลง นายจ้างจึงต้องการเลิกจ้างแรงงานบางส่วน แรงงานที่ทำงานช้ากว่าคนอื่น จะถูกให้ออก ส่งผลให้แรงงานหญิงตกงานหรือต้องรองานใหม่เป็นเวลานานนับเดือน ขาดรายได้ ขณะที่ค่าใช้จ่ายต้องกินใช้ทุกวัน แรงงานหญิงไม่มีเงินใช้และต้องเอ่ยปากขอเงินสามี ทำให้ถูกสามีดูค่าว่ากล่าว ถูกมองว่าเป็นภาระ

“ช่วงตกงานไปขอเงินเขา(สามี)ใช้ เขาไม่ให้ บอกกูไม่ให้ ถูกค่าว่ามึงมัน เป็นภาระ”(นั่น)

ข. รายได้น้อยกว่า เงินไม่พอใช้ ทำให้ต้องขอเงินสามีใช้

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์นั้นมาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ทำงานรับจ้างรายวัน ได้รับค่าจ้างเพียงวันละ 200-300 บาท ขณะที่สามีมักได้ค่าจ้างที่มากกว่า รายได้ที่แตกต่างกันระหว่างสามีภรรยา นั้นส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของทั้งคู่แตกต่างกันไปด้วย โดยสามีนั้นมีเงินทองใช้จ่าย กินอยู่สุขสบายกว่า ไม่ขัดสน ขณะที่ภรรยามีรายได้น้อยก็ต้องกินใช้ได้น้อย

“เขาได้มากเขาก็ใช้มากไป เราได้น้อยเราก็ใช้น้อย”(นั่น)

พวกเธอรู้ดีว่าจะได้ค่าตอบแทนก็ต่อเมื่อออกไปทำงาน ซึ่งบางทีที่เจ็บป่วยจนไม่สามารถไปทำงานได้ ต้องพบว่าช่วงเวลานั้นจะมีรายได้ลดลงจากเดิม จนไม่พอใช้จ่าย

“ถ้าไม่สบายทำงานไม่ได้ เราก็ไม่ได้เงิน” (มล)

หากเงินไม่พอใช้จนต้องขอเงินจากสามี แต่สามีก็ไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆ แรงงานหญิงข้ามชาติไม่สามารถเรียกร้อง บีบบังคับเอาเงินทองจากสามีได้ เธอรู้สึกว่ถ้าสามีไม่ช่วยเธอเองก็ต้องยอม จึงต้องใช้เงินที่มีอย่างประหยัดที่สุด รอจนเงินเดือนออก ระหว่างที่ไม่มีเงินเธอมีชีวิตรอคอยาก ลำเค็ญ

“เราไปขอเขาถ้าเขาไม่ให้ เราก็ไปทำอะไรเขาไม่ได้ มีเงินที่ได้จากตลาดปลาทุกวัน วันละ130บาท 10วันออกครั้งนึง ก็ประหยัดใช้ไป” (นัน)

ค. ไม่มีเงินใช้ แต่สามีเก็บไว้กินเหล้า

ขณะที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ไม่มีเงินใช้ ทำให้เธอคิดว่าจำเป็นที่ต้องพึ่งสามี ได้ขอร้องให้สามีเห็นใจและช่วยเหลือเงินบ้าง สามีของเธอนั้นมีเงินพอที่จะช่วยเหลือได้ก็ไม่ยอมช่วยเหลือ กลับนำเงินไปใช้กินเหล้าเพื่อหาความสุขส่วนตัว

“เคยพูดกับเขาว่า หนูจะใช้เงินไม่มีเงินใช้ขอบ้าง เขาตอบว่าไม่ให้กูจะเก็บไว้กินเหล้า” (นัน)

ง. ถ้าขอเงินเขา จะโดนตี

จากพฤติกรรมความไม่รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายรวมถึงหนี้สินต่างๆที่หยิบยืมจากผู้อื่น จนแรงงานหญิงต้องขอให้สามีแสดงความรับผิดชอบในส่วนของสามี ซึ่งสามีก็ไม่ได้สนใจ ผู้หญิงไม่กล้าทำอะไรมากไปกว่านั้น แม้แต่การพูด ไม่ได้มีทางเลือกใดๆเลย ผู้หญิงไม่สามารถบีบบังคับเอาเงินจากสามีได้ เพราะรู้ดีว่าการไปคาดคั้นเอาเงินจากสามี นอกจากเธอจะไม่ได้เงินยัง จะทำให้เขาไม่พอใจ จนลงมือทุบตีเธอได้

“เราบังคับเอาเงินจากเขาไม่ได้ สมมุติว่าเราจะขอเงิน บอกให้เอาเงินมาแฟนเขาก็ไม่ชอบ เราก็กลัวโดนตี” (มล)

2.1.2 เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์เป็นฝ่ายต้องช่วยเหลือเงิน

ก. ไม่มีเงินให้ พ่อแม่เขาบอกให้เขาทิ้งเรา

เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์แต่งงาน ย้ายจากบ้านที่เคยอยู่ร่วมกับพ่อแม่พี่น้อง ออกมาอยู่กับเพียงสามีภรรยา จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อซื้อข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้านใหม่หลายอย่าง ทำให้ไม่มีเงิน พ่อแม่สามีต้องการเงินโทรมาขอเงิน แรงงาน

หญิงข้ามชาติและสามีไม่สามารถช่วยได้จึงต้องบอกปฏิเสธ เมื่อไม่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องเงินทองอย่างที่ต้องการ พ่อแม่สามีกลับบอกให้ลูกชายของตนทิ้งภรรยาแล้วกลับไปอยู่ประเทศเมียนมาร์

“พ่อแม่เขาโทรมาขอเงิน ตอนนั้นเราเพิ่งแยกครอบครัวกำลังสร้างตัว ต้องซื้อที่นอนใหม่ ซื้อหม้อหุงข้าวใหม่”(ม่า)

“เขาโทรมาขอเงิน บอกส่งเงินให้พ่อแม่หน่อย แฟนหนูเขาบอกไม่มี พ่อแม่เขาบอกให้เขาทิ้งเราแล้วให้กลับไป” (ม่า)

การที่พ่อแม่ของสามี บอกให้ลูกชายทิ้งภรณยานั้น เป็นสิ่งที่ทำร้ายจิตใจของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์เป็นอย่างมาก เนื่องจากหากมีเงินเธอไม่เคยปฏิเสธที่จะช่วยแต่ในบางครั้งเธอไม่มีเงินจริงๆ

“ตอนที่พ่อแม่เขาบอกให้เขาทิ้งไป หนูเสียใจมาก รู้สึกเขาทำผิด ไม่ใช่ที่เราไม่ให้ พ่อเรามีเราก็ให้ หลังจากนั้นเราเงินออกมีเงินเราก็ส่งให้ ” (ม่า)

ข. เขามาขอเงิน ถ้าไม่ให้ก็ถูกตี

สามีเงินเดือนออกจะเก็บเงินไว้ที่ตัวส่วนหนึ่ง และให้ภรรยาบ้าง หลังจากที่สามีใช้เงินจนหมดมักจะมาขอส่วนที่เคยแบ่งให้กับภรรยา มักจะอ้างว่าเป็นเงินของตนที่ฝากเอาไว้เมื่อไปเล่นการพนันจนหมดเนื้อหมดตัวก็กลับมาขอเงินอีก บังคับข่มขู่เพื่อให้ภรรยาขอมอบเงินให้ ซึ่งเป็นเงินของภรรยาให้แก่ตน

“เขาจะมาขอเงินที่เก็บไว้ เขาจะพูดว่าเงินของกู กูหาได้ ฝากไว้จะเอาทำไมไม่ให้กู”(มล)

“เงินที่เขาหาได้เอามาให้เราเก็บ เขาก็จะมาขอเอาไปเล่นการพนัน บางทีเขาเอาเงินส่วนของเขาไปหมดแล้ว แล้วจะเอาเงินของเราไปด้วย” (มล)

ผู้หญิงต้องยอมให้เงินแก่สามีเพราะกลัวการถูกทำร้าย แม้รู้ว่าสามีนำเงินนั้นไปใช้อย่างไม่เกิดประโยชน์ หากไม่ยอมให้เงินสามีจะโกรธ และเมื่อพูดถึงเรื่องที่สามีนำเงินไปเล่นการพนันว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ถูกสามีเตะ

“ที่เขามาขอเงินบ่อยๆแล้วไม่ได้เขาโกรธมาก แล้วก็เราพูดว่าที่เขาทำมาแบบนี้(เล่นการพนัน)มันไม่ถูกต้องนะ เขาบอกว่าเราบ่นมาก แล้วเขาก็ตี ตะแคงกลางหลังเราเลย” (มล)

ค. ไม่มีเงินเขา จะถูกตำว่าให้รู้สึกผิด

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์มักถูกตำหนิว่ากล่าวด้วยคำพูดต่าง ๆ นานา เมื่อใดก็ตามที่พ่อแม่สามีต้องการขอเงินทองแต่เธอและสามีไม่มีเงินให้ โดยทำให้รู้สึกเป็นความผิด ความบกพร่องของเธอ ที่ไม่สามารถให้เงินแก่ครอบครัวได้นั้น

“เวลาที่เขาขอแล้วเราไม่ได้ให้ เขาจะพูดว่าเราทำให้เรารู้สึกผิด อย่างเขาว่า ทำไมช่วยแค่นี้ช่วยไม่ได้รีไรง แล้วจะยังงใจจะปล่อยให้พ่อแม่ นื่องอดตายรีไรง” (ม้า)

เหตุการณ์ลักษณะนี้มักเกิดขึ้นซ้ำๆหากพ่อแม่สามีของเงินแล้วแรงงานหญิงข้ามชาติไม่มีส่งให้ ถ้าครั้งไหนให้เงินก็จะไม่ถูกว่า โดยไม่สนใจว่าเธอเองก็มีภาระค่าใช้จ่ายมากมายที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนจึงไม่มีเงินช่วยเหลือใครได้

“เราเองก็ไม่มีถ้ามีหนุก็ให้ พอส่งเงินให้แล้วก็ว่าดีแต่พอ ไม่ส่งเงินให้ก็ว่าเรารีก” (ม้า)

ง. เขาจะเอาเงิน ก็ต้องไปกู้มาให้

บางครั้งที่พ่อแม่สามีบอกให้ส่งเงินไปยังประเทศเมียนมาร์ เพราะต้องการเอาไปให้กับลูกคนอื่นๆเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางมาทำงานที่ประเทศไทย สามีของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ไม่มีเงินจึงต้องไปกู้เงินจากคนอื่นส่งให้กับพ่อแม่ของเขา แม้เธอจะอธิบายกับสามีว่าช่วงเวลาที่ตนเองก็ลำบากเช่นกันแต่ท้ายที่สุดแล้วสามีก็เป็นคนตัดสินใจกู้เงิน ทำให้แรงงานหญิงนั้นต้องรับผิดชอบหนี้สินและดอกเบี้ยจากการที่สามีไปกู้เงินให้กับครอบครัวของสามี

“แม่แฟนก็โทรมาบอกว่า ไหนๆมีงก็ไม่ได้ส่งเงินให้ งูจะให้นื่องไปทำงานที่เมืองไทย จะได้เอาดั่งค์ให้กู สุดท้ายส่งนื่องชายแฟนมาเงินก็ไม่มี ก็ต้องไปกู้เขามา” (ม้า)

“พ่อแม่ของเขาให้ส่งเงิน เขาไม่มีเงิน เขาก็จะไปยืมคนอื่น เราก็ด้องเสียดอกเบี้ยละ15” (ม้า)

จ. ไม่ให้เงินเขากินเหล้า เขาว่าเราไม่ดี

ในช่วงเวลาที่ญาติพี่น้องของแรงงานหญิงข้ามชาติลำบากเดินทางมาจากประเทศเมียนมาร์เข้ามาถึงประเทศไทยใหม่ๆ แรงงานหญิงข้ามชาติมักจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทั้งเรื่องที่พักอาศัย อาหารที่คอยแบ่งปันไปให้ รวมทั้งเงินทองที่พอจะช่วยเหลือให้ไป เนื่องจากเธอเข้าใจในความเดือนร้อน ยากลำบากเมื่อเดินทางมาไทยในช่วงแรก แต่หากญาติพี่น้องจะขอเงินจากเธอเพื่อนำไปกินเหล้ามันเธอไม่ชอบใจ และไม่เห็นด้วย เมื่อถูกว่าว่าไม่ให้ความช่วยเหลือ เป็นคนไม่ดีจึงทำให้แรงงานหญิงต้องเจ็บปวดใจ

“บางครั้งหลานชายก็มาขอดั่งค์ เราก็บอกไม่ให้ ไม่มีอะไรกินเราให้ได้แต่กินเหล้าไม่ให้ เขาก็เอาไปบอกคนอื่นว่าเราไม่ดี” (ดา)

2.1.3 ไม่มีอิสระในการใช้จ่ายเงินที่ตนเองมี

ก. ชื่อของ ทำให้ถูกด่าว่า

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ไม่สามารถใช้จ่ายเงินที่ตนเองหามาได้อย่างอิสระ เมื่อพวกเขาซื้อของต่างๆที่เธออยากได้ สามิจะไม่ชอบ ไม่พอใจ และมักจะด่าว่าห้ามไม่ให้ซื้อ แม้ว่าเงินที่ใช้ซื้อของจะเป็นเงินของแรงงานหญิงเองก็ตาม

“เขาไม่ชอบเวลาเราซื้อของห้ามไม่ให้ซื้อเคยซื้อถ้วยชามพลาสติกสวยๆอยากส่งไปให้บ้านที่พม่า เขามาเจอที่ด่าเรา มีงซื้อมาทำไม มีเงินรูปร่างที่ซื้อมา” (นัน)

ข. ซื้อของมา ถูกสามีทุบตี

ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆที่แรงงานหญิงข้ามชาติซื้อมานั้น เป็นสิ่งที่เธออยากได้ มีจุดประสงค์จะเอามาใช้งานภายในบ้าน แต่เมื่อสามีเห็นว่าเธอซื้อของมาใหม่ก็จะแสดงอาการไม่พอใจ ทุบทำลายอย่างไม่ไยดีจนพังใช้งานไม่ได้ แม้เธอจะรู้สึกเสียดายของแต่ก็ไม่กล้าขัดขวางการกระทำของสามีเนื่องจากกลัวตนเองจะถูกทำร้าย

“เคยซื้อ โต๊ะมาอยากเอาไว้ใช้ตอนกินข้าวเขามา กลับมาเห็น โต๊ะ ไม่พอใจเอาเท้าถีบล้มจนพัง” (นัน)

ค. ซื้อของให้พี่น้องกิน ทำให้ถูกด่าว่ารุนแรง

สามีมักจะไม่พอใจที่เห็นแรงงานหญิงให้ความช่วยเหลือญาติพี่น้องของเธอ แม้จะเป็นเพียงการแบ่งปันอาหารหรือซื้อกับข้าวมาฝากพี่น้องที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านเดียวกัน โดยผู้หญิงคิดว่าการซื้อของมาให้พี่น้องกินในบางโอกาสไม่ได้ทำให้เธอสิ้นเปลืองเงินทองสักเท่าใด ไม่อาจนั่งเฉยปล่อยให้พี่น้องอดอยากได้ แต่กลับทำให้ถูกสามีด่าว่าอย่างรุนแรง

“พี่น้องย้ายมาอยู่เมืองไทยมาอยู่ห้องเช่าข้างๆกัน อย่างเราไปตลาดปลา ก็ซื้อปลามาให้พี่น้องกิน แฟนเราเขาก็มาด่า เขี่ย อีสัตว์ มีเงินมีเงินก็ซื้อให้พี่น้องหมด เวลาเรากล้าปากแล้วใครจะมาช่วยเรา” (ดา)

ง. ได้เงินมาต้องให้แม่ทั้งหมด ถ้าแม่ไม่ให้ก็ไม่ต้องใช้

การที่แรงงานหญิงข้ามชาติต้องเอาเงินที่ได้จากการทำงานทั้งหมดให้แม่ทำให้ตัวเองไม่มีเงินเหลือเอาไว้ใช้จ่ายอะไรเลย หากอยากได้เงินไปใช้ซื้อของที่อยากได้ก็จะไปขอจากแม่ แม่จะเป็นคนตัดสินใจว่าจะให้หรือไม่ให้ ถ้าแม่ไม่อนุญาตก็ต้องยอมโดยไม่มีข้อแม้

“ได้เงินมาต้องให้ทั้งหมด แล้วอยากได้ก็ขอดีๆไม่ได้ก็ไม่ต้องเอา” (น้อง)

จ. แบ่งเงินเก็บเอาไว้เอง จะถูกตี

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่อายุยังน้อยและยังไม่ได้แต่งงาน เมื่อทำงานได้เงินมามากจะต้องให้แม่ทั้งหมด แม่จะเป็นคนถือเงิน จ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆภายในบ้าน เพราะถ้าเก็บไว้เองแม่จะเป็นเงินจำนวนเล็กน้อยเพียงไม่กี่ร้อยบาท หากแม่รู้ในภายหลังจะถูกตี

“เวลาดังค้อออกเราก็อเอาไว้เก็บไว้สักร้อยสองร้อย แม่ไม่รู้ให้รู้ไม่ได้แม่จะดี” (น้อง)

2.1.4 ต้องรับภาระค่าใช้จ่าย/หนี้สิน

ก. พุดกับเขาเรื่องเงินจ่ายค่านายหน้า ทำให้ถูกตบ

เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์และครอบครัวต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทย จำเป็นต้องใช้เงินสำหรับจ่ายค่าเดินทางจำนวนมาก หนี้สินดังกล่าวทั้งสามีและภรรยาควรเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกัน แต่พบว่าฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ มักจะนำเงินไปใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย เมื่อภรรยาเรียกร้องให้ช่วยกันรับผิดชอบในหนี้สิน ทำให้สามีไม่พอใจ คำว่าและทำร้ายร่างกาย

“แฟนทำงานได้ก็ไม่ให้ เราพุดกับสามีว่า เงินนี้ก็ไม่ได้ไปใช้คนเดียววะ ก็ต้องไปจ่ายค่านายหน้า เรารู้มัย เขาก็เฉย พอเราพุดบ่อยๆเขาโมโห คำว่า มึงนี่พุดมากเข้ามาตบหน้า”(มล)

ข. แม่เงินเดือนเขาไม่ให้ เราก็อต้องจ่ายค่าใช้จ่ายในบ้าน

เงินเดือนที่สามีได้จากการทำงานมักเอาไปใช้แสวงหาความสุขส่วนตัว จนไม่เหลือสำหรับใช้จ่ายในบ้าน หากสามีไม่ให้เงินแรงงานหญิงข้ามชาติจึงต้องจัดสรรเงินที่ตนได้ให้พอสำหรับจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่าบ้าน ค่ากินทุกวัน และต้องส่งเงินเพื่อเป็นค่าเลี้ยงลูกที่ประเทศเมียนมาร์ โดยการกินใช้อย่างประหยัดมากขึ้น ส่งเงินกลับบ้านที่ประเทศเมียนมาร์ได้น้อยลง เป็นภาระหนักที่เธอต้องแบกรับไว้แต่เพียงลำพัง โดยที่สามีไม่สนใจ ไม่รวมรับผิดชอบ

“ค่าใช้จ่ายในบ้าน เราต้องทำให้ได้ ถึงแม่เงินเดือนเขาไม่ให้เราก็อต้องทำแฟนไม่เคยสนใจที่จะถาม” (มล)

ค. กังวลใจตลอดว่าจะเอาเงินไปเล่นพนัน

ความทุกข์ทรมานใจอย่างหนึ่งสำหรับแรงงานหญิงที่มีคู่ครองชอบเล่นการพนัน คือ พวกเขานั้นต้องอยู่กับความกลัวและกังวลใจว่าสามีจะนำเงินไปเล่นการพนัน เงินที่มีนำไปเล่นการพนันจนหมด หากมีเงินเมื่อใดก็ต้องเอาไปเล่นการพนันทุกครั้ง ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าเงินที่สามีได้มานั้นจะหมดไปเมื่อใด

“ไม่สบายใจอย่างนี้ คือแฟนทำงานได้เงินมาเท่าไร เก็บไว้เองส่วนหนึ่ง แล้วก็ให้เราบ้าง ทำไม่ต้องเอาไปเก็บไว้เอง ถ้าเก็บแล้วทำดีก็ไม่ว่าอะไร แต่ถ้าเก็บแล้วเอาไปทำไม่ดีเอาไปเล่นพนัน ก็กลัว กังวลใจตลอด”(มล)

ง. โคนจับก็ต้องมีค่าใช้จ่ายอีกกังวลใจมาก

ในช่วงที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์และสามียังไม่มียศที่สามารถยืนยันการอยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยได้อย่างถูกต้อง เธอมักไม่ต้องการให้สามีออกไปนอกบ้านโดยไม่จำเป็น เพราะคำนึงถึงเรื่องหากถูกจับก็อาจมีค่าใช้จ่ายที่ต้องดำเนินคดี หมาดโอกาสที่จะได้ทำงานหาเงินอย่างที่ตั้งใจ เพราะอาจถูกส่งตัวกลับ นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาประเทศไทยทั้งของเธอและสามียังชำระไม่หมด เธอจึงขอร้องสามีว่าให้อยู่ภายในบ้าน แต่สามีก็ไม่ฟังเมื่อถึงเวลาเพื่อนฝูงมาหาที่บ้านก็มักจะชวนกันออกไปดื่มเหล้า เล่นการพนันทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติร้อนใจว่าอาจถูกจับ รวมถึงกังวลใจเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆหากสามีถูกจับ

“เมื่อก่อนยังไม่มียศห้ามแฟนไม่ให้ออกไปไหนกลัวโดนจับ เพราะค่าใช้จ่ายที่นั่นก็ยังไม่หมด โคนจับก็ต้องมีค่าใช้จ่ายอีก บอกเขาว่าอย่าออกไปไหนให้อยู่บ้าน ห้ามก็ไม่ฟังเขาก็ไป ถึงเวลาเขาก็ออกไปเที่ยว เราก็กลัวมาก กังวลใจมาก” (มล)

สรุปโครงสร้างเศรษฐกิจกับการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว นั้นมีสถานะที่เป็นรองในเรื่องเศรษฐกิจ คือรายได้น้อยกว่า เงินไม่พอใช้ แรงงานหญิงตกงาน ขาดรายได้ทำให้แรงงานหญิงจำเป็นต้องพึ่งพาเงินทอง แรงงานหญิงข้ามชาติไม่มีอิสระในการตัดสินใจเรื่องเงินทองของตนเอง ชื่อของกินของใช้สามีก็ไม่พอใจ เงินทองต้องให้แม่ทั้งหมดแล้วขอจากแม่ถ้าแม่ไม่ให้ก็ไม่มีเงิน ต้องรับภาระหนี้สินกู้เงินให้พ่อแม่สามี

2.2 โครงสร้างอุดมการณ์กับการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

ด้านโครงสร้างอุดมการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว โดยภาพรวมนั้นผู้หญิงถูกรอบงำด้วยอุดมการณ์ต่างๆที่ต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ รับผิดชอบงานบ้าน รับผิดชอบภาระหนี้สิน ดูแลปรนนิบัติคนในครอบครัว ตามใจสามีในเรื่องเพศสัมพันธ์ มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์มีชีวิตที่ตกเป็นรอง ขอมต่อการเอาใจเอาเปรียบ และถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวรูปแบบต่างๆทั้งทางร่างกาย จิตใจและทางเพศสัมพันธ์

2.2.1 อุดมการณ์ลูกสาวเลี้ยงดูพ่อแม่

ก. เด็กพม่าถ้าทำเงินได้ต้องให้แม่หมด

ในแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ยังไม่แต่งงานมีครอบครัว หากทำงานได้เงินมานั้นจำเป็นต้องมอบเงินทั้งหมดให้แม่เป็นคนจัดการ โดยมีความคิดว่า

พวกเธอไม่ควรจะเป็นคนถือเงิน จะไม่เก็บเงินเอาไว้ หน้าที่ของเธอที่ควรทำคือให้แม่ทั้งหมด ถ้าอยากใช้เงินแล้วค่อยขอบ้างเล็กน้อยแค่ว่าพอใช้จ่ายในแต่ละครั้ง ทำให้แรงงานหญิงนั้นต้องเป็นฝ่ายร้องขอเมื่อต้องการใช้เงิน

“เด็กพม่าเขาไม่ทำอย่างนั้น ถ้าทำเงินได้ต้องให้แม่หมด แล้วแม่ให้ใช้ก็ค่อยเอาไม่เก็บเอาไว้เอง” (น้อง)

ข. เขาอยากให้เราทำเลี้ยงเขาก่อน

แรงงานหญิงที่อายุยังน้อยยังไม่ได้แต่งงาน เมื่อทำงานมีรายได้มักถูกคาดหวังว่าจะให้เงินทองพ่อแม่ใช้เนื่องจากยังไม่มีภาระใดๆ ส่วนมากจะให้เงินแก่พ่อแม่ทั้งหมด ส่งผลให้พ่อแม่ของเธอมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นแล้วพ่อแม่กังวลว่าเมื่อลูกสาวแต่งงานแยกครอบครัวไป ไม่สามารถส่งเงินให้กับที่บ้านได้เต็มที่เหมือนก่อนทำให้แรงงานหญิงถูกกีดกันเมื่อต้องการแต่งงานมีคู่ครอง

“เพราะเรายังเด็ก เขาจะคิดว่าถ้าลูกแต่งงานเร็วก็จะไม่ได้ทำเลี้ยงพ่อแม่” (น้อง)

“เขาอยากให้เราทำเลี้ยงเขาก่อน ถ้ารับแต่งงานเขากลับจะไม่มีเงินให้เขา” (ม้า)

2.2.2 อุดมการณ์ความเป็นหญิง

ก. ห้ามไม่ให้คุยกับผู้ชายรุ่นราวคราวเดียวกัน

สำหรับแรงงานหญิงข้ามชาติที่กำลังเข้าสู่วัยสาวมักจะถูกรอบรมสั่งสอนเรื่องการรักษานวลสงวนตัว การคบหากับเพื่อนต่างเพศ แม่มักจะจำกัดชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานหญิงไม่ต้องการให้ลูกสาวพูดคุยกับเพศชายทั้งที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกันและผู้ชายที่อายุมากกว่า เพราะกลัวจะเสื่อมเสีย หากไม่ทำตามจะทำให้แม่ไม่พอใจ

“แม่ก็ห้ามไม่ให้คบใคร ห้ามคุยกับผู้ชาย ไม่ให้มีแฟน แม่สอนว่าไม่ให้คุยกับผู้ชายรุ่นราวคราวเดียวกัน แล้วก็ผู้ชายที่โตกว่าเราหน่อยแม่เขาไม่ชอบ แต่เด็กๆคุยได้ เล่นกันได้ เป็นเพื่อนกันได้” (น้อง)

ข. เสือบอลเป็นของผู้ชายไม่ใช่ของผู้หญิง จึงถูกตี

ผู้หญิงถูกคาดหวังให้มีกิริยา การแต่งกายที่สะท้อนความเป็นผู้หญิง ดังนั้นเมื่ออยากได้เสื้อผ้าที่ให้ความรู้สึกว่าเป็นของสำหรับผู้ชายไม่เหมาะกับผู้หญิง ทำให้แม่ไม่พอใจและตีแรงงานหญิง

“เราอยากได้เสือบอล แต่แม่ไม่ยอมให้ใส่เพราะมันเป็นของผู้ชายไม่ใช่ของผู้หญิงแต่ก็ซื้อให้เพราะเจ้(นายจ้างเจ้าของร้านขายของ)ช่วยบอก แต่พอกลับไปถึงก็ตีเรา” (น้อง)

ค. สั่งสอนเขา เขาไม่ชอบ

เนื่องมาจากผู้หญิงได้รับถ่ายทอดความคิดว่าผู้หญิงมีหน้าที่อบรมสั่งสอน เสมือนผู้ใหญ่ให้การอบรมต่อผู้ที่อ่อนวัยกว่า เมื่อใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายในครอบครัว หากแรงงานหญิงข้ามชาติมองว่าลูกหลานมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจึงมักว่ากล่าวแต่กลับทำให้หลานไม่พอใจ จนพูดว่าจะทำร้ายให้ถึงแก่ชีวิต

“หลานชายชอบเล่นไฟ เราก็สอนว่ามาอยู่เมืองไทยเล่นไฟมันไม่ดี ไม่ต้องไปเล่นนะเสียเงินเสียทองก็ไม่ฟัง แล้วก็มาพูดกับแฟนเราว่าพี่เมียนี้ผมต้องฆ่าตายสักวันนึง มาสั่งสอนอย่างนั้นอย่างนี้ผมไม่ชอบ” (ดา)

“น้องชายทำงาน 3 วันหยุด ไม่ขยัน บอกทำไมไหว กินอยู่ในบ้าน เราเตือนเขาคือ หัวแข็ง ไม่ฟังเราทำเหมือนเราไม่ใช่พี่ ทั้งๆที่เราเป็นพี่สะใภ้ เราพูดไม่ฟังเราเลย แต่กลับบอกว่าพี่สะใภ้ไม่ดี เขาไม่เคยเคารพเรา แสดงอาการไม่พอใจสีหน้าท่าทางใส่เรา ” (ม้า)

ง. กลัวเราถูกผู้ชายหลอก จึงไม่ให้คบกัน

ในสังคมผู้หญิงถูกมองว่ามีความอ่อนด้อย ไร้เดียงสาในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ชายที่มักจะเป็นฝ่ายที่รู้จักเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังนั้นพ่อแม่กลัวว่าลูกสาวของตนจะถูกผู้ชายหลอกหลวงหากเป็นเช่นนั้นครอบครัวย่อมจะเสื่อมเสียชื่อเสียง แรงงานหญิงข้ามชาติจึงถูกพ่อแม่หลอกล่อด้วยวิธีการต่างๆเพื่อไม่ให้คบกับคนรัก

“ห้ามไม่ให้มีแฟน แม่บอกมันอันตรายแล้วก็ดูไม่ดีกว่าว่าผู้ชายจะมาหลอกเรา” (น้อง)

“พ่อแม่กลัวผู้ชายจะมาหลอก บอกให้ผู้ชายเก็บเงินแล้วค่อยมาขอ ที่จริงพ่อแม่หลอกจะส่งไปอยู่ที่อื่น ไม่ให้คบกัน” (ม้า)

2.2.3 อุดมการณ์ในเรื่องงานบ้าน

ก. เป็นผู้หญิงงานบ้านต้องทำให้เรียบร้อย

สมาชิกในครอบครัวต่างคาดหวังให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ดูแลบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้นพวกเขาจึงมีหน้าที่ทำงานบ้านให้ดี เพื่อทุกคนจะได้พึงพอใจ เมื่อใดก็ตามที่เธอทำงานบ้านขาดตกบกพร่องจะถูกลงไม้ลงมือ

“เคยอารมณ์เสียที่เราทำงานบ้านไม่ถูกใจ เพราะเสื้อผ้าเขาทำก่อสร้างมาแล้วกองให้เราซัก เราซักให้ไม่ทันเขาบ่นว่าคนเป็นผู้หญิงงานบ้านต้องทำให้เรียบร้อยเพราะอะไร จึงไม่ทำ เราบอกว่าเราไม่ได้อยู่บ้านอย่างเดียวก็ต้องไปทำงานเหมือนกัน ก็ทะเลาะกัน ช่มชู้ เดี่ยวๆ ตะให้เลย”(มล)

“ทำงานบ้านไม่เรียบร้อย ตอนที่อุ้มกับข้าวในกระทะ แล้วกระทะไหม้ แม่โมโหมาก ก็ใช้ไม้กวาดตีที่ขา ตรงน่องข้างล่าง ตีจนไม้กวาดหักไป2อัน ตีจนเลือดออกถึงจะหยุดตี” (น้อง)

ข. ต้องทำงานบ้านทุกอย่าง ไม่มีคนช่วย

จากการที่ครอบครัวมองว่างานบ้านต่างๆล้วนเป็นหน้าที่ของผู้หญิง ส่งผลให้แรงงานหญิงต้องรับผิดชอบทำงานบ้านสารพัดชนิด ทั้งทำความสะอาดบ้านและเสื้อผ้า หุงหาอาหาร เก็บล้างเมื่อทุกคนกินอิ่ม ต้องคอยดูแลและบริการคนในครอบครัว งานบ้านที่มีมากมายทำให้พวกเธอต้องเหน็ดเหนื่อยอยู่เพียงลำพัง โดยที่ไม่มีใครสนใจช่วยเหลือ

“งานบ้านเราทำเองทุกอย่าง อยากจะให้เขาช่วยเราบ้าง เคยบอกให้เขาช่วยเราบ้างเขาก็ไม่พูดอะไรแต่ก็ไม่ช่วยทำอะไร” (มด)

“ในใจก็มีคิดบ้างว่าทำไมเราต้องทำ ทำไมแฟนไม่ทำเราต้องทำคนเดียว” (นัน)

“อะไรเราก็ทำให้ทุกอย่างผู้ชายเขาไม่ทำหรงอกงานบ้าน” (ดา)

“อย่างงานบ้าน แม่สั่งให้ไปทำนู่นทำแล้ว ไปทำนี่ก็ทำให้แล้วมันก็เหนื่อย อยากจะนั่งแล้วแม่ยังสั่งให้ทำอย่างอื่นอีก มันเหนื่อยแล้ว” (น้อง)

ค. หากไม่ทำงานบ้าน จะถูกตำว่าอย่างรุนแรง

แรงงานหญิงมักจะถูกสามีและแม่ตำว่าอย่างรุนแรง ไม่เพียงแต่ตำหนิโดยตรงเรื่องที่ไม่ทำงานบ้านแต่มักจะเชื่อมโยงเรื่องไม่ทำงานบ้านกับการมีความประพฤติเสื่อมเสีย เมื่อใดก็ตามที่รู้สึกว่าคุณเธอละเลยหน้าที่ของเธอในการทำงานบ้าน

“งานบ้านมีมีงไม่ทำงานบ้าน มัวแต่ไปแรดที่ห้องคนอื่น” (นัน)

“ถูกแม่ตำไปคุยกับผู้ชายไปแรด ไม่ยอมทำงานบ้าน” (น้อง)

นอกจากนี้ทั้งสามีและแม่ของแรงงานหญิงมักจะนำข้ออ้างเรื่องที่ไม่ทำงานบ้านมาตำว่าเมื่อพบเห็นแรงงานหญิงออกไปข้างนอก

“ถ้าไม่เมาเราจะไปนั่งคุยที่ห้องคนอื่นก็ได้ไม่ว่า แต่พอเมาจะตำเราไม่ทำงานบ้าน ไปแรดห้องคนอื่น” (นัน)

ง. ถ้าไม่ทำงานบ้านก็ถูกพี่สาวตี

ในครอบครัวแม้ว่าผู้หญิงจะมีหน้าที่ทำงานบ้าน แต่ไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนในบ้านที่ถูกมอบหมายให้ต้องรับผิดชอบงานบ้านหลากหลายอย่าง แม่และลูกสาวที่โตกว่าอาจไม่ต้องรับผิดชอบงานบ้านแต่อย่างใด ขณะที่ภาระดังกล่าวกลับตกเป็นของลูกสาวบางคน โดยเฉพาะลูกสาวคนเล็ก ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่เธอถูกมองว่าไม่รับผิดชอบในหน้าที่งานบ้านก็จะถูกพี่สาวตี

“ตอนพี่สาวยังอยู่ด้วยกันก็ตีเรา ถ้าไม่ทำงานบ้านก็ต้องถูกตี” (น้อง)

2.2.4 อุดมการณ์ความเป็นเมีย

ก. แต่งงานมีผัวแล้วก็ต้องอดทน

ผู้หญิงมักได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่และผู้ใหญ่ในครอบครัวเมื่อพวกเขาแต่งงานมีคู่ครองว่า ในฐานะภรรยาในฐานะที่ผู้หญิงมีหน้าที่ที่ต้องอดทนต่อปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งความยากลำบาก พฤติกรรมของสามี การขัดเกลาในเรื่องดังกล่าวส่งผลให้ผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงจากสามีต้องอดทนและจำยอมต่อการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมเนื่องจากยึดถือว่าตนเองแต่งงานกับสามีแล้ว แม้สามีจะเป็นเช่นไรพวกเขาก็ต้องอดทนใช้ชีวิตร่วมกับสามีต่อไป

“พ่อแม่สอนเรื่องแต่งงาน มีคู่ว่า แต่งงานมีผัวแล้วก็ต้องอดทน” (นันท)

“แฟนเราไม่ดีเราสู้แต่อย่างไรตัวเราและลูกก็ต้องอยู่กับเขาตลอดไป” (มล)

“แม่บอกแต่งงานแล้วอย่างไรก็ต้องอยู่” (มล)

ข. ถ้าสามีต้องการ คนเป็นเมียต้องยอม

ผู้หญิงนั้นเชื่อว่าในฐานะที่เป็นภรรยา ตนเองมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการทางเพศให้แก่สามี ดังนั้นหากสามีแสดงออกถึงความปรารถนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์ ภรรยา มักคล้อยตาม ไม่กล้าต่อรองใดๆ โดยที่ตัวของแรงงานหญิงเองนั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความสุขความพึงพอใจและความต้องการของตนเองเป็นหลัก เห็นได้ว่าผู้หญิงถูกครอบงำให้เชื่อว่าภรรยามีหน้าที่ให้ความสุขทางเพศแก่สามี ทำให้ผู้หญิงต้องยอมมีเพศสัมพันธ์กับสามีแม้ว่าตนเองจะรู้สึกไม่เต็มใจก็ตาม

“เรื่องมีอะไรกัน คิดว่าถ้าสามีต้องการคนเป็นเมียต้องยอม” (มล)

ค. ผัวเราก็ไม่ผิดหรอก เราเองที่ผิด

แรงงานหญิงอยู่ภายใต้ความเชื่อที่ว่าผู้ชายนั้นมีความคิด การตัดสินใจที่ดีกว่าตน ดังนั้นแรงงานหญิงข้ามชาติมักจะคล้อยตามความคิดและการกระทำของสามี ทำให้แรงงานหญิงยอมรับการถูกครอบงำโดยไม่รู้ตัว แม้กระทั่งเมื่อถูกสามีกระทำรุนแรง จำกัดการดำเนินชีวิต ถูกค่าว่า ถูกข่มขู่ ผู้หญิงมักคิดว่าเป็นความผิดของตนเอง ที่สามีกระทำต่อเธอเช่นนั้น ทำให้เธอยอมรับว่าเป็นความผิดของตนและยอมรับในสิ่งที่สามีปฏิบัติต่อเธอ

“หลานเรามาจากพม่าใหม่ๆ ก็ไม่มีอะไรกัน เราก็ทำไปให้กิน แล้วพวกเราที่จริงผัวเราก็ไม่ผิดหรอก เราเองผิดเราก็ยอมรับอยู่ พี่น้องเรามาก็คอดอยากอยู่ เราก็อยากให้เราได้กิน ผัวเขาไม่ชอบ ที่เขาพูดก็ไม่ผิด” (ดา)

“บางครั้งทำกับข้าวไว้กินไม่หมดเราก็เก็บไว้ใส่ตู้เย็น เขาก็ว่าพวกมึงมันอย่างนี้ละนะ โรคเยอะ กินไม่หมดก็ให้ทิ้งไป ดีแตกหมดเลย เขาก็ถูกแล้ว เราทำผิด ถ้ากินไม่หมดก็ต้องทิ้งไป” (ดา)

ง. คำพิวเขาก็ไม่ชอบ เขาจึงตบเรา

ผู้หญิงถูกสั่งสอนว่าต้องเคารพเชื่อฟังสามี ปฏิบัติต่อสามีด้วยความนอบน้อม ดังนั้นการที่เธอคิดว่าสามีจึงเป็นการกระทำไม่เหมาะสมภรรยาไม่ควรทำเช่นนั้น แรงงานหญิงรู้สึกว่าเป็นความผิดของตนที่ไปคิดว่าสามีทำให้เขาไม่พอใจแล้วตบตีเธอ

“เวลามาแล้วเราไปคำเขาเราก็เป็นคนผิดคำพิวเขาก็ไม่ชอบ” (ดา)

2.2.5 อุดมการณ์เกี่ยวกับอคติชาติพันธุ์

ก. ไม่ต้องออกไปไหน มีเรื่องกลับมามันไม่ดี

ช่วงแรกของการมาอยู่ประเทศไทยนั้นแรงงานหญิงมักได้รับการสั่งสอนไม่ให้ออกไปไหนมาไหน โดยให้เหตุผลว่าเพราะกลัวว่าจะถูกรังแก อาจจะลำบากหากถูกจับ จึงควบคุมให้เธออยู่แค่เพียงในบ้านเท่านั้น

“แม่สอนว่าอยู่ที่เมืองไทยก็ให้อยู่แบบเงียบๆ อยู่บ้าน ไม่ต้องออกไปไหน มีเรื่องกลับมามันไม่ดี” (น้อง)

ข. เขากลัวผู้ชายจะไม่ดี อยากให้ได้กับคนทวายเหมือนกัน

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ซึ่งมีชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากคนรักนั้นถูกพ่อแม่ของตนกีดกัน เนื่องจากพ่อแม่ไม่ต้องการให้ลูกสาวคบกับผู้ชายที่มีชาติพันธุ์อื่น เพราะความรู้สึกไม่ไว้วางใจ กลัวว่าผู้ชายที่ไม่ใช่ชาติพันธุ์เดียวกับตนนั้นจะเป็นคนไม่ดี ทำให้เมื่อแรงงานหญิงคบหาใจกับผู้ชายชาติพันธุ์อื่นนั้น พ่อแม่จะไม่พอใจและต้องการให้เลิกกัน

“ไม่อยากจะคบเขากลัวว่าผู้ชายจะไม่ดี เพราะเขา (สามี) เป็นพม่าหนูเป็นคนทวาย พ่อแม่อยากให้ได้กับคนทวายเหมือนกัน” (ม้า)

ค. ให้อับคนบ้านเดียวกัน

พ่อแม่ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์บีบคั้นให้แรงงานหญิงคบหากับผู้ชายชาติพันธุ์เดียวกัน ด้วยเชื่อว่าการแต่งงานกับคนเชื้อชาติเดียวกันย่อมดีกว่าคนละเชื้อชาติ เพราะสามารถรู้จักนิสัยใจคอ จะอยู่เป็นสามีภรรยาได้อย่างราบรื่น หากมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นก็สามารถทำความเข้าใจกันได้ดีกว่า พ่อแม่มักชี้ให้เห็นว่าอีกชาติพันธุ์ของฝ่ายชายนั้นชอบถูกล้อเลียน ไม่พอใจหากลูกสาวจะเลือกมาเป็นคู่ครอง

“ทวายไม่ชอบให้ใครมาล้อเลียน พม่ามีหนังสือมีภาษาของตัวเองแต่ทวายไม่มีหนังสือไม่มีภาษาต้องยืมพม่ามาใช้ ทวายพูดพม่าแต่ไม่ชัด พม่าชอบล้อเลียน ทวายก็ไม่พอใจ” (ม้า)

“ให้อับคนบ้านเดียวกันเพราะรู้พื้นเพ” (ม้า)

2.2.6 อุดมการณ์กรรมเก่า

ก. คิดว่าเรามีกรรม เลยต้องโดนทำแบบนี้

วิถีชีวิตของผู้คนจากประเทศเมียนมาร์ผูกพันใกล้ชิดกับพุทธศาสนาที่ยังคงยึดมั่นในเรื่องของเวรกรรม แรงงานหญิงที่มีชีวิตอยู่ภายใต้อำนาจของสามี ถูกสามีทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจสารพัดรูปแบบนั้นมองว่าตนเองพยายามที่จะทำหน้าที่ของตนให้ดีโดยไม่ขาดตกบกพร่อง การอยู่ร่วมกันกับสามีนั้นต้องใช้ความอดทนและพยายามทำในสิ่งที่สามีต้องการ รวมทั้งเป็นฝ่ายต้องยอมเพื่อให้เขาพึงพอใจ แต่กลับยังต้องทนทุกข์จากการกระทำของสามี โดยที่พวกเขาเองก็ไม่รู้ว่าเหตุใดสามีถึงทำร้าย จึงมองว่าเป็นเพราะเวรกรรมเก่าที่ทำให้ชีวิตของเธอต้องพบกับความโหดร้ายของสามี และไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงอะไรได้

“เราก็คิดว่าเรามีกรรม เลยต้องโดนทำแบบนี้ ถ้าไม่มีกรรมก็ไม่โดน” (นันท)

“คิดว่าคนอื่นเขามีหนี้มากกว่าเขายังอยู่ได้ ก็เลยคิดว่าเราคงมีกรรม อยู่เพื่อใช้กรรม” (มา)

“คิดว่าเราก็คืออยู่แล้ว เพราะอะไรเขาจึงทำเรา ก็คงเป็นเพราะกรรม” (มล)

2.2.7 อุดมการณ์ความรัก

ก. ทิ้งเขาไม่ได้ เพราะเราเลือกเอง

แรงงานหญิงที่มีโอกาสเลือกคู่ครองเอง โดยไม่ถูกพ่อแม่บังคับ นั้นรู้สึกถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง ดังนั้นไม่ว่าเธอจะมีชีวิตคู่ที่ทนทุกข์เพียงใดก็ต้องอดทน ไม่สามารถแยกทางจากกันไปได้ เพราะคิดว่าเธอเลือกที่จะใช้ชีวิตร่วมกับสามีเองโดยที่ไม่ได้มีใครมาบังคับ

“เราก็ติ้งเขาไม่ได้ คิดว่าไม่ใช่พ่อแม่ให้แต่ง แต่เราเลือกเอง” (มล)

ข. ทิ้งเขาไม่ได้เพราะเรารักเขา

แรงงานหญิงข้ามชาติรู้ดีว่าการใช้ชีวิตคู่ร่วมกับสามีนั้นเต็มไปด้วยความทุกข์จากการกระทำของสามี ความเจ็บปวดทรมานหลังจากถูกกระทำนั้นก็มีมากจนบางครั้งผู้หญิงต้องการหย่าขาด แต่เมื่อเหตุการณ์ผ่านไป เธอรู้ดีว่าความรู้สึกรักใคร่ ความผูกพันที่เธอมีต่อสามีนั้นยังคงไม่เปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้หญิงไม่อาจตัดสินใจเลิกราไปจากสามีได้

“เขาทำเราเยอะแต่ก็ทิ้งเขาไม่ได้เพราะเรารักเขา” (มล)

“ตัวเรากำลังอยู่แล้วอยากให้แฟนเห็นใจ อยากรู้ก็อยากทำตัวให้ดีขึ้นอยากให้เขามอง” (มล)

2.2.8 อุดมการณ์ความเป็นครอบครัว

ก. กลัวลูกอายุ โตขึ้นมาไม่มีพ่อ

โดยทั่วไปแรงงานหญิงมีภาพความเป็นครอบครัวที่มีพ่อแม่และลูก เมื่อถูกกระทำรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจและเพศสัมพันธ์จากสามีอยู่เสมอ จึงรู้สึกที่ตนเองนั้นตกเป็นฝ่ายถูกกระทำต้องเผชิญความทุกข์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและเพศสัมพันธ์เรื่อยมาจนไม่ต้องการทนใช้ชีวิตร่วมกับสามีอีกต่อไป แต่ผู้หญิงคำนึงถึงความรู้สึกของลูก หากเธอและสามีแยกทางกันไป ลูกๆ นั้นต้องขาดพ่อ แตกต่างจากคนอื่นลูกต้องอับอาย ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถเลิกกับสามีได้ดังที่ตนเองต้องการ

“ถ้าไม่มีลูกตัดสินใจเลิกกัน เพราะอยู่ด้วยกันไม่ได้ เขาทำเราเยอะ คิดประจำ แต่ก็ต้องมองลูก กลัวลูกอายุ โตขึ้นมาพ่อไม่มี คิดอย่างนั้นอย่างนี้” (มล)

“ถ้าเป็นอย่างเขา(คนอื่น)มีเรื่องกันประจำอย่างนี้ก็ทิ้งไปเลยมีผิวใหม่ ของเราเรารู้อยู่แล้วว่าแฟนไม่ดีถ้าทิ้งไปกลัวลูกจะไม่สบายใจ” (มล)

ข. กลัวคนคิดว่าเราเป็นคนไม่ดี ผู้หญิงมีแฟนแล้วทิ้งแฟน

ผู้หญิงนั้นมีความรู้สึกว่าคุณครองมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือร่วมทุกข์ร่วมสุข ไม่ว่าจะอีกฝ่ายจะเป็นเช่นไรก็ไม่ควรทอดทิ้งกัน ทำให้แรงงานหญิงไม่กล้าที่จะเลิกกับสามีเพราะรู้สึกว่าเป็นการทอดทิ้งอีกฝ่าย กลัวที่จะต้องถูกคนอื่นมองว่าเป็นผู้หญิงที่ได้ดี แม้จะมีความคิดอยากแยกทางกันเกิดขึ้นบ้างก็ไม่อาจทำได้จริงอย่างที่ต้องการ

“อยากจะแยกกันแต่ก็ทำไม่ได้ เพราะกลัวคนคิดว่าเราเป็นคนไม่ดี ผู้หญิงมีแฟนแล้วทิ้งแฟน” (มล)

ค. บ้านเราไม่มีใครเลิกกับผัว

แรงงานหญิงข้ามชาติตกอยู่ภายใต้ความคิดที่ว่าสามีภรรยาเลิกกันเป็นเรื่องที่เสื่อมเสีย ผู้หญิงให้ความสำคัญกับการครองคู่กับสามีไม่จนแก่เฒ่า แม้บางทีเธอเองก็คิดจะเลิกกับสามีแต่ก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากแรงงานหญิงยึดถือว่า หากแต่งงานมีสามีแล้วไม่ควรเลิกกับสามีเพราะการเลิกกับสามี หรือมีสามีใหม่นั้นเป็นลึ้งน่าอับอาย แสดงถึงความล้มเหลวในชีวิตคู่

“คนไหนก็คนนั้น เราไม่อยากจะมียหลายผัว” (นน)

“บางครั้งก็คิดอยากจะเลิกกับแฟน แต่ก็ไม่เลิกเพราะบ้านเราไม่มีใครเลิกกับผัว” (ม้า)

“อยากอยู่กันแบบพ่อแม่ลูกไม่อยากมีผัวใหม่” (มล)

ง. เราป่วยเขาก็ไม่สนใจเราไปกินเหล้ากับคนอื่น

หากสมาชิกในครอบครัวมีใครเจ็บไข้ได้ป่วยแรงงานหญิงมักจะเป็นผู้คอยดูแลปรนนิบัติอย่างเอาใจใส่ แต่ขณะที่แรงงานหญิงเจ็บป่วยต้องนอนรักษาตัวอยู่ที่บ้าน สภาพของผู้หญิงที่อ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจ ความเจ็บป่วยส่งผลให้ผู้หญิงไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันต่างๆที่เคยทำตามปกติได้ สามีไม่ได้เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ ไม่ถามไถ่อาการ ไม่ได้พาไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษา ยิ่งไปกว่านั้น กลับทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพังแล้วออกไปกินเหล้านอกบ้าน ทำให้แรงงานหญิงน้อยใจว่าสามีไม่เคยดูแลแม้ในยามที่เธอเจ็บป่วย

“เราป่วยเขาก็ไม่สนใจเรา เหตุการณ์คือไม่สบาย นอนอยู่ที่บ้านแฟนไม่สนใจ ไม่พาไปหาหมอ ในใจเราก็คิดว่าแฟนเพิ่งมาถึงประเทศไทย ไปไม่ถูก ไปถึงที่หมอก็พูดไม่เป็น น้อยใจเขาไม่ดูแลแต่กลับออกไปนอกบ้าน ไปกินเหล้ากับคนอื่นที่ทำงานก่อสร้างด้วยกันที่รู้จักกันที่แะไปหาที่บ้าน” (มล)

สรุปโครงสร้างอุดมการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ผู้หญิงถูกครอบงำด้วยอุดมการณ์ต่างๆที่ว่า เด็กพม่าถ้าทำเงินได้ต้องให้แม่หมดถูกจำกัดการคบหา กับเพื่อนต่างเพศผู้หญิงถูกมองว่ามีความอ่อนด้อย ไร้เดียงสาในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ต้องรับผิดชอบงานบ้าน รับผิดชอบภาระหนี้สิน ดูแลปรนนิบัติคนในครอบครัว ตามใจสามีในเรื่องเพศสัมพันธ์ มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ยึดถือความรักที่มีต่อสามี ความห่วงใยต่อลูกกตัญญูอาชชาดพ่อ ทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์มีชีวิตที่ตกเป็นรอง ขอมต่อการเอาใจเอาเปรียบและถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวรูปแบบต่างๆทั้งทางร่างกายจิตใจและทางเพศสัมพันธ์

2.3 โครงสร้างเพศสัมพันธ์กับการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

ภาพรวมด้านโครงสร้างเพศสัมพันธ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว พบว่าแรงงานหญิงข้ามชาติไม่ได้มีอำนาจต่อรองเรื่องเพศสามีเป็นฝ่ายตัดสินใจ เป็นผู้แสดงออกถึงความต้องการทางเพศอย่างเปิดเผย ดังนั้นสามีจึงเป็นผู้กระทำ ความรุนแรงทางเพศเพียงผู้เดียวต่อแรงงานหญิงมักมีรูปแบบความรุนแรงคือ ผู้หญิงถูกสามีใช้อำนาจบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การใช้ท่าทางตามที่สามีต้องการ แสดงความหึงหวง และติดตามเฝ้าดูพฤติกรรม และถูกนอกใจ

2.3.1 ไม่มีอำนาจต่อรองเรื่องเพศสัมพันธ์

ก. ถูกบังคับมีเพศสัมพันธ์

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์พบว่ากรณีเพศสัมพันธ์หลายต่อหลายครั้งไม่ได้เกิดจากความเต็มใจถูกบังคับ ยิ่งเวลาที่เห็นสามีเมานั้นทำให้ไม่ยอมมีอะไรด้วย เพราะไม่ชอบพฤติกรรมและเหม็นกลิ่น ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกทางเพศแต่อย่างใด สามีเป็นฝ่ายที่ต้องการมีเพศสัมพันธ์และไม่เคยสนใจว่าภรรยาจะมีความต้องการหรือไม่ แรงงานหญิงข้ามชาติจะแสดงที่ท่าว่าไม่ต้องการร่วมเพศแต่กลับถูกสามีใช้กำลังบังคับเพื่อให้ยอม เพศสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้สร้างความสุขและความพึงพอใจแม้แต่เน้อย ความรู้สึกจึงไม่ต่างกับการถูกข่มขืน

“แล้วก็บังคับขืนใจเอา เป็นหลายครั้งเป็นบ่อยเวลาเมา” (มล)

ข. ถูกด่าว่ารุนแรง หากไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย

การปฏิเสธที่จะมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากผู้หญิงนั้นเห็นสามีเมาเหล้าอย่างหนักจนเธอไม่มีอารมณ์ความรู้สึกทางเพศ แต่การไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์กลับทำให้สามีโกรธจัดและเธอถูกด่าว่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย ว่าเธอนั้นนอกใจ เปรียบเทียบเธอเป็น โสเภณี เหตุการณ์เช่นนี้ได้สร้างความอับอายและเจ็บปวดใจให้แก่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์เป็นอย่างมากเมื่อถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมอันเลวทราม

“เขาหาเรื่อง ด่าว่า มึงเป็นกะหรี่ กูอยากได้มึงไม่ให้อู เพราะมึงอยากมีผัวใหม่” (มล)

ค. ให้ทำทำนองทำนองที่เขาต้องการ

ขณะมีเพศสัมพันธ์สามีมักต้องการให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ใช้ท่าทางการร่วมเพศอย่างที่เขาต้องการ มองภรรยาว่ามีหน้าที่ต้องตอบสนองเพื่อความพึงพอใจและความสุขทางเพศของผู้ชายแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยแรงงานหญิงรู้สึกว่าจะมีเพศสัมพันธ์ก็ควรเป็นไปตามปกติ ซึ่งท่าทางที่สามีบังคับให้ทำนั้นพวกเขาไม่อยากทำ รู้สึกอับอาย การกดดันจากสามีทำให้แรงงานหญิงต้องยอมอย่างไม่มีทางเลือกเพราะกลัวการถูกทำร้าย

“เขาอยากนอนกับเรา ให้ทำทำนองทำนองที่เขาต้องการ แต่เราไม่อยากทำ ก็ต้องทำไม่เคยปฏิเสธ” (มล)

“เวลาร่วมเพศ บางครั้งเขาให้เราทำท่าแปลกๆ เราก็ไม่อยากทำแต่ต้องจำใจทำ” (นา)

2.3.2 หึงหวง

ก. หึงหวงให้ออกจากงาน

ใช้คำพูดคาดคั้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานหญิงข้ามชาติกับเพื่อนร่วมงานชาย แสดงท่าทีโกรธ ต้องการให้เธอออกจากงาน แม้ว่าผู้หญิงจะอธิบายกับสามีว่าเธอเองไม่ได้มีพฤติกรรมชู้สาว ไม่เคยทำตัวเสียหยาอย่างที่สามีหวาดระแวง แต่ด้วยหน้าที่การงานที่เธอเป็น

หัวหน้าต้องพูดคุย สอนงาน ก็ไม่ได้ทำให้เขาพอใจขึ้น สุดท้ายเธอดัดสินใจลาออกตามความต้องการของสามี

“สามีเคยหึงหวง เคยไปทำงานที่โรงงานมีคนมาจีบเราเขาแสดงอาการหึงหวง แสดงอาการโกรธ ห้ามไม่ให้ไปทำงาน ให้ออกจากงาน” (มี้า)

ข. ไกล่ชิดคนอื่นเขาไม่ชอบคอยตามไปดู

สามีมักแสดงความเป็นเจ้าของในตัวภรรยา เกิดความไม่ไว้ใจเมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ต้องทำงานพบปะผู้คน ไกล่ชิดสนิทสนมกับเพื่อนร่วมงานชายคนอื่น สามีมักคอยเฝ้าติดตามดูพฤติกรรมต่างๆของภรรยา แสดงท่าที่ไม่พอใจเมื่อเห็นแรงงานหญิงพูดคุยกับคนอื่น ต้องการควบคุมชีวิตของผู้หญิงให้อยู่ในสายตาตลอดเวลา

“ตอนอยู่โรงงานเป็นหัวหน้าไกล่ชิดคน เราต้องพูดกับคนไกล่ชิดคนอื่น เขาไม่ชอบ เขาไม่ไว้ใจ คอยตามไปดูเพราะเขาก็ทำงาน โรงงานเดียวกัน” (มี้า)

2.3.3 การนอกใจ

ก. เขามีผู้หญิงอื่นทำให้ถูกทำร้าย

เมื่อสามีของแรงงานหญิงข้ามชาติไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงอื่น มักมีท่าทีการปฏิบัติต่อภรรยาเปลี่ยนไป ซึ่งแรงงานหญิงข้ามชาติเองรับรู้ได้ว่าสามีกำลังนอกใจเธอ เมื่อผู้หญิงไม่สามารถทนต่อพฤติกรรมของสามีได้อีกต่อไปจึงสอบถามจากสามี แต่สามีกลับแสดงออกว่าไม่พอใจ จนกระทั่งทุบตีภรรยาของตน

“เราสงสัยว่าเขาจะมีผู้หญิงอื่น พอสงสัยไปถามสามีบอกว่าหาเรื่อง”(มล)

“เรื่องนี้ทำให้สามีทำร้าย เราพูดไป ถามเขา เขาไม่พอใจ เขาทนไม่ได้ก็เข้ามาเตะเลย” (มล)

“เขาไม่ค่อยกลับบ้าน โทรศัพท์ถามเขาบอกทำงานอยู่งานยุ่งจริงๆ แล้วเขาอยู่กับเมียน้อย เราก็เสียใจร้องไห้แล้วก็ทะเลาะกันเรื่องผู้หญิง เขาทำร้ายเราโดยหยาบกรังทำขว้างเรา” (นา)

สรุปโครงสร้างเพศสัมพันธ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ผู้หญิงไม่ได้มีอำนาจต่อเรื่องเพศถูกบังคับมีเพศสัมพันธ์บังคับใช้ท่าทางการร่วมเพศที่ผู้หญิงไม่ต้องการสามีคอยตามหึงหวงและถูกสามีนอกใจ

2.4 โครงสร้างการเจริญพันธุ์กับการถูกระงับในครอบครัว

ภาพรวมโครงสร้างการเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกถูกระงับในครอบครัวนั้น มีลักษณะที่ผู้หญิงไม่มีโอกาสได้คิด ตัดสินใจเรื่องการเจริญพันธุ์ของตน มีฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตามเท่านั้น การตัดสินใจต่างๆล้วนมาจากฝ่ายชายโดยที่ผู้หญิงไม่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น แม้แต่น้อย ผู้หญิงต้องทำตามความต้องการของสามี ในเรื่องการตั้งครรภ์ การคุมกำเนิด สามียังคงเป็นผู้กระทำหลักในโครงสร้างการเจริญพันธุ์ ในรูปแบบของการใช้อำนาจบีบบังคับให้แรงงานหญิงปฏิบัติตามความต้องการของตน คำว่าและทอดทิ้งเมื่อแรงงานหญิงตั้งท้อง

2.4.1 ไม่มีอิสระในการเจริญพันธุ์ของตนเอง

ก. จะใช้ถุงยางอนามัย แต่แฟนเขาไม่ชอบ

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ซึ่งได้รับการวินิจฉัยว่ามีเชื้อเอชไอวีได้รับคำแนะนำจากแพทย์ให้สวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เพื่อป้องกันการแพร่-รับเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆระหว่างตัวเองและสามี แรงงานหญิงได้อธิบายให้สามีฟังถึงความจำเป็นที่เธอต้องการสวมถุงยางอนามัยแต่ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากสามีไม่ชอบให้ใช้ซึ่งตัดสินใจจากความต้องการและความพึงพอใจของตนเองเป็นหลักทำให้เธอมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยและอาจส่งผลให้สุขภาพทรุดโทรม

“ก่อนหน้านี้ไม่เคยใช้ หลังจากเป็นโรคหมอเขาแนะนำให้ถ้าแฟนยังไม่ติดก็ต้องใช้ถุงยางอนามัยไปนะ เราจะใช้ถุงยางอนามัย แต่แฟนเขาไม่ชอบ เขาว่าทำไมต้องใช้” (ดา)

ข. โหม่มาก เมื่อรู้ว่าท้อง

สามีของแรงงานหญิงไม่ต้องการให้เธอท้อง ตลอดเวลาที่อยู่ด้วยกันสามีมักจะแสดงออกด้วยคำพูดว่าไม่ต้องการมีลูก เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติรู้ว่าตัวเองนั้นตั้งท้องก็รู้สึกหวาดกลัวที่จะต้องบอกให้สามีรับรู้ แต่ก็คิดว่าอย่างไรเสียก็จำเป็นต้องบอกเรื่องนี้แก่เขา ซึ่งทำให้สามีมีท่าทีโกรธจัด จนแรงงานหญิงหวาดกลัวเนื่องจากไม่รู้ว่าสามีจะทำกับตนเช่นไร

“รู้ว่าท้องแล้วบอกเขา พอบอกว่ามีลูกเขาโหม่มาก” (กำไล)

ค. ท้อง ทำให้ถูกด่าว่า

แรงงานหญิงตระหนักดีว่าสามีไม่อยากมีลูก สามีข่มขู่มาตลอดว่าห้ามท้องเด็ดขาด ถูกคาดหวังว่าเธอต้องเชื่อฟังในคำสั่งของเขา ดังนั้นเมื่อเธอตั้งท้องจึงถูกมองว่าละเมิดต่อคำสั่งของสามี ทำให้เธอถูกด่าว่า

“บอกแล้วไงไม่ให้ท้อง ถ้าท้องแล้วจะทิ้ง” (กำไล)

ง. ท้อง ทำให้ถูกทอดทิ้ง

เมื่อแรงงานหญิงแจ้งกับสามีว่าเธอตั้งท้องสร้างความไม่พอใจให้กับสามีอย่างมากเนื่องจากสามีไม่ต้องการมีลูก โดยทอดทิ้งเธอไปอย่างไม่ใยดีและไม่เคยติดต่อกลับมา ไม่เคยให้ความช่วยเหลือใดๆระหว่างที่เธอตั้งครรภ์ ทำให้ภรรยาต้องใช้ชีวิตเพียงลำพัง

“หลังจากนั้น 5 วัน อยู่ ๆ ประมาณ 5 โมงเย็น เขาเลิกงานแล้วเก็บเสื้อผ้าออกไปเลย ไม่พูดกับหนู หนูก็ไม่พูดกับเขา ได้แต่มองเขาเดินออกไป ไม่รู้มาก่อนว่าเขาจะไป เคยโทรศัพท์หาแต่ติดต่อไม่ได้ตั้งแต่เขาไปไม่เคยเจอกันไม่เคยติดต่อมา” (ก่าไล)

จ. สามีอยากมีลูก ไม่ให้กินยาคุม

สามีเป็นฝ่ายควบคุมและตัดสินใจเกี่ยวกับการคุมกำเนิด การตั้งครรภ์ หากช่วงที่สามีไม่ต้องการให้แรงงานหญิงมีลูกพวกเธอต้องกินยาคุมเรื่อยไป เมื่อถึงเวลาที่เขาต้องการมีลูกก็จะให้เธอเลิกกินยาคุม ทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติต้องยอมทำตามความต้องการของสามีตลอดเวลา ซึ่งเป็นการตัดสินใจของสามีเพียงฝ่ายเดียวโดยไม่เคยถามความต้องการของแรงงานหญิงเลย

“เมื่อก่อนกินยา เดียวนี้ไม่ได้กินแล้ว เพราะสามีก็อยากมีลูก ไม่ให้กินยาคุมแล้ว” (นัณ)

สรุปโครงการสร้างการเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้น ไม่สามารถเลือกหรือตัดสินใจใช้วิธีการคุมกำเนิดได้ด้วยตนเอง การใช้วิธีคุมกำเนิดและการมีลูกมีจากความต้องการของสามีหากสามีไม่ต้องการให้แรงงานหญิงมีลูกเมื่อท้องทำให้ถูกค่าว่าและถูกทอดทิ้ง

ส่วนที่ 3. การจัดการกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์

ในส่วนนี้ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงวิธีการที่แรงงานหญิงใช้ในการแก้ปัญหาเมื่อตนเองถูกกระทำรุนแรงหลากหลายรูปแบบจากคนในครอบครัว โดยสะท้อนผ่านความคิดและความรู้สึกเพื่อให้เข้าใจในเหตุผลที่นำไปสู่วิธีการจัดการกับความรุนแรงที่พวกเธอเลือกใช้ ว่าเพราะเหตุใดเธอจึงเลือกใช้วิธีนั้นๆตอบโต้เมื่อถูกกระทำรุนแรงซึ่งจำแนกออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกกระทำรุนแรงการไม่ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกกระทำรุนแรงและทั้งยอมและไม่ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกกระทำรุนแรง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรง

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวและยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรงมีเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป โดยเมื่อผู้หญิงถูกระทำรุนแรงในลักษณะทางร่างกาย มีเงื่อนไขต่างๆที่ครอบงำให้ต้องยอมเพราะตระหนักว่าตนเองเป็นผู้หญิงไม่สามารถสู้แรงของผู้ชายได้ กลัวจะถูกทำร้ายหนักมากขึ้นและความเชื่อเรื่องกรรมที่ไม่มีทางหลีกเลี่ยง เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติถูกคว่ำจะไม่ได้เลี้ยงใดๆเนื่องจากไม่ต้องการให้สามีทะเลาะกันเสียดังมากขึ้นจนเธออับอายเพื่อนบ้าน ขณะที่เมื่อถูกระทำรุนแรงทางเพศสัมพันธ์นั้นแรงงานหญิงยอมเพราะ หากทะเลาะกันเรื่องเพศสัมพันธ์นั้นทำให้อับอายเพื่อนบ้าน และกลัวว่าหากเธอไม่ยอมสามีจะไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น

3.1.1 ยอมเมื่อถูกทุบตีทำร้ายร่างกาย

ก. สู้แรงเขาไม่ได้

เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์โดนสามีกระทำรุนแรงทางกายแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นตบหน้า ถูกเตะ ใช้อาวุธข่มขู่จะทำร้าย แม้จะรู้สึกละอายที่สามีทำต่อเธอนั้น ไม่ถูกต้องและไม่พอใจแต่ที่ว่าแรงงานหญิงบางคนกลับไม่เคยสู้กลับหรือตอบโต้สามีเลย ยอมถูกตบตีอยู่ฝ่ายเดียวโดยเธอตระหนักว่าตนเองเป็นผู้หญิงมีเรงน้อยกว่า อ่อนแอกว่าสามี ไม่ว่าจะอย่างไรก็ไม่สามารถสู้แรงของผู้ชายได้ จึงไม่กล้าตอบโต้ด้วยกำลังกลับเมื่อถูกสามีทำร้าย

“ไม่เคยสู้กลับเพราะรู้อย่างไรเราก็สู้แรงเขาไม่ได้ แรงเขาเยอะกว่า” (นัน)

กรณีนัน นันถูกสามีทุบตีทำร้ายร่างกายเป็นประจำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่แต่งงานกันมา มีทั้งตบหน้าจนเขียววมไปทั้งหน้า เหตุการณ์ที่รุนแรงที่สุดเกิดเมื่อเกือบหนึ่งปีที่ผ่านมานี้ สามีเมาเหล้ากลับบ้านไม่พอใจเมื่อเห็นเธอ เขาหยิบมีดมาจี้ที่คอเธอ ขู่ว่าจะฆ่าให้ตาย เธอกลัวมากกว่าเขาจะทำจริงๆ แม้จะรู้สึกละอายที่สามีทำกับเธอนั้นไม่ถูกต้อง แต่นันก็ตอบไม่ได้ว่าทำไมสามีทุบตีทำร้ายเธอ “สามีที่ทุบตีทำร้ายเรานั้นเขาผิด เราไม่รู้ว่าที่สามีทำกับเราเพราะอะไร แต่รู้สึกละอายที่สามีนั้นทำผิด อันที่จริงสามีทำกับเราอย่างนั้นไม่ได้หรอก อยู่ด้วยกันแล้วก็ต้องรักกัน”

แต่ไม่ว่านันจะถูกทำร้ายร่างกายมากน้อยเพียงใดเธอก็ไม่เคยต่อสู้กับสามีเลย เนื่องจากเธอมองว่าผู้หญิงเรงน้อยกว่า อ่อนแอกว่าเมื่อเทียบกับผู้ชาย หากสู้กันยังงี้ก็สู้แรงผู้ชายไม่ได้ “ไม่เคยสู้กลับเพราะรู้อย่างไรเราก็สู้แรงเขาไม่ได้ แรงเขาเยอะกว่า” ทำให้นันจำยอมต่อการถูกทำร้ายมาโดยตลอด

ข. ยิ่งสู้ยิ่งโดนหนัก

เหตุผลที่ผู้หญิงยอมถูกทุบตีทำร้ายโดยไม่ต่อสู้กลับ ยังมาจากความกลัว จะถูกทำร้ายหนักมากขึ้น เนื่องจากรู้ว่าหากเธอขัดขึ้น พยายามที่จะใช้กำลังต่อสู้จะทำให้สามีไม่พอใจและทำรุนแรงมากยิ่งขึ้น แรงงานหญิงเชื่อว่าสามีไม่ชอบให้สู้ ถ้าปล่อยไปยังดีกว่าที่จะสู้กับเขาซึ่งเธออาจต้องเจ็บตัวมากกว่าจึงต้องยอมถูกตบตี

“ยิ่งสู้ยิ่ง โดนหนัก” (นัน)

“เราไม่เคยทำเขา ถ้าเราทำเขาจะโมโหใหญ่” (ดา)

กรณีน้อง น้องเป็นแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์อายุน้อยที่อาศัยอยู่กับแม่เพียงลำพัง มักถูกแม่ตบตีเป็นประจำโดยแม่มักตีเรื่องที่เธอทำงานบ้านไม่ได้ตั้งใจบางทีน้องโดนแม่ใช้ไม้กวาดฟาดตามตัวนับครั้งไม่ถ้วนจนเลือดออกและเธอลุกขึ้นไม่ได้ ระหว่างที่ถูกตีน้องขอร้องแม่ให้หยุดตีแต่แม่ก็ไม่ฟัง

“ก็ร้องให้ บอกแม่ว่าไม่ต้องตีแล้วเจ็บ แม่ก็ไม่ฟังตี ไม่หยุดตีจนกว่าจะพอใจ”

น้องเล่าว่าถ้าเธอถูกแม่ตี เธอ ไม่กล้าขัดขึ้นหรือหลบหนีเลย เพราะคิดว่าถ้าทำเช่นนั้นแม่จะ โกรธ เกรี้ยวอาจทำรุนแรงกับเธอมากขึ้น แล้วถ้าหนีหากแม่จับได้เธอต้องโดนตีหนักขึ้นอย่างแน่นอน น้องยอมรับว่ากลัวจะถูกทำร้ายหนักกว่าเดิมสิ่งที่เธอทำคือยอมอดทนให้แม่ตีไม่สู้และไม่หลบหนี

“สู้ไม่ได้ หนีก็ไม่ได้ ถ้าหนีจะ โดนหนัก ต้องยอมอยู่นิ่งๆ ให้แม่ตีไป”

ภายหลังจากถูกแม่ตีอย่างหนักน้องมักจะเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้เพื่อนร่วมงานฟังเนื่องจากเนื้อเรื่องคือการได้เล่าเรื่องที่เธออึดอัดใจ ความเศร้าและความทุกข์ที่มีอยู่ทำให้เธอสบายใจขึ้น และเธอยังหวังว่าเมื่อเพื่อนๆรู้ว่าเธอต้องโดนอะไรบ้าง เพื่อนจะได้ช่วยพูดกับแม่ของเธอว่า ลูกสาวโตแล้วไม่ต้องตีแล้ว

“อยากให้เพื่อนๆช่วยพูดกับแม่ว่า โตแล้วไม่ต้องตี”

ค. เรามีกรรม เลยต้องโดนทำแบบนี้

นอกจากนี้การที่แรงงานหญิงไม่สู้เมื่อถูกทุบตีทำร้ายร่างกาย ยังมาจากความคิดความเชื่อของเธอในของ โชคชะตา และเวรกรรมของตัวเองที่ส่งผลให้ต้องมีคู่ครองที่มีนิสัยชอบทุบตี เมื่อเชื่อว่าเรื่องราวความทุกข์ ความโหดร้ายต่างๆเกิดมาจากกรรมที่ส่งผลให้เธอต้องเผชิญ โดยไม่มีทางเลือกเลยได้ดังนั้นแรงงานหญิงจึงจำยอมต่อการถูกทุบตีทำร้ายร่างกาย

“เราก็คิดว่าเรามีกรรม เลยต้องโดนทำแบบนี้ ถ้าไม่มีกรรมก็ไม่โดน” (นัน)

“แม่จะอยู่พม่าก็ไม่บอกใคร ไม่พูดกับใครอยู่ดี คิดว่าเป็นกรรมอย่างเดียว” (นัน)

ง. เราอยู่กัน 2 คน ไม่มีใคร

แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์เดินทางมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยกับสามีตามลำพัง บางคนถูกสามีจำกัดเรื่องการคบหาเพื่อนบ้าน เธอจึงรู้สึกว่าการใช้ชีวิตของเธอมีเพียงสามีที่จะคอยเป็นที่พึ่ง ไม่ได้ใครอื่นที่เธอไว้เนื้อเชื่อใจ แต่เมื่อสามีกลับเป็นผู้ที่ทำร้ายเธอแล้ว แรงงานหญิงจึงไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากยอมรับสภาพการถูกทุบตี ไม่ได้นึกถึงการขอความช่วยเหลือหรือแม้แต่ว่าจะเล่าเรื่องราวที่ถูกทำร้ายให้ผู้อื่นฟังเลย เพราะรู้สึกว่าไม่มีที่พึ่งอื่น

“ในใจคิดว่าในประเทศไทยนี้เราอยู่กัน 2 คน ไม่มีใคร” (นัน)

3.1.2 ยอมเมื่อถูกด่าว่า

ก. เราพูดกลับ(เถียงกัน)เขาก็จะเสียงดัง

ขณะที่สามีโมโหและด่าว่าแรงงานหญิงอยู่นั้น แม้ภายในใจของเธอต้องการที่จะโต้เถียง ด่าว่าสามีกลับไปเช่นกัน แต่ก็ต้องเลือกที่จะสงบนิ่งปล่อยให้เขาด่าว่าไปจนพอใจแล้วหยุดไปเอง เธอเชื่อว่า หากแรงงานหญิงโต้เถียงจะทำให้สามียิ่งตะโกนเสียงดังมากขึ้นจนเธออับอายเพื่อนบ้าน

“เวลาถ้าเราพูดกลับ(เถียงกัน)เขาก็จะเสียงดัง” (ดา)

ข. พูดไม่ได้เดียวเขาโมโหก็จะทำลายข้าวของ

แรงงานหญิงรู้สึกว่าถ้าพูดเถียงกับสามี เขาจะโมโหมากและอาจจะทำลายข้าวของพังเสียหาย นอกจากนี้แล้วแรงงานหญิงยอมรับว่ายังกลัวว่าการที่ตนเองต่อปากต่อคำจะนำไปสู่การที่สามีลงไม้ลงมือทำร้ายเธอได้ แรงงานหญิงไม่ต้องการให้เป็นเช่นนั้น ดังนั้นเธอจึงเลือกที่จะไม่ได้เถียงใดๆยอมนิ่งเงียบ

“พูดไม่ได้เดียวเขาโมโหก็จะทำลายข้าวของ ในใจอยากจะพูดแต่ก็ไม่กล้าพูด ก็เลยนิ่ง” (ดา)

ค. เราอายุมากที่สุด เราก็อาย

ทั้งนี้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ยังคิดเรื่องเป็นผู้ความอาวุโสท่ามกลางกลุ่มแรงงานข้ามชาติด้วยกัน ความคิดดังกล่าวทำให้เธอรู้สึกว่ายอมให้สามีว่าไปดีกว่าจะตอบโต้แล้วทะเลาะกันเสียงดัง

“อยู่ห้องแถวนี้เราอายุมากที่สุด เราก็อาย ไม่พูดดีกว่า” (ดา)

กรณีดา ดามักถูกสามีด่าว่า ทั้งเรื่องช่วยเหลือพี่น้อง เรื่องการดูแลบ้านไม่ดี ความเจ็บป่วยของเธอ เรื่องเก่าๆก็มักจะนำมาหาเรื่องว่าเธอต่างๆนานา แม้ว่าในใจดาอยากจะโต้เถียงแต่สุดท้ายก็เลือกที่จะนิ่งเงียบ เนื่องจากเธอรู้สึกว่าในละแวกห้องเช่าที่เธออาศัยอยู่นั้น ดามี

อายุมากกว่าทุกคน ถือได้ว่าเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ แรงงานหญิงข้ามชาติที่อยู่มานาน ใครๆก็รู้จัก ถ้าต้องมาทะเลาะค่าตอบแทนได้กันไปมากับสามี มันไม่ดี อายุเพื่อนบ้าน เวลาถูกค่าว่าก็ทำเป็นไม่สนใจ ไม่พูดตอบโต้สามี

3.1.3 ยอมทำตามความต้องการของสามีเรื่องเพศสัมพันธ์

ก. เขาจะเอา ทะเลาะกันเพื่อนบ้านได้ยืนเราก็อาย

เรื่องการถูกระทำรุนแรงต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์ ทั้งถูกบังคับมีเพศสัมพันธ์ การบังคับใช้ทำทางร่วมเพศที่ฝ่ายหญิงไม่ต้องการ โดยในตอนแรกแรงงานหญิงแสดงออกว่าไม่ต้องการทำตามที่สามีขอ แรงงานหญิงพบว่าสามีไม่พอใจ ซึ่งปฏิกิริยาของสามีมักทำให้แรงงานหญิงต้องยอมทำตามความต้องการของสามีเสมอ โดยไม่กล้าต่อรองใดๆทั้งสิ้น เนื่องจากเธอรู้สึกว่าการทะเลาะกันเรื่องเพศแล้วคนอื่นได้ยืนนั้นทำให้อายเพื่อนบ้าน

“เขาจะเอาแล้วเราไม่ยอม ที่ทะเลาะกันเพื่อนบ้านได้ยืนเราก็อาย สุดท้ายก็ยอมแต่รู้สึกเกลียดเขา” (มล)

กรณีมล สามีของมลมักกลับบ้านมากินเหล้าเมาอย่างหนักและต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเธอ ขณะที่มลเมื่อเห็นสามีในสภาพเมามาัย ทั้งเหม็น ไม่มีมีควารู้สึกทางเพศเลย และบอกปฏิเสธ ทำให้เขาโมโหมากเริ่มด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย “มึงมันเป็นกระหรี กูอยากได้ มึงไม่ให้เพราะมึงมีตัวใหม่” เมื่อสามีอาละวาด ตะโกนด่าเธออับอายมาก รู้สึกว่าหากไม่ยอมสามีก็จะไม่เลิกด่าเธอ ชาวบ้านก็ได้ยินจึงต้องยอมมีเพศสัมพันธ์ ยอมใช้ทำทางร่วมเพศตามที่สามีต้องการ ความรู้สึกไม่ต่างอะไรจากการถูกข่มขืน

“เขาจะเอาแล้วเราไม่ยอม ที่ทะเลาะกันเพื่อนบ้านได้ยืนเราก็อาย สุดท้ายก็ยอมแต่รู้สึกเกลียดเขา” (มล)

ข. กลัวเขาจะไปมีข้างนอก

ในเหตุการณ์ปกติเมื่อสามีไม่เมาและไม่ได้มีท่าทีใช้กำลังบังคับขืนใจ หากสามีต้องการมีเพศสัมพันธ์แรงงานหญิงข้ามชาติจะไม่เคยปฏิเสธ มักจะยอมตามใจสามีเสมอ เนื่องจากกลัวว่าหากเธอไม่ยอมทำตามความต้องการของสามีสามีจะไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น ความกังวลใจของแรงงานหญิงทำให้เธอคิดคาดการณ์ไปถึงว่าหากสามีไปมีผู้หญิงอื่นแล้วทอดทิ้งเธอไป เธอก็ไม่สามารถทนรับสภาพนั้นได้ดังนั้นเธอจึงยอมมีเพศสัมพันธ์ตามที่สามีขอ

“เขาต้องการเมื่อไรเราก็ต้องให้ กลัวเขาจะไปมีข้างนอก” (มล)

3.2 ไม่ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรง

กรณีที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงแต่พวกเธอกลับแสดงท่าทีไม่ยินยอมที่จะถูกระทำรุนแรงอยู่ฝ่ายเดียวนั้น มีการตอบโต้กลับด้วยวิธีการต่างๆ เมื่อแรงงานหญิงถูกทำร้ายร่างกายแล้วผู้เนื่องจากมองว่าตัวเองไม่ได้ทำผิดทรมานไม่ได้ที่สามีจะทุบตีจึงสู้กลับไปหากถูกค่าว่าอย่างรุนแรงนั้นแรงงานหญิงจะค่าว่าสามีกลับไปเพื่อหวังว่าจะห้ามปรามให้สามีหยุดค่าหยาบคาย

3.2.1 ไม่ยอมเมื่อถูกทุบตีทำร้ายร่างกาย

ก. เรทนไม่ได้ก็สู้กลับไป

ความคิดและความรู้สึกที่นำให้ผู้หญิงซึ่งถูกทุบตีทำร้ายร่างกายไม่ยอมและกล้าที่จะตอบโต้การกระทำของสามีนั้นเกิดจากความรู้สึกโกรธเคืองเนื่องจากมองว่าสามีเป็นฝ่ายทำไม่ดี ตนเองไม่ได้ทำสิ่งใดผิดแต่กลับถูกทำร้าย แรงงานหญิงทั้งเจ็บตัวและแค้นใจจนไม่อยากจะยอมทนนิ่งเฉยให้สามีตบตีอยู่ฝ่ายเดียว แม้รู้ดีว่าจะสู้แรงสามีไม่ได้ แต่ก็คิดว่าสู้ได้แค่ไหนก็แค่นั้นจึงต่อสู้กลับไปที่ทำได้แรงกำลังของตนจะทำได้

“ตอนถูกสามีทำร้าย โกรธนะเราคิดว่าตัวเองไม่ได้ทำผิดอะไร แฟนก็ทำผิดมาด้วย มาตีเราด้วย เรทนไม่ได้ก็สู้กลับไป” (มล)

กรณีมล มลและสามีมักมีปากเสียงกันเป็นประจำเรื่องที่สามีนำเงินไปเล่นการพนัน เมื่อเงินหมดสามีมักจะมาอวดอวดต้องการเงินจากเธอไปเล่นอีก ซึ่งมลจะว่ากล่าวถึงสิ่งที่สามีทำว่าไม่ถูกต้อง ไม่ควรทำ ทำให้สามีไม่พอใจจนทำร้ายเธอ เขาเตะเธอล้มลงจากนั้นเข้ามาตบตี เมื่อสามีทำให้เธอเจ็บตัวความรู้สึกโมโหสามีที่ทำให้เธอเจ็บนำให้มลทุบตีสามีกลับบ้าง มลรู้สึกอยากสู้เพื่อป้องกันตัวเองและต้องการให้เขาเจ็บบ้าง แต่ก็ทำอะไรสามีไม่ได้มากเนื่องจากสู้แรงของผู้ชายไม่ได้ เมื่อสามีเห็นว่าเธอไม่ยอมและสู้เขา ทำให้เขาไม่พอใจทำแรงมากยิ่งขึ้น

เวลาเขาเตะ เราเจ็บตัว เราก็อยากสู้เหมือนกัน สู้บ้าง แต่สู้แรงเขาไม่ได้ เขาตบ3ที เราสู้ได้ทีนี้

3.2.2 ไม่ยอมเมื่อถูกค่าว่า

ก. เวลาเขาค่า เราก็ด่าตอบ

แรงงานหญิงข้ามชาติไม่พอใจเมื่อสามีเมา อวดอวดค่าคนในครอบครัวอย่างหยาบคายโมโหว่าทำไมต้องค่าค่าพวกนี้ทั้งที่คนในบ้านไม่ได้ทำผิด จึงต้องการตอบโต้การกระทำของสามีให้สามีหยุดค่าโดยการต่อว่ากลับไปที่หวังว่าจะห้ามปรามให้สามีเงียบลงได้

เวลาเขาค่า เราก็ค่าตอบ “ให้กินเหล้าได้วันละ 20 บาทแล้วพอ มึงไม่ต้องค่าคนอื่น” (นา)

กรณีนี้ นาล่าว่า สามีคนปัจจุบันของเธอนิยชอบดื่มเหล้า เวลาเธอก็มักชอบตะโกนด่าว่าคนในครอบครัวโดยไม่มีเหตุผล เมื่อหลานๆ ที่อาศัยอยู่ในบ้านส่งเสียงดังก็จะตะโกนด่า “อีเหี้ย สัตว์ ควย” ซึ่งน่าจะรู้สึกล่าว่าสามีไม่น่าจะค่าคนในบ้านด้วยคำพูดหยาบคายเช่นนี้ เธอไม่พอใจและตอบโต้สามีทันทีให้หยุดค่า นาล่ารู้ดีว่าหากสามีเมาอาละวาด เขาจะตะโกนค่าอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะไม่เคยฟังค่าของหรือตบตีเธอ เธอจึงกล่าว่าที่จะห้ามปราบเขา ไม่กล้าที่จะใช้ค่าพูดต่อว่าสามีของเธอ

3.2.3 ไม่ยอมทำตามความต้องการของสามีเรื่องเพศสัมพันธ์

ในงานวิจัยนี้พบว่าไม่มีแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์คนใดที่ไม่ยอมทำตามความต้องการของสามีเรื่องเพศสัมพันธ์ได้สำเร็จ โดยพบว่าในเบื้องต้นแม้แรงงานหญิงจะต้องการปฏิเสธ แสดงค่าที่บ่ายเบียงแต่เมื่อสามีแสดงอาการไม่พอใจ เริ่มใช้ค่าบังคับค่า ทอ ทำให้แรงงานหญิงต้องเปลี่ยนใจยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย

3.3 ทั้งยอมและไม่ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรง

เนื่องจากแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ทั้ง 7 คนในงานวิจัยครั้งนี้ถูกระทำรุนแรงในลักษณะที่แตกต่างกันทั้ง ทางร่างกาย ทางจิตใจและทางเพศสัมพันธ์ โดยที่บางคนอาจถูกระทำเพียงลักษณะเดียว ขณะที่บางคนอาจถูกระทำรุนแรงครบทั้ง 3 ลักษณะยิ่งไปกว่านั้นยังมีรูปแบบความรุนแรงที่หลากหลาย ทำให้เราสามารถเข้าใจได้ว่าเมื่อแรงงานหญิงเหล่านั้นถูกระทำรุนแรงจากคนในครอบครัวเหตุใดบางเรื่องยอมบางเรื่องไม่ยอมเช่นกรณีของมลซึ่งถูกระทำรุนแรงจากสามีทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจและทางเพศ การจัดการกับความรุนแรงของเธออยู่บนพื้นฐานของความคิด ความรู้สึกต่างๆที่เกิดขึ้นเมื่อถูกระทำ อีกทั้งความเชื่อที่ครอบงำการตัดสินใจของผู้หญิง หากถูกตบตีเธอรู้สึกโกรธและพร้อมจะต่อสู้กลับไป กล่าว่าที่จะเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้กับเพื่อนบ้างได้รับรู้ แต่ถ้าเธอสามีบังคับมีเพศสัมพันธ์เธอรู้สึกโกรธแต่ต้องจำยอม ไม่กล้าขัดขืน เพราะอับอายหากเพื่อนบ้านจะได้ยินเธอและสามีทะเลาะกันเรื่องเพศ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาอำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์พบว่าประสบการณ์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์มีความสัมพันธ์กับระบบทุนนิยมและชายเป็นใหญ่ โดยอำนาจของระบบดังกล่าวเข้ามากระทำกับ โครงสร้างชีวิตแรงงานหญิงในทุกด้านทำให้ถูกกดขี่และเผชิญกับความรุนแรงในครอบครัวหลากหลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยจะได้สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในประเด็นหลักๆดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้สรุปคำตอบที่ได้จากผลการศึกษา จากคำถามการวิจัยว่า ประสบการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร ทำไมแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวดังนี้

1. ประสบการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

แรงงานหญิงข้ามชาติทั้ง 7 ราย ต่างเผชิญกับการถูกกระทำรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว ผู้กระทำรุนแรงต่อแรงงานหญิงนั้นมีทั้งสมาชิกที่มีความเกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรงเป็นคนในครอบครัวเดิมของแรงงานหญิงมี พ่อ แม่ พี่น้อง หลาน และยังมีสมาชิกในครอบครัวของสามีอีกด้วยได้แก่ สามี พ่อแม่สามี พี่น้องสามี โดยที่ผู้กระทำหลักต่อแรงงานที่แต่งงานแล้วคือ สามี ขณะที่แรงงานหญิง 1 รายที่ยังไม่ได้แต่งงานนั้นผู้กระทำหลักคือ แม่

ความรุนแรงในครอบครัวสร้างความเจ็บปวดทุกข์ทนต่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์เป็นอย่างมาก แต่ละคนนั้นถูกกระทำมาต่อเนื่องยาวนานทั้งนี้แตกต่างกันไปตามระดับความรุนแรงและความหลากหลายของรูปแบบ เช่น การถูกสามีบ่นว่าเรื่องการดูแลบ้านย่อมมีระดับความรุนแรงต่างจากการถูกตบตีทำร้ายร่างกายอย่างหนักและการถูกสามีข่มขืน ซึ่งในงานวิจัยนี้ก็

พบว่าแรงงานหญิงข้ามชาติบางคนถูกระทำรุนแรงเป็นประจำ ระดับความรุนแรงสูงอีกทั้งยังถูกระทำซ้ำซ้อนหลายลักษณะมากรูปแบบ

โดยความรุนแรงที่เกิดกับแรงงานหญิงนั้นมีลักษณะของการใช้กำลัง บีบบังคับ คุกคาม ละเมิดสิทธิต่อร่างกาย จิตใจ เพศสัมพันธ์และการเจริญพันธุ์ โดยรูปแบบที่พบมีดังนี้คือ รูปแบบความรุนแรงทางร่างกายที่แรงงานหญิงถูกระทำได้แก่ ตบ ตี เตะ ต่อย ใช้สิ่งของขว้างปาใส่ ใช้อาวุธข่มขู่ทำร้ายร่างกาย เอมิคม่าจีคือ รูปแบบความรุนแรงทางจิตใจพบว่าแรงงานหญิงถูกรีดไถเงินทอดทิ้งให้มีชีวิตต้ออยาก ทำลายข้าวของภายในบ้านเช่น ตู้โต๊ะ ทุบพัดลม ตีจานชามแตก ถูกบังคับให้แต่งงานถูกบังคับให้เลิกกับคนรัก ห้ามไม่ให้ซื้อของ ไม่ดูแลเมื่อเจ็บป่วย ถูกค้าด้วยคำหยาบคาย ประณาม เหยียดหยามคำพูดที่ทำร้ายจิตใจอย่างรุนแรง เช่น “เป็นกระหรี” “อยากมีตัวใหม่” ไม่ให้ความเคารพ ถูกห้ามไม่ให้ไปทำงาน คอยตามหึ่งหวง รูปแบบความรุนแรงทางเพศและการเจริญพันธุ์ได้แก่ถูกบังคับมีเพศสัมพันธ์และใช้ท่าทางร่วมเพศที่ไม่ต้องการ ห้ามไม่ให้ใช้วิธีคุมกำเนิดต่างๆ ทั้งถุงยางอนามัย การกินยาคุม และห้ามไม่ให้มีลูก

เมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงต่างๆจากคนในครอบครัวนั้นพบว่าแรงงานหญิงเหล่านี้จัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตนเองใน 2 ลักษณะคือ 1. การยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรงและ 2.การไม่ยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรง โดยการยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำรุนแรงนั้นแรงงานหญิงข้ามชาติจะมีลักษณะสยบยอมต่อการกระทำต่างๆแสดงออกในหลายรูปแบบ ได้แก่ ยอม ไม่ตอบโต้ ไม่ขัดขืน ขณะที่หากแรงงานหญิงไม่ยอมรับจะมีลักษณะของการแข็งขืนและไม่ยอมทนนิ่งเฉยต่ออำนาจที่กระทำต่อตนเอง เช่น การสู้กลับ ตะโกนคำตอบโต้กลับไป ซึ่งเมื่อถูกระทำรุนแรงนั้นพบว่าแรงงานหญิงข้ามชาติในงานวิจัยนี้มักยอมรับสภาพการเป็นผู้ถูกระทำโดยแรงงานหญิงเหล่านี้เห็นถึงความเหนือกว่าของผู้กระทำขณะเดียวกันก็รับรู้ถึงตัวตนของเธอที่ด้อยกว่า

2. แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวมีสาเหตุหลักจาก

2.1 ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ต่างๆที่อยู่ในตัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์เป็นเหตุให้ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว

ความคิดความเชื่อซึ่งเป็นอุดมการณ์ต่างๆที่ผู้หญิงถูกขัดเกลามาจากครอบครัวและสังคม อุดมการณ์เหล่านั้นล้วนดำรงอยู่ในตัวของแรงงานหญิงครบทั้งในระดับความคิดและการกระทำ ทำให้ผู้หญิงเชื่อและต้องการเป็นให้ได้ตามสิ่งที่ได้รับการสั่งสอนโดยไม่เคยรู้สึกว่สิ่งที่ตนเองพยายามรับเข้ามาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตเหล่านั้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่กดขี่ เอา

รัดเอาเปรียบทำให้เธอมีสถานะความเป็นรองคนอื่นในครอบครัว ขณะเดียวกันสมาชิกในครอบครัวก็อาศัยความได้เปรียบ ความมีอภิสิทธิ์ที่ตนเองมีเป็นช่องทางในการใช้อำนาจต่อแรงงานหญิงข้ามชาติจึงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว เช่น อุ้มการณ์ลูกสาวเลี้ยงดูพ่อแม่ ได้แก่ ผู้หญิงจากเมียนมาร์ ต้องแบกรับความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่เลี้ยงดูให้พ่อแม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถ้ายังไม่แต่งงานจะต้องทำเลี้ยงพ่อแม่ก่อน ได้เงินมาเด็กพม่าต้องให้แม่เก็บไว้ทั้งหมด อุ้มการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นหญิง เช่น การขัดเกลาเรื่องผู้หญิงต้องรักษาวลสงวนตัว การคบหากับเพื่อนต่างเพศต้องมีกิริยามารยาทและการแต่งกายที่สะท้อนความเป็นผู้หญิง ผู้หญิงมีหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอน ผู้หญิงถูกมองว่ามีความอ่อนด้อยไร้เดียงสาในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ ความเชื่อว่าผู้ชายนั้นมีความคิดและการตัดสินใจที่ดีกว่าผู้หญิง อุ้มการณ์เรื่องงานบ้าน เช่น งานบ้านต่างๆล้วนเป็นหน้าที่ของผู้หญิง เป็นผู้หญิงต้องทำงานบ้านดูแลบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย อุ้มการณ์ความเป็นเมีย ได้แก่ เมื่อแต่งงานมีผัวแล้วก็ต้องอดทนภรรยาทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการทางเพศให้แก่สามีดังนั้นถ้าสามีต้องการคนเป็นเมียต้องยอมต้องเคารพเชื่อฟังสามี ปฏิบัติต่อสามีด้วยความนอบน้อม อุ้มการณ์เกี่ยวกับอคติชาติพันธุ์ ได้แก่ ความคิดว่าไม่ใช่คนไทยแต่เป็นคนเชื้อชาติอื่นจึงควรอยู่แบบเงียบๆ เชื่อว่าการแต่งงานกับคนเชื้อชาติเดียวกันย่อมดีกว่าคนละเชื้อชาติ อุ้มการณ์กรรมเก่าในศาสนาพุทธ เพราะเวรกรรมเก่าที่ทำให้ชีวิตของเธอต้องพบเจอกับความโหดร้าย อุ้มการณ์ความรักเพราะความรักจึงเลือกแต่งงานกันและเพราะยังมีความรักให้แก่สามีจึงทิ้งเขาไม่ได้ อุ้มการณ์ความเป็นครอบครัว ได้แก่ ความคิดของแรงงานหญิงที่ว่ากลัวลูกอายุ กลัวลูกขาดพ่อกลัวลูกมองว่าเป็นคนไม่ดีทิ้งแฟนบ้านเราไม่มีใครเลิกกับตัว

2.2 แรงงานหญิงไม่มีอิสระ/ขาดอำนาจการตัดสินใจเรื่องต่างๆในชีวิต

ของตน

ชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์นั้นเป็นชีวิตที่ขาดอิสระขาดอำนาจการตัดสินใจในชีวิตของตนเอง ชีวิตของพวกเขาต้องอยู่ภายใต้การตัดสินใจของบุคคลอื่นในครอบครัวไปเสียแทบทุกเรื่อง ทั้งเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เรื่องเงินทองซึ่งไม่มีอิสระในการใช้จ่ายเงิน เงินทองที่ได้จากน้ำพักน้ำแรงของตนก็เชื่อว่าจะใช้จะซื้อข้าวของเครื่องใช้ของกินได้ตามใจชอบ ต้องไปแบกรับหนี้สินหรือไปกู้เงินให้ญาติพี่น้องโดยที่ตนเองเลือกไม่ได้ เพศสัมพันธ์มีสถานะเป็นรองเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่มีอำนาจต่อเรื่องเพศสัมพันธ์ใดๆกับสามีเลยไม่สามารถปฏิเสธเมื่อตนเองไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์/ใช้ทำทางร่วมเพศไม่ยอมให้ใกล้ชิดคนอื่น แสดงความหึงหวง การเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงที่ไม่เป็นอิสระแต่กลับถูกจัดการโดยสามีและแม่ ผลจากการไม่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องต่างๆในชีวิตของตนเอง ทำให้มีชีวิตที่ตกเป็นรองอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลอื่นในครอบครัว

2.3 ค่าจ้างจากการทำงานไม่พอกินพอใช้/รายได้ไม่สม่ำเสมอแต่มีภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

แรงงานหญิงข้ามชาติทุกคนมีงานทำมีรายได้เป็นของตนเองแต่ก็มีค่าจ้างจากการทำงานเฉลี่ยเพียงวันละสองร้อยถึงสามร้อยบาทต่อวันซึ่งนับว่าน้อยเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตที่ประเทศไทยที่แต่ละเดือนต้องจ่ายค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่ากินแต่ละวัน ค่าเรียนของลูก ส่งเงินเป็นค่าเลี้ยงดูลูกและพ่อแม่ที่ประเทศเมียนมาร์ บางคนยังมีหนี้ค่านายหน้า หนี้ที่กู้เงินให้พ่อแม่ ทำให้ค่าจ้างจากการทำงานนั้นไม่พอกินพอใช้ แรงงานหญิงส่วนมากในงานวิจัยนี้จึงพยายามทำงานให้มากขึ้น ทำงานที่เช่น ทำที่ตลาดปลาและ โรงงานปลาหรือที่บ้านนายจ้าง ทำงานก่อสร้างในวันธรรมดาเมื่อถึงวันเสาร์อาทิตย์ที่ไม่ต้องทำก่อสร้างก็จะหยุดพัก นอกจากนี้แรงงานหญิงที่ทำงานรับจ้างรายวันจะได้ค่าจ้างก็ต่อเมื่อออกไปทำงานบางที่เจ็บป่วยจนไม่สามารถไปทำงานได้ก็จะได้ไม่ได้เงินช่วงนั้นรายได้ลดลงจากเดิมจนไม่พอใช้จ่าย จากปัญหารายได้ไม่พอใช้และรายได้ไม่สม่ำเสมอส่งผลให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์จำเป็นต้องพึ่งพาเงินทองจากคนในครอบครัวโดยเฉพาะสามีเป็นเหตุให้สามีค่าว่าเป็นภาระ หากสามีหนึ่งคนหาไม่หือยั้งความช่วยเหลือแรงงานหญิงต้องอยู่อย่างอดอยาก

2.4 งานของแรงงานหญิงข้ามชาติไร้ทักษะไม่มีความมั่นคง

การทำงานของแรงงานหญิงข้ามชาติซึ่งรับจ้างรายวันอยู่ในโรงงานปลาตลาดปลา ทำความสะอาดบ้านนายจ้าง สอนกล้วยไม้ ร้านขายของ ลักษณะเป็นงานไร้ทักษะ ขาดการคิดวิเคราะห์ เน้นการใช้กำลังร่างกายในการทำงาน แต่ละวันจะทำหน้าที่เดิมๆเป็นเวลาหลายเดือนหลายปี เช่นที่ตลาดปลาทำหน้าที่แยกปลาซังปลาหมึก ที่สวนกล้วยไม้จะเป็นคนรดน้ำต้นไม้ ผูกเชือกตัดลวดสำหรับปลูกต้นกล้วยไม้ แรงงานเหล่านี้สามารถทำได้เพียงหน้าที่ที่ตนเองทำอยู่ทุกวันไม่สามารถหมุนเวียนไปทำหน้าที่อื่นได้ส่งผลต่อความรู้สึกเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตน ลักษณะของงานที่ไร้ทักษะส่งผลให้แรงงานหญิงได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานไม่สูง นอกจากนี้แรงงานหญิงยังไม่มี ความมั่นคงในการทำงานเนื่องจากแรงงานหญิงจะถูกเลิกจ้างเมื่อใดก็ได้ขึ้นอยู่กับนายจ้างกำหนด เช่น กรณีปลาและหมึกจับได้น้อย หรือสวนกล้วยไม้ไม่มีงาน หากตกงานส่งผลให้ขาดรายได้ช่วงเวลานั้นแรงงานหญิงต้องพึ่งพิงบุคคลในครอบครัว

2.5 จากกรณีชาติพันธุ์ที่แตกต่างความเป็นชาติพันธุ์อื่น

กรณีชาติพันธุ์ที่แตกต่างระหว่างแรงงานหญิงกับคู่รักส่งผลให้พ่อแม่เกิดความรู้สึกไม่พอใจ การมองว่าชาติพันธุ์ของผู้อื่นไม่ดี ชอบดูถูก ล้อเลียนและไม่น่าไว้ใจ ความมี

อคติต่อชาติพันธุ์อื่นที่แตกต่างจากตนเองเป็นเหตุให้แรงงานหญิงถูกกีดกัน ถูกบังคับให้เลิกกับคนรัก นอกจากนั้นแล้วสถานะความเป็นคนข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่เข้ามาเป็นแรงงานข้ามชาติอยู่ในประเทศไทย แรงงานต้องมีค่านายหน้า ค่าทำบัตรแรงงาน พาสปอร์ต ทำให้ครอบครัวของแรงงานทั้งตัวแรงงานหญิง สามิ ญาติพี่น้องที่เข้ามายังไทยมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ตามมา ค่าใช้จ่ายนี้สูงถึงหมื่นบาทต่อคน ทำให้พวกเขาต้องพึ่งพาเงินทองจากคนในครอบครัวหรือต้องเป็นฝ่ายช่วยเหลือเงินให้แก่พี่น้อง สำหรับสถานะการเข้าเมืองการเป็นแรงงานข้ามชาติที่ยังไม่มีบัตรต่างๆที่จะสามารถยืนยันการอยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องสร้างความกังวลความหวาดกลัวหากถูกจับก็อาจมีค่าใช้จ่ายที่ต้องดำเนินคดี หหมดโอกาสที่จะได้ทำงานหาเงินอย่างที่ตั้งใจ เพราะอาจถูกส่งตัวกลับ ดังนั้นสาเหตุเรื่องชาติพันธุ์ทั้งความมีอคติต่อชาติพันธุ์อื่นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากสถานะความเป็นคนข้ามชาติและสถานะการเข้าเมืองที่ไม่ถูกต้องเป็นเหตุทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรงหลากหลายรูปแบบ

2.6 พฤติกรรม นิสัยส่วนตัวของสามิที่เป็นสาเหตุ

พบว่าพฤติกรรมของสามิมิมีส่วนทำให้แรงงานหญิงถูกกระทำรุนแรง ซึ่งความชอบ ความพึงพอใจที่สามิมิของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์แสดงออกเหล่านี้สะท้อนลักษณะซึ่งให้อ่านอาจชายเป็นใหญ่ให้ความอิสระในการแสวงหาความสุขส่วนตัว เช่น ชอบดื่มเหล้า เล่นการพนัน กินใช้เพียงคนเดียว เทียบเท่ากับเพื่อนฝูงใช้จ่ายอย่างสุร่ยสุร่ายและคิดผู้หญิงขณะเดียวกันก็ไม่เคยสนใจว่าพฤติกรรมต่างๆจะสร้างความกดดันและเอาเปรียบภรรยาแรงงานหญิงข้ามชาติรู้สึกว่ามีไม่เคยได้แสดงความเห็นออกเห็นใจจากสามิมิของตนและถูกทอดทิ้งให้มีชีวิตดอยยาก

5.2 อภิปราย

1. ผลการศึกษาการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ครั้งนี้แตกต่างไปจากแนวคิดอื่นที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมซึ่งประกอบด้วย 1. แนวคิดการแพทย์ที่ได้อธิบายว่าผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวเพราะบุคคลในครอบครัวมีความเจ็บป่วยหรือสูญเสียสมดุลของร่างกาย ภาวะสุขภาพที่ไม่ดีและมีการบาดเจ็บต่างๆ เป็นเหตุให้ทำอันตรายต่อผู้หญิง 2. แนวคิดจิตวิทยาซึ่งอธิบายว่าสภาพความบกพร่องและความผิดปกติทั้งการมีสภาพจิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ การสัมผัสกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว รวมถึงการเรียนรู้ทางสังคมที่ผิดไปจากคนปกติเป็นสาเหตุให้ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว 3. แนวคิดนิเวศวิทยาอธิบายถึงสาเหตุความรุนแรงในครอบครัวว่า มาจากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยด้านตัวบุคคล

และปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวบุคคลส่งผลร่วมกันทำให้เกิดเป็นความรุนแรงซึ่งทั้ง 3 แนวคิดหลักข้างต้นนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องราวต่างๆในชีวิตของผู้หญิงไม่ได้กล่าวถึงสาเหตุการที่แรงงานหญิงถูกระทำรุนแรงในครอบครัวว่ามาจากอำนาจของระบบทุนนิยมและชายเป็นใหญ่ที่กดขี่ชีวิตผู้หญิงทุกโครงสร้างทำให้มีสภาพที่ด้อยอำนาจ จนทำให้สมาชิกในครอบครัวแสดงอำนาจเหนือผู้หญิงผ่านการกระทำรุนแรงในรูปแบบต่างๆทั้งทางกาย ทางจิตใจ ทางเพศสัมพันธ์และการเจริญพันธุ์

2. ผู้หญิงแต่ละคนมีตัวตนที่อ่อนด้อยอย่างมากจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกใช้อำนาจกดขี่ในทุกๆ โครงสร้างชีวิตเห็นได้ว่าชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์นั้นถูกใช้อำนาจกระทำรอบด้านทั้งการทำงานนอกบ้าน งานบ้าน ถูกครอบงำจากความคิดอุดมการณ์ต่างๆ เฝือกับความมีอคติ แรงงานหญิงเหล่านี้ต้องพบกับแรงกดดันรอบด้าน ผู้หญิงไม่สามารถเอาชีวิตรอดจากสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นได้หากปราศจากความช่วยเหลือ

3. อุดมการณ์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ต้องเฝือกับการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว ไม่ว่าผู้หญิงจะขยับตัวทำอะไรคิดอะไรก็จะกระทบกับอุดมการณ์ต่างรอบตัวอยู่ตลอดเวลา อุดมการณ์ที่สะท้อนชายเป็นใหญ่เหล่านี้ไม่ได้แยกจากกันอย่างสิ้นเชิง การถูกครอบงำจากอุดมการณ์หนึ่งอาจนำไปสู่ผู้หญิงต้องอยู่ภายใต้อุดมการณ์อื่นๆอีกในลักษณะต่อเนื่องกันไป ต่างสลับกันสับเปลี่ยนกันทำหน้าที่ บางช่วงเวลาอุดมการณ์หนึ่งอาจโดดเด่นเข้มแข็งขณะที่อีกอุดมการณ์ทำงานได้ไม่เต็มที่นัก ผู้หญิงรอดพ้นจากอุดมการณ์ใดผู้หญิงก็จะเป็นอิสระมากขึ้น แต่เมื่อใดก็ตามที่อุดมการณ์เหล่านี้ทำงานพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันก็จะยิ่งกดขี่ชีวิตแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์มากยิ่งขึ้น

4. เงื่อนไขต่างๆที่กดดันให้ผู้หญิงเหล่านี้ต้องเดินทางข้ามพรมแดนเข้ามาอาศัย ทำงานหาเงิน ทั้งความลำบากยากจน ทำมาหากินไม่ได้ถึงจะมีแรงทำแต่ก็ไม่มีการให้ค่า คิดความความเชื่อที่ต้องติดตามสามีเพื่ออยู่ด้วยกัน ไม่ได้มีใครอยากมาทุกคนล้วนต้องการอยู่อย่างมีกินมีใช้ มีความสุขกับครอบครัวในแผ่นดินเกิดของตนเอง

5. ปัญหาการถูกระทำรุนแรงในครอบครัวที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์กำลังเผชิญอยู่นั้นไม่ได้รับความสนใจจากสังคมไทย อันเนื่องมาจากความคิดความเชื่อที่มีต่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัว จากการมองว่าความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องธรรมดาของคนที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน แรงงานหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงก็ไม่เคยต้องการเปิดเผยให้สังคมภายนอกรับรู้

6. ความยากลำบากในการวิจัยครั้งนี้คือ แรงงานหญิงข้ามชาติที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นมักไม่ต้องการเปิดเผยเรื่องราวของตนเองให้คนอื่นได้รับรู้ เนื่องจากมองว่าเป็นเรื่องในครอบครัวอีกทั้งการที่ถูกทุบตีทำร้ายสารพัดรูปแบบนั้นเป็นเรื่องน่าอับอาย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่สังคมจะรู้ว่าแรงงานหญิงข้ามชาติคนใดกำลังถูกระทำรุนแรงในครอบครัว ช่องทางที่ผู้วิจัยสามารถ

เข้าถึงตัวของแรงงานหญิงเหล่านี้ก็เนื่องจากการแนะนำของเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนในพื้นที่ซึ่งเป็นบุคคลแรงงานหญิงจึงมีความไว้วางใจเชื่อใจเป็นบุคคลที่รับรู้เรื่องราวการถูกระทำรุนแรงในครอบครัวอย่างคร่าวๆแต่เมื่อถึงเวลาพูดคุยถึงชีวิตที่ถูกกระทำรุนแรงจากคนในครอบครัวแรงงานหญิงเหล่านี้พร้อมจะถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นความทุกข์ความเจ็บปวดของตนเองอย่างเปิดเผย ดังนั้นความคิดความเชื่อของคนในสังคมที่มองว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่เคยสร้างโอกาสให้พวกเขาได้บอกเล่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ปิดกั้นโอกาสในการให้ความช่วยเหลือแรงงานหญิง

7. นโยบายที่เกี่ยวข้องการช่วยเหลือ การแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจากรัฐไม่เคยนับรวมแรงงานหญิงข้ามชาติเลยแม้แต่น้อย ในประเทศไทยมีการรณรงค์ยุติความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี แต่นโยบายนี้ก็ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงกลุ่มของแรงงานหญิงข้ามชาติที่ถูกกระทำรุนแรง เนื่องจากไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้หญิงกลุ่มนี้เพราะความเป็นคนชาติอื่น ไม่ใช่คนไทย ทั้งที่ผู้หญิงกลุ่มนี้ถูกกดขี่อย่างซ้ำซ้อนมีความทุกข์ทรมานไม่ต่างจากผู้หญิงกลุ่มอื่น

8. จากประสบการณ์ที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของตนเองให้ผู้วิจัยรับรู้นั้นทำให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนในพื้นที่ซึ่งเคยให้ความช่วยเหลือแรงงานหญิงในด้านต่างๆเช่น อบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย การคุมกำเนิด การทำบัตรแรงงาน ช่วยเหลือเมื่อแรงงานถูกละเมิดสิทธิจากคนในชุมชนแต่ กลับไม่ปรากฏการให้ความช่วยเหลือเมื่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวหลากหลายรูปแบบ การที่ความช่วยเหลือเข้าไปไม่ถึงทั้งจากเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนในพื้นที่และจากคนในชุมชนทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติต้องเผชิญกับความโหดร้ายจากการถูกคนในครอบครัวกระทำรุนแรงอย่างโดดเดี่ยว

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะงานวิจัย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าอำนาจหญิงชายภายใต้ระบบทุนนิยมและชายเป็นใหญ่ นั้นสัมพันธ์กับการที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว เมื่อพิจารณาโครงสร้างต่างๆในชีวิตผู้หญิงพบว่า ทุนนิยมและชายเป็นใหญ่ทำให้ผู้หญิงมีสถานะเป็นรอง ถูกกดขี่ผ่านการถูกระทำรุนแรงในลักษณะต่างๆทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศสัมพันธ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1.1 สังคมควรให้ความสนใจกับปัญหาที่แรงงานหญิงข้ามชาติถูกระทำรุนแรงในครอบครัว เห็นว่าปัญหาที่แรงงานหญิงข้ามชาติถูกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นเกิดขึ้นจริง สำคัญไม่น้อยไปกว่าผู้หญิงกลุ่มอื่นๆควรรับฟังเสียงของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวให้มากขึ้นเพื่อความเข้าใจว่าความทุกข์และความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นกับแรงงานหญิงข้ามชาติ

1.2 ขจัดอคติการตีความความคิดความเชื่อที่คอยเอารัดเอาเปรียบและครอบงำแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ เพื่อให้ผู้หญิงมีอิสระและมีอำนาจทางความคิด การกระทำและการตัดสินใจในชีวิตของตนเอง เพื่อลดแรงกดดันและเงื่อนงำอันเป็นสาเหตุของการถูกระทำรุนแรง

1.3 ส่งเสริมแนวคิดและสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวเคารพในความเสมอภาคระหว่างกัน ไม่ให้สมาชิกคนใดใช้อำนาจและความได้เปรียบกดขี่ผู้หญิง เพื่อให้ตระหนักว่าการกระทำรุนแรงต่อสมาชิกในครอบครัวนั้นคือการละเมิดสิทธิ

1.4 รัฐควรช่วยส่งเสริมตัวตนของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ มีทักษะการทำงานที่หลากหลายพร้อมที่จะหมุนเวียน ให้ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพ

1.5 สังคมโดยรวมรวมถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ช่วยเหลือแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวควรให้ความสำคัญกับรายละเอียดในชีวิตของผู้หญิงว่าแรงงานหญิงข้ามชาติแต่ละคนนั้นมีเงื่อนงำและข้อจำกัดในชีวิตอย่างไร เพื่อวางแผนในการป้องกันและให้การช่วยเหลือแรงงานหญิงข้ามชาติได้ตรงประเด็นและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ทำในแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นเช่น ในกลุ่มของ แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ในอุตสาหกรรมประมง เกษตรกรรม และการบริการ เพื่อให้เห็นถึงสาเหตุและเงื่อนงำที่กดดันผู้หญิงที่แตกต่างกันไป ในแรงงานข้ามชาติหญิงแต่ละกลุ่ม

2.2 เพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยให้มากขึ้น เพื่อให้เห็นถึงประสบการณ์และสาเหตุการถูกระทำรุนแรงในครอบครัวที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

อำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์
GENDER RELATIONS AND DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN WORKERS
FROM MYANMAR

ชญาดา สัจจวีรวรรณ 5236846 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : นาถฤดี เด่นดวง, M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES), สุพจน์ เด่นดวง, Ph.D. (HEALTH SOCIOLOGY), มัลลิกา มัติโก, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

1. ความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่พบในแรงงานหญิงเมียนมาร์ในประเทศไทย คือ ผู้หญิงกลุ่มนี้กำลังเผชิญปัญหาการถูกระทำรุนแรงในหลายมิติทั้งมิติของการทำงาน ความรุนแรงจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน/องค์กรรัฐ มิติของชุมชนและมิติครอบครัว ซึ่งมีมิติที่แรงงานหญิงถูกระทำรุนแรงมากที่สุดคือมิติครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 68.4 โดยถูกระทำรุนแรงอย่างน้อย 1 รูปแบบในรอบระยะเวลา 1 ปี (นาถฤดี เด่นดวงและสุพจน์ เด่นดวง, 2555:59)

ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดกับแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ มีลักษณะและรูปแบบของการถูกระทำที่หลากหลาย ทั้งการถูกระทำรุนแรงทางกายซึ่งส่งผลให้เกิดความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานต่อร่างกาย ได้แก่ การทุบตี ตะคอก การถูกระทำรุนแรงทางจิตใจและอารมณ์ เป็นการบีบบังคับ จงใจสร้างความเจ็บปวดทางอารมณ์ ความรู้สึก การถูกระทำรุนแรงทางเพศสัมพันธ์ อันได้แก่ การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจ บังคับให้แต่งงาน บังคับค้าประเวณี ยิ่งไปกว่านั้น แรงงานหญิงบางคนถูกระทำรุนแรงซ้ำซ้อน โดยมี 6.4 เปอร์เซ็นต์ที่ถูกกระทำรุนแรงทั้ง 3 ลักษณะ ทั้งร่างกาย จิตใจ และเพศสัมพันธ์ (นาถฤดี เด่นดวง และสุพจน์ เด่นดวง, 2555: 100-101)

สังคมไทยไม่ค่อยมีโอกาสดูแลหรือรับรู้เรื่องราวที่แรงงานหญิงเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว ส่วนหนึ่งมาจาก แรงงานหญิงที่ถูกกระทำมักไม่ค่อยเปิดเผยเรื่องราวของตนแก่

บุคคลภายนอกเนื่องจากมองว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในบ้านเป็นเรื่องส่วนตัว ครอบครัวควรจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเอง โดยที่คนภายนอกไม่ควรเข้ามายุ่ง นอกจากนี้ยังมาจากการที่สังคมมองว่าผู้หญิงกลุ่มนี้ไม่ใช่คนไทยเป็นเพียงแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นอคติต่างๆที่สังคมไทยมีต่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ ทำให้พวกเขาต้องเผชิญปัญหาความรุนแรงในมิติครอบครัวอยู่เพียงลำพัง

ชีวิตที่ถูกกระทำรุนแรงเป็นชีวิตที่ต้องอยู่กับความเจ็บปวดทุกข์ทนแต่บางส่วนในสังคมกลับกล่าวโทษ คำหยาบที่ตัวผู้หญิงเหล่านั้น ว่ามีความประพฤติไม่ดีจึงถูกคนในครอบครัวลงโทษทำร้าย น้อยคนจะมองเห็นว่าการถูกกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นเป็นการละเมิดสิทธิแต่ส่วนใหญ่กลับเห็นตรงกันว่าเป็นสิ่งที่ครอบครัวสามารถทำได้เนื่องจากผู้กระทำเป็นพ่อแม่ เป็นผู้อาวุโสในครอบครัว และเป็นสามีที่ผู้หญิงต้องเชื่อฟัง คนเหล่านี้จึงมีสิทธิ์ในการว่ากล่าว ไปจนถึงการลงไม้ลงมือเมื่อเห็นว่าผู้หญิงทำผิด อีกทั้งบางส่วนยังมีคำถามเกิดขึ้นว่าทำไมผู้หญิงจึงยอมทนอยู่ ทำไมไม่หาคคนช่วย ทำไมไม่หนี หรือทำไมไม่ต่อสู้กลับไป สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมยังไม่เข้าใจในสาเหตุที่แท้จริงที่ผู้หญิงถูกครอบครัวกระทำรุนแรง และเพราะเหตุใดคนในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดจึงกระทำรุนแรง ผู้หญิงมีทางเลือกหรือไม่เมื่อถูกกระทำรุนแรง รวมถึงผู้หญิงมีโอกาสหรือไม่ที่จะอยู่อย่างปลอดภัยโดยปราศจากการถูกกระทำรุนแรงจากครอบครัว

จากข้อมูลทางสถิติที่แรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกกระทำรุนแรงในมิติครอบครัว ผลกระทบอันหลากหลายจากการถูกกระทำรุนแรง การขาดความสนใจและความสนับสนุนจากสังคมไทยต่อปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องยากที่ปัญหาและความทุกข์ของผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรง จะได้รับการคลี่คลาย ช่วยเหลือให้พวกเขาได้บรรเทาความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นในชีวิต เหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงประสบการณ์ชีวิตของแรงงานข้ามชาติหญิงจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในมิติครอบครัว โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย เพื่อความเข้าใจว่าเหตุใดพวกเขาจึงถูกกระทำรุนแรงจากคนในครอบครัวเดียวกัน แรงงานหญิงต้องเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวอย่างไร

2. คำถามการวิจัย

ประสบการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร ทำไมแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

3. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว
2. เพื่อศึกษาอำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์ ภายใต้ระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ผ่านโครงสร้างชีวิตของผู้หญิง เศรษฐกิจในระบบทุน / การขูดเกลาคอุมการณ์ / เพศสัมพันธ์ / การเจริญพันธุ์

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดสตรีนิยมเป็นกรอบแนวคิดโดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ชนชั้นชาติพันธุ์ ที่ถูกกำหนดโดยสังคม อำนาจเหล่านี้ได้สร้างความไม่เป็นธรรมในลักษณะที่ผู้หญิงถูกครอบงำ กดขี่และเอาเปรียบ มีอิทธิพลต่อโครงสร้างชีวิตจนทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ตกอยู่ในสภาพเป็นรองและถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

5. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้คือ เป็นแรงงานเพศหญิงจากประเทศเมียนมาร์ ไม่จำกัดชาติพันธุ์และอายุ ไม่จำกัดระยะเวลาในการย้ายถิ่นมาอาศัยและทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร ราชบุรีและกาญจนบุรี ซึ่งทำงานและได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนอื่นๆที่ไม่ใช่ค่าจ้าง รวมทั้งเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพด้วยตนเอง (Self-employed) และอาจเป็นผู้ที่กำลังทำงานเต็มเวลาหรือบางเวลา รองาน ว่างาน และแม้แต่ทำงานบ้านเป็นหลักก็ได้ แต่ต้องเคยทำงานและเคยได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา ถูกกระทำรุนแรงและถูกละเมิดสิทธิต่างๆจากบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา มีความสมัครใจ ยินดีและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบคำถามของผู้วิจัย ผู้วิจัยเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างโดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนชาวเมียนมาร์ ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) อุปกรณ์บันทึกข้อมูลและตัวผู้วิจัย โดยอุปกรณ์บันทึกข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงและแบบบันทึกงานสนาม (Fieldwork note)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่ออธิบาย ประสพการณ์และสาเหตุถูกระทำรุนแรงในครอบครัว ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและ วิเคราะห์ข้อมูลไปในคราวเดียวกัน ตลอดระยะเวลาของการศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้ในแต่ละครั้ง จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การจดบันทึกงานภาคสนามและการบันทึกเสียง นำมาจัดระเบียบ ข้อมูล โดยเขียนขยายความ เรียบเรียง จัดประเภท แยกหมวดหมู่ แยกออกเป็นหัวข้อย่อยต่างๆ โดย ให้รหัสและชื่อกำกับเอาไว้เพื่อให้ง่ายต่อการนำข้อมูลในหัวข้อย่อยเหล่านี้ มารวมกันใหม่ (Reassembling data) จนได้ข้อมูลเป็นกลุ่ม ซึ่งจะง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล และจะนำเสนอใน ลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive)

6. ผลการศึกษา

แรงงานหญิงทั้ง 7 รายมีอายุระหว่าง 16-45 ปี มีชาติพันธุ์มอญ ทวาย ไทยใหญ่และพม่า แรงงานหญิงทุกคนแต่งงานแล้วและอาศัยอยู่ร่วมกันกับสามี มีแรงงานหญิงเพียง 1 คนที่ยังไม่ได้ แต่งงานซึ่งอยู่กับแม่ ทั้ง 7 คนมีอาชีพเป็นของตนเอง โดยทำงานที่ตลาดปลา 3 คน สวนกล้วยไม้ 1 คน ลูกจ้างร้านขายของ 2 คน และทำก่อสร้าง 1 คน ผลการศึกษาพบว่าประสพการณ์และสาเหตุการ ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์มีรายละเอียดดังนี้

6.1 ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ต่างๆที่อยู่ในตัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจาก ประเทศเมียนมาร์เป็นเหตุให้ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว

ความคิดความเชื่อซึ่งเป็นอุดมการณ์ต่างๆที่ผู้หญิงถูกขัดเกลาจากครอบครัวและสังคม นั้นล้วนดำรงอยู่ในตัวของแรงงานหญิงครบทั้งในระดับความคิดและการกระทำ ทำให้ผู้หญิง เชื่อและต้องการเป็นให้ได้ตามสิ่งที่ได้รับการสั่งสอนโดยไม่เคยรู้สึกว่สิ่งที่ตนเองพยายามรับเข้ามา เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตเหล่านั้นล้วนแต่เป็นสิ่งกตัญญู เอารัดเอาเปรียบทำให้เธอมีสถานะความ เป็นรองคนอื่นในครอบครัว ขณะเดียวกันสมาชิกในครอบครัวก็อาศัยความได้เปรียบ ความมีอภิสิทธิ์ ที่ตนเองมีเป็นช่องทางในการใช้อำนาจต่อแรงงานหญิงข้ามชาติจึงถูกระทำรุนแรงในครอบครัว จา การศึกษาพบว่าแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ถูกรับจ้างด้วย

อุดมการณ์ลูกสาวเลี้ยงดูพ่อแม่ ได้แก่ ผู้หญิงจากเมียนมาร์ต้องแบกรับความรู้สึกว่าเป็น หน้าที่เลี้ยงดูให้พ่อแม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถ้ายังไม่แต่งงานจะต้องทำเลี้ยงพ่อแม่ก่อน หากได้ เงินมาเด็กพม่าต้องให้แม่เก็บไว้ทั้งหมด

“ในใจตั้งใจจะส่งให้ที่บ้าน 2 แสนห้าแต่ทำไม่ได้ให้ได้เดือนละ 5 หมื่นห้า ก็เสียใจ” (มล)

“เขาอยากให้เราทำเลี้ยงเขาก่อน ถ้ารับแต่งงานเขากลับจะไม่มีเงินให้เขา” (มา)

“เด็กพม่าถ้าทำเงินได้ต้องให้แม่หมด แล้วแม่ให้ใช้ก็ค่อยเอา ไม่เก็บเอาไว้เอง” (น้อง)

อุดมการณ์ความเป็นหญิงที่ว่า ผู้หญิงต้องรักนวลสงวนตัว ต้องถูกควบคุมเรื่องคบเพื่อนต่างเพศ ต้องมีกริยามารยาทและการแต่งกายที่สะท้อนความเป็นผู้หญิง ผู้หญิงมีหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอน ผู้หญิงถูกมองว่ามีความอ่อนด้อยไร้เดียงสาในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์กลัวว่าถูกผู้ชายหลอก ความเชื่อว่าผู้ชายนั้นมีความคิดและการตัดสินใจที่ดีกว่าผู้หญิงมักจะคล้อยตามความคิดและการกระทำของสามี

“ผู้ชายอย่างไรก็มองผู้หญิงอยู่แล้ว ขอได้เรื่องเพศสัมพันธ์ ก็ต้องดูแลตัวเองไม่ยุ่งกับผู้ชายคนอื่น” (นุ่น)

“แม่อีกห้ามไม่ให้คบใคร ห้ามคุยกับผู้ชาย ไม่ให้มีแฟน แม่สอนว่าไม่ให้คุยกับผู้ชายรุ่นราวคราวเดียวกัน แล้วก็ผู้ชายที่โตกว่าเราหน่อย แต่เด็กๆ คุยได้ เล่นกันได้ เป็นเพื่อนกันได้” (น้อง)

“เราอยากได้เสื้อบอล แต่แม่ไม่ยอมให้ใส่เพราะมันเป็นของผู้ชายไม่ใช่ของผู้หญิงแต่ก็ซื้อให้เพราะเจ้(นายจ้างเจ้าของร้านขายของ)ช่วยบอก แต่พอกลับไปถึงก็ตีเรา” (น้อง)

“หลานชายชอบเล่นไฟ เราก็สอนว่ามาอยู่เมืองไทยเล่นไฟมันไม่ดี ไม่ต้องไปเล่นนะ เสียเงินเสียทองก็ไม่ฟัง แล้วก็มาพูดกับแฟนเราว่าพี่เมียนี้ผมต้องฆ่าตายสักวันนึง มาสั่งสอนอย่างนั้น อย่างนี้ผมไม่ชอบ” (ดา)

“ห้ามไม่ให้มีแฟน แม่บอกมันอันตรายแล้วก็ดูไม่ดีกลัวว่าผู้ชายจะมาหลอกเรา” (น้อง)

“บางครั้งทำกับข้าวไว้กินไม่หมดเราก็เก็บไว้ใส่ตู้เย็น เขาก็ว่าพวกมึงมันอย่างนี้ละนะ โรคเยอะ กินไม่หมดก็ให้ทิ้งไป ตีแตกหมดเลย เขาก็ถูกแล้ว เราทำผิด ถ้ากินไม่หมดก็ต้องทิ้งไป” (ดา)

อุดมการณ์เรื่องงานบ้าน โดยผู้หญิงถูกบอกสอนว่างานบ้านต่างๆล้วนเป็นหน้าที่ของผู้หญิง เป็นผู้หญิงต้องทำงานบ้านดูแลบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย หากไม่ทำก็จะถูกตำหนิ ต้องรับผิดชอบทำงานบ้านทุกอย่างไม่ได้มีคนช่วย

“เคยอารมณ์เสียที่เราทำงานบ้านไม่ถูกใจ เพราะเสื้อผ้าเขาทำก่อสร้างมาแล้วกองให้เราซัก เราซักให้ไม่ทันเขาบ่นว่าคนเป็นผู้หญิงงานบ้านต้องทำให้เรียบร้อยเพราะอะไรจึงไม่ทำ เรบอกที่เราไม่ได้อยู่บ้านอย่างเดียวก็ต้องไปทำงานเหมือนกัน ก็ทะเลาะกัน ช่มชู้ เดี่ยวกูเตะให้เลย” (มล)

“งานบ้านมีมึง ไม่ทำงานบ้าน มัวแต่ไปแรดที่ห้องคนอื่น” (นันท)

“งานบ้านเราทำเองทุกอย่าง อยากจะให้เขาช่วยเราบ้าง เคยบอกให้เขาช่วยเราบ้างเขาก็ไม่พูดอะไรแต่ก็ไม่ช่วยทำอะไร” (มล)

อุดมการณ์ความเป็นเมีย ที่ว่าเมื่อแต่งงานมีผัวแล้วก็ต้องอดทน ภรรยาที่มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการทางเพศให้แก่สามีดังนั้นถ้าสามีต้องการคนเป็นเมียต้องยอม ต้องเคารพเชื่อฟังสามีปฏิบัติต่อสามีด้วยความนอบน้อม

“พ่อแม่สอนเรื่องแต่งงาน มีคู่ว่า แต่งงานมีผัวแล้วก็ต้องอดทน” (นันท)

“เรื่องมีอะไรกัน คิดว่าถ้าสามีต้องการคนเป็นเมียต้องยอม” (มล)

“เวลาเมาแล้วเราไปด่าเขาเราก็เป็นคนผิด ด่าผัวเขาก็ไม่ชอบ” (ดา)

อุดมการณ์เกี่ยวกับอคติชาติพันธุ์ ได้แก่ ความคิดว่าไม่ใช่คนไทยแต่เป็นคนเชื้อชาติอื่น จึงควรอยู่แบบเงียบๆ เชื่อว่าการแต่งงานกับคนเชื้อชาติเดียวกันย่อมดีกว่าคนละเชื้อชาติ

“แม่สอนว่าอยู่ที่เมืองไทยก็ให้อยู่แบบเงียบๆ อยู่บ้าน ไม่ต้องออกไปไหน มีเรื่องกลับมามันไม่ดี” (น้อง)

“เขากลัวว่าผู้ชายจะไม่ดี เพราะเขา (สามี) เป็นพม่าหนูเป็นทนาย พ่อแม่อยากให้ได้กับคนทนายเหมือนกัน” (ม้า)

นอกจากนี้แรงงานหญิงข้ามชาติยังอยู่ภายใต้ความเชื่อเรื่องกรรมเก่าในศาสนาพุทธ เรื่องของเวรกรรมเก่าที่ทำให้ชีวิตของเธอต้องพบเจอกับความโหดร้าย อุดมการณ์ความรักที่ผู้หญิงเชื่อว่าเพราะความรักจึงเลือกแต่งงานกันและเพราะยังมีความรักให้แก่สามีจึงทิ้งเขาไม่ได้ รวมทั้งอุดมการณ์ความเป็นครอบครัว ได้แก่ ความคิดของแรงงานหญิงที่ว่ากลัวลูกอายุ กลัวลูกขาดพ่อ กลัวถูกมองว่าเป็นคนไม่ดีทิ้งแฟน บ้านเราไม่มีใครเลิกกับผัว

“เราก็คิดว่าเรามีกรรม เลยต้องโดนทำแบบนี้ ถ้าไม่มีกรรมก็ไม่โดน” (นันท)

“คิดว่าเราก็คืออยู่แล้ว เพราะอะไรเขาจึงทำเรา ก็คงเป็นเพราะกรรม” (มล)

“เราก็ติ้งเขาไม่ได้ คิดว่าไม่ใช่พ่อแม่ให้แต่ง แต่เราเลือกเอง” (มล)

“เขาทำเราเยอะแต่ก็ทิ้งเขาไม่ได้ เพราะเรารักเขา” (มล)

“ถ้าไม่มีลูกตัดสินใจเลิกกัน เพราะอยู่ด้วยกันไม่ได้ เขาทำเราเยอะ คิดประจำ แต่ก็ต้องมองลูก กลัวลูกอายุ โตขึ้นมาพ่อแม่ไม่มี” (มล)

“อยากจะแยกกันแต่ก็ทำไม่ได้ เพราะกลัวคนคิดว่าเราเป็นคนไม่ดี ผู้หญิงมีแฟนแล้วทิ้งแฟน” (มล)

“บางครั้งก็คิดอยากจะเลิกกับแฟน แต่ก็ไม่เลิกเพราะบ้านเราไม่มีใครเลิกกับตัว” (ม้า)

6.2 แรงงานหญิงไม่มีอิสระ/ขาดอำนาจการตัดสินใจเรื่องต่างๆในชีวิตของตน

ชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์นั้นเป็นชีวิตที่ขาดอิสระขาดอำนาจการตัดสินใจในชีวิตของตัวเอง ชีวิตของพวกเขาต้องอยู่ภายใต้การตัดสินใจของบุคคลอื่นในครอบครัวไปเสียแทบทุกเรื่อง ทั้งเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เรื่องเงินทองซึ่งไม่มีอิสระในการใช้จ่ายเงิน เงินทองที่ได้จากน้ำพักน้ำแรงของตนก็เชื่อว่าจะใช้จะซื้อข้าวของเครื่องใช้ ของกินได้ตามใจชอบ ต้องไปแบกรับหนี้สินหรือไปกู้เงินให้ญาติพี่น้องโดยที่ตนเองเลือกไม่ได้ เพศสัมพันธ์มีสถานะเป็นรองเรื่องเพศสัมพันธ์ ไม่มีอำนาจต่อรองเรื่องเพศสัมพันธ์ใดๆกับสามีเลย ไม่สามารถปฏิเสธเมื่อตนเองไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์/ใช้ทำทางร่วมเพศ ไม่อยากให้เกิดคนอื่นแสดงความหึงหวง การเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงที่ไม่เป็นอิสระแต่กลับถูกจัดการโดยสามีและแม่ ผลจากการไม่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องต่างๆในชีวิตของตัวเอง ทำให้มีชีวิตที่ตกเป็นรองอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลอื่นในครอบครัว

“เขาโทรมาขอเงิน บอกส่งเงินให้พ่อแม่หน่อย แฟนหนูเขาบอกไม่มี พ่อแม่เขาบอกให้เขาทิ้งเราแล้วให้กลับไป” (ม้า)

“พ่อแม่ของเขาให้ส่งเงิน เขาไม่มีเงิน เขาก็จะไปยืมคนอื่น เราก็ต้องเสียดอกร้อยละ 15” (ม้า)

“เคยซื้อโต๊ะมาอยากเอาไว้ใช้ตอนกินข้าว เขามากลับมาเห็นโต๊ะ ไม่พอใจเอาเท้าถีบล้มจนพัง” (น้าน)

“พี่น้องย้ายมาอยู่เมืองไทยมาอยู่ห้องเช่าข้างๆกัน อย่างเราไปตลาดปลา ก็ซื้อปลามาให้พี่น้องกิน แฟนเราเขาก็มาด่า เขี่ย อีสัตว์ มึงนี้เวลามีเงินก็ซื้อให้พี่น้องหมด เวลาเราลำบากแล้วใครจะมาช่วยเรา” (คา)

“เขาหาเรื่อง ด่าว่า มึงเป็นกะหรี กูอยากได้มึงไม่ให้อู เพราะมึงอยากมีตัวใหม่” (มล)

“เวลาร่วมเพศ บางครั้งเขาให้เราทำท่าแปลกๆ เราก็ไม่ยอมทำ แต่ต้องจำใจทำ” (นา)

“สามีเคยหึงหวง เคยไปทำงานที่โรงงานมีคนมาจีบเราเขาแสดงอาการหึงหวง แสดงอาการโกรธ ห้ามไม่ให้ไปทำงาน ให้ออกจากงาน” (ม้า)

“ก่อนหน้านี้ไม่เคยใช้ หลังจากเป็น โรคหอบเขาแนะนำว่าถ้าแฟนยังไม่ติดก็ต้องใช้
ถุงยางอนามัยไปนะ เราจะใช้ถุงยางอนามัย แต่แฟนเขาไม่ชอบ เขาว่าทำไมต้องใช้” (ดา)

“บอกแล้วไงไม่ให้ท้อง ถ้าท้องแล้วจะทิ้ง” (กำไล)

6.3 ค่าจ้างจากการทำงานไม่พอกินพอใช้/รายได้ไม่สม่ำเสมอแต่มีภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

แรงงานหญิงข้ามชาติทุกคนมีงานทำมีรายได้เป็นของตนเองแต่ จากปัญหารายได้ไม่
พอใช้และรายได้ไม่สม่ำเสมอส่งผลให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์จำเป็นต้อง
ต้องพึ่งพาเงินทองจากคนในครอบครัว โดยเฉพาะสามีเป็นเหตุให้สามีค่าว่าเป็นภาระ หากสามีหนึ่ง
คนขายไม่หิบบิ้นความช่วยเหลือแรงงานหญิงต้องอยู่ยอกอดอยาก

“เราไปขอเขาถ้าเขาไม่ให้ เราก็ไปทำอะไรเขาไม่ได้ มีเงินที่ได้จากตลาดปลาทุกวัน วัน
ละ130บาท 10วันออกครั้งหนึ่ง ก็ประหยัดใช้ไป” (นัน)

6.4 งานของแรงงานหญิงข้ามชาติไร้ทักษะ ไม่มีความมั่นคง

การทำงานของแรงงานหญิงข้ามชาติ ลักษณะของงานที่ไร้ทักษะส่งผลให้แรงงานหญิง
ได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานไม่สูง นอกจากนี้แรงงานหญิงยังไม่มีความมั่นคงในการทำงาน
เนื่องจากแรงงานหญิงจะถูกเลิกจ้างเมื่อใดก็ได้ขึ้นอยู่กับนายจ้างกำหนด หากตกงานส่งผลให้ขาด
รายได้ช่วงเวลานั้นแรงงานหญิงต้องพึ่งพิงบุคคลในครอบครัว

“ไปทำตลาดปลา ได้ 100 บาท” (มล)

“ทำก่อสร้างได้วันละ 280 บาท” (นา)

“เค้าแก่บอกงานหมดเขาจึงให้ออก” (กำไล)

“ช่วงตกงานไปขอเงินเขา(สามี)ใช้ เขาไม่ให้ บอกกูไม่ให้ กูค่าว่ามีมันเป็นภาระ” (นัน)

6.5 จากการมีชาติพันธุ์ที่แตกต่างความเป็นชาติพันธุ์อื่น

การมีชาติพันธุ์ที่แตกต่างส่งผลให้พ่อแม่เกิดความรู้สึกไม่พอใจ การมองว่าชาติพันธุ์
ของผู้อื่นไม่ดี สาเหตุเรื่องชาติพันธุ์ทั้งความมีอคติต่อชาติพันธุ์อื่น ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากสถานะความ
เป็นคนข้ามชาติและสถานะการเข้าเมืองที่ไม่ถูกต้องเป็นเหตุทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติถูกคนใน
ครอบครัวกระทำรุนแรงหลากหลายรูปแบบ

“ทวายเมื่อถูกพม่าดูถูก ถ้าเป็นหนูหนูก็รู้สึกโมโหนะ” (ม่า)

“พ่อแม่ให้คบคนบ้านเดียวกันเพราะรู้พื้นเพ” (ม่า)

“เมื่อก่อนยังไม่มีบัตรห้ามแฟนไม่ให้ออกไปไหนกลัวโดนจับ เพราะค่าใช้จ่ายที่นู่นก็ยังไม่หมด โดนจับก็ต้องมีค่าใช้จ่ายอีก บอกเขาว่าอย่าออกไปไหนให้อยู่บ้าน ห้ามก็ไม่ฟังเขาก็ไป ถึงเวลาเขาก็ออกไปเที่ยว เราก็กลัวมาก กังวลใจมาก” (มล)

6.6 พฤติกรรม นิสัยส่วนตัวของสามีที่เป็นสาเหตุ

พบว่าพฤติกรรมของสามีสะท้อนลักษณะซึ่งให้อ่านาจชายเป็นใหญ่ให้ความสำคัญในการแสวงหาความสุขส่วนตัว เช่น ชอบดื่มเหล้า เล่นการพนัน กินใช้เพียงคนเดียว เทียวเตร่กับเพื่อน ผูกใจจ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายและติดผู้หญิง ขณะเดียวกันก็ไม่เคยสนใจว่าพฤติกรรมต่างๆจะสร้างความกดดันและเอาเปรียบภรรยา แรงงานหญิงต้องกังวลใจ ถูกทอดทิ้งให้มีชีวิตดอยาก

“เรื่องนี้ทำให้สามีทำร้าย เราพูดไป ถามเขา เขาไม่พอใจ เขาทนไม่ได้ก็เข้ามาเตะเลย” (มล)

“เคยขอร้องสามีว่า ไม่กินเหล้าได้มั๊ย แต่สามีบอกว่าไม่ได้ ห้ามยังงี้กูก็จะกิน” (นน)

“บางครั้งมีพวกเดียวกันมาเขาก็ไม่สนใจเมีย กินเหล้า เล่นไพ่ เล่นพนันบอล เวลาเขากลับมาก็ต้องดูหน้าตา ถ้าสีหน้าไม่ดีแสดงว่าเสียพนัน” (มล)

7.สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

ชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์นั้นเป็นชีวิตที่เริ่มจากการต้องต่อสู้ดิ้นรน เพื่อให้ชีวิตรอดจากความลำบากในประเทศเมียนมาร์ เมื่อมาเป็นแรงงานอยู่ในประเทศไทย ผู้หญิงเหล่านี้ตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขเรื่องอุดมการณ์ต่างๆที่ครอบงำความคิดและการกระทำของผู้หญิง ขาดอำนาจการตัดสินใจเรื่องต่างๆในชีวิตของตน ค่าจ้างจากการทำงานไม่พอกินพอใช้/รายได้ไม่สม่ำเสมอแต่มีภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมาก งานของแรงงานหญิงข้ามชาติไร้ทักษะ ไม่มีความมั่นคงจากการมีชาติพันธุ์ที่แตกต่างความเป็นชาติพันธุ์อื่น และพฤติกรรม นิสัยส่วนตัวของสามีที่เป็นสาเหตุ เงื่อนไขต่างๆภายใต้ระบบทุนนิยมและชายเป็นใหญ่เหล่านี้กดดันให้ผู้หญิงมีสถานะเป็นรองไร้อำนาจ จนทำให้สมาชิกในครอบครัวแสดงอำนาจเหนือผู้หญิงผ่านการกระทำรุนแรงในรูปแบบต่างๆทั้งทางกาย ทางจิตใจ ทางเพศสัมพันธ์และการเจริญพันธุ์

อภิปรายผล

1. ผู้หญิงแต่ละคนมีตัวคนที่อ่อนด้อยอย่างมากจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกใช้อำนาจกดขี่ในทุกๆ โครงสร้างชีวิตเห็นได้ว่าชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์นั้นถูกใช้อำนาจกระทำรอบด้านทั้งการทำงานนอกบ้าน งานบ้าน ถูกครอบงำจากความคิดอุดมการณ์ต่างๆ เฝืออยู่กับความมีอคติ แรงงานหญิงเหล่านี้ต้องพบกับแรงกดดันรอบด้าน ผู้หญิงไม่สามารถเอาชีวิตรอดจากสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นได้หากปราศจากความช่วยเหลือ

2. อุดมการณ์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ต้องเฝือกับการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ไม่ว่าจะผู้หญิงจะขยับตัวทำอะไรคิดอะไรก็จะกระทบกับอุดมการณ์ต่างรอบตัวอยู่ตลอดเวลา อุดมการณ์ที่สะท้อนชายเป็นใหญ่เหล่านี้ไม่ได้แยกจากกันอย่างสิ้นเชิง การถูกครอบงำจากอุดมการณ์หนึ่งอาจนำไปให้ผู้หญิงต้องอยู่ภายใต้อุดมการณ์อื่นๆ อีกในลักษณะต่อเนื่องกันไป ต่างสลับกันสับเปลี่ยนกันทำหน้าที่ บางช่วงเวลาอุดมการณ์หนึ่งอาจโดดเด่นเข้มแข็งขณะที่อีกอุดมการณ์ทำงานได้ไม่เต็มทีนัก ผู้หญิงรอดพ้นจากอุดมการณ์ใดผู้หญิงก็จะเป็อิสระมากขึ้น แต่เมื่อใดก็ตามที่อุดมการณ์เหล่านี้ทำงานพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันก็จะยังกดขี่ชีวิตแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์มากยิ่งขึ้น

3. ความคิดความเชื่อของคนในสังคมที่มองว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว โดยทั่วไปแรงงานหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงก็ไม่เคยต้องการเปิดเผยให้สังคมภายนอกรับรู้ แต่จากการสัมภาษณ์แรงงานหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ทำให้รับรู้ได้ว่าเมื่อถึงเวลาพูดคุยถึงชีวิตที่ถูกกระทำรุนแรงจากคนในครอบครัวแรงงานหญิงเหล่านี้พร้อมจะถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นความทุกข์ความเจ็บปวดของตนเองอย่างเปิดเผย เมื่อเธอรู้สึกว่สิ่งที่พวกเธอกำลังพูดนั้นมีคนสนใจ ให้ความสำคัญและพวกเธอมีอิสระในการถ่ายทอดเรื่องราวของตนเอง ดังนั้นความคิดความเชื่อของคนในสังคมที่มองว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัวอีกทั้งไม่เคยสร้างโอกาสให้พวกเธอได้บอกเล่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ปิดกั้นโอกาสในการทำความเข้าใจและการให้ความช่วยเหลือแรงงานหญิงข้ามชาติ

4. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ การแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจากรัฐไม่เคยนับรวมแรงงานหญิงข้ามชาติเลยแม้แต่น้อย ในประเทศไทยมีการรณรงค์ยุติความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี แต่นโยบายนี้ก็ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงกลุ่มของแรงงานหญิงข้ามชาติที่ถูกกระทำรุนแรง เนื่องจากไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้หญิงกลุ่มนี้เพราะความเป็นคนชาติอื่นไม่ใช่คนไทย ทั้งที่ผู้หญิงกลุ่มนี้ถูกกดขี่อย่างซ้ำซ้อนมีความทุกข์ทรมานไม่ต่างจากผู้หญิงกลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. สังคมควรให้ความสนใจกับปัญหาที่แรงงานหญิงข้ามชาติถูกระทำรุนแรงในครอบครัว เห็นว่าปัญหาที่แรงงานหญิงข้ามชาติถูกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นเกิดขึ้นจริง สำคัญไม่น้อยไปกว่าผู้หญิงกลุ่มอื่นๆ ควรรับฟังเสียงของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวให้มากขึ้นเพื่อความเข้าใจว่าความทุกข์และความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นกับแรงงานหญิงข้ามชาติ

2. จัดอุดมการณ์ความคิดความเชื่อที่คอยเอารัดเอาเปรียบและครอบงำแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ เพื่อให้ผู้หญิงมีอิสระและมีอำนาจทางความคิด การกระทำและการตัดสินใจในชีวิตของตนเอง เพื่อลดแรงกดดันและเงื่อนไขอันเป็นสาเหตุของการถูกระทำรุนแรง

3. ส่งเสริมแนวคิดและสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวเคารพในความเสมอภาคระหว่างกัน ไม่ให้สมาชิกคนใดใช้อำนาจและความได้เปรียบกดขี่ผู้หญิง เพื่อให้ตระหนักว่าการกระทำรุนแรงต่อสมาชิกในครอบครัวนั้นคือการละเมิดสิทธิ

4. รัฐควรช่วยส่งเสริมตัวตนของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ มีทักษะการทำงานที่หลากหลายพร้อมที่จะหมุนเวียน ให้ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพ

5. สังคมโดยรวมถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ช่วยเหลือแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวควรให้ความสำคัญกับรายละเอียดในชีวิตของผู้หญิงว่าแรงงานหญิงข้ามชาติแต่ละคนนั้นมีเงื่อนไขและข้อจำกัดในชีวิตอย่างไร เพื่อวางแผนในการป้องกันและให้การช่วยเหลือแรงงานหญิงข้ามชาติได้ตรงประเด็นและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ทำในแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นเช่นในกลุ่มของ แรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ในอุตสาหกรรมประมง เกษตรกรรม และการบริการ เพื่อให้เห็นถึงสาเหตุและเงื่อนไขที่กดดันผู้หญิงที่แตกต่างกันไปในเรื่องงานข้ามชาติหญิงแต่ละกลุ่ม

2. เพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยให้มากขึ้น เพื่อให้เห็นถึงประสบการณ์และสาเหตุการถูกระทำรุนแรงในครอบครัวที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

GENDER RELATIONS AND DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN
WORKER FROM MYANMAR

CHAYADA SAJJAWEERAWAN 5236846 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NATRUDEE DENDUANG, M.A. (MEDICAL
AND HEALTH SOCIAL SCIENCES), SUPHOT DENDUANG, Ph.D. (HEALTH
SOCIOLOGY), MALLIKA MATTIKO, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL
SCIENCES)

EXETENDED SUMMARY

1. Significance of the Problem

One of the significant problems found among women workers from Myanmar in Thailand is they are facing the domestic violence in many dimensions of working, violence from the state agencies, from community dimension and from family dimension. The worst one is domestic violence which is 68.4% and they at least found a form of violence once in a year (Natruedee Denduang and Suphot Denduang, 2012:59).

The domestic violence faced by women workers from Myanmar is characterized and formed by multi-actions through physical violence which affects pains, physical tortures such as beats, kicks, and fists whereas mental and emotional violence is oppressions, intention to create emotional and feeling of pains and sexual violence such as coercion to have sexual affairs, coercion to have marriage, coercion of prostitution, and some women workers meet repeated violence. 6.4% meet three types of violence, which are physical violence, mental violence and sexual violence (Natruedee Denduang and Suphot Denduang, 2012:100-101).

The Thai society have no opportunity to acknowledge such episodes of women workers from Myanmar encountering domestic violence. Parts are from non-disclosure to the outsiders. They see that what happens in their own families, they have to settle it by themselves and the outsiders cannot intervene. Besides, it comes from societies that they are not Thais but just migrated workers from neighboring country. It is the prejudice among the Thais against women workers from Myanmar which allows them to face their domestic violence alone.

Life facing violence is a life coexisting with tortures but some societies accuse them that they misbehave and their families must punish them. Very few see that violence against women is violating their rights. But majority similarly sees that it can be done since the doers are parents, the family seniors and their husbands who they must obey. These people hold their rights to reprimand until taking strong action when they see that the women misbehave. Some are curious that why have women to be patient? Why do they not seek assistance? Why do they not escape? Or why do they not retaliate? All these reflect that societies do not yet understand the real cause that women are subject to domestic violence and why do their intimate persons in their families commit violence with them. Do women have choice when they meet violence? Do women have opportunity to safely live without domestic violence?

A statistics of Myanmar report women workers meeting domestic violence, its ill-effects, lacks of attention, and supports from Thai society about the dilemma. It is difficult for their problems and their miseries from violence, which would be eased and helping them to alleviate their miseries met with their lives. The researcher is interested to investigate the life experience of the women workers from Myanmar met with domestic violence through applying gender relation to understand why have they been subject to domestic violence from their own family members and how do they have to encounter domestic violent contingency?

2. Research Questions

How does the experiences of women workers from Myanmar who faced domestic violence, Why?

3. Objectives

1. To investigate the experiences of women workers from Myanmar who faced domestic violence; and
2. To investigate gender power, social class under the patriarchal capitalism relating with experiences of domestic violence through women life structure, capitalist economy/ ideological socialization/ sexual relation/ reproduction.

4. Conceptual Framework

The researcher has applied feminism as the conceptual framework prioritizing gender relation, social class, and ethnicity designated by social. All these powers create unfairness in terms of women are dominated, oppressed and taken advantages and having influences over life structure until women workers from Myanmar are inferiorized and met with domestic violence.

5. Methodology

This study has used qualitative research with purposive sampling. The criteria of sampling was the women workers from Myanmar, unrestricted ethnicity and age, not restricted duration of migration and working in the provinces of Samuthsongkram, Samuthsakorn, Ratchaburi and Kanchanaburi. Samples were those who were working and earning or other remunerations which were not their wages and they were self-employed. Some were full-time employees. Some were part-time employees. Some were waiting for job placement. Some were unemployed and even some were housemaids as main source of income but they had worked before with earning and remuneration for the past year and they met domestic violence and the breach of rights from the same family members in the past one year. However, they had to be willing, pleased and cooperative for interview and responsive to the researcher's questions. The researcher accessed samples through coordinating with Myanmar private organization staff. The process of this research was through the

instrument, i.e. in-depth interview, recorders and the researcher. The recorder was the sound recorder and the fieldwork note.

Data analysis was using the content analysis to explain the experience and causes of under domestic violence. The researcher collected data and analyzed them at the same time during the period of the research. The data collected each time from the interview; observations, fieldwork notes and recording were rearranged by descriptive writing, categorizing, topic grouping and sub-topic grouping by codes and name to ease reassembling data and analysis. Findings were offered in descriptive presentation.

6. Results

The seven (7) women workers aged between 16-45 years with the ethnicities of Mon, Dawei, Shan (Greater Tai) and Myanmar. Most were married and cohabiting with their spouses. Only one was single and living with her mother. All seven had their own job. Three worked in a fish market. One worked in an orchid garden. Two were employees in a grocery and one was a construction labor.

The results revealed that their experiences and causes of meeting domestic violence were as follows:

6.1 Their thought, belief, and intrinsic ideologies leading them to meet domestic violence

Thoughts and belief have been socialized by their families and societies which imprinted in them. They dominated their levels of thinking and acting which allowed them to believe and wanted to make it possible as being taught and disregarding what they have internalized. They were all oppression, advantages-taking and inferiorizing them in their families. At the meantime, the family members exploited these advantages, and prestige; they held as a channel to exploit power against the migrated workers who are meeting domestic violence. The study showed that the women workers from Myanmar were dominated by:

The ideology of the daughter fostering parents – the women from Myanmar had to load burdens of dutifulness to foster their parents for better condition.

If they did not marry, they had to raise their parents first. If they earned income, they had to leave all incomes with their mothers.

“My intention is to transfer two hundred thousand kyats but just fifty thousand, I feel regret” (Mol)

“They want us to feed them first; and if hurrying to get married, they fear we have no money for them.” (Ma)

“If a Myanmar earns money, she has to give all her earnings to her mother. And if her mother gives, then she can take but she must not keep it with herself.” (Nong)

Ideology of feminism – being a woman, one must reserve oneself, be controlled in socializing with opposite sex, have good manner and dress to reflect feminism. Women had duties of instruction. They were seen innocent in love and sex and feared that men shall deceit. The belief that men decided better than women which inclined them to follow thoughts and actions of their husbands.

“At all cost, men look for women and request on sex but one must look after oneself not to involve with other men.” (Nan)

“ Mom forbids to associate with other, and men, no boy-friend and mom teaches not to talk with the man of same age and the man who is older but I can talk with children, playing with them as friends” (Nong)

“I want a football T-shirt but mom disagrees since it is for the male not for the female but mom buys it because my employer tells her. But when I arrive home she hits me.” (Nong)

“My nephew loves card gambling and I teach him that it is not good in Thailand and he will lose money. But he disregards and tells my husband that he shall kill me one day to teach him what he dislikes.” (Da)

“Prohibit me not to have a boy-friend, she tells me that it is dangerous and fears that the man will deceive me.” (Nong)

“Some time I cook but I keep the left-over in the refrigerator. He tells me my actions bring disease. I must dispose the left-over. He breaks all dishes. He is right and I am wrong. The left-over must be disposed.” (Da)

Ideology of household works – women were taught that household works were the duty of women. They had to attend their homes for orderliness. If they failed; they would be chided and beaten and having responsibility for every household works without any assistants.

“Ever been moody and dissatisfied when I failed on household works because he piled up his construction dresses and I could not finish washing. He grumbled that a woman must make household works in order and on what reason that I failed. I responded that I did not just stay at home but I have to works too. We quarreled. He threatened and said he wanted to kick me.” (Mol)

“You have household works to do but roving in another room.” (Nan)

“I do all household works and need him to help. I have ever told him but he kept silence and helped nothing.” (Mol)

Ideology of being a wife - having a husband one must be patient. A wife takes a duty to respond to her husband’s sex crave. Therefore, if the husband needs his wife, she must surrender, respect and obey her husband while treating him with humility.

“My parents teach me on marriage that having a husband; I must be patient.” (Nan)

“On sex, if the husband wants, I must surrender.” (Mol)

“Upon his arrival drunken and I chide him; I am wrong and he dislikes it.” (Da)

Ideology on ethnic prejudice – the thought of being non-Thais but other races; they should stay silently and the belief that marrying the same race is better than otherwise.

“Mom taught me that staying in Thailand, I have to stay silently and at home, not advised to go outside and if returned with quarrels, it is not good.” (Nong)

“My parents fear that, my husband is not good because he is a Myanmar and I am a Dawei. My parents want me to marry with a Dawei.” (Ma)

In addition, the migrated women workers were subject to the belief of the previous karma in Buddhism which led them to meet such cruelty. The love ideology was that because of love, they selected to marry. And still having love, they could not abandon their husbands. This included an ideology of being a family, i.e. women workers feared their children would meet with shame, without their father, bad on abandoning their own husbands and in their homeland, none abandoned the husbands.

“I think I have karma and have to meet this; otherwise, I wouldn’t”. (Nan)

“I think I am good enough and why does he do? It might be my karma.”

(Mol)

“I cannot leave him thinking that not my parents demand this marriage but me.” (Mol)

“He did so many bad things to me but I could not leave him since I loved him.” (Mol)

“If we do not have children; I shall divorce since we cannot stay together. He did so many bad things. I always think to leave. But looking at my children; I fear my children will feel shame that they grow without their father.” (Mol)

“I want to separate but cannot; fear that I am bad: a wife with a husband and leaving him.” (Mol)

“Sometimes, I want to separate form him but cannot since in our homeland none divorce their husbands.” (Ma)

6.2 No Freedom/powerless to decide their own life affairs

The life of women workers from Myanmar was the life without freedom and powerless to decide their own life affairs. They all were subject to others’ decision-making within their families in every matter, i.e. lifestyle, no freedom to use money from their own earning. They could not spend on goods and eatables as they wanted. They had burdens on debts or to seek loans for their relatives without choice. They had inferiority in their sexual relation without negotiation power with their husbands. They could not refuse sex when they did not want to/ special sex. They could not be near other because of jealousy. Their reproduction was not free but managed by their husbands and their mothers. Their powerlessness in decision-making for their own lives inferiorized to others’ powers in their families.

“He called for money to be sent to his parents but I had none. His parents ordered him to leave me and return home.” (Ma)

“His parents demanded him to send them money and he had none. So he borrowed others and I have to 15% interest for him.” (Ma)

“I bought a table for dining. He returned drunken, saw it with dissatisfaction, kicked and broke it.” (Nan)

“My relatives moved to Thailand and rented a room nearby. When I bought fish in the market for them; my drunken husband chided me “bitch and beast” saying I had spent all money with relative and when we were in trouble who would help.” (Da)

“He finds faults with me and calls me “whore” saying he wants but I decline as if I want to have a new husband.” (Mol)

“During having sex, he wants special style though I did not want but I had to.” (Na)

“My husband was ever jealous. When I went to work in a factory and some wooed me; he expressed his jealousy, anger and forbade me to work by ordered me to quit the job.” (Ma)

“We never used condom before but after infection, the doctor advise us to use it. I wanted to but my husband dislikes asking why has he to use it?” (Da)

“Ever told you; if being pregnant I will leave you.” (Kamlai)

6.3 Insufficient wages/ instable income but surplus spending

All women workers from Myanmar earned their own income but it was insufficient and unstable. So, they had to rely on their family members especially their husbands. This allowed their husband to chide them. If their husbands disregarded, they were starving.

“If I ask him and he declines, I cannot do anything. I earn 130 Baht a day at the fish market and got paid every ten days. So I must save my spending.” (Nan)

6.4 Jobs of the unskilled migrated women workers are instable.

The works of the migrated women workers were unskilled works with likely low pay. Besides, it is instable job for women workers because they could be

laid off at any time by the mandate of their employers. If they were unemployed and without income, they had to rely on their family members.

“I work in a fish market and earn 100 Baht a day.” (Mol)

“The employers said there were no jobs and had to lay me off.” (Kamlai)

“During my unemployment, I went to ask my husband money for spending. He said he would not give and reproved that I was his burden.” (Nan)

6.5 Having different ethnicity as other ethnicity

Having different ethnicity made their parents was dissatisfied viewing that other ethnicity was bad. Due to ethnicity, prejudice against other ethnicity, expenses from being migrated workers and illegal migrants; women workers had to meet variety of domestic violence.

“A Dawei is humiliated by a Myanmar; it makes me rage.” (Ma)

“My parents demand me to associate with person from the same hometown; since we know their background.” (Ma)

“Previously, we had no ID cards; so I forbid my husband for night-out fearing arrestment. The reason was, we still did not pay all in Myanmar. If we were arrested, it added to our expenses. My husband was told to stay at home but he declined. When time came he went outside. I was so afraid and worry.” (Mol)

6.6 Causes were personal behavior and habits of the husband

It was found that the husband’s behaviors reflected patriarchy allowing personal happiness seeking such as drinking, gambling, sole spending, roving with friends and luxurious and woman-hunter. At the meantime, they disregarded their various behaviors oppressed and took advantages against their wives. So, women workers were worried, abandoned and living in starvation.

“Such matter allows my husband harms me. I talk and ask him. He dissatisfies and without tolerance, he approaches and kicks me.” (Mol)

“I have ever asked him not to drink; he declined. Whatever, asked, he still drank.” (Nan)

“Sometime, his friends visited, he disregarded his wife, drank, card-gambled, foot-ball gambled. When he returned, his face was unwell, which meant he lost. “(Mol)

7. Conclusion, Discussion and Recommendations

The life of the women workers from Myanmar begins with struggle to survive misery in Myanmar. When they arrive as workers in Thailand they are subject to many ideological conditions which dominate their thoughts and their actions. They lose their power of decision-making for their own lives. Their earning is insufficient, their income is irregular but with surplus expenses. Their jobs are unskilled and instable. Having their ethnicity different from others and their husbands' individual behavior become the causes and conditions under the capitalist system and patriarchy which oppress and subject women inferiorized and powerless. These allow their family members dominate women workers through domestic violence in various forms to their body, mind, sex and reproduction.

Discussion

1. Each woman has so weak individuality from being taken advantage, and oppressed in every life structure. It is found that women workers from Myanmar are forced to act around either working outside home, or household works or dominated by various ideologies or facing prejudice. They have to meet oppression around them. They cannot survive for the domestic violence if they are without assistance.

2. Ideologies are the important parts leading the women workers from Myanmar encountering their domestic violence. Whatever they act, or think they affect ideologies around them all the time. The patriarchal ideologies are not totally separated. Dominion of an ideology might lead women workers subject to other ideologies as continuum which alternate in their duties. Some period of time, an ideology might be prominent and strong while the other ideology likely fails. Women workers are saved form an ideology, they would be more free but if those ideologies work together at the same time; they would oppress their work-life more.

3. Thoughts and beliefs among people in societies viewing that domestic violence is personal, generally, the women workers subjected to these violence never disclose them to outsiders. From interviews conducted with women workers facing domestic violence; it allows us to realize that when conversing about life under domestic violence, they are ready to disclose their misery and painful experiences. They sense that what they are talking attracts others, weighing its importance and they are liberal to convey their miseries. So, the thought and belief of people in societies viewing that domestic violence is personal but never providing opportunities for them to convey their experiences; it hinders opportunities to create understanding and assistance to migrated women workers.

4. Policies related to assistance and solution to domestic violence from the state never include migrated women workers. Thailand has campaigned to end domestic violence against women but these policies never cover them who are facing domestic violence because they are not given importance and they are not Thais. This group of women is repeatedly oppressed with misery similar to other groups of women.

Recommendations

1. Societies should pay attention with the migrated women workers facing domestic violence. The mishaps are real and not less important than other groups. We should hear their voice who are facing domestic violence more to understand the miseries and pains happened with the migrated women workers.

2. It is necessary to eliminate the ideology and belief which are taking advantages and dominating these Myanmar women workers in order to liberate them and to empower their thoughts, actions, and decision-making for their own lives. It is to reduce their oppression and conditions which cause domestic violence.

3. It is necessary to promote ideas and creating equality among gender within the family so that the family members respect equality of each member, not allowing any members exercise power and exploit advantages to oppress women. This is to raise awareness that domestic violence against the family members is violating their rights.

4. The state should promote to strengthen the individuality of women workers from Myanmar regarding economy, skillfulness in many works readily to be rotated and to educate them for their potential developments.

5. The surrounding societies and agencies to help women workers from Myanmar met with domestic violence should give importance and details to each migrated women worker on what conditions and restrictions of their life. This is to design preventive plan and assistance for them with specific issue and covering every aspect more.

Future Study

1. It is necessary to make women workers from Myanmar be more specific such as the groups of fishery industry, agro-industry, and service industry. This is to better find causes and conditions differently oppressing them in each group.

2. It is necessary to increase more samples for the study to find their experiences and causes led to domestic violence more.

บรรณานุกรม

- กฤตยา อาชวนิจกุล , ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา , วาสนา อิมเอม, อุษา เลิศศรีสันทัต. (2546). **ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง**.สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม .
- นาถฤดี เต๋นดวง, สุพจน์ เต๋นดวง. (2555). **การศึกษาเรื่องความรุนแรงในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ในประเทศไทย(จังหวัดสมุทรสาคร ระนอง และตาก)**. กรุงเทพฯ: Lake and Fountain Printing Co.,Ltd.
- นาถฤดี เต๋นดวง. 2552. **อำนาจและความขัดแย้งบนร่างกายผู้หญิง สิทธิการเจริญพันธุ์และเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง: แนวคิดสตรีนิยม**. กรุงเทพฯ: รันนิง เปรส ซิสเต็ม จำกัด.
- นาถฤดี เต๋นดวง.เอกสารคำสอนวิชา มมศท 102 เล่มที่ 8 **ปัญหาเด็ก วัยรุ่น สตรี และผู้สูงอายุในสังคมไทยและสังคมโลก**. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- นิรมล รัตนสุพร. (2553). **ประสบการณ์การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ (การค้าบริการทางเพศ) ภายใต้ระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่: กรณีศึกษาวัยรุ่นหญิงจากประเทศลาว**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปัญญา ทองทัฬ. (2556). **พฤติกรรมรุนแรงของผู้ป่วยจิตเภทและการจัดการพฤติกรรมรุนแรงของครอบครัว**.วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 31(4), 121-127.
- มาโนช หล่อตระกูลและปราโมทย์ สุคนิชย์. (2552). **จิตเวชศาสตร์ รามาธิบดี**.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บียอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร. **ข้อมูลด้านแรงงานของจังหวัดสมุทรสาคร**. สืบค้น 07 ตุลาคม 2556. จาก <http://samutsakhon.mol.go.th/node/56>
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. (2556). **วารสารจำนวนสถิติจำนวนคนต่างด้าว ที่ได้รับอนุญาตทำงานชั่วคราวอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2555**.
- หนังสือพิมพ์แนวหน้า. 8 กรกฎาคม 2556. **สมุทรสาคร จังหวัดต้นแบบเตรียมความพร้อม AEC**. สืบค้น 07 ตุลาคม 2556. จาก <http://www.ryt9.com/s/nnd/1687528>

สุพจน์ เค่นดวง. (2551). เอกสารคำสอน มมศท 102 สุขภาพและสังคม สังคมศึกษาเพื่อการพัฒนา
มนุษย์ เล่มที่ 5. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

American Psychological Association Presidential Task Force on Violence and the Family (1996a).
Violence and the family: Report of the APA Presidential Task Force. Washington, DC:
American Psychological Association.

Bogad, M. (1988). **Feminist perspectives on wife abuse : an introduction.** California : Sage
Publications

Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. **The
American Psychologist**, 32, 515-531.

Coben, H. J., Friedman, I. D. (2002). Health care use by perpetrator of domestic violence. **The
Journal of Emergency Medicine**, 22(3), 313–317.

Cohen, R. A., Brumm, V., Zawacki, T. M., Paul, R., Sweet, L., & Rosenbaum, A. (2003).
Impulsivity and verbal deficits associated with domestic violence. **Journal of the
International Neuropsychological Society**, 9(5), 760-770.

Fals, S.W. (2003). The occurrence of partner physical aggression on days of alcohol consumption:
a longitudinal diary study. **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, 71, 41-
52.

Fals, S.W., Stappenbeck, C. A. (2003). Intimate partner violence and alcohol use: The role of
drinking in partner violence and implications for intervention. **Family law
Psychology briefs**, 4.

Garbarino, J. (1977). The Human Ecology of Child Maltreatment: A Conceptual Model for
Research. **Journal of Marriage and Family**, 39(4), 721-735.

George, D.T., Hibbeln, J.R., Ragan, P.W., Umhau, J.C., Phillips, M.J., Doty, L., Hommer, D.,
Rawlings,

R.R. (2000). Lactate-induced rage and panic in a select group of subjects who perpetrate acts of
domestic violence. **Biological Psychiatry**, 47, 804-812.

Han, D. A., Kim, J. E., and Tyson, Y. S. (2010). Partner Violence Against Korean Immigrant
Women. **Journal of Transcultural Nursing**, 21(4), 370–376.

Heath, R. (2014). Women's access to labor market opportunities, control of household resources,
and domestic violence. **World development**, 57, 32-46.

- Heise, L. L. (1998). Violence Against Women: An Integrated, Ecological Framework. **Violence Against Women**, 4(3), 262-290.
- Holtzworth, A., Stuart, G. L. (1994). Typologies of male batterers: Three subtypes and the differences among them. **Psychological Bulletin**, 116, 476–497.
- Hong, S. J., Lee, Y.N., Park, J.H., Faller, C. K. (2011) . Child maltreatment in South Korea: An ecological systems analysis. **Children and Youth Services Review** , 33, 1058–1066.
- Intimate Partner Abuse and Relationship**. the Committee on Divisions and the American Psychological Association Relations (CODAPAR).
- Ireland, O. T., Smith, A. C. (2009). Living in Partner-violent Families: Developmental Links to Antisocial Behavior and Relationship Violence. **Journal Youth Adolescence**, 38, 323–339.
- Johnson, P. M. (1995). Patriarchal Terrorism and Common Couple Violence: Two Forms of Violence against Women. **Journal of Marriage and the Family**, 57(2), 283-294.
- Johnson, P. M., Ferraro, J. K. (2000). Research on Domestic Violence in the 1990s: Making Distinctions. **Journal of Marriage and Family**, 62(4), 948–963.
- Klostermann, C. K., Fals, S.W. (2006) .Intimate partner violence and alcohol use: Exploring the role of drinking in partner violence and its implications for intervention . **Aggression and Violent Behavior** , 11, 587–597.
- Krug, G. E., Dahlberg, L. L., Mercy, A. J., Zwi, B. A., and Lozano, R. (2002). **World report on violence and health**. Geneva: World Health Organization.
- Meetoo, V., Mirza, S. H. (2007). “There is nothing ‘honourable’ about honour killing” : Gender, violence and the limits of multiculturalism. **Women’s Studies International Forum**, 30(3), 187- 200.
- Puri, S., Adams, V., Ivey, S., Nachtigall, R.D. (2011). “There is Such a Thing as Too Many Daughters, but Not Too Many Sons” : A Qualitative Study of Son Preference and Fetal Sex Selection Among Indian Immigrants in the United States. **Social Science & Medicine**, 72(7), 1169-1176.
- Reid, J. M. (1998). Youth Violence And Exposure To Violence In Childhood : An Ecological Review. **Aggression and Violent Behavior**, 3(2), 159–179.

- Soler, H., Vinayak, P., Quadagno, D., (2000). Biosocial aspects of domestic violence. **Psychoneuroendocrinology**, 25, 721-739.
- Tang, A. W., Wang, H. (2011). From victims of domestic violence to determined independent women : How to Vietnamese immigrant spouses negotiate Taiwan's patriarchy family system. **Women's Studies International Forum**, 34(5), 430-440.
- U.S. Department of Health and Human Services.(2013). **ASPE Policy Brief on screening and counseling for domestic violence in health care settings.**
- Warnken, W. J., Rosenbaum, A., Fletcher, K. E., Hoge, S. K., & Adelman, S. A. (1994). Head-injured males : A population at risk for relationship aggression?. **Violence and Victims**, 9(2), 153-166.
- Yoshihama, M., Horrocks, J. (2010), Risk of intimate partner violence: Role of childhood sexual abuse and sexual initiation in women in Japan, **Children and Youth Services Review**, 32, 28–37.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยขอให้แรงงานหญิงข้ามชาติเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองที่ถูกกระทำรุนแรงจากผู้กระทำหลากหลายในครอบครัว ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ตามแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยแบ่งคำถามออกเป็น 2 ส่วน คือ 1.รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงถูกกระทำ และ 2.ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำกับผู้หญิงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์กับการถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

ส่วนที่ 1. รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงถูกกระทำเป็นอย่างไร เป็นการชักถามเพื่อให้เห็นทั้งลักษณะและรูปแบบที่แรงงานหญิงถูกกระทำ มีรายละเอียดของเหตุการณ์เป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น ใครเป็นผู้กระทำบ้าง ความถี่ที่แรงงานหญิงถูกกระทำ ผลที่เกิดกับแรงงานหญิง และการปรับตัว/การจัดการกับปัญหาเป็นอย่างไร

1.1 รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงถูกกระทำโดยกระทำรุนแรงทางร่างกาย ทางจิตใจทางเพศสัมพันธ์เป็นอย่างไร

1.1.1 โดยรูปแบบความรุนแรงทางร่างกาย เช่น เคยถูกทุบตี ตบ เตะ ตบตี ใช้สิ่งของต่างๆทำร้ายตามร่างกาย ทำร้ายให้เจ็บปวด ทรมานอย่างไรบ้าง ทางจิตใจเคยถูกทำให้เสียใจ โดนดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอาย บีบบังคับจิตใจกีดกันถูกห้ามคบกับแฟนหรือคู่รัก ถูกบังคับให้แต่งงาน บังคับให้ทำงานที่เสี่ยงอันตราย บังคับให้ย้ายถิ่นมาประเทศไทย บังคับให้ค้าประเวณีข่มขู่ให้กลัว บังคับให้มีบุตร บังคับไม่ให้มีบุตร บังคับให้ทำแท้งอย่างไรบ้าง ทางเพศสัมพันธ์ เช่น ถูกลวนลาม บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ทั้งที่คุณไม่ต้องการ บังคับใช้ยาทางเคมี เพศสัมพันธ์ที่ไม่ต้องการ พูดจาหยาบคายระหว่างมีเพศสัมพันธ์ หรือบังคับใช้อุปกรณ์ที่ทำให้เจ็บปวดระหว่างมีเพศสัมพันธ์ ทุบตีทำร้ายก่อนหรือหลังมีเพศสัมพันธ์ เคยข่มขืนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

1.1.2 แรงงานหญิงข้ามชาติถูกกระทำรุนแรงจากใครบ้าง เช่น สามี แม่ พ่อ แม่เลี้ยงพ่อเลี้ยง ญาติพี่น้อง หรือลูก โดยที่ผู้กระทำนั้นกระทำเพียงคนเดียวหรือมีใครร่วมกระทำต่อแรงงานหญิงด้วย

1.1.3 การถูกกระทำรุนแรงแต่ละรูปแบบนั้นเกิดขึ้นถี่มากน้อยเพียงใด เหตุการณ์ใดเกิดเป็นประจำ

1.2 ผลที่เกิดกับแรงงานหญิงเป็นข้อมูลความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานต่างๆที่แรงงานหญิงได้รับ ความรู้สึกต่างๆของแรงงานหญิงภายหลังถูกกระทำรุนแรงจากผู้กระทำแต่ละคน

1.2.1 เมื่อถูกกระทำรุนแรง มันทำให้คุณเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน และบาดแผลตามร่างกาย จิตใจ อย่างไรบ้าง

1.2.2 เมื่อถูกกระทำรุนแรงคุณรู้สึกอย่างไรบ้าง เช่น เสียใจ สิ้นหวัง โกรธแค้น ความรู้สึกต่อตนเองเป็นเช่นไร และรู้สึกต่อผู้กระทำเป็นเช่นไร

1.3 การปรับตัว/การจัดการกับปัญหาเป็นข้อมูลการจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งมีหลากหลายวิธีเช่น การสู้กลับ อดทน เจ็บ ขอม ปกปิดปัญหา การหนี ขอความช่วยเหลือ หรือแจ้งตำรวจ โดยเมื่อถูกกระทำรุนแรงจากผู้กระทำแต่ละคน แรงงานหญิงเลือกใช้ชีวิตไหนเพื่อจัดการความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตน เหตุผลที่เลือกใช้ชีวิตดังกล่าว ความรู้สึกนึกคิดของแรงงานหญิงเป็นอย่างไร คำนึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

1.3.1 แต่ละครั้งที่ถูกกระทำรุนแรง คุณทำอย่างไรบ้าง เช่น สู้กลับ อดทน เจ็บ ขอม ปกปิดปัญหา การหนี ขอความช่วยเหลือ หรือแจ้งตำรวจ มีวิธีการให้รอดมาจากเหตุการณ์นั้นได้อย่างไร หากถูกกระทำรูปแบบเดิมซ้ำหลายครั้ง ครั้งแรกที่ถูกกระทำนั้นใช้วิธีการที่เหมือนหรือต่างกับครั้งต่อมาอย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด

1.3.2 เหตุผลในการตัดสินใจและความรู้สึกของแรงงานหญิงในการเลือกใช้ชีวิตจัดการปัญหาระหว่างตนกับผู้กระทำคิดอย่างไร คิดถึงอะไรบ้าง ทำไมจึงตัดสินใจเช่นนั้น วิธีที่ใช้นั้นตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงหรือไม่ อย่างไรเมื่อเลือกใช้ชีวิตดังกล่าวแล้วมีความรู้สึกต่อตนเองและต่อผู้กระทำอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 2. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำกับแรงงานหญิงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์เป็นการชักถามเพื่อให้ได้รายละเอียดในชีวิตทั้งของแรงงานหญิงและผู้กระทำเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์ อำนาจที่มีระหว่างกันเป็นเช่นไร และอำนาจที่แตกต่างนั้นเป็นเหตุให้แรงงานหญิงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวได้อย่างไร

2.1 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำกับแรงงานหญิงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยมีทั้งรายละเอียด ความรู้สึกนึกคิด การกระทำ และลักษณะนิสัยทั้งของแรงงานหญิง

และผู้กระทำ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน รายได้รายจ่ายเงินออม/ทรัพย์สิน การพึ่งพาทางเศรษฐกิจและการตัดสินใจใช้จ่าย

2.1.1 การทำงานในปัจจุบันมีหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไรลักษณะการทำงานในแต่ละวันเป็นอย่างไรบ้าง ความรู้สึกต่องานของตนเองอย่างไร งานที่ทำในปัจจุบันแตกต่างจากตอนที่อยู่เมียนมาร์อย่างไรบ้างผู้กระทำทำงานอะไร มีหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไร ผู้กระทำมีความคิดต่องานที่คุณที่อย่างไรบ้าง

2.1.2 รายได้จากการทำงานของผู้กระทำเปรียบเทียบกับของคุณเป็นอย่างไร ผู้กระทำพูดถึงรายได้ของคุณอย่างไรบ้างรายได้ที่แตกต่างระหว่างคุณกับผู้กระทำส่งผลให้เกิดอะไรบ้าง

2.1.3 คุณมีรายจ่ายอะไรบ้าง ค่าใช้จ่ายในบ้าน เช่น ค่าน้ำค่าไฟ ค่าอาหาร ค่าเรียนลูก ค่ารักษาพยาบาล รายได้มีได้มาเพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่างๆหรือไม่ ผู้กระทำมักใช้จ่ายไปกับเรื่องอะไร พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน ดิสสุรา การพนันหรือไม่อย่างไรคุณคิดว่าผู้กระทำใช้จ่ายเงินเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

2.1.4 มีการเก็บออมเงินอย่างไรบ้าง มีหนี้สินอย่างไรบ้าง หนี้สินเกิดเพราะอะไร รับผิดชอบหนี้สินอย่างไรบ้าง ภาระหนี้สินสร้างความกดดันแก่คุณและผู้กระทำรุนแรงอย่างไรบ้าง

2.1.5 คุณพึ่งพาเงินทองจากผู้กระทำอย่างไรบ้าง ผู้กระทำมีความคิดและความรู้สึกที่ต้องช่วยเหลือเงินทองแก่คุณอย่างไรบ้างการที่คุณต้องพึ่งพาเงินทองจากผู้กระทำนั้นส่งผลทำให้เกิดอะไรบ้าง

2.1.6 การตัดสินใจใช้จ่ายเงินทองนั้นคุณตัดสินใจได้เองหรือต้องปรึกษาใคร เพราะเหตุใด แล้วคุณรู้สึกอย่างไรบ้าง

2.2 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำกับแรงงานหญิงในโครงสร้างเพศสัมพันธ์ เป็นข้อมูลเรื่องเพศสัมพันธ์ของแรงงานหญิงและเพศสัมพันธ์ของผู้กระทำเป็นอย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ อารมณ์ ความรู้สึกทางเพศ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคทางเพศสัมพันธ์ต่างๆการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่ต้องการ เพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่คู่ครอง/คู่รัก การนอกใจ ทั้งผู้กระทำและแรงงานหญิงมีความคิด/ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์อย่างไรบ้าง ผู้กระทำเข้ามาเกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์ของแรงงานหญิงอย่างไรบ้าง อำนาจระหว่างแรงงานหญิงกับผู้กระทำในเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นอย่างไร

2.2.1 ความรักใคร่ของคุณและคู่ครองเกิดขึ้นได้อย่างไร เพศสัมพันธ์ระหว่างคุณกับคู่ครองเป็นอย่างไร ความรู้สึกใดบ้างที่เกิดขึ้นระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ เคยรู้สึกไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์บ้างหรือไม่ เพราะอะไรถึงไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์คุณมีความคิด/ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์อย่างไรบ้าง ผู้กระทำมีความคิด/ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์อย่างไรบ้าง เพศสัมพันธ์ที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ต้องซ่อนเร้นเป็นเพราะเหตุใด เพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมเป็นอย่างไร มีผลตามมาอย่างไรบ้าง

2.2.2 คุณมีวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างไรใครเป็นคนแนะนำ เหตุใดคุณจึงไม่สามารถป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ เคยเจ็บป่วยด้วยโรคทางเพศสัมพันธ์อย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด เกิดความทุกข์หรือความกังวลอะไรบ้าง

2.2.3 ความรู้สึกระหว่างเพศสัมพันธ์ที่ต้องการและไม่ต้องการแตกต่างกันอย่างไร คุณเคยมีเพศสัมพันธ์โดยที่ไม่เต็มใจหรือไม่ แล้วคุณทำอะไรบ้าง คิดว่าเพราะเหตุใดผู้หญิงจึงมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ต้องการ ทำไมผู้หญิงจึงยอม

2.2.4 คุณคิดว่าเพราะอะไรผู้หญิงผู้ชายที่แต่งงานแล้วถึงไปมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นอีก เคยเกิดเหตุการณ์นี้หรือไม่ เรื่องราวเป็นอย่างไร หลังจากนั้นความสัมพันธ์กับคู่ครองของคุณเป็นอย่างไร คุณทำอะไรเมื่อรู้ว่าถูกนอกใจ ความรู้สึกที่ถูกนอกใจเป็นอย่างไร เพราะเหตุใดจึงยอมทนต่อการถูกนอกใจ

2.2.5 หากผู้กระทำไม่ใช่คู่ครองนั้นผู้กระทำมีความเห็นต่อคู่ครองของแรงงานหญิงอย่างไรบ้าง ผู้กระทำเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์ของคุณกับคู่ครองอย่างไรบ้าง หากคุณมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่คู่รัก สามี ผู้กระทำจะทำอย่างไร

2.3 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำกับแรงงานหญิงในโครงสร้างอุดมการณ์ เป็นข้อมูลตัวตน ความคิด/ความเชื่อความรู้สึก ความคาดหวัง หล่อหลอมเป็นอุดมการณ์ต่างๆ ทั้งของแรงงานหญิงและผู้กระทำในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ เป็นลูกสาวที่ดี เมียที่ดี การตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ การใช้ความรุนแรง ตัวตนและความรู้สึกถึงชาติพันธุ์เดียวกัน-ชาติพันธุ์ที่แตกต่าง การยึดถือในวัฒนธรรมของตน วิธีชีวิตภายใต้การขัดเกลาเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างไรบ้าง

2.3.1 คุณและผู้กระทำมีความคิดเห็นถึงลักษณะความเป็นหญิงผู้หญิงควรมีลักษณะนิสัย ความประพฤติแบบใด และผู้ชายควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้างผู้หญิงที่ดีเป็นอย่างไร ผู้หญิงที่ไม่ดีเป็นอย่างไร หากเป็นหญิงไม่ดีจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง

2.3.2 คุณและผู้กระทำมีความคิดเห็นถึงคู่ครองที่ดีอย่างไรบ้าง ภรรยาที่ดีสามีที่ดีนั้นเป็นแบบใด สิ่งใดที่ทำให้คู่ครองมีความสุข ความทุกข์ของสามีภรรยาเกิดจากอะไร มีความเห็นถึงคู่รักเพศเดียวกันอย่างไรบ้าง

2.3.3 คิดว่าแม่ที่ดีต้องเป็นอย่างไร พ่อที่ดีต้องเป็นอย่างไร มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัวอย่างไรบ้าง การเลี้ยงดูลูกควรเป็นอย่างไร อะไรที่ทำให้ไม่สามารถเป็นแม่ที่ดีได้

2.3.4 ลูกที่ดีมีลักษณะอย่างไรบ้าง ลูกที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร ตอบแทนบุญคุณพ่อแม่อย่างไร ความรับผิดชอบและการเสียสละต่อครอบครัว ปฏิบัติต่อน้องอย่างไร

2.3.5 คาดหวังอะไรจากการย้ายมาอยู่ประเทศไทย คุณและผู้กระทำมีชาติพันธุ์อะไร มีความแตกต่างกันอย่างไร เช่น วัฒนธรรม ลักษณะนิสัย

2.3.6 อะไรเป็นสาเหตุให้คนในครอบครัวกระทบรุนแรงต่อกัน ทำไมถึงมีการลงโทษสมาชิกในครอบครัว ลงโทษอย่างไรบ้าง ผู้อาวุโสสามารถหุบตี คุณาลูกหลานได้หรือไม่เพราะเหตุใด คุณต้องการทำตามสิ่งที่ครอบครัวสั่งสอนหรือไม่ เพราะเหตุใด ทำไมต้องเชื่อฟัง การที่ต้องทำตามความคาดหวังของครอบครัวทำให้รู้สึกอย่างไร หากไม่สามารถปฏิบัติตามสิ่งที่ครอบครัวอบรมสั่งสอนจะมีผลอย่างไร มีเรื่องไหนบ้าง ทำไมจึงไม่สามารถทำตาม ได้ เมื่อทำไม่ได้รู้สึกอย่างไร

2.4 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำกับแรงงานหญิงในโครงสร้างการเจริญพันธุ์ เป็นข้อมูลการเจริญพันธุ์ต่างๆของผู้กระทำและแรงงานหญิงผู้กระทำเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงอย่างไรบ้าง อิทธิพลและอำนาจของผู้กระทำครอบงำการเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงอย่างไรบ้าง ทั้งการคุมกำเนิดการตั้งครรภ์การแท้ง

2.4.1 คุณคุมกำเนิดด้วยวิธีใด ทำไมจึงเลือกใช้วิธีนี้ใครเป็นคนแนะนำ รู้จักวิธีไหนบ้าง รู้สึกอย่างไรกับวิธีที่ใช้อยู่ปัจจุบัน วิธีคุมกำเนิดที่ใช้อยู่มีผลข้างเคียงอย่างไรบ้าง แล้วทำไมยังคงใช้วิธีนี้อยู่ ทำไมไม่เปลี่ยนเป็นวิธีอื่นผู้กระทำมีความคิดเห็นเรื่องการคุมกำเนิดของคุณว่าอย่างไรบ้าง เพราะอะไร

2.4.2 การตั้งครรภ์ มีลูกทั้งหมดกี่คน อายุเท่าไรบ้าง ประสบการณ์ที่รู้ว่าตัวเองตั้งครรภ์ลูกแต่ละคน ขณะตั้งครรภ์มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง ความทุกข์และปัญหาที่พบตอนช่วงตั้งครรภ์คืออะไร แล้วคุณทำอย่างไร คุณปรึกษาใครบ้างเรื่องการตั้งครรภ์ ปรึกษาใครบ้าง ผู้กระทำมีความคิดเห็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ เช่น เพศ ช่วงเวลาในการมีบุตร ปรึกษาใครบ้าง ขณะตั้งครรภ์คุณต้องพึ่งพาผู้กระทำอย่างไรบ้าง ขณะที่คุณตั้งครรภ์ผู้กระทำปฏิบัติคุณอย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด

2.4.3 การแท้งเคยแท้งลูกหรือไม่ เพราะอะไรจึงแท้ง เหตุการณ์เป็นอย่างไร เคยมีความรู้สึกไม่ต้องการลูกหรือไม่ เกิดอะไรขึ้น ทำไมถึงไม่ต้องการลูก ผู้กระทำมีท่าทีอย่างไรบ้าง ความรู้สึกของคุณเหมือนหรือต่างจากผู้กระทำอย่างไร

ภาคผนวก ข

การรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

COA.No. 2014/258.1809

Documentary Proof of The Committee for Research Ethics (Social Sciences)

Title of Project:	Gender Power and Domestic Violence Against Female Workers from Myanmar
Principal Investigator:	Miss Chayada Sajjaweerawan
Name of Institution:	Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University
Approval includes:	1) MU-SSIRB Submission form version received date 12 September 2014 2) Participant Information sheet version date 12 September 2014 3) Informed Consent form version date 13 August 2014 4) Interview Guideline received date 13 August 2014
The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)	

Date of Approval:	18 September 2014
Date of Expiration:	17 September 2015

Signature of Chairman:.....
 (Emeritus Professor Santhat Sermstri)

Signature of Head of the Institute:.....
 (Assoc.Prof.Dr.Wariya Chinwantho)
 Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities

ภาคผนวก ก

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก)
(Participant Information Sheet)

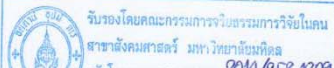
คำชี้แจง	
ในเอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามหัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้แทนให้ช่วยอธิบายจนกว่าจะเข้าใจดี ท่านจะได้รับเอกสารนี้ 1 ฉบับ นำกลับไปอ่านที่บ้านเพื่อปรึกษาหารือกับญาติพี่น้อง เพื่อนสนิทของท่าน หรือผู้อื่นที่ท่านต้องการปรึกษา เพื่อช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย	
ชื่อโครงการ	อำนาจระหว่างหญิงชายกับความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวชญาดา สัจจวิวรรณ
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาสังคมและสุขภาพ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
หมายเลขโทรศัพท์	089 1309801
สถานที่วิจัย	จังหวัดสมุทรสาคร
ผู้ให้ทุน	ไม่มี

ข้อมูลโครงการวิจัยโดยย่อ

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาประสบการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวและวิเคราะห์ถึงอำนาจระหว่างหญิงชายกับประสบการณ์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ผ่านโครงสร้างต่างๆในชีวิตผู้หญิง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้คือ เพื่อให้แรงงานข้ามชาติหญิงได้มีส่วนร่วมในการบอกเล่าประสบการณ์ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด รวมถึงผลกระทบและการจัดการกับความรุนแรงของตน เพื่อทำความเข้าใจ ในประเด็นอำนาจระหว่างหญิงชาย ผ่านประสบการณ์ที่แรงงานหญิงข้ามชาติถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว และเพื่อเป็นข้อมูลที่อาจเป็นประโยชน์แก่บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกลุ่มแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เพราะ เป็นแรงงานเพศหญิงจากประเทศเมียนมาร์ ไม่จำกัดชาติพันธุ์ และอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งย้ายถิ่นมาอาศัยและทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร ทำงานและได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนอื่นๆที่ไม่ใช่ค่าจ้าง รวมทั้งเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพด้วยตนเอง และอาจเป็นผู้ที่กำลังทำงานเต็มเวลาหรือบางเวลา روزงาน ว่างงาน และแม้แต่ทำงานบ้านเป็นหลักก็ได้ แต่ต้องเคยทำงานและเคยได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนในรอบหนึ่งปีที่ผ่าน มา เคยถูกกระทำรุนแรงและถูกละเมิดสิทธิต่างๆจากบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมามาจนถึงช่วงเวลาทำการสัมภาษณ์

รับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
0014 6120 0000

ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น

3 เดือน (ตุลาคม ถึง ธันวาคม 2557)

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ท่านในประเด็นเกี่ยวกับ “ประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ลักษณะและรูปแบบความรุนแรง ผู้กระทำ ผลที่เกิดกับผู้หญิง การปรับตัว และการจัดการกับปัญหา ผ่าน โครงสร้างชีวิตของผู้หญิงในมิติต่างๆ อันได้แก่ เพศสัมพันธ์ การเจริญพันธุ์ อุดมการณ์ เศรษฐกิจในระบบทุน” โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60 นาที ซึ่งคำถามมีทั้งหมด 7 ข้อ แบ่งคำถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงถูกกระทำเป็นอย่างไร เป็นการซักถามเพื่อให้เห็นทั้งลักษณะและรูปแบบที่แรงงานหญิงถูกกระทำ มีรายละเอียดของเหตุการณ์เป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น ใครเป็นผู้กระทำบ้าง ความถี่ที่แรงงานหญิงถูกกระทำ ผลที่เกิดกับแรงงานหญิง และการปรับตัว/การจัดการกับปัญหาเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 2. อำนาจระหว่างผู้กระทำกับแรงงานหญิงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์ เป็นการซักถามเพื่อให้ได้รายละเอียดในชีวิตทั้งของแรงงานหญิงและผู้กระทำเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เพศสัมพันธ์ อุดมการณ์ และการเจริญพันธุ์ อำนาจที่มีระหว่างกันเป็นเช่นไร และอำนาจที่แตกต่างนั้นเป็นเหตุให้แรงงานหญิงถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวได้อย่างไร

ข้อมูลเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้อมูลที่ี้ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียง และจะดำเนินการทำลายข้อมูล ตลอดจนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่านภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย 3 เดือน โดยการลบข้อมูลเสียงบันทึก

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมการวิจัย ท่านอาจรู้สึกอึดอัด หรืออาจรู้สึกไม่สบายใจอยู่บ้างกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงท่านมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านแต่อย่างใด

ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล และไม่มีการแสดงชื่อหรือที่อยู่ของท่านแต่อย่างใด แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ คือ นักวิจัย หรืออาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ความถูกต้อง เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบัน หรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้ท่านจะได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 300 บาท

หากมีข้อมูลเพิ่มเติมทั้งด้านประโยชน์และโทษที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะแจ้งให้ทราบโดยรวดเร็วไม่ปิดบัง

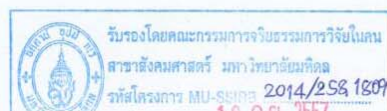

หากท่านมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับกรวิจัย ท่านสามารถติดต่อไปยัง นางสาวชญาดา สัจจิวิรรณ หมายเลขโทรศัพท์ 089-1309801 ได้ตลอดเวลา

โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 หมายเลขโทรศัพท์ 0 2441 9180 โทรสาร 0 2441 9181 หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการจริยธรรมฯ หรือผู้แทน ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้ ครบถ้วนแล้ว

ลงชื่อ.....ผู้เข้าร่วมวิจัย
(.....)
วันที่.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อนามสกุล	นางสาวชญาดา สัจจวีรวรรณ
วัน เดือน ปีเกิด	1 เมษายน 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร, พ.ศ.254125-45 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ชีววิทยา)
ประวัติการทำงาน	Medical Research Technologist, พ.ศ.2552-2558 Cellular Immunology Laboratory, Department of Retrovirology, The Armed Forces Research Institute of Medical Sciences (AFRIMS)
ที่อยู่	73/6 หมู่13 ต.สวนกล้วย อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
เบอร์โทรศัพท์	089-1309801
E-mail address	iamnoo1@hotmail.com